

P.Z.E. br. 155

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/25-01/49

URBROJ: 65-25-2

Zagreb, 15. svibnja 2025.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o mirovinskom osiguranju*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 15. svibnja 2025. godine.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića i državne tajnike Ivana Vidiša, Mariju Pletikosu, Margaretu Mađerić i Marinka Lukendu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/25-01/21
URBROJ: 50301-05/14-25-5

Zagreb, 15. svibnja 2025.

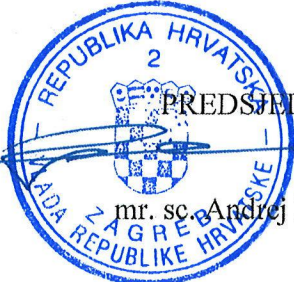
PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o mirovinskom osiguranju

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o mirovinskom osiguranju.

Ovim zakonskim prijedlogom usklađuje se zakonodavstvo Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije, te se u prilogu dostavlja i Izjava o njegovoj usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Marina Piletića i državne tajnike Ivana Vidiša, Mariju Pletikosu, Margaretu Mađerić i Marinka Lukendu.

PREDSTEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković

PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22. - u daljnjem tekstu: ZOMO) uređeno je obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, tzv. I. mirovinski stup trodijelnog mirovinskoga sustava u Republici Hrvatskoj. Odredbama ZOMO-a se na načelima uzajamnosti i solidarnosti obvezno osiguravaju prava za slučaj starosti, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima obitelji prava u slučaju smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine.

Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) u ožujku 2025. godine bilo je 1.230.751 korisnika mirovina u odnosu na 1.720.212 osiguranika, što predstavlja omjer od 1:1,40. Prosječna mirovina sveukupnog broja korisnika mirovina, bez međunarodnih ugovora isplaćena u travnju za mjesec ožujak 2025. godine iznosila je 642,10 eura, a njezin udio u prosječnoj netoplaći za veljaču 2025. godine iznosio je 45,7 %. Prosječna dob umirovljenika u ožujku 2025. godine iznosila je 73 godine, dok je prosječni mirovinski staž u istom razdoblju iznosio 31 godinu.

Radna skupina za analizu stanja mirovinskoga sustava (u daljnjem tekstu: Radna skupina) čije je osnivanje utvrđeno kao reformska mjera u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026., u protekle dvije godine provela je sveobuhvatnu analizu mirovinskoga sustava te izradila zaključke. Zaključci Radne skupine uzimaju u obzir dugoročne projekcije iz Izvješće o starenju stanovništva za 2024. godinu (2024 Ageing Report. Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2022-2070 – u daljnjem tekstu: Izvješće o starenju), koje i dalje ukazuje na negativne demografske trendove. Prema Izvješću o starenju u razdoblju od 2022. do 2070. godine predviđa se smanjenje ukupnog broja stanovništva za 22 %. Istovremeno, očekuje se značajno povećanje životnog vijeka, i to za 6,4 godine kod muškaraca i 6 godina kod žena.

Unatoč negativnim demografskim trendovima, hrvatski mirovinski sustav dugoročno je održiv uz pretpostavku zadržavanja sadašnjih zakonskih propisa u pogledu propisane dobi za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu. Zakonska dob za umirovljenje u Republici Hrvatskoj slična je onoj u drugim zemljama članicama Europske unije (u daljnjem tekstu: EU), ali su mogućnosti za prijevremeno umirovljenje fleksibilnije. Prema ZOMO-u pravo na starosnu mirovinu ostvaruje se s navršених 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, dok je za žene u prijelaznom razdoblju propisana niža starosna dob te u 2025. godini iznosi 63 godine i 9 mjeseci i postupno se diže po tri mjeseca godišnje do 2030. godine, kada će se izjednačiti

uvjeti za muškarce i žene. Prijevremena starosna mirovina ostvaruje se pet godina ranije, odnosno sa 60 godina života i navršenim mirovinskim stažem od 35 godina, a za žene je također predviđeno prijelazno razdoblje do 2030. godine te u 2025. godini žene prijevremenu starosnu mirovinu mogu ostvariti s navršenih 58 godina i 9 mjeseci i mirovinskim stažem od 33 godine i 9 mjeseci. Smanjenje prijevremene starosne mirovine je trajno i iznosi 0,2 % za svaki mjesec ranijeg ostvarivanja prava na mirovinu, odnosno maksimalno 12 %. Međutim, važno je istaknuti kako je smanjenje prijevremene starosne mirovine u prethodnim razdobljima bilo znatno veće. Trenutno imamo korisnike s širokim rasponom smanjenja od 0,10 % do 0,34 % po mjesecu ranijeg umirovljenja, ovisno o propisu koji je bio na snazi u trenutku ostvarivanja prava na mirovinu. Također, prema važećem Zakonu predviđene su i dvije vrste mirovine koja se ostvaruju sa 60 godina života bez smanjenja, i to starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca.

U cilju poticanja duljeg ostanka u svijetu rada predviđen je bonus za ostvarivanje prava na mirovinu nakon navršene propisane zakonske dobi, koji je izmjenama ZOMO-a iz 2022. godine podignut na 0,45 % za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja, uz dodatni uvjet da osiguranik ima navršeni mirovinski staž od najmanje 35 godina.

Nadalje, Izvješće o adekvatnosti mirovina za 2024. godinu (The 2024 Pension Adequacy Report) upućuje na nisku razinu adekvatnosti mirovina u Republici Hrvatskoj u usporedbi s drugim državama članicama EU-a. Jedan od ključnih razloga je svakako kratak prosječni mirovinski staž i mali broj korisnika koji mirovinu primaju na temelju mirovinskog staža od 40 i više godina. Naime, u ožujku 2025. godine prosječna starosna mirovina za 40 i više godina staža iznosila je 939,62 eura, a udio u prosječnoj netoplaći 66,4 %. Međutim, broj korisnika starosne mirovine s 40 i više godina mirovinskoga staža je nizak, svega 94.155 korisnika, odnosno 13,38 % od ukupnog broja korisnika starosne mirovine u ožujku 2025. godine (703.682). Stoga, povećanje razine adekvatnosti mirovina predstavlja jedan od najvećih izazova u hrvatskom mirovinskom sustavu.

Iako je najniža mirovina povećana u dva navrata (od 1. srpnja 2019. za 3,13 % i 1. siječnja 2023. za 3%) te se prema važećem ZOMO-u određuje u visini od 103 % utvrđene aktualne vrijednosti mirovine, ona je i dalje relativno niska, a u ožujku 2025. godine najniža mirovina bez međunarodnih ugovora iznosila je 408,68 eura.

Također, korisnici invalidske mirovine ubrajaju se u kategoriju korisnika s niskim mirovinskim primanjima s prosječnom mirovinom koja je u ožujku 2025. godine iznosila 431,90 eura. Stoga je potrebno osigurati uvjete za dodatno povećanje mirovine ove osjetljive kategorije umirovljenika.

Mirovinskom reformom iz 2019. godine i njenim nastavkom iz 2023. godine pravo na isplatu mirovine u punom iznosu uz rad do polovice punog radnog vremena prošireno je na korisnike prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i obiteljske mirovine. Isto tako, profesionalni vatrogasci, djelatne vojne osobe, policijski službenici, ovlaštene službene osobe i zaposlenici na poslovima razminiranja koji su starosnu mirovinu ostvarili prema posebnim propisima iz mirovinskoga osiguranja mogu raditi do polovice punog radnog vremena uz isplatu punog iznosa mirovine ili u punom radnom vremenu uz isplatu mirovine u visini od 50 %. Iako su u pogledu omogućavanja rada umirovljenicima uz isplatu mirovine učinjeni značajni iskoraci, još uvijek je relativno mali broj korisnika koji koriste takvu mogućnost. Prema podacima Zavoda početkom svibnja 2025. bilo je evidentirano više od 35.300 zaposlenih korisnika mirovine. Pri tome je svakako važno istaknuti kako

samostalni obveznici uplate doprinosa (obrtnici i osobe koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost u skladu s posebnim propisima), koji svojstvo osiguranika stječu na temelju upisa u odgovarajući registar, prema ZOMO-u nemaju mogućnost rada uz istovremenu isplatu mirovine. Isto tako, korisnici invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti nemaju mogućnost rada uz istovremenu isplatu mirovine, uz iznimku korisnika koji su pravo na tu vrstu mirovine ostvarili prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23. – u daljnjem tekstu: ZOHBDR) i koji mogu raditi manje od 3,5 sata dnevno, a da im se ne obustavi isplata mirovine.

Institut dodanog staža uveden je mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019., kao svojevrsna demografska mjera, kojom se, između ostaloga, nastoji smanjiti razlike u visini mirovine između muškaraca i žena. Prema podacima Zavoda od uvođenja dodanog staža više od 96.460 korisnika (od 1. siječnja 2019. do 4. ožujka 2025.) ostvarilo je ovo pravo, što je dovelo do prosječnog povećanja mirovine od oko 1,6 % po djetetu. Nadalje, prosječna ukupna mirovina za muškarce iznosi 626,54 eura (za ožujak 2025., isplata u travnju 2025. godine) dok za žene u istom razdoblju iznosi 520,57 eura, što rezultira razlikom u mirovinama između spolova od 16,9 %. Iako je uvođenje dodanog staža značajno pridonijelo smanjenju razlike u mirovina žena i muškaraca, cilj je nastaviti s daljnjim smanjenjem rodno uvjetovanih nejednakosti u mirovinskim primanjima.

Također, u skladu s odredbama ZOMO-a, census za utvrđivanje činjenice uzdržavanja članova obitelji prilikom ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu, iznosi manje od nacionalne naknade za starije osobe zajamčene minimalne naknade, a određuje se u visini od 66 % ili 80 % najniže mirovine za 15 godina mirovinskoga staža ovisno o tome je li član obitelji živio u zajedničkom kućanstvu.

Isto tako, u provedbi ZOMO-a sporno je ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu izvanbračnom drugu, i to u pogledu dokazivanja statusa izvanbračne zajednice, kao i dodatnog uvjeta njenog postojanja najranije na datum 28. ožujka 2008., odnosno dana kada je uvedena u mirovinski sustav.

Od 1. siječnja 1999. uvedena je obveza provođenja kontrolnog pregleda za korisnike invalidske mirovine, koji se prema ZOMO-u obavlja najkasnije u roku od tri godine od dana utvrđenog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Utvrđeno je da u prethodnom razdoblju pri provođenju kontrolnih pregleda nisu mijenjane ranije ocjene o utvrđenom djelomičnom ili potpunom gubitku radne sposobnosti, posebno uzimajući u obzir kako svaki nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Zavod za vještačenje) na temelju kojega se ostvaruje pravo u mirovinskom osiguranju podliježe reviziji. Također, korisnici kod kojih je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti utvrđen na temelju medicinske dokumentacije inozemnog nositelja mirovinskog osiguranja izuzeti su od obveze provođenja kontrolnog pregleda, ako isti nije predviđen i od strane inozemnog nositelja.

Nadalje, ZOMO predviđa ponovno određivanje ili priznanje prava na novu mirovinu na temelju navršene jedne godine staža osiguranja nakon umirovljenja. Međutim, dok korisnici svih vrsta starosne mirovine takvu mogućnost imaju i na temelju staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje, korisnici invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno ranije profesionalne nesposobnosti za rad mogu ostvariti pravo na mirovinu zbog nastupa osiguranog rizika starosti

samo na temelju navršenog staža osiguranja po osnovi zaposlenja ili obavljanja djelatnosti, ali ne i na temelju staža po osnovi drugog dohotka.

Prema ZOMO mirovine se usklađuju od 1. siječnja i od 1. srpnja svake kalendarske godine, i to ovisno o porastu plaća svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj i potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi, u omjeru 70:30 % ili 30:70 % prema propisanom promjenjivom modelu, ovisno što je za korisnike mirovine povoljnije. Ovakav način usklađivanja osigurava da mirovine prate rast plaća i potrošačkih cijena u navedenom omjeru, odmah po isteku svakog polugodišta.

Također, uz redovitu godišnju isplatu mirovine ZOMO ne predviđa isplatu dodatnih naknada koje se prema različitim modelima isplaćuju u državama članicama EU-a. Međutim, na području EU-a nema jedinstvenog pristupa o isplati dodatne mirovine, odnosno dodatka koji se isplaćuje uz redovnu mjesečnu isplatu mirovine. Vlada Republike Hrvatske je odlukama do sada jedanaest puta osigurala isplatu jednokratnog novčanog primanja, kako bi ublažila posljedice porasta cijena na životni standard umirovljenika. Pri tome je važno naglasiti kako su najvećim dijelom isplatom jednokratnih novčanih primanja bili obuhvaćeni korisnici s nižim mirovinskim primanjima.

Nadalje, važno je istaknuti mjere u mirovinskome sustavu predviđene u Programu Vlade Republike Hrvatske 2024.–2028. kojima je planirano osiguranje kvalitetnijeg života i dostojanstvene starosti umirovljenicima. Radi se o mjerama kojima je glavni cilj povećati razinu adekvatnosti mirovina, kako bi do kraja mandata prosječna sveukupna mirovina porasla za najmanje 30 % i iznosila najmanje 750 eura mjesečno.

Iako je mirovinskom reformom iz 2019. godine, kao i nastavkom mirovinske reforme iz 2023. godine unaprijeđen I. mirovinski stup te je ostvaren napredak u poboljšanju razine adekvatnosti mirovina, i dalje je nužno kontinuirano provoditi mjere koje doprinose povećanju mirovinskih primanja svih korisnika. Uzimajući u obzir navedeno, kao i činjenicu kako je ZOMO u razdoblju od stupanja na snagu izmijenjen i dopunjen deset puta, potrebno je novim normativnim rješenjem sveobuhvatno urediti I. mirovinski stup.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Predlaže se zadržati iste uvjete starosne dobi u pogledu stjecanja prava na starosnu mirovinu, odnosno 65 godina života i 15 godina mirovinskoga staža uz zadržavanje prijelaznog razdoblja za žene do 31. prosinca 2029., kao i uvjete za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika koja se ostvaruje s navršenih 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju te uvjete za ostvarivanje prijevremene starosne mirovine, s navršenih 60 godina života i 35 godina mirovinskoga staža, uz zadržavanje prijelaznog razdoblja za žene do 31. prosinca 2029. Prijelazno razdoblje za ostvarivanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu za žene završava 31. prosinca 2029. te će se od 1. siječnja 2030. u potpunosti izjednačiti uvjeti za muškarce i žene.

Međutim, u cilju poticanja duljeg ostanka u svijetu rada i umirovljenja nakon propisane starosne dobi, predlaže se redefiniranje povećanja polaznog faktora tzv. bonifikacije od 0,45 % za svaki mjesec ostvarivanja prava na starosnu mirovinu nakon zakonski propisane dobi, i to na način da se više ne uvjetuje s navršenim mirovinskim stažem od 35 godina te da se ne ograničava na najviše pet godina, odnosno maksimalno na 27 %.

Osim redefiniranja tzv. bonifikacije za kasnije umirovljenje, predlaže se i promjena važećeg modela usklađivanja mirovina. Predlaže se da se stopa usklađivanja mirovina utvrdi kao zbroj stope promjene indeksa potrošačkih cijena i indeksa rasta plaća u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi u omjeru 85:15, ovisno o tome što je povoljnije.

Kako bi se osiguralo daljnje smanjivanje razlike u visini mirovina žena i muškaraca, predlaže se povećanje dodanog staža za svako rođeno/posvojeno dijete sa sadašnjih šest na 12 mjeseci.

Isto tako, predlaže se uvođenje godišnjeg dodatka uz redovitu isplatu mirovine, na način da se isplata osigura svim umirovljenicima koji mirovinu ostvare u tekućoj godini za koji se isplaćuje godišnji dodatak, neovisno o visini njihovih mirovinskih primanja. Visina godišnjeg dodatka veže se uz pune godine mirovinskoga staža, koji se uzima u obzir za izračun visine mirovine, a za one korisnike kojima je mirovina određena bez uračunavanja mirovinskoga staža, određuje se minimalno razdoblje od 15 godina za određivanje godišnjeg dodatka. Propisuje se da Vlada Republike Hrvatske svake godine do 31. listopada donosi odluku o utvrđenoj vrijednosti za jednu godinu mirovinskoga staža, a godišnji dodatak isplaćuje se u prosincu svake kalendarske godine, odnosno za korisnike kojima je postupak priznanja prava na mirovinu nije okončan, nakon redovne isplate mirovine.

Predlaže se omogućiti korisnicima starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i obiteljske mirovine s navršених 65 godina života rad u trajanju dulje od polovice punog radnog vremena uz isplatu mirovine u iznosu od 50 %. Isto tako, u cilju omogućavanja rada obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost, predlaže se osigurati korištenje pola iznosa mirovine kada navršе 65 godina života bez prestanka obavljanja obrta, odnosno profesionalne djelatnosti.

Također, predlaže se korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad prema ranije važećim propisima te korisnicima invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu, omogućiti rad na manje od 3,5 sata dnevno uz istovremenu isplatu mirovine, kako je to predviđeno za korisnike koji su mirovinu ostvarili prema ZOHBDР-u.

U cilju posebne zaštite korisnika s niskim mirovinskim primanjima predlaže se povećanje najniže mirovine sa sadašnjih 103 % aktualne vrijednosti mirovine na 106 %, čime će se po treći puta dodatno povećati najniža mirovina. Zatečenim korisnicima najniže mirovine Zavod će, po službenoj dužnosti, odrediti najnižu mirovinu prema predloženom modelu od dana stupanja na snagu Zakona.

Osim toga, predlaže se i povećanje mirovinskog faktora za izračun visine invalidske mirovine, i to za invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti sa sadašnjih 0,8 na 0,9, a za invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti sa sadašnjih 1,0 na 1,1. Time će se osigurati uvjeti za dodatno povećanje invalidske mirovine za otprilike 10 %, a obuhvatili bi se svi sadašnji i budući korisnici mirovine.

Korisnicima prijevremene starosne mirovine koji navršе 70 godina života predlaže se ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije za prijevremeno umirovljenje, od prvog dana idućeg mjeseca u kojem navršе 70 godina. Predlaže se obuhvatiti i korisnike koji su starosnu dob navršili prije stupanja na snagu Zakona. Ponovno određivanje prijevremene starosne mirovine

Zavod bi odredio u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu odredbe kojom se propisuje određivanje mirovine bez smanjenja polaznog faktora, po službenoj dužnosti.

Nadalje, predlaže se dodatno uređenje dokazivanja statusa izvanbračne zajednice za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu. Također, a u skladu s pravim stajalištem Ustavnog suda Republike Hrvatske u pojedinačnom predmetu, predlaže se brisanje uvjeta o propisanom datumu za postojanje izvanbračne zajednice na dan 28. ožujka 2008., kada je uvedena u mirovinski sustav.

Zakonskim prijedlogom propisuje se povećanje cenzusa za utvrđivanje činjenice uzdržavanja za članove obitelji prilikom ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu na iznos najniže mirovine za 15 mirovinskoga godina staža ako je član obitelji živio u istom kućanstvu s umrlim osiguranikom ili korisnikom, odnosno ako nije, cenzus se propisuje u iznosu najniže mirovine za 15 godina mirovinskoga staža uvećane za 20 %.

Nadalje, korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno ranije profesionalne nesposobnosti za rad, predlaže se omogućiti ostvarivanje prava na starosnu, prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika na temelju navršene jedne godine staža osiguranja po osnovi drugog dohotka.

S obzirom na to da u prethodnom razdoblju provođenje obveznih kontrolnih pregleda nije rezultiralo promjenama u ocjeni stanja radne sposobnosti, predlaže se ukidanje kontrolnog pregleda.

Radi otklanjanja dvojbi i različitog postupanja u praksi, dodatno su precizirane pojedine odredbe, poput obustave isplate mirovine, ponovnog određivanja mirovine, zastare u postupcima naknade štete. Također, prošireni su i dodatno precizirani pojmovi radi boljeg razumijevanja i pojednostavljenja teksta, posebno odredbi koji se odnose na formulu izračuna visine mirovine, primjerice jasno razgraničavanje staža koji se računa za ispunjenje propisanih uvjeta i za izračun visine mirovine, definiranje parametara na temelju kojih se određuje visina mirovine, polaznog i mirovinskog faktora, vrijednosnih bodova, osobnih bodova i aktualne vrijednosti mirovine.

Također, ZOMO se horizontalno usklađuje s u međuvremenu donesenim propisima.

Posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

Novim zakonskim rješenjima u mirovinskome sustavu stvaraju se preduvjeti za povećanje razine adekvatnosti mirovina sadašnjim i budućim korisnicima mirovine te pridonosi ispunjenju ciljeva određenih strateškim dokumentima u mirovinskome sustavu, odnosno Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.–2026., Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i Programom Vlade Republike Hrvatske 2024.–2028.

Realizacija mjera predviđenih u Programu Vlade Republike Hrvatske 2024.–2028. doprinijet će poboljšanju materijalnog položaja umirovljenika. Promjenom načina usklađivanja mirovina osigurava se povećanje mirovine svakom korisniku, kao i primjereniji rast mirovina u odnosu na plaće. Isto tako, uvođenje godišnjeg dodatka na mirovinu povećat će ukupna mirovinska primanja sadašnjih i budućih umirovljenika, a način određivanja visine godišnjeg dodatka doprinosi socijalnoj pravednosti uvažavajući pri tome isključivo duži rad, kako bi se uspostavio svojevrsni balans između korisnika s višim i nižim mirovinama.

Povećanje dodanog staža za svako dijete sa sadašnjih šest na 12 mjeseci, osim povećanja mirovine budućim korisnicima u prosjeku od 3 % za svako dijete, doprinijet će daljnjem smanjenju rodno uvjetovanih nejednakosti u mirovinskim primanjima.

Nadalje, dodatno se proširuju mogućnosti rada uz istovremenu isplatu mirovine, što će se pozitivno odraziti na trenutna kretanja na tržištu rada, ali i na povećanje prihoda umirovljenika. Isto tako, većim mogućnostima rada doprinosi se smanjenju socijalne isključenosti i rizika od siromaštva osoba starije životne dobi.

Dodatnim povećanjem najniže mirovine za otprilike 3 % podiže se donja razina prava u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti. Također, posebna pažnja posvećuje se korisnicima invalidske mirovine, kojima se mirovina dodatno povećava za 10 %, čime će se poboljšati materijalni položaj najranjivijih kategorija umirovljenika.

Kombinacijom predloženih mjera osiguravaju se preduvjeti da se uravnoteženim pristupom osigura poticanje duljeg rada i povećanje razine adekvatnosti mirovina, a da se pri tome ne naruši dugoročna financijska održivost mirovinskog sustava.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Predloženim Zakonom povećali bi se rashodi u državnom proračunu Republike Hrvatske u odnosu na postojeće zakonske propise unutar programa 4102 - Mirovine i mirovinska primanja, i to za 175.600.000,00 eura u 2025. godini, 573.900.000,00 eura u 2026. godini te 665.800.000,00 eura u 2027. godini.

Također, predloženim Zakonom povećali bi se i prihodi na osnovi doprinosa, i to za 38.200.000,00 eura u 2026. godini i 47.200.000,00 eura u 2027. godini.

Potrebna sredstva za provedbu prijedloga Zakona osigurat će se u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. i projekcijama za 2026. i 2027. godinu unutar razdjela 086 Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, glave 20 Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU**DIO PRVI
OPĆE ODREDBE****Članak 1.**

Ovim Zakonom uređuje se obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti.

Članak 2.

Ovim se Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (SL L 014, 20. 1. 1998.).

Članak 3.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 4.

(1) Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti
2. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje
3. dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

(2) U obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti osiguranicima se na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguravaju prava za slučaj starosti, smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima njihovih obitelji prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine.

Članak 5.

Pojedini pojmovi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje:

1. osiguranik je fizička osoba koja je na temelju zakonski propisanih osnova obvezno osigurana na mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti
2. osigurana osoba je fizička osoba osigurana na mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti u određenim okolnostima za rizik smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja prouzročenog ozljedom na radu ili profesionalnom bolesti
3. osobe koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost su osobe kojima je, u skladu s posebnim propisima, uvjet za obavljanje djelatnosti upis u registar, upisnik ili imenik tijela

državne uprave nadležnog za izdavanje odobrenja za obavljanje profesionalne djelatnosti ili članstvo u odgovarajućoj strukovnoj udruzi ili asocijaciji

4. staž osiguranja u efektivnom trajanju je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju u stvarnom trajanju

5. staž osiguranja s povećanim trajanjem je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju koje se računa s povećanim trajanjem prema posebnim propisima

6. posebni staž je razdoblje provedeno izvan obveznog mirovinskog osiguranja koje se pod određenim uvjetima priznaje u mirovinski staž

7. mirovinski staž obuhvaća staž osiguranja, staž osiguranja s povećanim trajanjem i posebni staž na temelju kojega se utvrđuje postoje li uvjeti za stjecanje prava na mirovinu

8. pridodani staž je razdoblje koje se pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu samo za određivanje svote invalidske i obiteljske mirovine ako osiguranik na dan nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ili smrti nije navršio 60 godina života

9. dodani staž je razdoblje koje se pod određenim uvjetima pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu roditelju za svako rođeno/posvojeno dijete za određivanje svote mirovine

10. mirovinski staž za određivanje mirovine je razdoblje na temelju kojeg se određuje svota mirovine, a obuhvaća staž osiguranja, staž osiguranja s povećanim trajanjem, posebni staž, pridodani staž i dodani staž

11. mirovina je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja

12. najniža mirovina je najniže novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje se određuje na temelju punih godina mirovinskoga staža za određivanje mirovine i vrijednosti najniže mirovine utvrđene za jednu godinu mirovinskog staža

13. najviša mirovina je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje se određuje na način propisan Zakonom o najvišoj mirovini („Narodne novine“, br. 162/198. i 82/01.)

14. osnovna mirovina je novčano primanje iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti koje pod određenim uvjetima stječu osiguranici koji ostvaruju mirovinu iz oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja ili član obitelji osiguranika koji je iza smrti osiguranika naslijedio sredstva iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje

15. osobne bodove čini umnožak mirovinskog staža za određivanje mirovine, prosječnog vrijednosnog boda i polaznog faktora

16. vrijednosni bod je utvrđena godišnja vrijednost plaće ili osnovice osiguranja u odnosu na prosječnu godišnju plaću svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj

17. polazni faktor je parametar na temelju kojeg se vrednuje starosna dob osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu

18. mirovinski faktor je parametar na temelju kojeg se određuje opseg priznate mirovine, odnosno isplaćuje li se mirovina u punom ili djelomičnom iznosu

19. aktualna vrijednost mirovine je utvrđena svota mirovine za jedan osobni bod

20. dodatak na mirovinu je dodatak koji se priznaje pod uvjetima i na način propisan Zakonom o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 79/07., 114/11., 115/18. i 156/23.)

21. korisnik mirovine prema općem propisu je osiguranik kojem je priznato pravo na mirovinu prema ovome Zakonu i općim propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona

22. korisnik mirovine prema posebnom propisu je korisnik kojemu je pravo na mirovinu priznato i/ili određeno prema posebnim propisima iz područja mirovinskog osiguranja

23. poslovi prema kojima se ocjenjuje radna sposobnost osiguranika obuhvaćaju sve poslove koji odgovaraju njegovim tjelesnim i psihičkim sposobnostima, a smatraju se odgovarajućim njegovim dosadašnjim poslovima

24. invalid rada je osiguranik koji je ostvario pravo na profesionalnu rehabilitaciju ili pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ili zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

25. profesionalna rehabilitacija je osposobljavanje za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima osiguranika, odnosno osigurane osobe kod koje postoji smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost

26. naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije je novčano primanje osiguranika, odnosno osigurane osobe u vezi s profesionalnom rehabilitacijom

27. vještačenje je postupak kojeg provodi Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Zavod za vještačenje) radi utvrđivanja smanjenja radne sposobnosti, preostale radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja

28. naknada zbog tjelesnog oštećenja je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja zbog tjelesnog oštećenja nastalog kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti

29. matična evidencija je skup podataka o osiguranicima, obveznicima doprinosa i korisnicima mirovina koji se obvezno vode u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod)

30. kontrola podataka o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja je postupak koji Zavod provodi radi utvrđivanja točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja za radnike kod obveznika doprinosa.

Članak 6.

Obvezno se osiguravaju prava na:

1. starosnu mirovinu
2. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika
3. prijevremenu starosnu mirovinu
4. prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca
5. invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti
6. invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti
7. privremenu invalidsku mirovinu
8. obiteljsku mirovinu
9. dio obiteljske mirovine
10. najnižu mirovinu
11. osnovnu mirovinu
12. profesionalnu rehabilitaciju
13. naknadu zbog tjelesnog oštećenja i
14. naknadu putnih troškova u vezi s ostvarivanjem prava na profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 7.

(1) Prava iz mirovinskog osiguranja neotuđiva su osobna materijalna prava, ne mogu se prenijeti na drugoga niti se mogu naslijediti.

(2) Dospjela novčana primanja iz mirovinskog osiguranja, koja nisu isplaćena do smrti korisnika, mogu se nasljeđivati.

(3) Novčana primanja iz stavka 2. ovoga članka korisnika koji nema nasljednika, iznimno od propisa o nasljeđivanju pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu.

(4) Prava iz mirovinskog osiguranja ne mogu zastarjeti, osim dospjelih, a neisplaćenih mirovina i drugih novčanih primanja u slučajevima određenim ovim Zakonom.

Članak 8.

(1) Primanja na osnovi mirovinskog osiguranja mogu biti predmet ovrhe i osiguranja u skladu s propisom kojim se uređuje ovršni postupak.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, predmet ovrhe ili osiguranja ne može biti obiteljska mirovina koju koriste samo djeca ili djeca i bračni drug umrlog zajedno, osim u slučaju naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja djeteta.

Članak 9.

Sredstva za mirovinsko osiguranje osiguravaju osiguranici, poslodavci i drugi obveznici doprinosa određeni zakonom koji uređuje doprinose te Republika Hrvatska.

Članak 10.

(1) Ostvarivanje prava osiguranika iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti provodi Zavod.

(2) U postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja osigurava se dvostupnost rješavanja u Zavodu, kao i sudska zaštita prava.

DIO DRUGI
VRSTE OSIGURANJA I OSIGURANE OSOBE

POGLAVLJE I.
OSIGURANICI

ODJELJAK A
OBVEZNO OSIGURANJE

Članak 11.

(1) Obvezno su osigurani:

1. radnici, službenici i namještenici i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe, zaposleni u Republici Hrvatskoj

2. osobe izabrane ili imenovane na dužnosti u tijelima javne vlasti, jedinicama lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad primaju plaću

3. osobe koje se stručno osposobljavaju za rad prema propisu kojim se uređuju radni odnosi

4. osobe zaposlene kod inozemnih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ne uživaju diplomatski imunitet, kod inozemnih fizičkih osoba s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, ili kod diplomatskih misija i konzularnih ureda strane države te međunarodnih organizacija ili predstavništva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje uživaju diplomatski imunitet, ili u osobnoj službi kod stranih državljana, ako uredbama Europske unije o

koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno

5. upućeni radnici koji za poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove u drugoj državi te osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu

6. sezonski radnici u poljoprivredi prema propisu kojim se uređuje tržište rada.

(2) Nezaposlene osobe obvezno su osigurane pod uvjetima i u trajanju utvrđenim propisom kojim se uređuje tržište rada.

(3) Obvezno su osigurane osobe koje pružaju njegu i pomoć hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za taj rad primaju naknadu prema propisu koji uređuje prava hrvatskih branitelja.

(4) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene kod poslodavca koji ima sjedište u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a u Republici Hrvatskoj nema registrirano trgovačko društvo ili podružnicu i na koje se, u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Članak 12.

Obvezno su osigurani:

1. obrtnici upisani u odgovarajući registar
2. osobe koje u skladu s posebnim propisima samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost
3. osobe koje su po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit
4. osobe koje obavljaju djelatnost za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali ima obilježje samostalnosti i trajnosti, s namjerom ostvarivanja dohotka ili dobiti te su po osnovi obavljanja tih djelatnosti obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi i
5. osobe koje obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje prema zakonu koji uređuje obrt, ako nisu obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili ako nisu korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad.

Članak 13.

(1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju vrhunski sportaši, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.

(2) Obvezno osiguranje iz stavka 1. ovoga članka uspostavlja se od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.

Članak 14.

(1) Obvezno su osigurane osobe koje obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, odnosno u Upisnik šumoposjednika u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno šumoposjednika i člana njegova obiteljskog domaćinstva.

(2) U smislu ovoga Zakona smatra se da osobe iz stavka 1. ovoga članka ne obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje ako su obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili ako su na redovitom školovanju, ako su starije od 65 godina života, ili ako su korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad.

Članak 15.

(1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe koje su upisane u Upisnik poljoprivrednika.

(2) Obvezno osiguranje iz stavka 1. ovoga članka uspostavlja se od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.

Članak 16.

Obvezno su osigurani članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava, likvidatori i upravitelji zadruge, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi i ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Članak 17.

Obvezno su osigurani svećenici i drugi vjerski službenici vjerske zajednice koja je upisana u evidenciju vjerskih zajednica koju vodi ministarstvo nadležno za poslove uprave, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.

Članak 18.

(1) Na osobni zahtjev obvezno je osiguran roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, a nije obvezno osiguran po drugoj osnovi, ako je dijete hrvatski državljanin i ako roditelj i dijete imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

(2) Rođenjem sljedećeg djeteta, prije navršene prve godine života prethodnog djeteta, prestaje pravo na obvezno osiguranje po prethodno rođenom djetetu iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Ako oba roditelja obavljaju roditeljske dužnosti prema djetetu, a nisu osigurani po drugoj osnovi, obvezno se osigurava majka djeteta, ako se roditelji drukčije ne dogovore.

(4) Obvezno je osiguran roditelj njegovatelj ili njegovatelj prema propisima o socijalnoj skrbi, za vrijeme trajanja toga statusa.

(5) Obvezno je osiguran udomitelj koji obavlja standardno udomiteljstvo i udomitelj koji obavlja specijalizirano udomiteljstvo za djecu.

Članak 19.

(1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavaca ako nisu obvezno osigurane prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ili ako nisu obvezno osigurane prema uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

(2) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u institucijama Europske unije, ako nisu obvezno osigurane prema propisima Europske unije.

(3) Pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka obvezno se osiguravaju i osobe zaposlene u Republici Hrvatskoj kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu, koji nemaju registriranu podružnicu u Republici Hrvatskoj.

(4) Obvezno osiguranje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka uspostavlja se od dana zaposlenja, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesena prijava na osiguranje.

Članak 20.

(1) Obvezno su osigurani članovi posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodarci čiji je poslodavac, brodar ili kompanija domaća ili strana pravna osoba, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno.

(2) Osobama iz stavka 1. ovoga članka svojstvo osiguranika priznaje se danom ukrcaja na brod, a prestaje danom iskrcaja s broda, na osnovi prijave/odjave koju podnosi poslodavac, brodar ili kompanija domaća pravna osoba, odnosno lučka kapetanija i podataka o ukrcaju i iskrcaju u pomorskoj/brodarskoj knjižici osiguranika.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, članovima posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodarcima čiji je poslodavac, brodar ili kompanija domaća ili strana pravna osoba koji s poslodavcem imaju sklopljen ugovor o radu na razdoblje duže od razdoblja ukrcaja na brod, svojstvo osiguranika priznaje se za cijelo vrijeme trajanja ugovora.

Članak 21.

(1) Obvezno su osigurane osobe koje ostvaruju drugi dohodak prema propisima o porezu na dohodak na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja (u daljnjem tekstu: drugi dohodak).

(2) Osobama iz stavka 1. ovoga članka ne osiguravaju se prava prema ovome Zakonu za slučaj ozljede na radu ili profesionalne bolesti u vezi s poslovima za koje ostvaruju druge dohotke iz stavka 1. ovoga članka.

ODJELJAK B PRODUŽENO OSIGURANJE

Članak 22.

(1) Osobe kojima je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje mogu se osigurati na produženo osiguranje ako od prestanka obaveznog osiguranja nije proteklo više od 12 mjeseci i ako podnesu prijavu osiguranja u tom roku.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka može se osigurati na produženo osiguranje za vrijeme:

1. neplaćenog dopusta
2. mirovanja radnog odnosa do treće godine života djeteta
3. stručnog usavršavanja ili specijalizacije nakon prestanka ugovora o radu, službe, odnosno obavljanja djelatnosti
4. nezaposlenosti nakon prestanka osiguranja
5. privremenog ili sezonskog prekida obavljanja djelatnosti
6. boravka u inozemstvu kao bračni drug osiguranika na radu u inozemstvu
7. nezaposlenosti osiguranika – člana posade broda i brodarca nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme.

(3) Na produženo osiguranje može se osigurati i nezaposlena osoba koja ima prebivalište u Republici Hrvatskoj nakon prestanka obaveznog mirovinskog osiguranja u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u državi s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, neovisno o tome je li prije obaveznog osiguranja u inozemstvu bila osigurana u Republici Hrvatskoj.

(4) Na produženo osiguranje osigurava se osoba nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove.

(5) Na produženo osiguranje osigurava se bračni drug ili životni partner osiguranika-osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu, za vrijeme boravka u inozemstvu.

(6) Pravo na produženo osiguranje prestaje i prije prestanka okolnosti iz stavaka 2. i 3. ovoga članka ako dospjeli doprinosi nisu uplaćeni u roku od tri mjeseca od dana dospijeca.

POGLAVLJE II.

OSOBE OSIGURANE U ODREĐENIM OKOLNOSTIMA

Članak 23.

(1) Za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja nastalih zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti osigurani su:

1. učenici za vrijeme učenja temeljenog na radu kod poslodavca i studenti za vrijeme praktične nastave i stručne prakse kod poslodavca, odnosno za vrijeme rada putem posrednika pri zapošljavanju učenika i studenata

2. nezaposleni za vrijeme stručnog osposobljavanja ili profesionalne rehabilitacije na koje ih je uputila nadležna služba zapošljavanja

3. osobe koje obavljaju određene poslove za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, rada za opće dobro sukladno posebnom propisu, primjene sigurnosnih mjera obveznoga psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti, kao i odgojnih mjera.

(2) Odredbe stavka 1. točke 1. ovoga članka primjenjuju se i na državljane država u kojima se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, koji se nalaze na školovanju u Republici Hrvatskoj te na državljane trećih zemalja pod uvjetom uzajamnosti.

Članak 24.

(1) Za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja nastalih zbog ozljede na radu osigurane su osobe koje su u Republici Hrvatskoj ozlijeđene:

1. sudjelujući u spašavanju ili obrani od elementarnih nepogoda, i/ili spašavanju života građana ili radi otklanjanja materijalne štete koja prijeti imovini

2. članovi dobrovoljnih vatrogasnih društava obavljajući zadatke gašenja požara, osposobljavanja i usavršavanja, sudjelovanja u vježbama i pri odlasku na vježbu i na povratku s vježbe, izvršavanju zaštite i spašavanja u slučaju drugih nepogoda, osiguravanja mjesta gdje postoji požarna opasnost, educiranja građana o protupožarnoj zaštiti, osiguravanja na javnim događanjima u sklopu javnih nastupa i sudjelovanja u demonstracijama s prikazom vježbi

3. prilikom obavljanja dužnosti građana u obrani u skladu s posebnim propisima.

(2) Ozljedom na radu smatra se i bolest koja nastane izravno i isključivo kao posljedica obavljanja poslova iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja nastalih zbog ozljede na radu, osigurane su osobe koje na zahtjev državnih tijela pruže pomoć tim tijelima i tom se prigodom ozlijede ili razbole.

POGLAVLJE III.**ČLANOVI OBITELJI OSIGURANIKA****Članak 25.**

(1) U slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine osigurani su članovi njegove obitelji, i to:

1. bračni drug
2. razvedeni bračni drug s pravom na uzdržavanje
3. djeca rođena u braku, izvan braka ili posvojena
4. pastorčad koju je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao

5. unučad koju je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao, ako su bez oba roditelja ili ako imaju jednog ili oba roditelja kod kojih postoji potpuni gubitak radne sposobnosti prema ovome Zakonu

6. roditelji – otac, majka, očuh, maćeha i posvojitelj osiguranika kojega je osiguranik ili korisnik uzdržavao

7. djeca bez roditelja - braća, sestre odnosno druga djeca koju je osiguranik uzeo na uzdržavanje, ako su bez oba roditelja ili ako imaju jednog ili oba roditelja kod kojih postoji potpuni gubitak radne sposobnosti prema ovome Zakonu.

(2) Članovi obitelji iz stavka 1. ovoga članka osigurani su za slučaj smrti osoba iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona ako je smrt tih osoba nastala zbog ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti, dok su obavljale poslove pod okolnostima iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona.

(3) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i izvanbračni drug te bivši izvanbračni drug s pravom na uzdržavanje koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine, ili kraće ako je u izvanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete.

(4) Status izvanbračne zajednice utvrđuje se u posebnom izvanparničnom sudskom postupku, pokrenutom radi utvrđivanja postojanja izvanbračne zajednice iz stavka 3. ovoga članka zbog stjecanja prava na obiteljsku mirovinu.

Članak 26.

(1) U slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine koji je sklopio životno partnerstvo, osim osoba iz članka 25. ovoga Zakona, osigurani su i članovi njegove obitelji, i to:

1. životni partner

2. bivši životni partner s pravom na uzdržavanje

3. dijete nad kojim ostvaruje partnersku skrb

4. dijete preminulog životnog partnera kojeg je osiguranik ili korisnik mirovine uzdržavao u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa o životnom partnerstvu osoba istog spola.

5. životni partner roditelja osiguranika kojeg je osiguranik ili korisnik mirovine uzdržavao u skladu s odredbama ovoga Zakona i propisa o životnom partnerstvu osoba istog spola.

(2) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i neformalni životni partner te bivši neformalni životni partner s pravom na uzdržavanje ako je ta zajednica do smrti osiguranika ili korisnika mirovine trajala najmanje tri godine i od početka je udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva.

(3) Status neformalnog životnog partnerstva utvrđuje se u posebnom izvanparničnom sudskom postupku, pokrenutom radi utvrđivanja postojanja neformalnog životnog partnerstva iz stavka 2. ovoga članka zbog stjecanja prava na obiteljsku mirovinu.

Članak 27.

(1) Smatra se da je osiguranik, odnosno korisnik mirovine uzdržavao člana obitelji:

1. ako je član obitelji živio s njime u zajedničkom kućanstvu i nema vlastitih prihoda dovoljnih za uzdržavanje, jer nema dohodak od poljoprivrede i šumarstva ili ako mu drugi stalni prihod u trenutku smrti osiguranika ili korisnika mirovine nije bio veći od svote najniže mirovine određene za 15 godina mirovinskog staža prema ovome Zakonu ili

2. ako član obitelji nije živio s njime u zajedničkom kućanstvu i nema vlastitih prihoda dovoljnih za uzdržavanje prema točki 1. ovoga stavka, a umrli osiguranik odnosno korisnik mirovine redovito mu je osiguravao sredstva za uzdržavanje u svoti najniže mirovine određene za 15 godina mirovinskog staža prema ovome Zakonu, povećane za 20 %.

(2) Pravo na obiteljsku mirovinu ostvarenu prema stavku 1. ovoga članka prestaje kada prihodi korisnika mirovine premaše svotu iz stavka 1. ovoga članka.

DIO TREĆI MIROVINSKI STAŽ

Stož osiguranja

Članak 28.

Mirovinski staž, prema ovome Zakonu, na temelju kojega se ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja obuhvaća razdoblje:

1. provedeno u osiguranju prema odredbama ovoga Zakona

2. navršeno do stupanja na snagu ovoga Zakona koje se, prema propisima koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, računalo u mirovinski staž kao staž osiguranja, staž osiguranja s povećanim trajanjem i posebni staž.

Članak 29.

U staž osiguranja računa se razdoblje koje je osiguranik proveo nakon navršene 15. godine života u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju.

Članak 30.

(1) Osiguranicima iz članaka 12. do 17., članaka 19. i 20. te članka 22. stavaka 1. do 3. ovoga Zakona staž osiguranja utvrđuje se na temelju plaćenih doprinosa, posebno po svakoj osnovi osiguranja, prema potvrdi odnosno podacima iz službenih evidencija tijela nadležnog za naplatu.

(2) Plaćene doprinose za mirovinsko osiguranje do 31. prosinca 2002. utvrđuje Zavod u skladu s odredbama Općeg poreznog zakona („Narodne novine“, br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 42/20., 114/22. i 152/24.).

(3) Način utvrđivanja staža osiguranja na temelju plaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje utvrđuje pravilnikom ministar nadležan za mirovinski sustav, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za financije.

Članak 31.

(1) U staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom prema propisima o radu, odnosno posebnim propisima.

(2) Kao razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom smatra se i razdoblje koje u zaposlenju s radnim vremenom kraćim od punog radnog vremena provedu:

1. zaposleni roditelj koji radi s polovicom punoga radnog vremena nakon isteka obveznoga roditeljnog dopusta, zaposleni roditelj koji koristi pravo na roditeljski dopust u polovici punog radnog vremena u dvostrukom trajanju neiskorištenog prava na roditeljski dopust, kao i u slučaju rada s polovicom punog radnog vremena zbog pojačane brige i njege djeteta prema propisu koji uređuju roditeljne i roditeljske potpore

2. roditelj djeteta s teškoćama u razvoju koji radi s polovicom punoga radnog vremena prema propisu koji uređuju roditeljne i roditeljske potpore

3. radnici koji rade sa skraćenim radnim vremenom prema posebnim propisima.

(3) U staž osiguranja računa se i razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom, u trajanju koje odgovara ukupnom broju sati takva rada ostvarenog za pojedine godine, obračunatih na puno radno vrijeme.

(4) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka primjenjuju se i kad je radno vrijeme ostvareno u zaposlenju kod dva ili više poslodavaca.

(5) Razdoblje provedeno u zaposlenju na sezonskim poslovima na kojima je ostvaren veći broj sati od punoga radnog vremena računa se u trajanju preračunatom na puno radno vrijeme.

(6) Korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 43. stavka 3. ovoga Zakona u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s najmanje 70 % radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične stručne spreme koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima, kao da su proveli na radu puno radno vrijeme.

(7) Staž osiguranja iz stavaka 1. do 6. ovoga članka priznaje se u staž osiguranja u trajanju od najviše 12 mjeseci za pojedinu kalendarsku godinu.

(8) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, za ispunjenje uvjeta mirovinskog staža za stjecanje prava iz članaka 38. i 40., članka 47. stavka 2., članka 55. stavaka 1. i 2., članaka 57. i 58., članka 64. stavka 1., članka 170. stavka 1. i članka 172. ovoga Zakona, razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom smatra se razdobljem provedenim u zaposlenju s punim radnim vremenom.

Članak 32.

U staž osiguranja računa se i razdoblje koje je osoba, odnosno osiguranik proveo:

1. koristeći naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, nakon prestanka zaposlenja ili drugog rada na osnovi kojega je bio osiguran

2. na profesionalnoj rehabilitaciji na koju je bio upućen kao invalid rada ili kao vojni invalid ili kao civilni invalid rata, kao osoba oboljela od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, osoba oboljela od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, slijepa osoba, gluha osoba, gluhoslijepa osoba, osoba oboljela od reumatoidnog artritisa i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis), osoba kod koje postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne može samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica te osoba s Downovim sindromom, bez obzira na to je li prije toga bio osiguran

3. koristeći se naknadom plaće u vezi s pravom na profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 33.

U staž osiguranja računa se i razdoblje koje je osoba, odnosno osiguranik proveo izvan zaposlenja na osnovi kojega je bio osiguran, i to:

1. za koje je primao plaću, odnosno naknadu plaće prema posebnim propisima

2. za koje je ostvario pravo na mirovinsko osiguranje, u skladu s propisima o zapošljavanju

3. obavljanja roditeljske dužnosti iz članka 18. ovoga Zakona.

Članak 34.

(1) U staž osiguranja računa se i razdoblje u kojem su isplaćeni drugi dohoci za koje su plaćeni doprinosi prema članku 21. ovoga Zakona.

(2) U staž osiguranja računa se i razdoblje za koje je utvrđena godišnja osnovica po osnovi obavljanja druge djelatnosti na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja.

(3) U staž osiguranja računa se i razdoblje za koje je Ministarstvo financija, Porezna uprava (u daljnjem tekstu: Porezna uprava) rješenjem utvrdila razliku obveze doprinosa za člana uprave, izvršnog direktora, likvidatora i upravitelja zadruge koji nije obvezno osiguran prema članku 16. ovoga Zakona.

(4) Staž osiguranja utvrđuje se za svaku kalendarsku godinu tako da se osnovica prema dohocima i/ili primicima iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka na koju su obračunati i uplaćeni doprinosi podijeli s prosječnom mjesečnom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u istoj godini, prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

(5) Ako doprinosi nisu u cijelosti uplaćeni u godini u kojoj je ostvaren drugi dohodak i /ili primitak po osnovi obavljanja djelatnosti, već kasnije, staž osiguranja utvrđuje se za kalendarsku godinu u kojoj je ostvaren drugi dohodak u odnosu na prosječnu mjesečnu plaću iz te godine.

Članak 35.

(1) Staž osiguranja ostvaren po svim osnovama osiguranja prema ovome Zakonu računa se najviše 12 mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.

(2) Pri izračunu ukupnog mirovinskog staža pojedina razdoblja navršena u mjesecima i danima zbrajaju se tako da 12 mjeseci čini jednu godinu, a 30 dana čini jedan mjesec.

Pridodani staž

Članak 36.

(1) Pridodani staž počinje na dan nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno na dan smrti osiguranika.

(2) Trajanje pridodanoga staža računa se tako da se za razdoblja od dana nastanka osiguranog rizika iz stavka 1. ovoga članka u kojima osiguranik nije ostvario staž osiguranja pribroje razdoblja do navršene 55. godine života osiguranika u trajanju od dvije trećine, a nakon 55. do navršene 60. godine života osiguranika u trajanju od jedne polovine.

(3) Ako je osiguranik bio osiguran u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili državi s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, pridodani se staž određuje razmjerno udjelu mirovinskog staža koji se računa prema ovome Zakonu i ukupnoga mirovinskog staža obračunatog pribrajanjem staža iz

odnosne države, a u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju s tom državom.

Dodani staž

Članak 37.

(1) Roditelju - majci ili posvojiteljici koja ostvaruje pravo na mirovinu prema ovome Zakonu ili prema drugim posebnim propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje se razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete.

(2) Roditelju - majci ili posvojiteljici kojoj se u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti mirovina određuje kao osnovna mirovina prema članku 88. stavku 2. ovoga Zakona razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete dodaje se na dio mirovine koji pripada za mirovinski staž ostvaren prije odnosno nakon uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, ovisno o tome u kojem je razdoblju navršen pretežiti staž.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, ako je umjesto roditelja – majke ili posvojiteljice dodatni roditeljni dopust, odnosno roditeljski dopust ili srodno pravo prema propisima o roditeljskim potporama koristio otac ili posvojitelj, pri ostvarivanju prava na mirovinu prema ovome Zakonu ili prema drugim posebnim propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti dodani staž u trajanju od 12 mjeseci iz stavaka 1. i 2. ovoga članka dodat će se u mirovinski staž za određivanje mirovine roditelju - ocu, ako je koristio pretežni dio dodatnog roditeljnog, odnosno roditeljskog dopusta ili drugog srodnog prava.

(4) Pravo na dodani staž iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka roditelj ne ostvaruje ako mu je oduzeta roditeljska skrb.

(5) Odredbe ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na člana obitelji osiguranika koji nakon stupanja na snagu ovoga Zakona iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti ostvari obiteljsku mirovinu nakon smrti osiguranika.

DIO ČETVRTI PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

POGLAVLJE I. VRSTE STAROSNIH MIROVINA

Starosna mirovina

Članak 38.

Pravo na starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika

Članak 39.

(1) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

(2) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ne može steći osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 38., odnosno članka 170. ovoga Zakona, kao ni osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 38., odnosno članka 170. ovoga Zakona uz sniženje starosne granice prema članku 171. ovoga Zakona.

Prijevremena starosna mirovina

Članak 40.

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 35 godina mirovinskoga staža.

Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca

Članak 41.

(1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema uvjetima iz članka 40. i članka 172. ovoga Zakona ima osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja prouzročenog stečajem, neposredno prije ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu iz članka 40. ovoga Zakona proveo u neprekidnom trajanju najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka pripada najranije s danom ispunjenja uvjeta, a osiguranik se s tim danom, odnosno najkasnije s prvim idućim danom po ispunjenju uvjeta mora odjaviti iz evidencije nadležne službe za zapošljavanje.

(3) Zahtjev za prijevremenu starosnu mirovinu iz ovoga članka podnosi se od dana ispunjenja prvih uvjeta iz članka 40., odnosno članka 172. ovoga Zakona.

(4) Prijevremena starosna mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se uz primjenu polaznog faktora 1,0.

(5) Pravo iz ovoga članka ne može steći osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka ostao prijavljen službi nadležnoj za zapošljavanje.

(6) Sklapanje novoga ugovora o radu s istim poslodavcem kod kojega je radni odnos prestao zbog stečaja, a koji je naknadno sklopljen radi završetka poslova pripreme vezanih uz stečaj prema propisu kojim se uređuje stečaj, ne dovodi do gubitka uvjeta statusa neprekidne nezaposlenosti radi ostvarivanja prava po osnovi iz stavka 1. ovoga članka, već se zbrajaju razdoblja nezaposlenosti tog radnika od dana stečaja tog poslodavca do ispunjenja uvjeta starosne dobi iz članka 40., odnosno članka 172. ovoga Zakona, u kojima nije radio.

Zajedničke odredbe

Članak 42.

(1) Pravo na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik može steći kada ispuni uvjete za mirovinu, a nakon prestanka osiguranja, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Pravo na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka priznaje se osiguraniku od dana navedenog u zahtjevu, ali najranije od prvog idućeg dana nakon prestanka osiguranja, ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od prestanka osiguranja.

(3) Ako je zahtjev iz stavka 2. ovoga članka podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(4) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, nastavio raditi, ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na tu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena.

(5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, osiguranik iz članka 12. točaka 1. i 2. ovoga Zakona može steći pravo na starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona i bez prestanka obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza osiguranja.

(6) Starosna mirovina iz stavka 5. ovoga članka određuje se uz primjenu mirovinskog faktora 0,5.

(7) Osiguranik iz članka 30. ovoga Zakona, koji nije uplatio u cijelosti dužne doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju, može ostvariti pravo na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ili prijevremenu starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos, a ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje za koje doprinos nije uplaćen.

(8) Zahtjev za mirovinu iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti najranije jedan mjesec prije ispunjenja uvjeta za priznanje prava.

(9) Osiguranik može 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva obavijestiti Zavod o svojoj namjeri za podnošenje zahtjeva za priznanje prava na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ili prijevremenu starosnu mirovinu u svrhu kompletiranja i kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći, odnosno osnovici.

(10) Obavijest iz stavka 9. ovoga članka ne smatra se zahtjevom za priznanje prava na mirovinu.

POGLAVLJE II.

PRAVA NA OSNOVI SMANJENJA ILI GUBITKA RADNE SPOSOBNOSTI

Članak 43.

(1) Smanjenje radne sposobnosti prema ovome Zakonu postoji kada kod osiguranika zbog bolesti, ozljede izvan rada, ozljede na radu ili profesionalne bolesti, nastanu trajne promjene u zdravstvenom stanju koje se ne mogu otkloniti liječenjem, uslijed kojih se radna sposobnost smanjila za više od polovice u odnosu na zdravog osiguranika iste ili slične razine obrazovanja.

(2) Preostala radna sposobnost postoji kada je kod osiguranika nastalo smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, ali se s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima.

(3) Djelomični gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika postoji smanjenje radne sposobnosti iz stavka 1. ovoga članka, a s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može se profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad s punim radnim vremenom na drugim poslovima, ali može raditi najmanje 70 % radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima.

(4) Potpuni gubitak radne sposobnosti postoji kada kod osiguranika zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju nastane trajni gubitak radne sposobnosti bez preostale radne sposobnosti.

Članak 44.

Neposredna opasnost od nastanka smanjenja radne sposobnosti postoji kada pri obavljanju određenih poslova uvjeti rada, bez obzira na mjere zaštite na radu koje se primjenjuju ili se mogu primijeniti, utječu na zdravstveno stanje i radnu sposobnost osiguranika iz članka 11. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona toliko da je prijeko potrebno, radi sprječavanja nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, premjestiti ga na drugi posao primjeren njegovoj razini obrazovanja na kojemu može raditi s radnim naporom koji ne pogoršava njegovo zdravstveno stanje.

Članak 45.

(1) Ozljedom na radu prema ovome Zakonu smatra se svaka ozljeda osiguranika izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem te ozljeda uzrokovana naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je takva ozljeda uzročno, vremenski i prostorno vezana uz obavljanje poslova na kojima radi, odnosno djelatnosti na osnovi koje ozlijeđena osoba ima svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu.

(2) Ozljedom na radu smatra se i bolest osiguranika koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nekog nesretnog slučaja ili sile za vrijeme rada, odnosno za vrijeme obavljanja

djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje oboljela osoba ima svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu.

(3) Ozljedom na radu smatra se i ozljeda iz stavka 1. ovoga članka koju osiguranik pretrpi na redovitom putu od mjesta stanovanja do mjesta rada i obratno, te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji mu je osiguran, odnosno na posao na osnovi kojega je osiguran, kao i ozljeda koja je nanesena na način naveden u stavku 1. ovoga članka koju osiguranik pretrpi u vezi s korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju i prava na profesionalnu rehabilitaciju prema odredbama ovoga Zakona.

(4) Ozljedom na radu smatra se i ozljeda, odnosno bolest iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koju pretrpi osigurana osoba u okolnostima iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona.

(5) Ozljedom na radu smatra se i ozljeda nastala na način naveden u stavku 1. ovoga članka koju osoba pretrpi u vezi s prethodnim utvrđivanjem zdravstvene sposobnosti kada je to prema zakonu obvezno prigodom zasnivanja radnog odnosa.

Članak 46.

(1) Profesionalne bolesti su određene bolesti izazvane dužim neposrednim utjecajem procesa rada i uvjeta rada na određenim poslovima na osnovi kojih oboljela osoba ima svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu.

(2) Lista profesionalnih bolesti i poslova na kojima se te bolesti javljaju i uvjete pod kojima se smatraju profesionalnim bolestima utvrđuje se posebnim zakonom.

Pravo na profesionalnu rehabilitaciju

Članak 47.

(1) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima osiguranik iz članka 11. stavka 1. i članaka 12. i 16. i osigurana osoba iz članaka 23. i 24. ovoga Zakona kod koje je nastalo smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost prema ovom Zakonu.

(2) Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede izvan rada ili bolesti, osiguranik iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju ako mu mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.

(3) Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, osiguranik, odnosno osigurana osoba iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju bez obzira na dužinu mirovinskoga staža.

(4) Osiguranik, odnosno osigurana osoba iz stavka 1. ovoga članka obavezno stječe pravo na profesionalnu rehabilitaciju ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo prije navršene 55. godine života i ispunjava uvjete iz stavka 2. ili stavka 3. ovoga članka.

(5) Radni vijek iz stavka 2. ovoga članka određuje se prema članku 55. stavku 3. ovoga Zakona, a na skraćivanje radnog vijeka odgovarajuće se primjenjuje odredba članka 55. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 48.

(1) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju, a ima razinu obrazovanja za posao na kojemu je radio prije nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, osposobljava se za rad na drugom poslu za koji se traži ista razina obrazovanja.

(2) Ako ne postoji mogućnost osposobljavanja za rad na drugom poslu iste razine obrazovanja, invalid rada može se osposobljavati i za poslove za koje se traži neposredno niža razina obrazovanja, uz njegov pristanak.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju može se osposobljavati i za rad na drugom poslu za koji se traži viši stupanj stručne spreme od stručne spreme koja se tražila za posao na kojemu je radio prije nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, ako je takvo osposobljavanje korisno s obzirom na stručnost i godine života osiguranika i ako postoji mogućnost zaposlenja nakon završene profesionalne rehabilitacije.

(4) Osigurana osoba iz članka 23. stavka 1. točaka 1. i 2. ovoga Zakona, koja stekne pravo na profesionalnu rehabilitaciju, osposobljava se za rad na poslovima za koje se traži razina obrazovanja koja odgovara razini obrazovanja koju bi stekla ili je školovanjem stekla prije nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost.

Članak 49.

(1) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede izvan rada ili bolesti, ima od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije i od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja na odgovarajućem radnom mjestu, pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije, koja se određuje u visini invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(2) Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka pripada invalidu rada do zaposlenja, odnosno stjecanja svojstva osiguranika, a najduže 12 mjeseci od dana završetka profesionalne rehabilitacije pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi zapošljavanja kao nezaposlen.

(3) Ako je invalid rada iz stavka 1. ovoga članka nakon završene rehabilitacije povremeno radio ili obavljao djelatnost, tada naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije pripada u razdobljima nezaposlenosti, ali najduže 12 mjeseci računajući od dana završetka profesionalne rehabilitacije.

(4) Invalid rada iz stavka 1. ovoga članka za vrijeme profesionalne rehabilitacije ima pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije, koja se određuje u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

(5) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti ima, od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije, za vrijeme profesionalne rehabilitacije i od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja na odgovarajućem radnom

mjestu, pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije, koja se određuje u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti za 40 godina mirovinskog staža.

(6) Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka pripada invalidu rada najduže 24 mjeseca od dana završetka profesionalne rehabilitacije pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi zapošljavanja u skladu s propisima o zapošljavanju.

(7) Ako je invalid rada iz stavka 5. ovoga članka nakon završene rehabilitacije povremeno radio ili obavljao djelatnost, tada naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije pripada u razdobljima nezaposlenosti, ali najduže 24 mjeseca računajući od dana završetka profesionalne rehabilitacije.

(8) Invalidu rada iz stavaka 1. i 5. ovoga članka naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa brutoplaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, određenog propisom kojim se određuje visina minimalne plaće.

Članak 50.

(1) Profesionalnu rehabilitaciju osiguranika kojemu je priznato to pravo prema ovome Zakonu provodi centar za profesionalnu rehabilitaciju.

(2) Uvjeti i način provedbe profesionalne rehabilitacije invalida rada uređuje se ugovorom koji Zavod sklapa s centrom za profesionalnu rehabilitaciju.

(3) Zavod ima pravo i dužnost provjeravati provodi li se profesionalna rehabilitacija invalida rada u skladu s ovim Zakonom i sklopljenim ugovorom.

(4) Invalida rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju, koji nije u roku od šest mjeseci od dana izvršnosti rješenja o priznanju prava upućen na profesionalnu rehabilitaciju, Zavod upućuje na pregled Zavodu za vještačenje radi ponovne ocjene preostale radne sposobnosti.

(5) Na pregled radi ponovne ocjene preostale radne sposobnosti uputit će se i korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju, kada Zavod prema mišljenju Zavoda za vještačenje, ocijeni da se invalid rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju neće moći osposobiti za rad na određenom poslu.

(6) Zahtjev za ponovnu ocjenu preostale radne sposobnosti može podnijeti invalid rada i centar za profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 51.

(1) Invalid rada ima pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz članka 49. ovoga Zakona i za vrijeme naknadnog liječenja, odnosno medicinske rehabilitacije na koju je upućen tijekom korištenja prava na profesionalnu rehabilitaciju zbog bolesti i drugih uzroka, zbog kojih je privremeno nesposoban odnosno spriječen za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i za vrijeme prilagođavanja za rad.

(2) Korisniku prava na profesionalnu rehabilitaciju koji se tijekom korištenja prava na profesionalnu rehabilitaciju razbolio i zbog bolesti bio privremeno nesposoban za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju, trajanje profesionalne rehabilitacije može se produžiti za razdoblje trajanja privremene nesposobnosti za rad, a najduže dvostruko od predviđenog razdoblja trajanja rehabilitacije ako Zavod za vještačenje ocijeni da je to potrebno.

(3) O trajanju profesionalne rehabilitacije iz stavka 2. ovoga članka na zahtjev invalida rada ili centra za profesionalnu rehabilitaciju Zavod donosi rješenje.

Članak 52.

Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju gubi to pravo ako se njime ne koristi u određenom roku, a nije u tome spriječen razlozima koji su protiv njegove volje, i to:

1. ako ne stupa na profesionalnu rehabilitaciju u roku od mjesec dana od dana upućivanja na profesionalnu rehabilitaciju
2. ako tijekom trajanja profesionalne rehabilitacije bez opravdanog razloga prekine započetu profesionalnu rehabilitaciju ili
3. ako ne obavlja dužnosti u vezi s profesionalnom rehabilitacijom.

Naknada troškova vezanih uz ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju

Članak 53.

(1) Kada se profesionalna rehabilitacija obavlja izvan mjesta prebivališta invalida rada, a ne može se osigurati stalni prijevoz od mjesta stanovanja do mjesta gdje se obavlja profesionalna rehabilitacija, invalidu rada se osigurava smještaj i prehrana ili naknada putnih troškova za vrijeme profesionalne rehabilitacije u drugom mjestu.

(2) Naknada putnih troškova obuhvaća naknadu za troškove prijevoza i naknadu za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu.

(3) Naknade iz stavka 2. ovoga članka izuzimaju se od ovrhe.

Članak 54.

(1) Invalid rada kojemu je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima pravo na naknadu za troškove prijevoza ako mu je zbog korištenja priznatog prava prema stanju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost i s obzirom na udaljenost mjesta određenog za profesionalnu rehabilitaciju potreban stalni prijevoz.

(2) Naknada putnih troškova i naknada za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu iz stavka 1. ovoga članka određuju se i usklađuju prema odlukama Vlade Republike Hrvatske za korisnike državnog proračuna.

(3) Zavod će pravilnikom detaljnije urediti naknadu putnih troškova i naknade za troškove prehrane i smještaja za vrijeme putovanja i boravka u drugom mjestu invalida rada iz stavka 1. ovoga članka.

Invalidska mirovina zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

Članak 55.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ima osiguranik kod kojega je zbog bolesti ili ozljede izvan rada, prije navršene 65. godine života nastao potpuni gubitak radne sposobnosti iz članka 43. stavka 4. ovoga Zakona, ako mu navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti stječe osiguranik, i to:

1. kod kojeg je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti prije navršene 35. godine života, ako je do dana nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti navršio najmanje dvije godine staža osiguranja i ako je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao za vrijeme osiguranja ili u roku od jedne godine nakon prestanka osiguranja

2. kod kojeg je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti prije navršene 30. godine života, ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja i ako je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao za vrijeme osiguranja ili u roku od jedne godine nakon prestanka osiguranja.

(3) Radni vijek, u smislu stavka 1. ovoga članka je broj punih godina od dana kada je osiguranik navršio 20 godina života do dana nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, odnosno od navršene 23. godine života ako je završio sveučilišni odnosno stručni prijediplomski studij ili kratki stručni studij te od navršene 26. godine života ako je završio sveučilišni odnosno stručni diplomski studij ili sveučilišni integrirani prijediplomski i diplomski studij.

(4) Razdoblje radnog vijeka iz stavka 3. ovoga članka skraćuje se za stvarno razdoblje koje je osiguranik:

1. proveo na dragovoljnom vojnom osposobljavanju ili obveznom služenju vojnog roka
2. u razdobljima kojima je do nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti bio prijavljen kao nezaposlena osoba nadležnoj službi za zapošljavanje.

(5) Ako je potpuni gubitak radne sposobnosti osiguranika nastao zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti osiguranik stječe bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Članak 56.

(1) Korisniku prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti zbog bolesti Zavod po službenoj dužnosti prevodi to pravo u istoj svoti, prvog dana idućeg mjeseca u kojem je korisnik navršio starosnu dob iz članka 38., odnosno iz članka 170. ovoga Zakona, na starosnu mirovinu.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ne prevode se invalidske mirovine korisnika ostvarene prema posebnim propisima pod povoljnijim uvjetima.

Invalidska mirovina zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti

Članak 57.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ima osiguranik iz članaka 11. i 12. i članaka 16. do 22. ovoga Zakona kod kojega je zbog bolesti ili ozljede izvan rada prije navršene 65. godine života nastao djelomični gubitak radne sposobnosti iz članka 43. stavka 3. ovoga Zakona i ako mu navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka.

(2) Radni vijek određuje se prema članku 55. stavku 3. ovoga Zakona, a na skraćivanje radnog vijeka odgovarajuće se primjenjuje odredba članka 55. stavka 4. ovoga Zakona.

(3) Ako je djelomični gubitak radne sposobnosti osiguranika nastao zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti osiguranik stječe bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Privremena invalidska mirovina

Članak 58.

(1) Invalid rada koji se profesionalnom rehabilitacijom osposobio za druge poslove, a nakon završene rehabilitacije je dugotrajno ostao nezaposlen, ako mu nije osiguran odgovarajući posao za koji se rehabilitacijom osposobio, ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu pod uvjetima da je u neprekidnom trajanju od najmanje pet godina nakon završetka rehabilitacije bio nezaposlen i da je nezaposlenost trajala do navršene 58. godine života.

(2) Invalid rada koji je završio profesionalnu rehabilitaciju i koji je nakon završene rehabilitacije nastavio raditi pa naknadno ostao nezaposlen ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka ako je na poziv nadležne službe za zapošljavanje prihvatio ponudu o radu, odnosno ako nije odbio ponuđeni posao.

(3) Razdoblje povremenog rada u ukupnom trajanju od šest mjeseci ne smatra se prekidom nezaposlenosti prema stavku 1. ovoga članka.

(4) Ako je uzrok smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ozljeda izvan rada ili bolest, privremena invalidska mirovina određuje se u visini naknade plaće zbog profesionalne rehabilitacije koja je bila određena ili bi bila određena za vrijeme čekanja na zaposlenje nakon završene rehabilitacije prema članku 49. stavku 1. ovoga Zakona, a određena u osobnim bodovima i usklađena prema članku 91. ovoga Zakona.

(5) Ako je uzrok smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ozljeda na radu ili profesionalna bolest, privremena invalidska mirovina određuje se u visini naknade plaće zbog profesionalne rehabilitacije koja je bila određena ili bi bila određena za vrijeme čekanja na zaposlenje, nakon završene rehabilitacije prema članku 49. stavku 5. ovoga Zakona za slučaj potpunog gubitka radne sposobnosti, a određena u osobnim bodovima i usklađena prema članku 91. ovoga Zakona.

Zajedničke odredbe

Članak 59.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu iz članaka 55. i 57. ovoga Zakona ima osiguranik od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osiguraniku kod kojega je na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje utvrđen djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti na temelju kojeg ima pravo na invalidsku mirovinu prema članku 55. ili članku 57. ovoga Zakona, koji je u radnom odnosu ili obavlja djelatnost na temelju koje je obvezno osiguran, Zavod donosi rješenje o priznanju prava na invalidsku mirovinu na osnovi utvrđenog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, a nakon pravomoćnosti tog rješenja donijet će rješenje o određivanju iznosa mirovine i početku isplate.

(3) Kada se pravo na invalidsku mirovinu iz članaka 55. i 57. ovoga Zakona ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti je postojao prije podnošenja zahtjeva, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, pod uvjetom da je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, a ako je podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(4) Osiguraniku kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti prema članku 43. stavku 3. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu iz stavka 2. ovoga članka primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, odnosno prema propisima o radu, isplata invalidske mirovine pripada od dana početka rada na drugim poslovima prema promijenjenoj preostaloj radnoj sposobnosti osiguranika.

(5) Osiguraniku kojemu je rješenjem iz stavka 2. ovoga članka priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 43. stavka 3. ovoga Zakona, a koji je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti nastavio raditi i nije primao naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, invalidska mirovina isplaćuje se od dana utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(6) Osiguraniku koji ima pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 43. stavka 3. ovoga Zakona, a kojem je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti prestao radni odnos, odnosno osiguranje, invalidska mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana nakon prestanka radnog odnosa, odnosno osiguranja.

(7) Osiguraniku kod kojega je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 43. stavku 4. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog

zdravstvenog osiguranja, odnosno prema propisima o radu, mirovina se isplaćuje od prvog idućeg dana nakon pravomoćnosti rješenja iz stavka 2. ovoga članka.

(8) Osiguraniku kojemu je rješenjem priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 43. stavka 4. ovoga Zakona, a koji nije primao naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana od dana do kojega je nakon utvrđenog potpunog gubitka radne sposobnosti ostvario plaću.

(9) Osiguranik ostvaruje pravo na privremenu invalidsku mirovinu na osobni zahtjev od dana podnošenja zahtjeva ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta iz članka 58. ovoga Zakona, a ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

Članak 60.

(1) Osiguranik iz članka 30. ovoga Zakona koji nije uplatio doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju može ostvariti pravo na invalidsku mirovinu iz članka 55. ili članka 57. ovoga Zakona ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na invalidsku mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos, a ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje za koje doprinos nije uplaćen.

(2) Osiguranik kod kojega je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao kao posljedica radnje za koju je pravomoćnom presudom osuđen za kaznena djela protiv Republike Hrvatske, kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja i kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva prema Kaznenom zakonu („Narodne novine“, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19., 84/21., 114/22., 114/23. i 36/24.), kao i za kaznena djela protiv Republike Hrvatske i kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom prema Kaznenom zakonu („Narodne novine“, br. 110/97., 27/98., 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) ne stječe, odnosno gubi pravo na invalidsku mirovinu ostvarenu na temelju djelomičnog, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti s prvim danom idućeg mjeseca od mjeseca u kojem je presuda donesena u kaznenom postupku postala pravomoćna.

(3) Ako u slučaju iz stavka 2. ovoga članka postoji pravo članova obitelji osiguranika na uzdržavanje od osiguranika, njegova će se invalidska mirovina isplaćivati tim članovima obitelji u visini obiteljske mirovine.

Članak 61.

(1) Ako u stanju radne sposobnosti, odnosno preostale radne sposobnosti nastanu promjene zbog kojih se prema ovome Zakonu utvrđeno pravo mijenja ili zbog kojih nastanu uvjeti za stjecanje prava na osnovi potpunog gubitka radne sposobnosti, pravo se mijenja odnosno stječe se novo pravo od dana nastanka promjena u stanju radne sposobnosti.

(2) Ako u stanju smanjene radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti nastanu promjene zbog kojih se prema ovome Zakonu utvrđeno pravo gubi, ukida se rješenje o priznanju prava od dana nastale promjene.

(3) Ako korisnik invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad prema stavku 1. ovoga članka stekne pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a svota priznate invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti je manja od ranije ostvarene mirovine, i dalje mu pripada isplata ranije ostvarene mirovine kao povoljnije, a sve druge pravne posljedice vežu se uz ostvarenu invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

POGLAVLJE III. NAKNADA ZBOG TJELESNOG OŠTEĆENJA

Članak 62.

(1) Tjelesno oštećenje postoji kada kod osiguranika nastane gubitak, značajnije oštećenje ili znatnija onesposobljenost pojedinog organa ili dijelova tijela što otežava normalnu aktivnost organizma i zahtijeva veće napore u obavljanju životnih potreba, bez obzira na to uzrokuje li ono ili ne uzrokuje smanjenje ili gubitak radne sposobnosti osiguranika.

(2) Pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja stječe osiguranik kod kojega tjelesno oštećenje od najmanje 30 % nastane kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

(3) Vrste tjelesnih oštećenja i postoci tih oštećenja, na osnovi kojih se stječe pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja, utvrđuju se posebnim propisom.

(4) Osiguranik ima pravo na naknadu od dana nastanka tjelesnog oštećenja ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od toga dana, a ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenog roka, osiguranik ima pravo na naknadu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(5) Osiguranik koji za isto tjelesno oštećenje stekne pravo na naknadu prema ovome Zakonu i pravo na naknadu prema drugim propisima, može koristiti samo jedno od tih prava, prema vlastitom izboru.

Članak 63.

(1) Naknada zbog tjelesnog oštećenja se određuje ovisno o postotku tjelesnog oštećenja u odgovarajućem postotku od osnovice i iznosi:

Tjelesno oštećenje u postotku	Stupanj	Iznos naknade u postotku od osnovice
100 %	1	40 %
90 %	2	36 %
80 %	3	32 %
70 %	4	28 %

60 %	5	24 %
50 %	6	20 %
40 %	7	16 %
30 %	8	12 %

(2) Osnovicu za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja iz stavka 1. ovoga članka, koje je nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti odlukom utvrđuje Upravno vijeće Zavoda i usklađuje na isti način kao mirovine.

POGLAVLJE IV. PRAVA ČLANOVA OBITELJI

Obiteljska mirovina

Članak 64.

(1) Članovi obitelji umrlog osiguranika iz članka 25. i 26. ovoga Zakona imaju pravo na obiteljsku mirovinu:

1. ako je osiguranik navršio najmanje pet godina staža osiguranja ili najmanje deset godina mirovinskog staža
2. ako je osiguranik ispunjavao uvjete dužine mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu
3. ako je osiguranik bio korisnik mirovine iz članka 6. točaka 1. do 7. ovoga Zakona ili
4. ako je osiguranik bio korisnik prava na profesionalnu rehabilitaciju.

(2) Ako je smrt osiguranika ili osigurane osobe iz članka 23. i 24. ovoga Zakona nastala zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, članovi obitelji imaju pravo na obiteljsku mirovinu bez obzira na dužinu mirovinskog staža osiguranika.

Članak 65.

(1) Pravo na obiteljsku mirovinu ne može ostvariti član obitelji koji je namjerno uzrokovao smrt osiguranika ili korisnika mirovine i za takvo kazneno djelo je osuđen pravomoćnom presudom na kaznu zatvora.

(2) Član obitelji umrlog osiguranika, osigurane osobe ili korisnika mirovine, koji se namjerno onesposobio za rad radi ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu, ne može po toj osnovi steći pravo na obiteljsku mirovinu.

Članak 66.

(1) Bračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu:

1. ako je do smrti bračnog druga navršio 50 godina života

2. ako je mlađi od 50 godina života i ako je do smrti bračnog druga kod njega nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti ili je potpuni gubitak radne sposobnosti nastao u roku od jedne godine nakon smrti bračnog druga ili

3. ako je nakon smrti bračnog druga ostalo jedno ili više djece koja imaju pravo na obiteljsku mirovinu iza smrti roditelja, a preživjeli bračni drug obavlja roditeljske dužnosti prema toj djeci.

(2) Bračni drug koji do smrti bračnog druga nije navršio 50 godina života, ali je imao navršenih 45 godina života, ima pravo na obiteljsku mirovinu kada navrši 50 godina života.

(3) Bračni drug kod kojega tijekom trajanja prava na temelju stavka 1. točke 3. ovoga članka nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti zadržava pravo na obiteljsku mirovinu.

(4) Bračni drug ima pravo na obiteljsku mirovinu prema stavku 1. točki 3. ovoga članka i kada je dijete umrlog bračnog druga rođeno nakon njegove smrti i to od dana smrti.

(5) Bračni drug koji je tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu, stečenog prema stavku 1. točki 3. ovoga članka, navršio 50 godina života, zadržava pravo na obiteljsku mirovinu trajno, a ako bračnom drugu to pravo prestane prije navršene 50. godine života, ali nakon navršene 45. godine života, može pravo ponovno ostvariti kada navrši 50 godina života.

(6) Bračni drug koji je do smrti bračnog druga ili prestanka prava na obiteljsku mirovinu navršio 45 godina života, stječe pravo na obiteljsku mirovinu i prije navršenih 50 godina života ako kod njega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti.

Članak 67.

(1) Pravo na obiteljsku mirovinu, uz uvjete iz članka 66. ovoga Zakona, ima i razvedeni bračni drug ako mu je sudskom odlukom dosuđeno pravo na uzdržavanje.

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu imaju bračni drug i razvedeni bračni drug iz stavka 1. ovoga članka, obiteljska se mirovina određuje u visini koja pripada za jednog člana obitelji.

Članak 68.

(1) Dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja i može se tim pravom koristiti do navršene 15. godine života, a nakon te dobi u razdobljima kada nije zaposlen, ali najduže do 18. godine života.

(2) Dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu i koristiti se tim pravom nakon navršene 15. godine života ako je u trenutku smrti osiguranika na redovitom školovanju ili započne takvo školovanje nakon smrti osiguranika, te mu to pravo pripada do kraja redovitog školovanja, ali najduže do navršene 26. godine života.

(3) Ako je redovito školovanje prekinuto zbog bolesti, dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu i koristi se tim pravom za vrijeme bolesti do navršene 26. godine života, kao i nakon

tih godina, ali najviše onoliko vremena koliko je zbog bolesti izgubljeno za redovito školovanje, ako je ono nastavljeno prije navršenih 26 godina života.

(4) Dijete kod kojega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 43. stavku 4. ovoga Zakona, do dobi iz stavka 1. ovoga članka, ima pravo na obiteljsku mirovinu.

(5) Dijete kod kojega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti nakon dobi do koje se djeci osigurava pravo na obiteljsku mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, a prije smrti osiguranika ili korisnika prava, ima pravo na obiteljsku mirovinu ako ga je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.

(6) Dijete kod kojega tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti, zadržava pravo na obiteljsku mirovinu.

(7) Iznimno od odredbi stavaka 1. do 6. ovoga članka, pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja ima i dijete sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, neovisno o tome je li ga osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.

(8) Dijete iz stavka 7. ovoga članka koje prije smrti roditelja stupi u radni odnos ili počne obavljati djelatnost po osnovi koje postoji obveza osiguranja prema ovome Zakonu, nakon smrti roditelja ima pravo na obiteljsku mirovinu.

(9) Korisniku prava na obiteljsku mirovinu iz stavka 7. ovoga članka koji se zaposli dulje od polovice punog radnog vremena ili počne obavljati djelatnost kao osoba s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti po osnovi koje postoji obveza na mirovinsko osiguranje prema ovome Zakonu, isplata obiteljske mirovine se obustavlja, a ponovno se uspostavlja isplata mirovine nakon prestanka obveznog osiguranja.

(10) Korisniku prava na mirovinu iz stavaka 4. i 5. ovoga članka koji je ostvario obiteljsku mirovinu na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti prema članku 43. stavku 4. ovoga Zakona ne gubi pravo na obiteljsku mirovinu ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost po osnovi koje postoji obveza osiguranja prema ovome Zakonu, ali mu se obustavlja isplata mirovine za vrijeme zaposlenja od 3,5 sata dnevno ili dulje, odnosno obavljanja djelatnosti.

(11) Status djeteta osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću iz stavka 7. ovoga članka dokazuje se pravomoćnim rješenjem nadležnog tijela o pravu na osposobljavanje za rad ili rješenjem o pravu na posebne programe odgoja i obrazovanja prema posebnim propisima.

Članak 69.

Roditelj kojega je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti ima pravo na obiteljsku mirovinu:

1. ako je do smrti osiguranika ili korisnika prava navršio 60 godina života ili
2. ako je mlađi od 60 godina života, ali je do smrti osiguranika ili korisnika prava kod njega nastao potpuni gubitak radne sposobnosti.

Članak 70.

(1) Član obitelji ima pravo na obiteljsku mirovinu od dana kada su ispunjeni uvjeti propisani za stjecanje prava na mirovinu ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta, a ako je zahtjev podnesen nakon isteka roka od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta, član obitelji ima pravo na obiteljsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u slučaju smrti korisnika mirovine pravo na obiteljsku mirovinu može se steći najranije od prvoga dana idućeg mjeseca od mjeseca u kojem je korisnik mirovine umro.

(3) Članu obitelji kod kojega zbog nastale promjene više ne postoje uvjeti o kojima ovisi stjecanje i korištenje prava na obiteljsku mirovinu, to pravo prestaje s danom nastanka te promjene, a isplata mirovine obustavlja se od prvoga dana idućeg mjeseca nakon nastale promjene.

(4) Članu obitelji koji je u trenutku podnošenja zahtjeva i ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu zaposlen ili obavlja djelatnost na osnovi koje je osiguran, obiteljska mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti.

(5) Članu obitelji koji zahtjev za obiteljsku mirovinu podnese nakon prestanka zaposlenja ili obavljanja djelatnosti na temelju koje je bio osiguran, obiteljska mirovina koja mu pripada unatrag, prema stavku 1. ovoga članka, ne isplaćuje se za ono razdoblje u kojem je bio zaposlen ili obavljao djelatnost na temelju koje je bio osiguran.

(6) Kada netko od članova obitelji podnese zahtjev za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu poslije drugih članova obitelji koji su već prije ostvarili pravo na mirovinu, određuje se nova obiteljska mirovina i isplaćuje od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva.

Članak 71.

(1) Ako obiteljsku mirovinu koriste dva ili više članova obitelji pa nekom od njih prestane pravo na mirovinu, ostalim članovima koji imaju pravo na obiteljsku mirovinu ponovno se određuje visina mirovine od dana od kojega je nekom od korisnika prestalo pravo na mirovinu, a ponovno određena mirovina isplaćuje se počevši od prvoga dana idućeg mjeseca nakon nastale promjene.

(2) Ako se isplata dijela obiteljske mirovine obustavi, obiteljska se mirovina ponovno ne određuje za razdoblje dok te okolnosti traju.

(3) Kada se bračnom drugu zbog zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti ili korištenja starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine ili invalidske mirovine ne isplaćuje obiteljska mirovina koja mu pripada, ostalim se članovima obiteljska mirovina ponovno određuje kao da bračni drug nema pravo na obiteljsku mirovinu i tako određena mirovina isplaćuje se dok traje obustava isplate dijela mirovine koji pripada bračnom drugu.

(4) Odredba stavka 3. ovoga članka primjenjuje se i u slučaju kada obiteljska mirovina pripada bračnom drugu i razvedenom bračnom drugu, ako se samo jednom od njih obustavlja isplata pripadajućeg dijela mirovina.

Članak 72.

(1) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima samo bračni drug i djeca osiguranika, ili samo roditelji osiguranika ili samo druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna se svota obiteljske mirovine dijeli na jednake dijelove, te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca i roditelji osiguranika, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna svota obiteljske mirovine se prethodno podijeli na dio koji pripada bračnom drugu i djeci osiguranika i na dio koji pripada roditeljima osiguranika, a onda se svaki od tih dijelova dijeli na jednake dijelove, te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca ili roditelji osiguranika i druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna svota obiteljske mirovine se prethodno podijeli na dio koji pripada bračnom drugu, djeci ili roditeljima osiguranika i na dio koji pripada drugoj djeci bez roditelja, a onda se svaki od tih dijelova dijeli na jednake dijelove, te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine.

(4) Obiteljska mirovina se dijeli, prema stavcima 1. do 3. ovoga članka i u slučaju kada se nekome od korisnika privremeno obustavi isplata obiteljske mirovine koja mu pripada, ako se obiteljska mirovina ponovno ne određuje prema članku 70. ovoga Zakona.

(5) Kada pravo na obiteljsku mirovinu ima samo dijete, odnosno samo djeca, nakon smrti obaju roditelja, iznimno od članka 99. ovoga Zakona, djetetu, odnosno djeci određuje se i isplaćuje obiteljska mirovina po svakome od roditelja.

Članak 73.

(1) Stupanjem u brak odnosno postojanjem izvanbračne zajednice pravo na obiteljsku mirovinu gube:

1. bračni drug mlađi od 50 godina života, osim ako to pravo ima zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

2. djeca osiguranika, braća, sestre i druga djeca bez roditelja, osim djece koja to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i djece koja se nalaze na redovitom školovanju te djece sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom iz članka 68. stavka 7. ovoga Zakona.

(2) Bračnom drugu koji je stupanjem u novi brak ili postojanjem nove izvanbračne zajednice izgubio pravo na obiteljsku mirovinu, a po bračnom odnosno izvanbračnom drugu iz novoga braka ili nove izvanbračne zajednice nije ostvario obiteljsku mirovinu, uspostavlja se pravo na prijašnju obiteljsku mirovinu uz uvjet da u trenutku prestanka novog braka ili nove

izvanbračne zajednice ima dijete iz prijašnjeg braka ili izvanbračne zajednice koje se koristi obiteljskom mirovinom i da prema tome djetetu obavlja roditeljske dužnosti.

(3) Pravo na obiteljsku mirovinu koju je dijete ostvarilo po biološkim roditeljima prestaje s danom posvojenja djeteta određenog pravomoćnim rješenjem Hrvatskog zavoda za socijalni rad, kojim je zasnovano posvojenje djeteta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 74.

Odredbe ovoga Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće se primjenjuju na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje i na osigurane članove obitelji iz članka 26. ovoga Zakona.

Dio obiteljske mirovine

Članak 75.

(1) Bračni drug koji je korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine i ispunjava uvjete za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu prema općem ili posebnom propisu može, iznimno od članka 99. ovoga Zakona, koristiti i dio obiteljske mirovine.

(2) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka dio obiteljske mirovine uz starosnu, prijevremenu starosnu ili invalidsku mirovinu može se isplaćivati pod sljedećim uvjetima:

1. ako je jedini korisnik obiteljske mirovine

2. ako je navršio 65 godina života i

3. ako mu ukupna svota mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj ne prelazi iznos od 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

(3) Dio obiteljske mirovine određuje se u iznosu od 27 % od pripadajuće svote obiteljske mirovine određene za jednog člana obitelji.

(4) Ako je dio obiteljske mirovine određen prema stavku 3. ovoga članka niži od iznosa tri aktualne vrijednosti mirovine, isplaćivat će se iznos od tri aktualne vrijednosti mirovine, ali ne više od 50 % pripadajuće svote obiteljske mirovine.

(5) Ako zbrojene mirovine iz stavka 2. točke 3. i stavka 3. ovoga članka iznose više od 80 aktualnih vrijednosti mirovine, dio obiteljske mirovine isplaćivat će se u visini razlike do 80 aktualnih vrijednosti mirovine.

(6) Ako je korisniku iz stavka 1. ovoga članka obiteljska mirovina određena u visini najniže, odnosno najviše mirovine, dio obiteljske mirovine iz stavka 3. ovoga članka određuje se od najniže, odnosno najviše mirovine, pod uvjetima i na način propisanim ovim člankom.

(7) Iznimno od odredbe stavka 2. točke 1. ovoga članka, kada je preostalim članovima obitelji umrlog osiguranika obiteljska mirovina priznata zbog potpunog gubitka radne

sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad, ili djetetu sa statusom osobe s invaliditetom na temelju članka 68. stavka 7. ovoga Zakona, korisnik iz stavka 1. ovoga članka može ostvariti pravo na dio obiteljske mirovine ako ispunjava uvjete propisane stavkom 2. točkama 2. i 3. ovoga članka i ako nema drugih članova obitelji koji pravo na obiteljsku mirovinu koriste po drugim osnovama.

(8) Na određivanje dijela obiteljske mirovine ostvarene prema stavku 7. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe stavaka 3. do 6. ovoga članka.

Članak 76.

(1) Korisnik starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine iz članka 75. ovoga Zakona ima pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta za stjecanje toga prava.

(2) Korisniku obiteljske mirovine koji nije ostvario pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine odredit će se u skladu sa stavkom 1. ovoga članka nakon stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

(3) Iznimno od odredbi stavaka 1. i 2. ovoga članka, korisniku starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine iz članka 75. stavka 7. ovoga Zakona dio obiteljske mirovine određuje se od prvog dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva, a preostalim članovima obitelji određuje se obiteljska mirovina primjenom mirovinskog faktora iz članka 85. stavka 1. točke 18., odnosno članka 85. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona.

Članak 77.

Odredbe članaka 75. i 76. ovoga Zakona na odgovarajući način se primjenjuju na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje, životnog partnera, bivšeg životnog partnera s pravom na uzdržavanje, neformalnog životnog partnera i bivšeg neformalnog životnog partnera s pravom na uzdržavanje.

POGLAVLJE V. ODREĐIVANJE I ISPLATA MIROVINE

Izračun mirovine

Članak 78.

(1) Svota mirovine računa se tako da se osobni bodovi pomnože s mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednošću mirovine iz članka 86. ovoga Zakona.

(2) U svotu mirovine određenu prema stavku 1. ovoga članka uračunava se dodatak na mirovinu određen na način i pod uvjetima prema propisu koji uređuje dodatak na mirovinu.

Vrijednosni bodovi

Članak 79.

(1) Vrijednosni bodovi utvrđuju se na temelju plaća i osnovica osiguranja ostvarenih od 1. siječnja 1970., tako da se plaća, odnosno osnovica osiguranja utvrđena za svaku kalendarsku godinu podijeli s prosječnom godišnjom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za istu kalendarsku godinu.

(2) Pri utvrđivanju vrijednosnih bodova plaće ili osnovice koje su u brutoiznosu dijele se s prosječnom brutoplaćom, a ako su u netoiznosu s prosječnom netoplaćom.

(3) Za utvrđivanje vrijednosnih bodova za kalendarske godine, počevši od 1. siječnja 2003., u kojima je osiguranik ostvario plaću, odnosno osnovicu veću od najviše godišnje osnovice za obračunavanje doprinosa prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja, uzima se najviša godišnja osnovica za godinu za koju se utvrđuju vrijednosni bodovi razmjerno stažu osiguranja ostvarenom u toj godini.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, za kalendarske godine, počevši od 1. siječnja 2009., za koje je osiguranik uz plaću, odnosno osnovicu ostvario i ostale primitke uz plaću prema kojima se utvrđuje obveza doprinosa, za utvrđivanje vrijednosnih bodova uzima se osnovica prema kojoj su obračunati doprinosi za mirovinsko osiguranje, ali najviše do iznosa najviše godišnje osnovice propisane za tu godinu, bez obzira na ostvoreni staž osiguranja u toj godini.

(5) Za utvrđivanje vrijednosnih bodova za staž osiguranja navršen prema članku 169. stavku 2. ovoga Zakona, uz plaću ostvarenu u odnosnoj kalendarskoj godini, uzima se i osnovica za obračun i plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje razmjerno stažu osiguranja ostvarenom prema toj odredbi, a za utvrđivanje vrijednosnih bodova za staž osiguranja korisnika iz članka 31. stavka 6. ovoga Zakona za razdoblje do punog radnog vremena za te korisnike uzima se osnovica za obračun i plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje razmjerno stažu osiguranja ostvarenom za te korisnike prema toj odredbi.

(6) Vrijednosni bodovi iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se i na temelju drugih dohodaka na koje su plaćeni doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje.

(7) Za razdoblja mirovinskog staža navršenog do 31. prosinca 1969., kao i za razdoblja mirovinskog staža navršenog od 1. siječnja 1970. u kojima nije ostvarena plaća, odnosno osnovica osiguranja ili ne postoje podaci o plaći, odnosno osnovici osiguranja, kao i za razdoblja u kojima su osiguranici dok su imali status prognanika imali pravo na minimalnu plaću, uzimaju se prosječni vrijednosni bodovi.

(8) Za utvrđivanje vrijednosnih bodova hrvatskom državljaninu za razdoblja staža osiguranja navršenog do 8. listopada 1991. prema prijašnjim propisima kojima su bila uređena prava vojnih osiguranika uzimaju se plaće ostvarene u bivšoj JNA u iznosu od 63,22 %.

(9) Prosječni vrijednosni bodovi utvrđuju se tako da se zbroj vrijednosnih bodova iz stavaka 1., 3., 4., 5., 6. i 7. ovoga članka i članaka 80., 81. i 82. ovoga Zakona podijeli s razdobljem za koje su obračunati.

(10) Osiguraniku kojem se ne mogu utvrditi vrijednosni bodovi ni za jednu kalendarsku godinu od 1. siječnja 1970. zbog toga što osiguranik nakon toga dana nije bio osiguran ili za razdoblja nakon toga dana nema podataka o plaći, odnosno osnovici osiguranja, vrijednosni bodovi će se utvrditi tako da će se za svaku godinu mirovinskog staža uzeti jedan vrijednosni bod.

(11) Plaća ostvarena za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu ne uzima se za utvrđivanje vrijednosnih bodova, već se za tu godinu uzimaju prosječni vrijednosni bodovi iz stavka 9. ovoga članka razmjerno stažu osiguranja u toj godini.

(12) Kada je ukupni mirovinski staž navršen u godinama, mjesecima i danima, tada se ukupni mirovinski staž računa tako da se za svaki dodatni mjesec navršenoga staža punim godinama dodaje po 0,0834, a za svaki dodatni dan po 0,00274.

Članak 80.

(1) Osiguraniku, odnosno korisniku mirovine koji je pravomoćnom sudskom presudom, sudskom nagodbom ili izvansudskom nagodbom potvrđenom kod javnog bilježnika ostvario pravo na plaću, vrijednosni bodovi utvrđuju se na temelju isplaćenih plaća koje bi pripadale na osnovi zakona, ugovora o radu, kolektivnog ugovora ili pravilnika o radu u odgovarajućem razdoblju, bez kamata po toj osnovi.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se za razdoblje na koje se odnosi pravomoćna sudska presuda, odnosno sudska ili izvansudska nagodba.

Članak 81.

(1) Za razdoblja staža osiguranja navršenog od 1. siječnja 1970. do 31. prosinca 1998. u kojima su ostvarene naknade plaće prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju, za izračun vrijednosnih bodova uzimaju se osnovice od kojih su određene te naknade plaće, a u slučaju naknade plaće zbog manje plaće na drugom poslu za izračun se uzima ostvarena naknada.

(2) Za razdoblja staža osiguranja od 1. siječnja 1999. u kojima je ostvarena naknada plaće u vezi s pravom na profesionalnu rehabilitaciju, za izračun vrijednosnih bodova uzima se ostvarena naknada plaće.

Članak 82.

(1) Kada je osiguranik tijekom kalendarske godine ostvario naknadu plaće prema kojoj je propisana obveza obračunavanja doprinosa prema propisima o doprinosima za obvezna osiguranja, za izračun vrijednosnih bodova uzima se iznos naknade, odnosno osnovice prema kojoj su obračunati doprinosi.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kada je osiguranik ostvario naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti odnosno spriječenosti za rad prema propisima o zdravstvenom osiguranju u razdoblju do 31. prosinca 1998., za to razdoblje uzimaju se prosječni vrijednosni bodovi iz razdoblja u kojem je osiguranik ostvario plaću, odnosno osnovicu osiguranja.

Polazni faktor

Članak 83.

(1) Polazni faktor ovisi o dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu i određuje u kojem se opsegu uzimaju vrijednosni bodovi pri određivanju mirovine.

(2) Vrijednosni bodovi uzimaju se u punom opsegu, odnosno polazni faktor iznosi 1,0 za određivanje:

1. invalidske mirovine
2. privremene invalidske mirovine
3. obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika
4. starosne mirovine
5. starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika
6. prijevremene starosne mirovine zbog stečaja poslodavca.

(3) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka smanjuje za 0,2 % za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

(4) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava za 0,45 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

(5) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji prvi put stječe mirovinu prema ovom Zakonu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava za 0,15 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu.

(6) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za osiguranika koji prvi put stječe mirovinu i koji je navršio 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju prije navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava za 0,15 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, a nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu povećava se za 0,45 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

(7) Za određivanje obiteljske mirovine osiguranika koji je umro nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, a nije stekao mirovinu, primjenjuje se polazni faktor iz stavka 4. ovoga članka.

(8) Za određivanje obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika koji je umro nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju i nije stekao mirovinu primjenjuju se na odgovarajući način stavci 5. i 6. ovoga članka.

(9) Korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine i starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika kojima je mirovina određena primjenom polaznog faktora manjeg od 1,0, Zavod će po službenoj dužnosti odrediti prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika bez smanjenja polaznog faktora iz stavka 3. ovoga članka od prvog dana idućeg mjeseca u kojem je korisnik navršio 70 godina života.

(10) Odredba stavka 9. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje i na korisnika mirovine ostvarene i/ili određene prema posebnom propisu.

Osobni bodovi

Članak 84.

(1) Osobni bodovi za određivanje mirovine računaju se tako da se prosječni vrijednosni bodovi iz članka 79. stavka 9. ovoga Zakona pomnože s ukupnim mirovinskim stažem i polaznim faktorom.

(2) Osnovica za utvrđivanje osobnih bodova za određivanje starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine su vrijednosni bodovi osiguranika, a za određivanje obiteljske mirovine osnovica su vrijednosni bodovi umrlog osiguranika.

(3) Pri određivanju osobnih bodova osiguranika za određivanje invalidske mirovine, ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti uzrokovan ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 40 godina mirovinskog staža, a ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti uzrokovan bolešću ili ozljedom izvan rada, uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 21 godinu mirovinskog staža.

(4) Ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti, na osnovi kojeg osiguranik stječe pravo na invalidsku mirovinu, uzrokovan djelomično ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, a djelomično bolešću ili ozljedom izvan rada, invalidska mirovina odredit će se kao jedna mirovina od zbroja osobnih bodova izračunatih razmjerno postotku utjecaja pojedinih uzroka na djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti.

(5) Pri određivanju osobnih bodova umrlog osiguranika, za određivanje obiteljske mirovine uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 21 godinu mirovinskog staža, a ako je smrt osiguranika uzrokovana ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, pri određivanju osobnih bodova umrlog osiguranika za određivanje obiteljske mirovine, uzimaju se vrijednosni bodovi najmanje za 40 godina mirovinskog staža.

(6) Ako je osiguranik umro kao korisnik invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad, koja mu je isplaćivana za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti prema članku 85. stavku 1. točkama 15., 16. i 17. ovoga Zakona, osobni bodovi umrlog osiguranika odredit će se tako da

će se uzeti u obzir i vrijednosni bodovi za staž osiguranja nakon nastanka djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad.

(7) Nakon smrti korisnika mirovine, obiteljska mirovina odredit će se na temelju osobnih bodova korisnika mirovine u trenutku smrti, uz primjenu mirovinskog faktora iz članka 85. stavka 1. točke 18. ovoga Zakona, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Mirovinski faktor

Članak 85.

(1) Mirovinski faktor iznosi za:

1. starosnu mirovinu	1,0
2. starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
3. starosnu mirovinu korisnika s navršenih 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti	0,5
4. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja i propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca, koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
5. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osiguranika, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja i propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca, koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena	0,5
6. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika	1,0
7. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
8. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika korisnika s navršenih 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti	0,5
9. prijevremenu starosnu mirovinu	1,0

10. prijevremenu starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
11. prijevremenu starosnu mirovinu korisnika s navršениh 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti	0,5
12. privremenu invalidsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,9
13. invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i invalidsku mirovinu prevedenu u starosnu mirovinu	1,1
14. invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i invalidsku mirovinu prevedenu u starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja na manje od 3,5 sati dnevno	1,1
15. invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme nezaposlenosti i zaposlenja do polovice punog radnog vremena	0,9
16. invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja u trajanju duljem od polovice punog radnog vremena, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, ako je uzrok bolest ili ozljeda izvan rada	0,5
17. invalidsku mirovinu ostvarenu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja u trajanju duljem od polovice punog radnog vremena ili obavljanja samostalne djelatnosti	0,6667
18. obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo udovici, odnosno udovcu i djeci osiguranika, ili samo roditeljima, ili braći, sestrama i drugoj djeci bez roditelja uzetoj na uzdržavanje, i to ako mirovinu koristi:	
a) jedan član obitelji	0,77
b) dva člana obitelji	0,88
c) tri člana obitelji	1,0
d) četiri i više članova obitelji	1,1
19. obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo jednom članu obitelji s navršениh 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti	0,385

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca i roditelji osiguranika, mirovinski se faktor određuje tako da se bračnom drugu i djeci odredi prema stavku 1. točki 18. ovoga članka, a roditeljima ostatak do 1,1, a u slučaju da bračnom drugu i djeci s obzirom na njihov broj mirovinski faktor iznosi 1,1, mirovinski faktor za bračnog druga i djecu iznosi 1,0, a za roditelje 0,1.

(3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca ili roditelji i drugi članovi obitelji, mirovinski se faktor određuje tako da se bračnom drugu, djeci ili roditeljima odredi prema stavku 1. točki 18. ovoga članka, a drugim članovima obitelji ostatak do 1,1.

(4) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug i razvedeni bračni drug osiguranika, odnosno korisnika mirovine, oboje se, radi određivanja obiteljske mirovine prema ovome Zakonu, smatraju jednim članom obitelji pa im se mirovinski faktor određuje za jednog člana obitelji.

(5) Mirovinski faktor za obiteljsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena određuje se sukladno stavku 1. točki 18. odnosno stavcima 2. i 3. ovoga članka.

(6) Stavak 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje na mirovine ostvarene prema posebnim propisima, ako je to za korisnika povoljnije.

Aktualna vrijednost mirovine

Članak 86.

Aktualna vrijednost mirovine je utvrđena svota mirovine za jedan osobni bod i utvrđuje se za svako polugodište tako da se uskladi po stopi iz članka 91. stavka 2. ovoga Zakona.

Najniža mirovina

Članak 87.

(1) Osiguraniku koji ostvaruje mirovinu samo prema odredbama ovoga Zakona, a kojem je mirovina određena prema članku 78. ovoga Zakona manja od najniže mirovine, odredit će se najniža mirovina.

(2) Najniža mirovina određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini 106 % aktualne vrijednosti mirovine na dan određivanja mirovine.

(3) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se za 40 godina mirovinskog staža.

(4) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti djelomično posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a djelomično posljedica bolesti ili ozljede izvan rada, određuje se od zbroja najnižih mirovina obračunatih u razmjernom dijelu za slučaj djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti uzrokovanog ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, prema stavku 3. ovoga članka, i razmjernom dijelu za slučaj bolesti ili ozljede izvan rada, prema stavku 2. ovoga članka.

(5) Najniža mirovina korisnika obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika, čija je smrt posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti određuje se, prema stavku 2. ovoga članka, za 40 godina mirovinskog staža.

(6) Najniža mirovina određuje se uz primjenu polaznog faktora i mirovinskog faktora prema ovome Zakonu.

Osnovna mirovina

Članak 88.

(1) Osiguraniku obvezno osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, koji se svojom izjavom Središnjem registru osiguranika u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti određuje se kao osnovna mirovina.

(2) Osnovna mirovina iz stavka 1. ovoga članka osiguranika koji je ostvario staž osiguranja do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje sastoji se od dva dijela, i to dijela mirovine koji mu pripada za mirovinski staž navršen do tog dana koji se određuje kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti te dijela mirovine koji mu pripada za mirovinski staž od toga dana određenog uz primjenu faktora osnovne mirovine iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Osiguraniku iz stavka 1. ovoga članka koji nije ostvario staž osiguranja do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, osnovna mirovina određuje se uz primjenu faktora osnovne mirovine iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona.

(4) Članu obitelji osiguranika osiguranog u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje čija su sredstva s osobnog računa naslijeđena, obiteljska mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti određuje se kao osnovna mirovina na način da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž ostvaren od početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje određuje uz primjenu faktora osnovne mirovine iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona.

(5) U slučaju da korisnik osnovne mirovine čija su kapitalizirana sredstva s osobnog računa doznačena na račun mirovinskog osiguravajućeg društva ne potpiše ugovor o mirovini u roku od 12 mjeseci od dana kada su sredstava doznačena, mirovinsko osiguravajuće društvo prenijet će sredstva u državni proračun, a nakon prijenosa sredstava mirovina će se ponovno odrediti s danom ostvarivanja prava kao da je korisnik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

Članak 89.

(1) Osiguraniku mlađem od 55 godina života ili osiguranom kraće od deset godina u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje kod kojeg je nastao potpuni gubitak radne sposobnosti, invalidska mirovina određuje se kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(2) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje mirovina koja se priznaje i/ili određuje prema posebnim propisima, određuje se kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(3) Članovima obitelji umrlog osiguranika mlađeg od 55 godina života ili osiguranog kraće od deset godina u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje određuje se obiteljska mirovina za ukupni mirovinski staž umrlog osiguranika kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(4) U slučajevima ostvarivanja prava na mirovinu prema stavcima 1., 2. i 3. ovoga članka, Središnji registar osiguranika prenijet će ukupna kapitalizirana sredstva s osobnog računa člana fonda u državni proračun.

(5) Član mirovinskog fonda kod kojega je nastao djelomični gubitak radne sposobnosti, prema ovom Zakonu ili posebnom propisu, odnosno profesionalna nesposobnost za rad s pravom na invalidsku mirovinu prema posebnom propisu ili koji stekne pravo na privremenu invalidsku mirovinu, može ostvariti pravo na mirovinu samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a sredstva kapitaliziranih doprinosa ostaju na osobnom računu člana fonda dok član ne ostvari pravo na prijevremenu starosnu, starosnu ili invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

(6) Osiguraniku koji pravo na mirovinu ostvaruje prema posebnom propisu kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili mu se mirovina određuje prema tom propisu, a koji u roku do 31. listopada 2015. nije izvršio izbor ostanka u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, ostvaruje pravo na mirovinu kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti.

Članak 90.

(1) Osobni bodovi za osnovnu mirovinu odnosno dio osnovne mirovine određuju se tako da se osobni bodovi određeni na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje pomnože s faktorom osnovne mirovine određenim za kalendarsku godinu u kojoj osiguranik stječe pravo na mirovinu.

(2) Faktor osnovne mirovine iz stavka 1. ovoga članka određuje se 1. siječnja svake godine u visini prosjeka udjela stope doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti propisane za osiguranike osigurane u oba obvezna mirovinska osiguranja u ukupnoj stopi doprinosa za mirovinsko osiguranje u razdoblju od 1. siječnja 2002. do tekuće godine.

(3) Faktor osnovne mirovine primjenjuje se i na najnižu mirovinu i najvišu mirovinu određenu na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, a na temelju mirovinskog staža ostvarenog do toga dana, najniža mirovina i najviša mirovina određuju se kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(4) Faktor osnovne mirovine iz stavka 2. ovoga članka odlukom utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

ODJELJAK A USKLAĐIVANJE MIROVINA

Članak 91.

(1) Zavod po službenoj dužnosti usklađuje mirovine od 1. siječnja i od 1. srpnja svake kalendarske godine prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine utvrđenoj po stopi iz stavka 2. ovoga članka, bez donošenja rješenja.

(2) Stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine koja se primjenjuje 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine određuje se tako da se zbroji stopa promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi i stopa promjene prosječne brutoplaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi, i to:

– ako je udio stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa manji ili jednak 50 %, stopa usklađivanja mirovina određuje se tako da se zbroji 15 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 85 % stope promjene prosječne brutoplaće ili

– ako je udio stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u zbroju stopa veći od 50 %, stopa usklađivanja mirovina određuje se tako da se zbroji 85 % stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena i 15 % stope promjene prosječne brutoplaće.

(3) Za izračun udjela stope promjene potrošačkih cijena u zbroju stopa iz stavka 2. ovoga članka uzimaju se apsolutni brojevi tih stopa.

(4) Aktualna vrijednost mirovine ne usklađuje se ako je stopa usklađivanja iz stavka 2. ovoga članka jednaka nuli ili manja od nule.

(5) Aktualnu vrijednost mirovine odlukom utvrđuje Upravno vijeće Zavoda na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku najkasnije dva mjeseca nakon isteka svakog polugodišta.

ODJELJAK B GODIŠNJI DODATAK

Članak 92.

(1) Korisniku mirovine ostvarene prema općem ili posebnom propisu pripada pravo na isplatu godišnjeg dodatka na mirovinu svake kalendarske godine za koju mu se isplaćivala mirovina, u iznosu i na način propisan stavicima 2. do 6. ovoga članka.

(2) Visina godišnjeg dodatka na mirovinu određuje se kao umnožak punih godina mirovinskog staža za određivanje mirovine u hrvatskom mirovinskom osiguranju i vrijednosti godišnjeg dodatka utvrđene za jednu godinu mirovinskog staža.

(3) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka kojemu svota mirovine nije određena na temelju mirovinskoga staža za određivanje mirovine, godišnji dodatak određuje se na temelju 15 godina mirovinskog staža.

(4) Odluku o vrijednosti godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskoga staža donosi Vlada Republike Hrvatske najkasnije do 31. listopada svake kalendarske godine.

(5) Zavod godišnji dodatak na mirovinu isplaćuje u prosincu, bez donošenja rješenja.

(6) Korisniku iz stavka 1. ovoga članka, kojemu godišnji dodatak nije isplaćen prema stavku 5. ovoga članka, dodatak će se isplatiti u mjesecu nakon prve redovne isplate mirovine.

ODJELJAK C

UZIMANJE U OBZIR RAZDOBLJA ZAPOSLENJA U MEĐUNARODNOJ ORGANIZACIJI ODNOSNO U INSTITUCIJI EUROPSKE UNIJE

Članak 93.

(1) Ako je osoba navršila razdoblja osiguranja u hrvatskom obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti i razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije, odnosno razdoblja trajanja mandata zastupnika u Europskom parlamentu, tada nadležni hrvatski nositelj mirovinskog osiguranja uzima u obzir ta razdoblja zaposlenja kao razdoblja osiguranja ostvarena u drugoj državi članici i određuje hrvatsku mirovinu u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

(2) Razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji odnosno u instituciji Europske unije iz stavka 1. ovoga članka uzimaju se u obzir kao razdoblja osiguranja samo ako je osoba za vrijeme trajanja tog zaposlenja bila obuhvaćena sustavom mirovinskog osiguranja međunarodne organizacije, odnosno institucije Europske unije.

(3) Za utvrđivanje navedenih razdoblja vjerodostojne su potvrde nadležnih tijela tih organizacija odnosno institucija Europske unije kojima se potvrđuju odlučujuće činjenice.

(4) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako je osoba iskoristila mogućnost prijenosa mirovinskih prava i na osnovu toga ostvarila razdoblja osiguranja u hrvatskom mirovinskom osiguranju.

ODJELJAK D

KORIŠTENJE I ISPLATA MIROVINE

Članak 94.

(1) Mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja utvrđuju se u mjesečnoj svoti i isplaćuju unatrag.

(2) Za isplatu mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja obavezan je osobni identifikacijski broj (u daljnjem tekstu: OIB) korisnika primanja.

(3) U slučaju smrti korisnika mirovine, dospjela mirovina i druga primanja iz mirovinskog osiguranja pripadaju do zadnjeg dana u mjesecu u kojem je korisnik umro.

(4) Zavod može obustaviti isplatu mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja u okolnostima koje je izazvao korisnik primanja, ako ne dostavi OIB, potvrdu o životu, obavijest o promjeni adrese, ne obnovi punomoć, odnosno ne dostavi bilo koji drugi podatak ili dokument koji Zavod zatraži, a koji Zavod ne može pribaviti službenim putem, ili ako korisnik primanja ne obavi radnju, primjerice ne odazove se na izvanredni kontrolni pregled ili ne izvijesti Zavod o činjenicama važnim za daljnju isplatu mirovine ili drugog primanja.

(5) Rok za dostavu podatka ili isprave koju Zavod zatraži ne može biti kraći od 30 dana.

(6) Isplata obustavljenog primanja iz stavka 1. ovoga članka ponovo će se uspostaviti od prvog dana idućeg mjeseca nakon dostave Zavodu traženog podatka, isprave ili obavijesti, odnosno nakon poduzimanja potrebne radnje važne za daljnju isplatu primanja.

(7) Dospjela primanja iz stavka 4. ovoga članka, koja nisu isplaćena zbog okolnosti koje je izazvao korisnik primanja, mogu se naknadno isplatiti najviše za 12 mjeseci unatrag računajući od dana kada su Zavodu dostavljeni traženi podaci, isprave ili obavijesti.

Članak 95.

(1) Mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja isplaćuju se na račun za plaćanje u banci.

(2) Za mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja koja su ostvarena i isplaćivana do 31. prosinca 2013. putem pošte na adresu korisnika u Republici Hrvatskoj, osigurava se i dalje isplata putem pošte, a troškovi isplate terete sredstva državnog proračuna.

(3) Isplata mirovina i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja u inozemstvo obavlja se primjenom uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, međunarodnog ugovora o socijalnom osiguranju ili primjenom uzajamnosti, odnosno na temelju rješenja Zavoda o odobravanju isplate u državu s kojom nije sklopljen ugovor ili nema uzajamnosti.

Članak 96.

(1) Radi uređivanja međusobnih odnosa u vezi s načinom, uvjetima isplate i povratom mirovina i drugih primanja Zavod zaključuje ugovor s bankama i poštom.

(2) Mirovine i druga primanja koja su isplaćena nakon smrti korisnika primanja, pripadaju državnom proračunu Republike Hrvatske, a na zahtjev Zavoda banka i pošta su obvezne vratiti ih.

(3) Odmah po saznanju činjenice smrti korisnika mirovine ili drugog primanja banka ili pošta obvezna je onemogućiti raspolaganje sredstvima iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Iz sredstava uplaćenih nakon smrti korisnika mirovine ili drugog primanja ne mogu se naplaćivati potraživanja banaka i drugih vjerovnika koja imaju od tih osoba kao dužnika.

(5) Ako banka ili pošta ne vrati sredstva isplaćena prema stavku 2. ovoga članka, zato što je njima raspolagala druga osoba, obvezne su na zahtjev Zavoda u roku od osam dana dostaviti podatke o osobi koja je raspolagala tim sredstvima.

(6) Banka ili pošta odgovorna je Zavodu za nastalu štetu ako protivno ugovoru ili ovome Zakonu isplati mirovinu ili druga primanja iz mirovinskog osiguranja.

Članak 97.

(1) Korisnik mirovine kojem se mirovina i druga primanja iz mirovinskog osiguranja isplaćuju putem pošte može ovlastiti opunomoćenika da u njegovo ime prima mirovinu, odnosno naknadu zbog tjelesnog oštećenja.

(2) Punomoć iz stavka 1. ovoga članka koja je dostavljena Zavodu vrijedi jednu godinu.

(3) Kada je korisnik mirovine stavljen pod skrbništvo, kao osoba potpuno lišena poslovne sposobnosti ili djelomično lišena poslovne sposobnosti u pogledu raspolaganja prihodima, Zavod njegovu mirovinu isplaćuje u skladu s odlukom nadležnog zavoda za socijalni rad.

(4) Korisnik mirovine smješten u ustanovu za zbrinjavanje starijih i nemoćnih osoba može ovlastiti Zavod da njegovu mirovinu isplaćuje na račun odnosne ustanove u svrhu pokrića troškova smještaja u toj ustanovi.

Članak 98.

Korisnik prava, opunomoćenik, Hrvatski zavod za socijalni rad, odnosno ustanova za zbrinjavanje starijih i nemoćnih osoba iz članka 97. ovoga Zakona dužni su u roku od 15 dana prijaviti Zavodu svaku promjenu nastalu u osobnim ili u stvarnim okolnostima koja utječe na pravo ili na opseg korištenja toga prava.

Članak 99.

Ako osiguranik, odnosno korisnik mirovine stekne pravo na dvije ili više mirovina prema ovome Zakonu ili nekom drugom zakonu Republike Hrvatske u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, može koristiti samo jednu mirovinu, prema vlastitom izboru, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

ODJELJAK E OBUSTAVA ISPLATE MIROVINE

Članak 100.

(1) Korisniku mirovine ostvarene prema općem ili posebnom propisu koji se zaposli dulje od polovice punog radnog vremena ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje Zavod po službenoj dužnosti obustavlja isplatu mirovine, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno opće nesposobnosti za rad, kao i korisniku kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, ako se zaposli na 3,5 sata dnevno ili dulje ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje, Zavod po službenoj dužnosti obustavlja isplatu mirovine.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, isplata mirovine se ne obustavlja:

1. korisniku starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine koji se nakon navršanih 65 godina života tijekom korištenja mirovine zaposli dulje od polovice punog radnog vremena ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza osiguranja

2. obrtniku i osobi koja samostalno obavlja profesionalnu djelatnost koji su ostvarili pravo na starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona bez prestanka obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza osiguranja

3. korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad

4. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba prijašnjim propisima o pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja vojnih osoba, o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, o pravima djelatnika unutarnjih poslova, o pravima djelatnika na izvršenju sankcija izrečenih za kaznena djela, privrednih prijestupa i prekršaja ili propisu o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja ili propisu o pravima profesionalnih vatrogasaca

5. korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisu kojim se uređuje tržište rada i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drukčiji način odnosno izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine

6. korisniku koji ostvaruje drugi dohodak, odnosno obavlja drugu djelatnost.

(4) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na korisnika mirovine koji se zaposli u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije odnosno zastupnika u Europskom parlamentu za razdoblje trajanja mandata u smislu članka 93. ovoga Zakona.

(5) Odredbe stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju na korisnika najniže i najviše mirovine.

(6) Odredba stavka 3. točaka 1., 2., 3., 5. i 6. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuje i na korisnika mirovine ostvarene prema posebnom propisu, ako je to za korisnika povoljnije.

ODJELJAK F **PONOVNO ODREĐIVANJE MIROVINE**

Članak 101.

(1) Korisnik prijevremene starosne mirovine koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu, odnosno starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža za novu prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu.

(2) Polazni faktor za određivanje mirovine iz stavka 1. ovoga članka povećava se za isti postotak prema kojem je prijevremena starosna mirovina bila smanjena po mjesecu za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata ranije ostvarene mirovine zbog zaposlenja ili obavljanja djelatnosti, i tako povećani polazni faktor može iznositi najviše do 1,0, a ako za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti nije bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.

(3) Korisniku starosne mirovine može se nakon prestanka zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje odrediti nova mirovina ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu i ispunjava uvjete godina života i mirovinskog staža za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu.

(4) Polazni faktor za određivanje mirovine iz stavka 3. ovoga članka korisniku kojemu je starosna mirovina bila obustavljena za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti određuje se tako da se polazni faktor na temelju kojega je bila određena prijašnja starosna mirovina poveća za 0,25 % za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a ako korisniku nije bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina.

(5) Korisnik starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio jednu godinu staža osiguranja, može nakon prestanka zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, odnosno starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete godina života za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu.

(6) Polazni faktor za određivanje mirovine iz stavka 5. ovoga članka korisniku kojemu je starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika bila obustavljena za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti povećava se za 0,15 % za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a ako je korisnik starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika navršio uvjet godina života za starosnu mirovinu iz članaka 38. i 170. ovoga Zakona polazni faktor povećava se za 0,25 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršene dobi za starosnu mirovinu za koji je bila obustavljena isplata mirovine.

(7) Ako korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika nije za vrijeme zaposlenja bila obustavljena isplata mirovine, polazni faktor za određivanje nove mirovine određuje se u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.

(8) Korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je ostvario najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi ili jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka i zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti nakon stjecanja prava na mirovinu, može ostvariti pravo na novu mirovinu ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža propisani ovim Zakonom, a polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.

(9) Korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad koji ostvari najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi nastavka rada na drugom poslu prema preostaloj, odnosno smanjenoj radnoj sposobnosti ili naknadnog stupanja u osiguranje i/ili ostvari staž osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su cijelosti uplaćeni doprinosi, može se priznati pravo na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje toga prava prema ovome Zakonu.

(10) Nova mirovina iz stavaka 1., 3., 5., 8. i 9. ovoga članka odredit će se prema članku 78. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijašnju mirovinu.

(11) Ako je korisnik mirovine iz stavaka 8. i 9. ovoga članka jednu godinu staža osiguranja ostvario isključivo zbrajanjem staža osiguranja djelomično ostvarenog po osnovi zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti, a djelomično po osnovi drugog dohotka, nova mirovina može se ostvariti po isteku kalendarske godine u kojoj su uplaćeni doprinosi po osnovi drugog dohotka, odnosno najranije od 1. siječnja sljedeće godine.

(12) Odredbe ovog članka odgovarajuće se primjenjuju i na korisnika mirovine ostvarene prema posebnim propisima koji je nakon stjecanja prava na mirovinu po osnovi novoga zaposlenja nakon umirovljenja navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja, ako ispunjava uvjete godina života i mirovinskoga staža za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 102.

(1) Korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad, koji je nakon stjecanja prava na tu mirovinu stekao svojstvo osiguranika, neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi ili nije imao svojstvo osiguranika nakon stjecanja prava na tu mirovinu, može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 55. ovoga Zakona.

(2) Nova mirovina iz stavka 1. ovoga članka odredit će se na temelju ukupnog mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

(3) Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad, ne može se ponovno odrediti invalidska mirovina na temelju staža osiguranja po osnovi zaposlenja ili naknadnog stupanja u osiguranje navršenog nakon umirovljenja.

DIO PETI MATIČNA EVIDENCIJA

Članak 103.

(1) Zavod obvezno vodi i evidentira u matičnu evidenciju podatke o osiguranicima, radim mjestima i zanimanjima navedenima u propisu koji uređuje staž osiguranja s povećanim trajanjem, korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja te obveznicima doprinosa na način i u skladu s odredbama ovoga Zakona i općeg akta Zavoda.

(2) Podaci sadržani u matičnoj evidenciji koriste se za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, provedbu tog osiguranja i za druge potrebe određene zakonom i općim aktom Zavoda.

(3) Matična evidencija Zavoda je registar podataka iz stavka 1. ovoga članka, osim obveznika doprinosa.

(4) Zavod utvrđuje metodološka načela i kodeks šifara za vođenje matične evidencije.

(5) Evidenciju o vremenu koje su osiguranici proveli na određenim poslovima u ministarstvu nadležnom za poslove obrane, ministarstvu nadležnom za unutarnje poslove i ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa vode ta tijela.

(6) Podaci iz stavka 1. ovoga članka evidentiraju se u matičnoj evidenciji na način i u postupku koji utvrđuje Zavod pravilnikom.

Članak 104.

(1) Zavod je obavezan utvrditi točnost i potpunost podataka koji se unose u matičnu evidenciju i koji služe za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja.

(2) Zavod osigurava tajnost podataka unesenih u matičnu evidenciju na način propisan zakonom i općim aktom Zavoda.

(3) Zavod će putem državne informacijske infrastrukture tijelima javnog sektora osigurati dostupnost prikupljenih autentičnih podataka iz članka 103. stavka 1. ovoga Zakona, osim obveznika doprinosa, a koji su im potrebni za obavljanje poslova iz njihova djelokruga u skladu s posebnim propisima.

Članak 105.

(1) Zavod je dužan osiguraniku, na njegov zahtjev, izdati potvrdu o podacima unesenim u matičnu evidenciju.

(2) Osiguranik koji smatra da podaci iz potvrde nisu točni i potpuni ima pravo zahtijevati u roku od 15 dana od dana primitka potvrde da mu Zavod pribavi nedostajuće podatke, odnosno ispravi netočne podatke te izda novu potvrdu.

Članak 106.

(1) Obveznici doprinosa dužni su Zavodu dostavljati podatke propisane ovim Zakonom i općim aktom Zavoda na propisanim prijavama.

(2) Središnji registar osiguranika, Porezna uprava i druge nadležne institucije dužne su Zavodu dostavljati podatke propisane posebnim propisima.

(3) Obveznici doprinosa dužni su omogućiti Zavodu provjeru dostavljenih podataka.

(4) Za točnost podataka dostavljenih i preuzetih u Zavodu iz stavka 1. ovoga članka i točnost podataka dostavljenih tijelima iz stavka 2. ovoga članka odgovaraju obveznici doprinosa.

Članak 107.

(1) U postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja i postupku prikupljanja nedostajućih podataka o stažu osiguranja i osnovici obveznik doprinosa dužan je na zahtjev Zavoda, u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva, dostaviti podatke o stažu osiguranja i osnovici na propisanoj prijavi.

(2) U postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja obveznik doprinosa dužan je na zahtjev Zavoda, u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva, dostaviti i dokumentaciju koju je obavezan voditi u skladu s posebnim propisima i pravilnikom iz stavka 3. ovoga članka.

(3) Zavod će pravilnikom propisati postupak i način kontrole te dokumentaciju potrebnu za postupak kontrole.

Članak 108.

Za vođenje matične evidencije mjesno je nadležna područna ustrojstvena jedinica Zavoda, i to:

1. za osiguranike zaposlene kod poslodavca – prema sjedištu poslodavca, odnosno prema sjedištu njegove podružnice
2. za osiguranike samostalnih djelatnosti, osiguranike obrtnike upisane u odgovarajući registar – prema mjestu registracije, odnosno obavljanja djelatnosti
3. za osiguranike zaposlene u inozemstvu – prema prebivalištu osiguranika, odnosno prema prebivalištu koje je osiguranik imao prije odlaska u inozemstvo
4. za nezaposlene – prema sjedištu nadležne službe zapošljavanja
5. za poljoprivrednike – prema prebivalištu osiguranika

6. za članove posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodarce – prema sjedištu poslodavca, odnosno njegove podružnice, a za članove posade broda čiji je poslodavac strana osoba – prema mjestu prebivališta

7. za osiguranike u produženom osiguranju – prema prebivalištu osiguranika

8. za osiguranike članove uprave trgovačkih društava, izvršne direktore, likvidatore i upravitelje zadruga – prema sjedištu trgovačkog društva, odnosno sjedištu zadruge

9. za sezonske radnike u poljoprivredi – prema sjedištu poslodavca, odnosno sjedištu njegove podružnice, prema prebivalištu poslodavca ili prebivalištu sezonskog radnika u poljoprivredi

10. za korisnike prava – ustrojstvena jedinica Zavoda u kojoj je osiguranik ostvario pravo iz mirovinskog osiguranja, odnosno ustrojstvena jedinica Zavoda koja obavlja isplatu mirovinskog primanja

11. za radnika zaposlenog kod stranog poslodavca koji rad obavlja u Republici Hrvatskoj – prema adresi prebivališta.

Članak 109.

(1) Podatke za vođenje matične evidencije obveznici dostavljaju u sljedećim rokovima:

1. podatke o početku poslovanja, prestanku poslovanja i promjenama u poslovanju obveznika doprinosa – u roku od 24 sata od početka ili prestanka poslovanja, za samostalne obveznike doprinosa najkasnije na 30. dan od dana nastanka obveze na osiguranje, u roku od 24 sata od nastale promjene u poslovanju obveznika doprinosa

2. podatke o početku osiguranja, za osiguranike iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona – najranije osam dana prije početka rada, a najkasnije prije početka rada

3. podatke o prestanku osiguranja, za osiguranike iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona – u roku od 24 sata od prestanka rada, odnosno prestanka radnog odnosa

4. podatke o početku i prestanku osiguranja samostalni obveznici doprinosa – najkasnije na 30. dan od dana nastanka obveze na osiguranje

5. podatak o promjeni tijekom osiguranja – u roku od 24 sata od nastale promjene

6. podatke o invalidima rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju – na dan kada je rješenje o priznanju prava, odnosno prestanku tog prava postalo izvršno.

(2) Ako osiguranik ne započne raditi na dan početka osiguranja, obveznik je to dužan dojaviti Zavodu najkasnije toga dana.

(3) Za osiguranike iz članka 11. stavka 1. točaka 1. do 4. ovoga Zakona obveznik može uspostaviti Zavodu podatak o prestanku osiguranja s datumom koji prethodi datumu priznanja svojstva osiguranika kod sljedećeg obveznika te se tada smatra da je podatak o prestanku osiguranja podnesen u roku iz stavka 1. točke 3. ovoga članka.

(4) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kada se sjedište poslodavca nalazi u drugoj državi članici Europske unije, rok za radnje određene stavkom 1. ovoga članka je 60 dana.

Članak 110.

Prijave s podacima koje se unose u matičnu evidenciju na informatički medij radi čuvanja i pohranjivanja i ovjerene preslike prijava snimljene na informatičkom mediju koji osigurava istovjetnost reprodukcije s izvornom prijavom, javne su isprave.

Članak 111.

(1) Dokumentacija koja služi za ustanovljavanje i vođenje matične evidencije čuva se najmanje 40 godina, računajući od dana stjecanja prava utvrđenih na osnovi te dokumentacije, ali ne manje od deset godina od dana smrti korisnika prava, odnosno prestanka ili gubitka tih prava.

(2) Podaci za osobe o kojima se vode podaci u matičnoj evidenciji, a koje nisu stekle pravo iz mirovinskog osiguranja, čuvaju se najmanje 40 godina, računajući od posljednjeg unosa podataka u matičnu evidenciju.

(3) Dokumentacijom iz stavaka 1. i 2. ovoga članka smatraju se i podaci pohranjeni na informatičkim medijima u Zavodu.

(4) Nakon isteka rokova iz članaka 1. i 2. ovoga članka stručno povjerenstvo Zavoda odabire i izlučuje registraturnu građu u skladu s propisima o zaštiti arhivske i registraturne građe.

DIO ŠESTI POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA MIROVINSKO OSIGURANJE I IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

Nadležnost

Članak 112.

(1) Prava iz mirovinskog osiguranja ostvaruju se u Zavodu prema ovome Zakonu.

(2) Područna ustrojstvena jedinica Zavoda rješava o pravima iz mirovinskog osiguranja u prvome stupnju.

(3) Središnja ustrojstvena jedinica Zavoda rješava o pravima iz mirovinskog osiguranja u drugom stupnju.

Utvrdjivanje prava na osiguranje

Članak 113.

- (1) Pravo na mirovinsko osiguranje utvrđuje se priznanjem svojstva osiguranika.
- (2) Ako Zavod na temelju prijave na osiguranje ne prizna svojstvo osiguranika ili to svojstvo prizna po drugoj osnovi, donosi o tome rješenje.
- (3) Svojstvo osiguranika utvrđuje Zavod na osnovi prijave osiguranja koju podnosi obveznik doprinosa, odnosno osiguranik kada je sam obveznik plaćanja doprinosa.
- (4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, prijavu na osiguranje prema članku 18. stavku 1. ovoga Zakona podnosi roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti, a prema članku 18. stavcima 4. i 5. ovoga Zakona Hrvatski zavod za socijalni rad.
- (5) Za osobe koje nemaju svojstvo osiguranika, a osigurane su u određenim okolnostima prema člancima 23. i 24. ovoga Zakona, pravo na osiguranje utvrđuje se kad nastane osigurani slučaj koji daje pravo iz mirovinskog osiguranja.
- (6) Svojstvo osiguranika, mirovinski staž, plaće, osnovice osiguranja, naknade plaće i drugo utvrđuju se na osnovi isprava izdanih u skladu sa zakonom, odnosno potvrdama izdanim na temelju propisanih evidencija.

Članak 114.

- (1) Osobe iz članka 21. ovoga Zakona stječu svojstvo osiguranika u godini u kojoj je ostvaren drugi dohodak, nakon što je u cijelosti uplaćen doprinos za mirovinsko osiguranje.
- (2) Svojstvo osiguranika i staž osiguranja iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se na način propisan člancima 34. i 35. ovoga Zakona, na temelju podataka o osnovicama prema kojima su obračunati i uplaćeni doprinosi, a koje Zavodu dostavlja Središnji registar osiguranika i Porezna uprava.

Članak 115.

- (1) Osoba za koju obveznik doprinosa ne podnese prijavu odnosno odjavu osiguranja može zahtijevati da Zavod donese rješenje o priznanju odnosno prestanku svojstva osiguranika.
- (2) Ako osiguranik iz članaka 12., 14., 16. i 17. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana nastanka obveze na osiguranje ne podnese prijavu na osiguranje, Zavod će po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika.
- (3) Ako Zavod u roku od 12 mjeseci od dana nastanka obveze na osiguranje ne donese rješenje iz stavka 2. ovoga članka, svojstvo osiguranika priznaje se s datumom donošenja rješenja Zavoda.

Članak 116.

(1) Osiguraniku prestaje svojstvo osiguranika prestankom okolnosti na temelju kojih je stekao svojstvo osiguranika, a osiguraniku iz članka 14., 15. i 17. ovoga Zakona i u slučaju stjecanja prava na mirovinu.

(2) Priznanje svojstva osiguranika iz članka 109. stavka 3. ovoga Zakona može biti razlog za prestanak svojstva osiguranika kod prethodnog poslodavca.

(3) Osiguranicima – samostalnim obveznicima doprinosa obvezno osiguranim na mirovinsko osiguranje, koji su upisani u odgovarajući registar/upisnik, može na osobni zahtjev prestati svojstvo osiguranika ako im nadležno tijelo za vođenje tog registra/upisnika odobri privremenu obustavu ili mirovanje obavljanja djelatnosti.

(4) Osiguranicima iz stavka 3. ovoga članka svojstvo osiguranika prestaje za vrijeme odobrene privremene obustave ili mirovanja obavljanja djelatnosti, a njihovim istekom obvezni su na mirovinsko osiguranje ako su i nadalje upisani u odgovarajući registar/upisnik.

(5) Osiguranici iz stavka 3. ovoga članka prijavu o prestanku osiguranja podnose Zavodu u roku od 24 sata od izvršnosti rješenja kojim je nadležno tijelo odobrilo privremenu obustavu ili mirovanje obavljanja djelatnosti.

Utvrđivanje prava iz osiguranja

Članak 117.

(1) Postupak za ostvarivanje prava vodi Zavod na zahtjev osigurane osobe, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Mirovinski staž, plaća, osnovice te druge činjenice koje utječu na stjecanje i utvrđivanje prava, uzimaju se pri ostvarivanju prava na mirovinu na osnovi podataka utvrđenih u matičnoj evidenciji.

(3) Za utvrđivanje činjenica iz stavka 2. ovoga članka ne mogu se kao jedino dokazno sredstvo koristiti izjave svjedoka.

Članak 118.

(1) Postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja pokreće se na zahtjev osiguranika, odnosno osigurane osobe, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Za vrijeme zaposlenja ili drugog svojstva koje je osnova osiguranja prema ovome Zakonu, postupak za ostvarivanje prava na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti može se pokrenuti i na prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite (u daljnjem tekstu: doktor medicine) ili samog osiguranika, po završetku liječenja, odnosno po završenoj zdravstvenoj rehabilitaciji.

(3) Odredbe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i u slučaju kada se prava iz mirovinskog osiguranja ponovno određuju zbog nastalih promjena u stanju preostale radne sposobnosti.

(4) Tijekom postupka za ostvarivanje prava na starosnu, prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ako osiguranik nastavlja raditi do polovice punog radnog vremena, poslodavac je dužan dostaviti prijavu o promjeni nastaloj tijekom osiguranja.

Članak 119.

(1) Zahtjev za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja primjenom uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju smatra se urednim kada Zavod od nadležnog inozemnog nositelja osiguranja zaprimi kompletirane podatke potrebne za ostvarivanje prava.

(2) Kada se osoba koja je pokrenula postupak ili vodi upravni spor radi ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja nalazi u inozemstvu, ta osoba nije obvezna odrediti opunomoćenika za primanje pismena s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.

Članak 120.

(1) Kada doktor medicine koji je liječio osiguranika smatra da je liječenje i medicinska rehabilitacija završena i da je nastalo smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti, dužan je prethodno pripremiti cjelokupnu medicinsku dokumentaciju i zajedno sa svojim nalazom i mišljenjem dostaviti je Zavodu.

(2) Vještačenje u prvom stupnju u postupku utvrđivanja smanjenja radne sposobnosti, odnosno preostale radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja osiguranika te potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji, obavlja na temelju medicinske dokumentacije iz stavka 1. ovoga članka Zavod za vještačenje o čemu donosi nalaz i mišljenje.

(3) Na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje u prvom stupnju, nakon provedene propisane revizije Zavod donosi rješenje kojim odlučuje o pravu na temelju činjenice o postojanju ili nepostojanju smanjenja radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti, djelomičnog i potpunog gubitka radne sposobnosti, te drugim činjenicama o kojima ovisi pravo prema ovome Zakonu.

(4) Kada osiguranik žalbom pobija rješenje iz stavka 3. ovoga članka, koje je doneseno na osnovi nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, Zavod donosi rješenje na temelju nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje donesenog u povodu žalbe.

(5) Nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje iz stavka 4. ovoga članka kojim je utvrđena činjenica iz stavka 2. ovoga članka, prije donošenja rješenja o pravu podliježe obveznoj reviziji.

(6) Prije donošenja nalaza i mišljenja Zavod za vještačenje može zatražiti od doktora medicine provođenje odgovarajuće dodatne medicinske obrade, a i provjeru medicinske dokumentacije priložene uz zahtjev.

(7) Ministarstvo nadležno za mirovinski sustav provodi provjeru medicinske dokumentacije i u slučaju pravomoćnom presudom utvrđenog postojanja kaznenog djela učinjenog pri vještačenju ili obavljanju revizije nalaza i mišljenja o smanjenju ili potpunom gubitku radne sposobnosti na temelju koje je ostvareno pravo prema ovome Zakonu, kao i u slučaju ako je nastupila zastara kaznenog progona, ako je počinitelj umro ili je nepoznat, a ta okolnost je ustanovljena putem Državnog odvjetništva ili drugog nadležnog tijela kaznenog progona.

(8) Rješenje na temelju nalaza i mišljenja o činjenici postojanja ili nepostojanja smanjenja radne sposobnosti i preostale radne sposobnosti te djelomičnog i potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja, kao i potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika, Zavod donosi najkasnije u roku od šest mjeseci računajući od dana podnošenja prijedloga doktora medicine iz članka 118. stavka 2. ovoga Zakona, odnosno zahtjeva osiguranika.

Članak 121.

(1) U postupku nadzora i kontrole iz članka 134. ovoga Zakona ministarstvo nadležno za mirovinski sustav može obaviti izvanredni kontrolni pregled po službenoj dužnosti za prava utvrđena na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika i o tome donosi nalaz i mišljenje.

(2) Na izvanrednom kontrolnom pregledu iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se je li nalaz i mišljenje na kojemu se temelji pravomoćno rješenje o pravu, zakonito donesen i pravilan, na temelju propisa koji su važili u trenutku kada je pravo ostvareno.

(3) Na temelju nalaza i mišljenja iz stavka 1. ovoga članka područna ustrojstvena jedinica Zavoda donosi rješenje.

(4) Kada se u postupku nadzora i kontrole iz stavka 1. ovoga članka u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav obavlja izvanredni kontrolni pregled po službenoj dužnosti, za prava utvrđena na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika, nalaz i mišljenje donosi vještak – revizor, odnosno vijeće vještaka – revizora, a na osnovi toga rješenje donosi područna ustrojstvena jedinica Zavoda koja je donijela pravomoćno rješenje, kojim je meritorno odlučeno o pravu na mirovinu, odnosno naknadu zbog tjelesnog oštećenja koje je bilo predmet provjere.

(5) Ako je na rješenje Zavoda iz stavka 4. ovoga članka podnesena žalba, nalaz i mišljenje u povodu žalbe donosi vijeće vještaka – revizora, a rješenje na osnovi toga nalaza i mišljenja donosi Zavod.

(6) Vijeće vještaka – revizora u povodu žalbe razmatra razloge i nove činjenice istaknute u žalbi, utvrđuje postoje li razlozi za promjenu nalaza i mišljenja vještaka – revizora, odnosno vijeća vještaka – revizora, je li potrebna dopuna medicinske obrade i pregled ili neposredni pregled osiguranika te na osnovi tako provedenog postupka vijeće vještaka – revizora donosi nalaz i mišljenje.

(7) Ako se korisnik prava zbog neopravdanog razloga ne odazove na kontrolni pregled iz stavka 1. ovoga članka, Zavod obustavlja isplatu mirovine, odnosno novčanog primanja iz mirovinskog osiguranja s prvim danom idućeg mjeseca nakon donošenja rješenja o obustavi isplate.

(8) Obavijest i dokaz da se korisnik nije odazvao na uredno uručen poziv ministarstva nadležnog za mirovinski sustav na izvanredni kontrolni pregled, ministarstvo nadležno za mirovinski sustav dužno je dostaviti Zavodu.

(9) Jedan primjerak nalaza i mišljenja iz stavka 1. ovoga članka kojim je kao nezakonit izmijenjen nalaz i mišljenje na temelju kojega je pravo ostvareno, nadležna područna ustrojstvena jedinica Zavoda obvezno dostavlja Zavodu za vještačenje radi odgovarajuće evidencije.

Članak 122.

(1) Kada se rješava o pravu osiguranika, odnosno osigurane osobe, kao dan nastanka smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog gubitka radne sposobnosti ili potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno tjelesnog oštećenja uzima se dan kada je na temelju uvida u medicinsku dokumentaciju ili neposrednog pregleda Zavoda za vještačenje dano mišljenje u smislu članka 120. stavaka 2. i 4. ovoga Zakona.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka može se utvrditi raniji datum nastanka smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno tjelesnog oštećenja na temelju medicinske dokumentacije iz prethodnog razdoblja.

(3) Kada se rješava o pravu člana obitelji osiguranika na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti, pri utvrđivanju dana nastanka potpunog gubitka radne sposobnosti ili statusa djeteta s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću uzima se u obzir dan od kojega pripada pravo na obiteljsku mirovinu.

Članak 123.

(1) Nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje o utvrđenoj smanjenoj radnoj sposobnosti, djelomičnom ili potpunom gubitku radne sposobnosti na temelju koje se stječe pravo prema ovome Zakonu, prije donošenja rješenja o pravu osiguranika, odnosno osigurane osobe, obvezno podliježu reviziji.

(2) Revizija nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje iz stavka 1. ovoga članka obavlja se u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav.

(3) Pri obavljanju revizije može se zahtijevati dodatna medicinska obrada u nezavisnom dijagnostičkom centru, kao i obaviti pregled osiguranika.

(4) Kada se u postupku revizije iz stavka 2. ovoga članka utvrdi da nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje iz stavka 1. ovoga članka treba mijenjati, Zavod za vještačenje dužan je donijeti novi nalaz i mišljenje držeći se mišljenja danog u postupku revizije.

(5) Nalaz i mišljenje doneseno na izvanrednom kontrolnom pregledu u postupku nadzora i kontrole iz članka 121. ovoga Zakona u vezi s člankom 134. stavkom 2. ovoga Zakona, neovisno o donesenoj ocjeni podliježe reviziji koja se obavlja u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav, u roku iz stavka 7. ovoga članka.

(6) Reviziju ne mogu obavljati vještaci, odnosno vijeće vještaka – revizora koji su donijeli taj nalaz i mišljenje.

(7) Revizija nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje iz stavka 1. ovoga članka mora biti obavljena u roku od deset dana od dana zaprimanja nalaza i mišljenja, a iznimno u roku od 20 dana, računajući od istoga dana, ako je prije davanja mišljenja iz stavka 1. ovoga članka potreban pregled osiguranika te dodatna medicinska obrada.

(8) Revizija nalaza i mišljenja donesenog na izvanrednom kontrolnom pregledu iz stavka 5. ovoga članka mora biti obavljena najkasnije 60 dana prije isteka roka za donošenje rješenja u postupku nadzora i kontrole iz članka 134. stavka 3. ovoga Zakona.

(9) Ministar nadležan za mirovinski sustav donosi pravilnik o reviziji i nadzoru medicinskog vještačenja u mirovinskom osiguranju.

Članak 124.

(1) Zavod u izvršavanju rješenja o priznatom pravu na profesionalnu rehabilitaciju donosi rješenje o upućivanju na profesionalnu rehabilitaciju.

(2) U izreci rješenja iz stavka 1. ovoga članka određuju se poslovi za koje se korisnik prava može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti, trajanje profesionalne rehabilitacije i poslodavac, odnosno ustanova u kojoj će se profesionalna rehabilitacija provoditi.

Članak 125.

(1) Kada je u postupku za priznanje prava iz mirovinskog osiguranja utvrđeno da su ispunjeni uvjeti za mirovinu, a pripadajuća svota mirovine ne može se odmah odrediti, Zavod će obvezno donijeti rješenje o priznanju prava na mirovinu i isplati predujma mirovine.

(2) Nakon prikupljenih svih podataka potrebnih za određivanje svote mirovine, po službenoj dužnosti, Zavod donosi rješenje kojim će se odrediti pripadajuća svota mirovine.

Članak 126.

(1) Rješenje o priznanju prava iz mirovinskog osiguranja izvršava se od dana rješavanja zahtjeva, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Rješenje kojim je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju izvršava se upućivanjem na profesionalnu rehabilitaciju kada postane izvršno prema Zakonu o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09. i 110/21.).

(3) Rješenje o pravima iz mirovinskog osiguranja izvršava Zavod.

Zajedničke odredbe

Članak 127.

(1) Protiv rješenja o pravima i obvezama na mirovinsko osiguranje i iz mirovinskog osiguranja u prvom stupnju može se izjaviti žalba.

(2) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja, osim u slučajevima u kojima je to ovim Zakonom određeno.

(3) Ako se žalbom pobija rješenje iz članka 120. stavka 3. ovoga Zakona koje je doneseno na temelju nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, Zavod je dužan prije donošenja rješenja o žalbi pribaviti nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje iz članka 120. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 128.

(1) Ako se nakon donošenja rješenja protiv kojega nema redovitoga pravnog lijeka u upravnom postupku sazna za nove činjenice ili se nađe, odnosno stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi sami ili u vezi s već izvedenim ili upotrijebljenim dokazima mogli dovesti do drugačijeg rješenja da su te činjenice, odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u prijašnjem postupku, može se iznimno od uvjeta i rokova iz Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09. i 110/21.) obnoviti postupak iz mirovinskog osiguranja.

(2) Obnova postupka iz mirovinskoga osiguranja može se pokrenuti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

(3) Prava utvrđena rješenjem donesenim u obnovljenom postupku, prema stavku 1. ovoga članka, pripadaju od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva za obnovu postupka, odnosno od prvoga dana idućeg mjeseca nakon rješavanja zahtjeva u obnovljenom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti.

Članak 129.

(1) Kada je mirovina određena prema članku 42. stavku 7. ili prema članku 60. stavku 1. ovoga Zakona, nakon što je u cijelosti plaćen dug doprinosa, na zahtjev osiguranika ponovno će se odrediti mirovina na temelju staža osiguranja za koji je u cijelosti uplaćen dug doprinosa.

(2) Mirovina određena prema stavku 1. ovoga članka pripada osiguraniku od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva za ponovno određivanje mirovine.

Članak 130.

(1) Rješenje kojim je utvrđeno svojstvo osiguranika i mirovinski staž podliježe reviziji.

(2) Reviziju obavlja Zavod.

(3) Revizija rješenja iz stavka 1. ovoga članka odgađa njihovo izvršenje.

Članak 131.

(1) Ako je protiv rješenja u prvom stupnju izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.

(2) Ako se revizija rješenja, protiv kojega nije izjavljena žalba, ne obavi u roku od tri mjeseca od dana isteka roka za žalbu, smatra se da je revizija obavljena i da je na rješenje dana suglasnost.

Članak 132.

(1) U reviziji se može na rješenje dati suglasnost, izmijeniti ga ili poništiti.

(2) Ako je rješenje u reviziji poništeno, Zavod donosi novo rješenje, držeći se pravnog shvaćanja i primjedbi iznesenih u rješenju kojim je to rješenje poništeno.

(3) Novo rješenje iz stavka 2. ovoga članka podliježe reviziji u kojoj se ispituje je li ono u skladu s razlozima zbog kojih je prijašnje rješenje poništeno.

(4) Rješenje kojim je u reviziji izmijenjeno rješenje Zavoda, ima svojstvo upravnog akta protiv kojega se može pokrenuti upravni spor pred nadležni upravni sud.

(5) Upravni spor ne može se voditi protiv rješenja donesenog u reviziji, odnosno u povodu žalbe ako je s tim rješenjem rješenje doneseno u prvom stupnju poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak.

Članak 133.

(1) Pravomoćno rješenje o pravu na mirovinsko osiguranje ili iz mirovinskog osiguranja može se ukinuti ako je prvim rješenjem povrijeđen zakon, uredba Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ili opći akt Zavoda na štetu osiguranika, osigurane osobe ili korisnika mirovine.

(2) Novo rješenje donijet će se i kada se saznaju nove činjenice koje utječu na pravo osiguranika, osigurane osobe, odnosno korisnika mirovine koje su nastale nakon donošenja pravomoćnog rješenja ili u slučaju kada je upravni sud zauzeo za stranke povoljnije pravno stajalište.

(3) Prava utvrđena novim rješenjem donesenim prema stavcima 1. i 2. ovoga članka pripadaju od prvoga dana idućeg mjeseca nakon rješavanja zahtjeva ako je postupak pokrenut po službenoj dužnosti, odnosno od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva osiguranika, osigurane osobe ili korisnika mirovine.

Članak 134.

(1) Zavod po službenoj dužnosti može provesti nadzor i kontrolu postupanja ili rješavanja u upravnim stvarima u kojima je doneseno rješenje protiv kojeg se ne može podnijeti žalba, odnosno protiv kojega se ne može podnijeti žalba niti pokrenuti upravni spor.

(2) U postupku nadzora i kontrole iz stavka 1. ovoga članka središnja ustrojstvena jedinica Zavoda provodi provjeru svih činjenica na temelju kojih je pravo ostvareno te koje utječu na korištenje, gubitak i ponovno određivanje prava na mirovinsko osiguranje i iz mirovinskog osiguranja.

(3) Nadzor i kontrola iz stavaka 1. i 2. ovoga članka može se obaviti samo jedanput, u roku od pet godina od dana dostave rješenja stranki.

(4) U slučaju kada se u tijeku postupka nadzora i kontrole iz stavaka 1. i 2. ovoga članka utvrdi da je pravomoćno rješenje iz stavka 1. ovoga članka doneseno na temelju pogrešno utvrđenih činjenica, odnosno da rješenje iz stavka 1. ovoga članka sadrži nezakonitost ili nepravilnost, Zavod će u skladu s odredbama zakona kojim se propisuje opći upravni postupak, po službenoj dužnosti donijeti novo rješenje kojim će rješenje iz stavka 1. ovoga članka poništiti ili ukinuti, ovisno o prirodi utvrđene nepravilnosti ili nezakonitosti, i istim rješenjem ponovno odlučiti o pravu, na temelju pravilno utvrđenih činjenica i na temelju propisa koji su važili u trenutku kada je pravo ostvareno.

(5) Ako je na rješenje iz stavka 4. ovoga članka podnesena žalba, o žalbi rješava središnja ustrojstvena jedinica Zavoda.

(6) Novo rješenje u slučaju iz stavka 4. ovoga članka doneseno u postupku nadzora i kontrole mora biti i otpremljeno iz Zavoda prije isteka roka iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 135.

(1) Zahtjevi i ostali podnesci, rješenja, potvrde i druge isprave u postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, kao i tužbe te sudske odluke u postupku u upravnim sporovima oslobođeni su od plaćanja upravnih i sudskih pristojbi.

(2) Na zahtjev pravnih ili fizičkih osoba Zavod može, u skladu s propisima o zaštiti podataka, dati podatke iz evidencija koje vodi uz naplatu troškova vezanih za davanje tih podataka.

(3) Visina troškova iz stavka 2. ovoga članka određuje se odlukom Upravnog vijeća Zavoda.

Članak 136.

(1) Isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku smatraju se javnim ispravama.

(2) U postupku dokazivanja mikrofilmska preslika isprave i preslika nastala digitalizacijom isprave, kao i reprodukcija mikrofilmske preslike i digitalne preslike isprave izjednačava se s ispravom iz stavka 1. ovoga članka ako je takvu mikrofilmsku presliku, digitalnu kopiju preslike, odnosno reprodukciju tih kopija izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti.

(3) Dopusšteno je dokazivati da su u takvoj ispravi, odnosno mikrofilmskoj preslici isprave ili digitalnoj preslici isprave, kao i reprodukciji tih kopija činjenice neistinito potvrđene,

ili da je sama isprava, odnosno mikrofilmska preslika, digitalna preslika isprave ili reprodukcija tih preslika neispravno sastavljena.

(4) Dopusšteno je dokazivati da mikrofilmska preslika ili digitalna preslika isprave, odnosno reprodukcija tih preslika nije vjerna izvorniku isprave.

(5) Mikrofilmska preslika isprave i digitalna preslika isprave, kao i reprodukcija tih preslika, koje je na propisan način izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti, imaju u upravnom postupku i drugim postupcima pred nadležnim tijelima i na sudu dokaznu vrijednost izvornika isprave za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

Članak 137.

(1) Za dokumentaciju iz spisa koji je formiran u elektroničkom sustavu upravljanja dokumentacijom u upravnim i ostalim postupcima iz nadležnosti Zavoda, a kojemu je prilikom digitalizacije osigurana nepromjenjivost u odnosu na izvornik, kao i reprodukciju digitalne kopije izvornika smatrat će se da u tim postupcima imaju pravnu snagu jednaku izvornoj dokumentaciji.

(2) Dokumentacija spisa iz stavka 1. ovoga članka formiranog digitalizacijom ima istu pravnu snagu kao i izvorna dokumentacija i u ostalim postupcima ili provođenju pojedinih pravnih radnji u postupcima koji se vode vezano uz prava iz mirovinskog osiguranja i na mirovinsko osiguranje, naknade štete i drugih iz mjerodavnosti Zavoda u kojima je ta dokumentacija iz spisa potrebna, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

(3) Dopusšteno je dokazivati da je pojedina dokumentacija iz spisa ili digitalne kopije nevjerodostojna ili da je digitalna kopija neispravna.

DIO SEDMI USTROJSTVO ZAVODA

Članak 138.

(1) Zavod je javna ustanova na koju se primjenjuju propisi o ustanovama, ako ovim Zakonom nije drukčije uređeno.

(2) Zavod ima svojstvo pravne osobe s pravima, obvezama te odgovornošću utvrđenom ovim Zakonom i Statutom.

(3) Sjedište Zavoda je u Zagrebu.

Članak 139.

(1) Rad Zavoda je javan.

(2) Zavod o svom radu najmanje jedanput godišnje izvješćuje Hrvatski sabor.

(3) Zavod podnosi Vladi Republike Hrvatske izvješće o godišnjem poslovanju do 30. lipnja za prethodnu godinu.

(4) Godišnje izvješće obvezno sadrži podatke o:

1. osiguranim osobama i korisnicima prava
2. financijskom poslovanju za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca prethodne kalendarske godine.

Članak 140.

(1) Zavod obavlja poslove iz svoje djelatnosti u sljedećim ustrojstvenim jedinicama:

- središnjoj ustrojstvenoj jedinici
- područnim ustrojstvenim jedinicama.

(2) Središnja ustrojstvena jedinica Zavoda je Središnja služba, sa sjedištem u Zagrebu.

Članak 141.

(1) Statut Zavoda donosi Upravno vijeće, a potvrđuje ga Vlada Republike Hrvatske.

(2) Statutom Zavoda uređuje se osobito:

- djelokrug i naziv ustrojstvenih jedinica
- prava, obveze i odgovornosti tijela upravljanja
- obavljanje stručno-administrativnih, pravnih i njima sličnih poslova
- i druga pitanja propisana zakonom bitna za rad Zavoda.

(3) Statut i drugi opći akti Zavoda koji se odnose na osiguranike i korisnike prava objavljuju se u „Narodnim novinama“.

Članak 142.

(1) Zavod ima javne ovlasti u rješavanju o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja.

(2) Zavod obavlja sljedeće poslove:

1. poslove u vezi s ostvarivanjem prava osiguranih osoba iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti
2. osigurava provedbu uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju
3. osigurava zakonitost ostvarivanja prava osiguranih osoba, te im pruža stručnu pomoć pri ostvarivanju prava

4. provodi politiku razvitka i unapređivanja mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti

5. obavlja i druge poslove u vezi s provedbom i ostvarivanjem prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti.

(3) Zavod može ugovoriti s tijelom državne uprave, jedinicom lokalne i područne (regionalne) samouprave te HP - Hrvatskom poštom d.d. da za Zavod obavljaju poslove savjetovanja i informiranja stranaka, zaprimanja, izdavanja i kompletiranja dokumentacije u vezi s rješavanjem o pravima iz mirovinskog osiguranja.

Članak 143.

(1) Zavodom upravlja Upravno vijeće u skladu s odredbama ovoga Zakona, Statuta i drugih općih akata Zavoda.

(2) Upravno vijeće čini devet članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske, i to:

1. četiri člana na prijedlog ministra nadležnog za mirovinski sustav
2. dva člana na prijedlog udruga umirovljenika
3. jednog člana na prijedlog Gospodarsko-socijalnog vijeća iz redova sindikata
4. jednog člana na prijedlog Gospodarsko-socijalnog vijeća iz redova poslodavaca
5. jednog člana predstavnika radnika Zavoda.

(3) Predsjednika Upravnog vijeća biraju članovi Upravnog vijeća iz redova članova Upravnog vijeća iz stavka 2. točke 1. ovoga članka.

(4) Mandat članova Upravnog vijeća traje četiri godine.

(5) Djelokrug, ovlaštenja i odgovornost Upravnog vijeća utvrđuje se Statutom Zavoda.

Članak 144.

(1) Zavod ima ravnatelja.

(2) Ravnatelj Zavoda ima zamjenike ravnatelja i pomoćnike ravnatelja.

(3) Ravnatelj Zavoda imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za mirovinski sustav na vrijeme od četiri godine, a na temelju provedenog javnog natječaja.

(4) Zamjenike ravnatelja i pomoćnike ravnatelja Zavoda imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za mirovinski sustav.

(5) Djelokrug, ovlaštenja i odgovornost ravnatelja, zamjenika ravnatelja i pomoćnika ravnatelja Zavoda utvrđuju se Statutom.

(6) Za vrijeme obnašanja dužnosti zamjenici ravnatelja i pomoćnici ravnatelja Zavoda imaju pravo na plaću te ostala materijalna i druga prava iz radnog odnosa.

Članak 145.

(1) Zavod može imati nadzorna, stručna i savjetodavna tijela.

(2) Sastav, osnivanje i poslovi tijela iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se Statutom.

Članak 146.

(1) Radi obavljanja stručnih, administrativnih, pravnih, ekonomskih i drugih poslova Zavod ima jedinstvenu stručnu službu.

(2) Stručna služba Zavoda ustrojava se na način koji osigurava nesmetano, racionalno i uspješno obavljanje djelatnosti Zavoda, kao i ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja na način dostupan svim osiguranim osobama u Zavodu.

(3) Zavod općim aktom utvrđuje radna mjesta koja se popunjavaju putem natječaja, vrijeme na koje se imenuje radnik na položaj, način oglašavanja, razloge za razrješenje prije isteka vremena imenovanja na položaj i druga pitanja u vezi s obavljanjem poslova na tim položajima.

Članak 147.

Upravni nadzor nad Zavodom provodi ministarstvo nadležno za mirovinski sustav.

DIO OSMI FINANCIRANJE

Prihodi i rashodi mirovinskog osiguranja

Članak 148.

(1) Prihodi mirovinskog osiguranja su:

1. doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti čiji su obveznici osiguranici, poslodavci, Republika Hrvatska i drugi obveznici prema propisima koje uređuju doprinose,

2. kapitalizirani doprinosi članova obveznih mirovinskih fondova koji su ostvarili mirovinu isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti

3. prihodi iz državnog proračuna

4. vlastiti prihodi

5. prihodi od prodaje ili zamjene nekretnine u vlasništvu Zavoda, osim dijela prihoda uređenog propisom koji uređuje prodaju stanova na kojima postoji stanarsko pravo

6. ostali prihodi i primici.

(2) Prihode iz stavka 1. točke 5. ovoga članka Zavod može koristiti kao namjenski prihod za kapitalne rashode, odnosno nabavu i održavanje nefinancijske imovine za poslovanje Zavoda.

Članak 149.

Rashodi mirovinskog osiguranja su:

1. mirovine, novčane naknade i druga primanja iz mirovinskoga osiguranja na temelju stečenih prava

2. troškovi profesionalne rehabilitacije i naknade za putne troškove u vezi s ostvarivanjem toga prava

3. troškovi vještačenja radne sposobnosti osiguranika prema međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju i uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti koje je isključivo za potrebe Zavoda obavio inozemni nositelj mirovinskog osiguranja ili inozemna ustanova nadležna za vještačenje radne sposobnosti

4. troškovi u vezi s isplatom mirovina i drugih primanja iz mirovinskoga osiguranja

5. troškovi provedbe osiguranja i troškovi tijela upravljanja Zavodom

6. doprinosi za određene kategorije osiguranika za koje je obveznik Republika Hrvatska

7. drugi troškovi.

Doprinosi

Članak 150.

(1) Doprinosi za mirovinsko osiguranje, obveznici doprinosa, osnovice i stope za obračun, način obračuna, rokovi plaćanja te druga pitanja u vezi s plaćanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje uređuju se posebnim zakonom.

(2) Stopa doprinosa za mirovinsko osiguranje utvrđuje se tako da se planiranim prihodima od doprinosa i drugim prihodima pokriju planirani rashodi.

Prihodi iz državnog proračuna

Članak 151.

(1) Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu:

1. za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima prema općim i posebnim propisima o mirovinskom osiguranju te međunarodnim ugovorima

2. za određivanje dodataka odnosno povećanja mirovine prema posebnim propisima koji uređuju to pravo

3. isplatu godišnjeg dodatka

4. za obračun i isplatu doprinosa za posebne kategorije osiguranika određene Zakonom o doprinosima

5. druge slučajeve određene zakonom.

(2) U slučaju da se planiranim prihodima iz doprinosa iz članka 150. ovoga Zakona ne mogu pokriti planirani rashodi koji se financiraju iz doprinosa, Republika Hrvatska iz državnog proračuna osigurava Zavodu sredstava u svoti koja nedostaje.

(3) Ministar nadležan za mirovinski sustav, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za financije pravilnikom uređuje način utvrđivanje visine sredstava iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Financijsko poslovanje

Članak 152.

(1) Sredstva za obavljanje djelatnosti Zavoda osiguravaju se prema odredbama ovoga Zakona i drugih zakona i drugih propisa.

(2) Sredstva za financiranje rashoda iz članka 149. ovoga Zakona i njihov raspored utvrđuju se financijskim planom Zavoda koji je sastavni dio državnog proračuna Republike Hrvatske.

(3) Financijsko poslovanje Zavoda obavlja se preko računa državnog proračuna Republike Hrvatske.

DIO DEVETI IMOVINA ZAVODA

Članak 153.

Imovinu Zavoda čine nekretnine, pokretnine, dionice, poslovni udjeli, vrijednosni papiri, potraživanja, novac i ostala imovina na kojoj su republički fondovi mirovinskog i invalidskog osiguranja i njihovi pravni prednici imali pravo raspolaganja, odnosno pravo vlasništva.

Članak 154.

(1) Zavod u pravnom prometu ima neograničenu pravnu i poslovnu sposobnost te može u pravnom prometu stjecati prava i preuzimati obveze.

(2) Za obveze preuzete u pravnom prometu Zavod odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

Članak 155.

(1) Radi povećanja imovine Zavod ima pravo osnivati trgovačka društva, društva za upravljanje fondovima, odnosno investicijska društva, kreditne i financijske institucije i ustanove, mirovinsko osiguravajuće društvo za obavljanje isplate mirovine korisnicima mirovina i drugim osobama određene na temelju kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda.

(2) Novčana sredstva (dobit) ostvarena poslovanjem pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka mogu se koristiti za poboljšanje materijalnog položaja umirovljenika.

DIO DESETI NAKNADA ŠTETE I STJECANJE BEZ OSNOVE

Članak 156.

(1) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete za novčana davanja koja se isplaćuju na teret mirovinskog osiguranja sve dok traje isplata tih davanja i iako su ta davanja osigurana u mirovinskom osiguranju.

(2) Naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz ovoga Zakona, obuhvaća ukupne svote davanja i troškove koji se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja:

1. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na invalidsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata invalidske mirovine, neovisno o činjenici naknadnog ispunjenja uvjeta na prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu

2. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na obiteljsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata obiteljske mirovine bez obzira na to bi li umrli osiguranik, da je živ, ispunio uvjete za ostvarivanje prava na prijevremenu starosnu ili starosnu mirovinu

3. novčana davanja na osnovi priznatog prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja

4. troškove profesionalne rehabilitacije, kao i novčane naknade u vezi s korištenjem tog prava.

(3) Zahtjevom za naknadu štete Zavod može obuhvatiti ukupnu svotu štete (kapitaliziranu štetu) ili svotu stvarne štete prema isplatama (pojedinih davanja) koja se odnosi na određeno razdoblje.

(4) Kada se šteta sastoji u obvezi Zavoda na trajna novčana davanja, taj se iznos štete može zahtijevati i u ukupnom iznosu (kapitalizirana šteta), a izračunava se prema visini priznate mirovine ili drugog davanja i tablicama aktuarske matematike koje donosi Zavod po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za financije.

(5) Zavod može zahtijevati plaćanje naknade štete u ukupnom iznosu i neposredno od društva za osiguranje.

Članak 157.

(1) Zavod ima pravo na naknadu štete od osobe koja je prouzročila smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičan ili potpuni gubitak radne sposobnosti, tjelesno oštećenje ili smrt osigurane osobe.

(2) Ako je štetu iz stavka 1. ovoga članka uzrokovao radnik na radu ili u vezi s radom, odgovaraju poslodavac i radnik solidarno.

(3) Za štetu iz stavka 1. ovoga članka odgovara poslodavac ako je šteta nastala zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu, odnosno mjere za zaštitu građana.

(4) Korisnik prava iz mirovinskog osiguranja dužan je na zahtjev Zavoda dostaviti podatke o okolnostima nastanka ozljede koja je uzrokovala smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti i tjelesno oštećenje ili smrt osiguranika na kojima se temelje davanja Zavoda.

Članak 158.

Zavod ima pravo na naknadu štete od poslodavca ili centra za profesionalnu rehabilitaciju, ako je šteta nastala zbog neizvršenja njihove zakonske ili ugovorne obveze u vezi s profesionalnom rehabilitacijom invalida.

Članak 159.

(1) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete u slučajevima iz članka 156. ovoga Zakona i izravno od društva za osiguranje kod kojega su vlasnici, odnosno korisnici motornog vozila osigurani od odgovornosti za štetu (izvorno pravo na naknadu štete).

(2) Ako je šteta nastala uporabom vozila čiji se vlasnik, odnosno korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti, Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete izravno od vlasnika, odnosno korisnika motornog vozila.

(3) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete izravno od Hrvatskog ureda za osiguranje ako je šteta:

1. nastala uporabom nepoznatoga motornog vozila
2. nanesena vozilom inozemne registracije na teritoriju Republike Hrvatske koje ima valjanu međunarodnu ispravu o osiguranju od automobilske odgovornosti
3. nanesena uporabom neosiguranog vozila inozemne registracije.

(4) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete i kada je šteta nastala u inozemstvu, u skladu s odredbama zakona, pravnih propisa Europske unije i međunarodnih ugovora.

(5) Za utvrđivanje visine stvarne štete u slučajevima iz stavaka 1. do 3. ovoga članka mjerodavne su odredbe ovoga Zakona

Članak 160.

(1) Potraživanja naknade štete zastarijevaju istekom rokova određenih propisom kojim se uređuju obvezni odnosi.

(2) Rokovi zastare potraživanja naknade štete prema ovome Zakonu počinju teći od dana pravomoćnosti rješenja kojim je osiguraniku ili korisniku priznato pravo iz mirovinskog osiguranja odnosno kojim je određena isplata mirovine ili drugog primanja iz mirovinskog osiguranja.

(3) Na svotu potraživanja naknade štete Zavod ima pravo na zateznu kamatu u visini određenoj zakonom koja teče od prvog idućeg dana nakon isteka roka od 15 dana od dana dostave poziva odgovornoj osobi da naknadi štetu.

Članak 161.

(1) Osoba koja primi mirovinu ili neko drugo primanje iz mirovinskog osiguranja koje joj ne pripada, kao i nasljednici te osobe prema propisima o nasljeđivanju dužni su ga vratiti Zavodu zbog stjecanja bez osnove.

(2) Obveza vraćanja davanja stečenog bez osnove (u daljnjem tekstu: nepripadna isplata) postoji:

1. kada je pravo iz mirovinskog osiguranja ostvareno protivno ovome Zakonu
2. kada je mirovina ili drugo primanje isplaćeno u većoj svoti od pripadajuće
3. kada je mirovina ili drugo primanje isplaćeno pravnoj ili fizičkoj osobi kojoj ne pripada.

(3) Zavod rješenjem u upravnom postupku po službenoj dužnosti utvrđuje visinu nepripadno isplaćenih sredstava stečenih bez osnove prema ovome članku i razdoblje na koje se nepripadna isplata odnosi.

(4) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka treba sadržavati rok u kojem osoba, koja je primila nepripadno isplaćena sredstva, može dobrovoljno ispuniti tražbinu uplatom na račun državnog proračuna.

(5) Rješenje iz stavka 3. ovoga članka je ovršna isprava.

(6) Zavod može potraživanje s osnove nepripadne isplate iz stavaka 1. i 2. ovoga članka namiriti prijebojem iz mirovinskih primanja korisnika.

Članak 162.

(1) Nepripadno isplaćenu mirovinu ili drugo primanje dužan je Zavodu vratiti poslodavac ako je osiguranik ostvario neko pravo iz mirovinskog osiguranja, a poslodavac nije dao ili je dao neistinite ili netočne podatke o činjenicama o kojima ovisi stjecanje ili gubitak prava.

(2) Obveza iz stavka 1. ovoga članka postoji i za osiguranika koji je obvezan sam podnositi prijave ili davati podatke za svoje osiguranje.

Članak 163.

(1) Pravo Zavoda na utvrđivanje nepripadne isplate i prava na povrat nepripadne isplate zastarijeva za pet godina računajući od dana kada je zastara počela teći.

(2) Zastara prava na utvrđivanje nepripadne isplate počinje teći nakon isteka godine u kojoj je Zavod saznao za nepripadnu isplatu, odnosno za osobu primatelja nepripadne isplate.

(3) Zastara prava na povrat nepripadne isplate počinje teći od pravomoćnosti rješenja kojim je utvrđena nepripadna isplata.

Članak 164.

(1) Ako se radi povrata nepripadne isplate, kamata ili troškova naplate vodi postupak pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, za vrijeme trajanja tog postupka zastara ne teče.

(2) Tijek zastare prava na utvrđivanje, odnosno prava na povrat nepripadne isplate, kamata i troškova naplate prekida se svakim službenim aktom Zavoda usmjerenim prema dužniku ili nasljedniku dužnika prema propisima o nasljeđivanju, radi utvrđivanja ili povrata nepripadne isplate, kamata i troškova naplate, a koji je dostavljen obvezniku povrata.

(3) Nakon poduzetih radnji iz stavka 2. ovoga članka zastarni rok počinje ponovno teći.

Članak 165.

Na naknadu štete Zavodu i nepripadne isplate, odnosno stjecanja bez osnove primjenjuju se isključivo odgovarajuće odredbe propisa kojim se uređuju obvezni odnosi i odgovarajuće posebne odredbe ovoga Zakona, osim ako ovaj Zakon ne propisuje drugačije.

DIO JEDANAESTI PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 166.

(1) Obveznik doprinosa – pravna osoba kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 8090,00 do 13.270,00 eura ako u skladu s člankom 109. stavkom 2. ne dojaviti Zavodu da osiguranik nije započeo raditi.

(2) Obveznik doprinosa – pravna osoba kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 660,00 do 6630,00 eura:

1. ako dostavi netočne podatke Zavodu u skladu s člankom 106. stavkom 4. ovoga Zakona

2. ako prema članku 107. stavku 1. ovoga Zakona ne dostavi podatke o stažu osiguranja i osnovici za osiguranika u propisanom roku ili to učini nakon isteka roka

3. ako u postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja ne dostavi dokumentaciju u skladu s člankom 107. stavkom 2. ovoga Zakona

4. ako ne dostavi podatak o početku, prestanku i promjeni u poslovanju ili to učini nakon isteka propisanog roka prema članku 109. stavku 1. točki 1. ovoga Zakona

5. ako ne dostavi podatak o početku i prestanku osiguranja i promjeni tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka prema članku 109. stavku 1. točkama 2., 3. i 5. ovoga Zakona.

(3) Za prekršaj iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se i obveznik doprinosa – fizička osoba i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u svoti od 130,00 do 1320,00 eura.

Članak 167.

Osiguranik koji je sam obveznik plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje kaznit će se novčanom kaznom u svoti od 130,00 do 1320,00 eura:

1. ako ne dostavi podatak o početku, prestanku i promjeni u poslovanju obveznika doprinosa ili to učini nakon isteka propisanog roka prema članku 109. stavku 1. točki 1. ovoga Zakona

2. ako ne dostavi podatak o početku i prestanku osiguranja i promjeni tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka prema članku 109. stavku 1. točkama 4. i 5. ovoga Zakona.

Članak 168.

Banka ili pošta kaznit će se za prekršaj kaznom u svoti od 1320,00 do 13.270,00 eura ako na zahtjev Zavoda ne postupi prema članku 96. stavku 5. ovoga Zakona.

DIO DVANAESTI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 169.

(1) Korisnicima prava na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu, invalidsku mirovinu, obiteljsku mirovinu, najnižu mirovinu, zaštitni dodatak uz mirovinu, doplatak za pomoć i njegu kao i na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja, koji su ta prava ostvarili prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona, osiguravaju se ta prava i nakon toga dana u istom opsegu i usklađuju se prema ovome Zakonu.

(2) Korisnicima koji su ostvarili pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12. i 133/13.) osiguravaju se prava po toj osnovi i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, uz odgovarajuću primjenu mirovinskog faktora iz ovoga Zakona.

(3) Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad određene prema odredbi članka 174. stavaka 1. do 3. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12. i 133/13.) osiguravaju se prava po toj osnovi i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona u istom opsegu, uz primjenu mirovinskog faktora iz članka 174. stavka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12. i 133/13.).

(4) Korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad koji su tu mirovinu ostvarili prema odredbi članka 174. stavka 3. točaka 3. i 4. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 102/98., 127/00., 59/01., 109/01., 147/02., 117/03., 30/04., 177/04., 92/05., 43/07. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 79/07., 35/08., 40/10. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 121/10., 130/10. – pročišćeni tekst, 61/11., 114/11., 76/12. i 133/13.) u staž osiguranja računa se razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom nakon ostvarenog prava na tu mirovinu, u trajanju koje odgovara dvostrukom vremenu provedenom u zaposlenju, ali najduže u trajanju do punog radnog vremena i najviše 12 mjeseci za pojedinu kalendarsku godinu.

(5) Korisnicima prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno zbog opće nesposobnosti za rad nastale zbog bolesti, koji su mirovinu ostvarili prema općim propisima prije stupanja na snagu ovoga Zakona, s danom navršene starosne dobi iz članka 38., odnosno 170. ovoga Zakona, Zavod po službenoj dužnosti prevodi to pravo u istoj svoti na starosnu mirovinu.

(6) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad prema propisu koji uređuje prava iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad prema općem propisu, kojemu je prestalo članstvo u obveznom mirovinskom fondu u razdoblju od 1. rujna 2015. do 30. lipnja 2016., starosna mirovina, prijevremena starosna mirovina, starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika, invalidska mirovina zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ili invalidska mirovina zbog opće nesposobnosti za rad, određuje se kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti.

(7) Korisnicima invalidske mirovine, odnosno invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu, koji su to pravo ostvarili prema općemu ili posebnom propisu do stupanja na snagu članka 85. stavka 1. točaka 12., 13. i 15. ovoga Zakona, Zavod će po službenoj dužnosti, najkasnije do 31. ožujka 2026., odrediti invalidsku mirovinu primjenom mirovinskoga faktora određenog prema ovome Zakonu od 1. siječnja 2026., bez donošenja rješenja.

(8) Korisnicima prava na prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika kojima je mirovina određena primjenom polaznog faktora manjeg od 1,0, a koji su 70 godina života navršili do dana stupanja na snagu članka 83. stavaka 9. i 10. ovoga Zakona, Zavod će po službenoj dužnosti, najkasnije do 31. ožujka 2026., odrediti prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika bez smanjenja polaznog faktora zbog ranijeg odlaska u mirovinu od 1. siječnja 2026., bez donošenja rješenja.

(9) Korisnicima najniže mirovine koji su tu mirovinu ostvarili do stupanja na snagu ovoga Zakona, nova svota najniže mirovine odredit će se prema ovome Zakonu, od stupanja na snagu ovoga Zakona, bez donošenja rješenja.

(10) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2025. mirovinski faktor iznosi:

1. 0,8 za privremenu invalidsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti
2. 1,0 za invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i invalidsku mirovinu prevedenu u starosnu mirovinu
3. 0,8 za invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme nezaposlenosti i zaposlenja do polovice punog radnog vremena.

(11) Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno zbog opće nesposobnosti za rad te korisniku invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu koji se u razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2025. zaposli, obustavlja se isplata mirovine.

Članak 170.

(1) Iznimno od članka 38. ovoga Zakona, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navrší 15 godina mirovinskog staža i:

- u 2025. godini – 63 godine i 9 mjeseci života
- u 2026. godini – 64 godine života
- u 2027. godini – 64 godine i 3 mjeseca života
- u 2028. godini – 64 godine i 6 mjeseci života
- u 2029. godini – 64 godine i 9 mjeseci života.

(2) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029. osiguraniku – ženi koja prvi put stječe pravo na mirovinu polazni faktor za određivanje starosne mirovine nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka povećava se za postotak iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona za svaki mjesec koji je protekao od navedene navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka do dana ostvarivanja prava.

(3) Za određivanje obiteljske mirovine poslije smrti osiguranika koji je umro nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka i nije stekao mirovinu primjenjuje se polazni faktor iz članka 83. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 171.

(1) Iznimno od odredbe članka 38. ovoga Zakona, osiguranicima kojima se do 15. srpnja 1999. staž osiguranja računao s povećanim trajanjem prema propisima koji su bili na snazi do

toga dana, dobna granica propisana za stjecanje starosne mirovine snižava se ovisno o stupnju povećanja staža i to:

1. po jednu godinu za svakih šest godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 14 mjeseci staža osiguranja
2. po jednu godinu za svakih pet godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 15 mjeseci staža osiguranja
3. po jednu godinu za svake četiri godine staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 16 mjeseci staža osiguranja
4. po jednu godinu za svake tri godine staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 18 mjeseci staža osiguranja.

(2) Osiguranicima kojima se staž osiguranja računao s povećanim trajanjem u razdoblju od 16. srpnja 1999. dobna granica propisana za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema članku 38. ovoga Zakona, snižava se ovisno o stupnju povećanja staža ostvarenog od 16. srpnja 1999. do 31. prosinca 2018., i to prema člancima 8. i 14. Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem („Narodne novine“, br. 71/99., 46/07. i 41/08.).

(3) Osiguranicima kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem od 1. siječnja 2019. dobna granica propisana za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema članku 38. ovoga Zakona, snižava se ovisno o stupnju povećanja staža ostvarenog od 1. siječnja 2019. nadalje, i to prema članku 27. Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem („Narodne novine“, br. 115/18. i 34/21.).

(4) Osiguranicima iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka koji su ostvarili staž osiguranja s povećanim trajanjem s različitim stupnjevima povećanja dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema članku 38. ovoga Zakona snižava se prema stavku 1. ovoga članka, a za preostalo razdoblje provedeno na poslovima i u zanimanjima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem za koje dobna granica nije snižena prema pojedinom stupnju povećanja, osiguraniku se dobna granica snižava prema najnižem stupnju povećanja staža osiguranja koji je pojedinik osiguranik ostvario, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(5) Ako osiguranik iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, kao i osiguranik kojemu se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema posebnim propisima ne ispunjava uvjete iz stavka 1. ovoga članka za sniženje dobne granice prema pojedinom stupnju povećanja radeći na poslovima i u zanimanjima s različitim stupnjem povećanja staža osiguranja, a ispunjava potreban broj punih godina efektivno provedenih na tim poslovima s različitim stupnjem povećanja potrebnih za sniženje starosne granice s najnižim stupnjem povećanja, dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona određuje se snižavanjem dobne granice prema najnižem stupnju povećanja staža osiguranja koji je osiguranik u tom razdoblju ostvario, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(6) Članovima posade pomorskog broda u nacionalnoj i međunarodnoj plovidbi staž osiguranja s povećanim trajanjem računa se samo u razdoblju od ukrcaja na brod do iskrcaja s broda na osnovi podataka o ukrcaju i iskrcaju upisanih u očevidniku pomorskih knjižica u skladu s propisom kojim se uređuje evidencija i ovjera plovidbene službe članova posade pomorskoga broda.

(7) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029., osiguraniku – ženi za stjecanje prava na starosnu mirovinu snižava se dobna granica za tu mirovinu na temelju staža osiguranja s povećanim trajanjem prema dobnoj granici određenoj člankom 170. ovoga Zakona.

Članak 172.

Iznimno od odredbe članka 40. ovoga Zakona, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navrší:

- u 2025. godini – 58 godina i 9 mjeseci života i 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2026. godini – 59 godina života i 34 godine mirovinskog staža
- u 2027. godini – 59 godina i 3 mjeseca života i 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2028. godini – 59 godina i 6 mjeseci života i 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2029. godini – 59 godina i 9 mjeseci života i 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža.

Članak 173.

(1) Osobe koje nakon stupanja na snagu ovoga Zakona nemaju svojstvo osiguranika prema ovome Zakonu, ali su svojstvo osiguranika imale prema prijašnjim propisima, mogu ostvariti prava iz mirovinskog osiguranja pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom.

(2) Kao osobe koje su imale svojstvo osiguranika prema odredbi stavka 1. ovoga članka, smatraju se i osobe na koje se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno koje su bile osigurane kod inozemnog nositelja socijalnog osiguranja u zemlji s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju.

(3) Pravo na obiteljsku mirovinu, pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom, mogu ostvariti članovi obitelji osobe iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, kao i članovi obitelji korisnika mirovine ostvarene prema prijašnjim propisima, ako ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom za članove obitelji.

Članak 174.

(1) Postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja koji se ostvaruju do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i postupak za utvrđivanje mirovinskog staža pokrenut do stupanja na snagu ovoga Zakona završit će se prema propisima koji su važili do tog dana.

(2) Upravni sporovi u vezi sa stavkom 1. ovoga članka dovršit će se prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 175.

(1) Statut Zavoda donijet će Upravno vijeće u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Pravilnike iz članka 30. stavka 3. i članka 151. stavka 3. ovoga Zakona donijet će ministar nadležan za mirovinski sustav, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za financije, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Pravilnik iz članka 123. stavka 9. ovoga Zakona donijet će ministar nadležan za mirovinski sustav u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Pravilnike iz članka 54. stavka 3., članka 103. stavka 6. i članka 107. stavka 3. ovoga Zakona, donijet će Upravno vijeće Zavoda u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(5) Opće akte iz članka 63. stavka 2., članka 90. stavka 4., članka 91. stavka 5., članka 135. stavka 3. i članka 146. stavka 3., donijet će Upravno vijeće Zavoda u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(6) Odluku iz članka 92. stavka 4. za isplatu godišnjeg dodatka na mirovinu u 2025. godini, Vlada Republike Hrvatske će donijeti najkasnije do 31. listopada 2025.

(7) Do stupanja na snagu novih propisa i općih akata primjenjuju se akti doneseni na temelju Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22.) koji je bio na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 176.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22.).

Članak 177.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim članka 42. stavaka 5. i 6., članka 83. stavaka 9. i 10., članka 85. stavka 1. točaka 3., 8., 11., 12., 13., 14., 15. i 19. i članka 100. stavka 2., stavka 3. točaka 1. i 2. i stavka 6. ovoga Zakona koji stupaju na snagu 1. siječnja 2026.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članak 1.

Ovom odredbom se propisuje predmet Zakona.

Uz članak 2.

Ovom odredbom se u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom.

Uz članak 3.

Ovom odredbom se propisuje rodna jednakost.

Uz članak 4.

Ovom se odredbom propisuje da sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti te obvezno i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. Također se propisuju osigurani rizici u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti utemeljeni na načelima uzajamnosti i solidarnosti.

Uz članak 5.

Ovom odredbom se određuju pojmovi koji se koriste u ovome Zakonu i dane su definicije istih radi lakšeg praćenja instituta određenih ovim Zakonom.

Uz članak 6.

Ovom odredbom se propisuje obvezno osiguravanje prava na mirovinu ovisno o nastalom riziku i to riziku starosti, smanjenja radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti te člana obitelji u slučaju smrti korisnika ili osiguranika.

Uz članak 7.

Prava iz mirovinskog osiguranja su neotuđiva osobna materijalna prava, što znači da se ne mogu prenijeti na druge osobe niti naslijediti, osim dospjelih novčanih primanja koja nisu isplaćena do smrti korisnika, a novčana primanja nakon smrti korisnika koji nema nasljednika, pripadaju Republici Hrvatskoj, odnosno državnom proračunu. Cilj ove odredbe je određenje da ta novčana primanja nisu ošasna imovina niti mogu biti predmet ostavinskog postupka. Također, ovom se odredbom propisuje da prava iz mirovinskog osiguranja ne mogu zastarjeti, osim u slučajevima određenim ovim Zakonom.

Uz članak 8.

Ovom odredbom se uređuje da mirovinska primanja, u pravilu, mogu biti predmet ovrhe i osiguranja u skladu s propisom kojim se uređuje ovršni postupak, uz propisane iznimke.

Uz članak 9.

Ovom se odredbom propisuje tko osigurava sredstva za mirovinsko osiguranje.

Uz članak 10.

Ovom se odredbom propisuje da obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti provodi Zavod kao i dvostupnost u rješavanju o pravima iz mirovinskog osiguranja.

Uz članak 11.

Ovom odredbom se uređuje obvezno osiguranje osoba (radnici, službenici, namještenici) koje su u radno – pravnom statusu s poslodavcem pravnom ili fizičkom osobom koja ima sjedište u

Republici Hrvatskoj i osoba koje su zaposlene kod poslodavca koji ima sjedište u državi članici Europskog gospodarskog prostora, što uključuje i državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva. Naime, državljani trećih zemalja i osobe bez državljanstva su u pogledu osnovice za obračun doprinosa, stope doprinosa i obveznika plaćanja i obračunvanja doprinosa u potpunosti izjednačeni s radnicima navednim u točki 1. te ih nije potrebno posebno izdvajati. Ujedno se propisuje obveza na mirovinsko osiguranje nezaposlenih osoba te osoba koje pružaju pomoć i njegu hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za taj rad primaju naknadu.

Uz članak 12.

Ovom odredbom se propisuje obvezno mirovinsko osiguranje obrtnika i drugih osoba koje obavljaju različite djelatnosti koje se upisuju u odgovarajući registar/evidenciju ili upisnik. Obvezno se osiguravaju i osobe koje obavljaju ostale samostalne djelatnosti za čije obavljanje nije propisano izdavanje odobrenja ili registracije, ali se upisuju u Registar poreznih obveznika po osnovi obavljanja te djelatnosti.

Uz članak 13.

Ovom odredbom propisuje se mogućnost obveznog osiguranja vrhunskih sportaša.

Uz članak 14.

Ovim se člankom propisuje obveza na mirovinsko osiguranje nositelja i članova obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva i šumoposjednika te članova njegova obiteljskog domaćinstva ako nisu obvezno osigurani po nekoj od drugih obveznih osnova osiguranja ili su na redovitom školovanju, stariji od 65 godina ili su korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

Uz članak 15.

Ovom odredbom se propisuje da se na osobni zahtjev obvezno osigurava na mirovinsko osiguranje osoba upisana u Upisnik poljoprivrednika.

Uz članak 16.

Ovom odredbom se propisuje obvezno mirovinsko osiguranje članova uprave i izvršnih direktora trgovačkih društava, likvidatora i upravitelja zadruga koji su upisani u sudski registar.

Uz članak 17.

Ovom odredbom se propisuje obvezno mirovinsko osiguranje svećenika i drugih vjerskih službenika vjerske zajednice upisane u evidenciju vjerskih zajednica, ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.

Uz članak 18.

Ovim se člankom propisuje da se na osobni zahtjev obvezno osigurava na mirovinsko osiguranje roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, ako je dijete hrvatski državljanin i ako roditelj i dijete imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Također, propisuje se i obveza na mirovinsko osiguranje roditelja njegovatelja, njegovatelja djeteta s teškoćama u razvoju i njegovatelja osobe s invaliditetom te udomitelja koji obavljaju standardno udomiteljstvo i specijalizirano udomiteljstvo za djecu.

Uz članak 19.

Ovom odredbom se propisuje da se na osobni zahtjev obvezno osiguravaju na mirovinsko osiguranje osobe zaposlene u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavaca

te osobe zaposlene u institucijama Europske unije. Također, obvezno se osiguravaju na mirovinsko osiguranje i osobe zaposlene u Republici Hrvatskoj kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu, koji nemaju registriranu podružnicu u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 20.

Ovom odredbom se propisuje obvezno mirovinsko osiguranje člana posade broda u međunarodnoj plovidbi i brodarca čiji je poslodavac, brodar ili kompanija domaća ili strana pravna osoba, ako uredbama Europske unije ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije propisano.

Uz članak 21.

Ovom odredbom se propisuje da se osobe koje ostvaruju primitak po osnovi drugog dohotka obvezno osiguravaju na mirovinsko osiguranje, ali im se ne osiguravaju prava po odredbama ovoga Zakona za slučaj ozljede na radu ili profesionalne bolesti u vezi s poslovima za koje ostvaruju primitak po osnovi drugog dohotka.

Uz članak 22.

Osiguranik kojemu je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje po nekoj od obveznih osnova osiguranja propisanih ovim Zakonom može se na osobni zahtjev osigurati na produženo osiguranje nastupom nekih od okolnosti propisanim stavkom 2. do 4. ovoga članka ako od prestanka obaveznog osiguranja nije proteklo više od 12 mjeseci. Ujedno, na produženo osiguranje može se osigurati i bračni drug osiguranika – profesionalnog diplomata za vrijeme boravka u inozemstvu i životni partner osiguranika koji je sklopio životno partnerstvo sa osobom istoga spola.

Uz članak 23.

Ovom odredbom se izrijekom navode osobe koje su, nakon što nastane osigurani slučaj, osigurane za rizik smanjenja ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, u određenim okolnostima ili pri obavljanju određenih aktivnosti.

Uz članak 24.

Ovom odredbom se izrijekom navode osobe koje su, nakon što nastane osigurani slučaj, osigurane za rizik smanjenja radne sposobnosti ili gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu u određenim okolnostima ili pri obavljanju određenih aktivnosti.

Uz članak 25.

Ovom odredbom se propisuje krug članova obitelji koji u slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne, prijevremene starosne, invalidske ili privremene invalidske mirovine mogu steći pravo na obiteljsku mirovinu. Pod određenim uvjetima članom obitelji smatra se i izvanbračni drug, pri čemu je definicija izvanbračne zajednice usklađena s definicijom propisanom Obiteljskim zakonom („Narodne novine“, br. 103/15., 98/19., 47/20., 49/23. i 156/23.), a status izvanbračne zajednice utvrđuje se u posebnom izvanparničnom postupku pokrenutom zbog stjecanja prava na obiteljsku mirovinu. Također, osigurani su i članovi obitelji osoba osiguranih u određenim okolnostima iz članka 23. i 24. ovoga Zakona ako je smrt tih osoba nastala kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

Uz članak 26.

Ovom odredbom se propisuje krug članova obitelji životnog partnera koji može ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu s osnova rizika smrti osiguranika ili korisnika starosne, prijevremene starosne, invalidske i privremene invalidske mirovine. Također, definira se i neformalni životni

partner koji može ostvariti pravo, istovjetno kao za izvanbračnog druga, a na istovjetan način utvrđuje se i status neformalnog životnog partnerstva.

Uz članak 27.

Ovom odredbom se propisuje cenzus prema kojem se smatra da je postojalo uzdržavanje člana obitelji od strane umrlog osiguranika odnosno korisnika mirovine. Član obitelji stječe pravo ako ispunjava uvjet uzdržavanja, a pravo prestaje kada prihodi premaše cenzus iz ovoga članka.

Uz članak 28.

Ovom odredbom se propisuje koja razdoblja obuhvaća mirovinski staž.

Uz članak 29.

Ovom odredbom se propisuje koja razdoblja obuhvaća staž osiguranja.

Uz članak 30.

Ovom odredbom se propisuje kako se utvrđuje staž osiguranja osiguranicima koji su sami obveznici uplate doprinosa za mirovinsko osiguranje.

Uz članak 31.

Ovim se člankom propisuje da se u staž osiguranja računa razdoblje provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom prema propisima o radu, odnosno posebnim propisima, kao i razdoblje koje u zaposlenju s radnim vremenom kraćim od punog radnog vremena provedu osiguranici izrijekom navedeni u stavku 2. ovoga članka. Propisuje se i način preračunavanja staža osiguranja provedenog u zaposlenju s nepunim radnim vremenom na puno radno vrijeme kao i iznimke kada se za ispunjavanje uvjeta mirovinskog staža za stjecanje prava na izrijekom navedenu mirovinu razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom smatra razdobljem zaposlenja u punom radnom vremenu. Staž osiguranja po svim osnovama propisanim ovim člankom priznaje u trajanju od najviše 12 mjeseci za pojedinu kalendarsku godinu.

Uz članak 32.

Ovom odredbom se propisuje da se u staž osiguranja računa i razdoblje koje je osoba, odnosno osiguranik proveo koristeći naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad nakon prestanka zaposlenja ili drugog rada, razdoblje provedeno na profesionalnoj rehabilitaciji i razdoblje u kojem je korištena naknada plaće u vezi s pravom na profesionalnu rehabilitaciju.

Uz članak 33.

Ovom odredbom izrijekom su navedena razdoblja staža osiguranja koja je osoba odnosno osiguranik proveo izvan zaposlenja na osnovi kojega je bio osiguran.

Uz članak 34.

Ovim člankom se propisuje da se u staž osiguranja računa i razdoblje u kojem su isplaćeni primici po osnovi drugog dohotka i razdoblje provedeno po osnovi obavljanja druge djelatnosti, ako su plaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje.

Uz članak 35.

Ovim se člankom izrijekom navodi da staž osiguranja po svim osnovama može iznositi najviše 12 mjeseci u jednoj kalendarskoj godini, pri čemu se pojedina razdoblja navršena u mjesecima i danima zbrajaju tako da 12 mjeseci čini jednu godinu, a 30 dana čini jedan mjesec (pri izračunu staža smatra se da mjesec veljača ima 30 dana).

Uz članak 36.

Ovim se člankom propisuje kada počinje pridodani staž te način izračuna trajanja pridodanog staža.

Uz članak 37.

Ovom odredbom je unaprijeđen institut dodanog staža tako da se roditelju-majci ili posvojiteljici u mirovinski staž za određivanje mirovine za svako rođeno ili posvojeno dijete stvarno izvršenom mirovinskom stažu dodaje 12 mjeseci staža po djetetu, umjesto dosadašnjih šest mjeseci, kako bi se dodatno neutralizirao utjecaj korištenja roditeljnog dopusta i bolovanja zbog njege djeteta na svotu mirovine. Također, u slučaju kada je pretežni dio dodatnog roditeljnog dopusta koristio roditelj-otac ili posvojitelj, dodani staž od 12 mjeseci ostvaruje otac djeteta. Posebno je propisano da roditelj ne može ostvariti dodani staž u slučaju oduzimanja roditeljske skrbi.

Uz članak 38.

Ovom odredbom se propisuju uvjeti starosne dobi i mirovinskog staža za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

Uz članak 39.

Ovom odredbom se propisuju uvjeti starosne dobi i staža osiguranja za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika te kada osiguranik ne može steći pravo na ovu mirovinu.

Uz članak 40.

Ovim se člankom propisuju uvjeti starosne dobi za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu.

Uz članak 41.

Ovom odredbom propisuju uvjeti za ostvarivanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca, bez umanjenja iz članka 83. ovoga Zakona.

Uz članak 42.

Ovim se člankom određuje od kada se priznaje pravo na starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu u odnosu na ispunjenje uvjeta i podneseni zahtjev. Ujedno se propisuju iznimke za stjecanje prava na mirovinu bez prestanka radnog odnosa, a za osiguranike iz članka 12. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona i bez prestanka obavljanja djelatnosti, što će se primjenjivati od 1. siječnja 2026. Nadalje, propisuju se i uvjeti za stjecanje prava na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka za osiguranike koji su sami obveznici uplate doprinosa, koji nisu u cijelosti uplatili doprinose za mirovinsko osiguranje. Također se omogućuje osiguranicima da 12 mjeseci prije podnošenja zahtjeva obavijeste Zavod o svojoj namjeri za podnošenje zahtjeva za priznanje prava na mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, u svrhu kompletiranja i kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći, odnosno osnovici.

Uz članak 43.

Ovim se člankom propisuje institut smanjenja radne sposobnosti, preostale radne sposobnosti na temelju koje se stječe pravo na profesionalnu rehabilitaciju te djelomični i potpuni gubitak radne sposobnosti.

Uz članak 44.

Ovom odredbom se propisuju slučajevi kada postoji neposredna opasnost od nastanka smanjenja radne sposobnosti prema ovome Zakonu te obveza poslodavca da je, u skladu s propisima o radu, dužan radnika rasporediti na druge poslove primjerene njegovoj naobrazbi i sposobnostima.

Uz članak 45.

Ovom odredbom se precizira što se smatra ozljedom na radu.

Uz članak 46.

Ovom odredbom se precizira što se smatra profesionalnim bolestima te propisuje lista profesionalnih bolesti, poslovi na kojima se te bolesti javljaju te uvjeti pod kojima se smatraju profesionalnim bolestima.

Uz članak 47.

Ovom odredbom se propisuje krug korisnika profesionalne rehabilitacije te uvjeti pod kojim se to pravo može ostvariti.

Uz članak 48.

Ovim se člankom propisuje mogućnost osposobljavanja invalida rada za poslove u odnosu na razinu obrazovanja odnosno stupanj stručne spreme. Također, propisuje se i profesionalna rehabilitacija učenika i studenata iz članka 23. ovoga Zakona

Uz članak 49.

Ovom odredbom regulirano je pravo invalida rada na naknadu plaće od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije, za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije te od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja za odgovarajućem radnom mjestu.

Uz članak 50.

Ovom odredbom propisuje se da centar za profesionalnu rehabilitaciju izvodi profesionalnu rehabilitaciju, a uvjeti i način provedbe utvrđuje se ugovorom koji Zavod sklapa s centrom za profesionalnu rehabilitaciju. Također, propisana je i mogućnost ponovne ocjene preostale radne sposobnosti ako u roku od šest mjeseci nije realizirano pravo na profesionalnu rehabilitaciju te kada Zavod tijekom ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju ocijeni da ista neće uspjeti. Također, takav zahtjev mogu podnijeti i invalid rada te centar za profesionalnu rehabilitaciju.

Uz članak 51.

Ovom odredbom je regulirano pravo korisnika profesionalne rehabilitacije na naknadu plaće tijekom privremene spriječenosti za rad zbog koje bi mu prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju pripadala naknada plaće. Ujedno se propisuje mogućnost produljenja trajanja profesionalne rehabilitacije za razdoblje trajanja privremene spriječenosti za rad, ako ovlašteno tijelo vještačenja ocijeni da je to potrebno, o čemu Zavod na zahtjev osiguranika ili centra za profesionalnu rehabilitaciju donosi rješenje.

Uz članak 52.

Ovom odredbom se uređuju razlozi za gubitak prava na profesionalnu rehabilitaciju invalida rada ako se njome ne koristi u određenom roku, a u tome nije spriječen razlozima koji su neovisni o njegovoj volji.

Uz članak 53.

Ovom odredbom se uređuje naknada putnih troškova i naknada za troškove prehrane i smještaja za vrijeme profesionalne rehabilitacije u mjestu izvan mjesta prebivališta.

Uz članak 54.

Ova odredba uređuje naknadu putnih troškova invalidu rada s pravom na profesionalnu rehabilitaciju ako mu je zbog korištenja priznatog prava i s obzirom na udaljenost mjesta određenog za profesionalnu rehabilitaciju potreban stalni prijevoz.

Uz članak 55.

Ovom odredbom se propisuju opći uvjeti te iznimke za stjecanje prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti. Također, definiran je način utvrđivanja radnog vijeka, koji ovisi o stručnoj spremi osiguranika te razlozi zbog kojih se razdoblje radnog vijeka skraćuje.

Uz članak 56.

Ovom odredbom se propisuje da se sa navršenom starosnom dobi iz članka 38., odnosno članka 170. ovoga Zakona svi korisnici invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ostvarene zbog bolesti, po službenoj dužnosti, prevode u istoj svoti na starosnu mirovinu.

Uz članak 57.

Ovom odredbom se propisuju opći uvjeti za stjecanje prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, a u pogledu iznimaka od općih uvjeta te načina utvrđivanja radnog vijeka, upućuje se na odgovarajući način primijeniti odredbe članka 55. stavka 3. i 4. ovoga Zakona.

Uz članak 58.

Ovim člankom su propisani uvjeti za stjecanje prava na privremenu invalidsku mirovinu koju može steći invalid rada koji se osposobio profesionalnom rehabilitacijom, ali je dugotrajno ostao nezaposlen ili je bez mogućnosti zaposlenja u novome zanimanju. Ujedno se propisuje i visina ove mirovine.

Uz članak 59.

Ovim se člankom uređuje od kada pripada pravo na invalidsku mirovinu te od kada se isplaćuje invalidska mirovina.

Uz članak 60.

Ovim se člankom propisuju uvjeti za stjecanje prava na invalidsku mirovinu za osiguranike koji su sami obveznici uplate doprinosa, koji nisu u cijelosti uplatili doprinose za mirovinsko osiguranje. Nadalje se propisuju kaznena djela zbog kojih se ne stječe odnosno gubi pravo na invalidsku mirovinu kao i prava članova obitelji toga osiguranika koji imaju pravo na uzdržavanje.

Uz članak 61.

Ovom odredbom je propisano da se u slučaju promjena u stanju radne sposobnosti i preostale radne stečeno pravo mijenja ili gubi. Ujedno, korisniku prava na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koji stekne pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti u iznosu manjem od ranije ostvarene mirovine, i dalje

pripada isplata ranije ostvarene mirovine kao povoljnije, a sve druge pravne posljedice vežu se uz ostvarenu invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

Uz članak 62.

Ovom odredbom se uređuje tjelesno oštećenje, uzroci i postotci tjelesnih oštećenja na temelju kojih se stječe pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja te od kada pripada pravo na naknadu. Ujedno se propisuje da se osiguranik, koji za isto oštećenje stekne pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja prema odredbama ovoga Zakona i prema drugim propisima, može koristiti samo jednim od tih prava, prema vlastitom izboru.

Uz članak 63.

Ovim se člankom određuje naknada zbog tjelesnog oštećenja ovisno o postotku od osnovice koju utvrđuje Zavod općim aktom, a koja se usklađuje na isti način kao i mirovine.

Uz članak 64.

Ovim člankom se propisuju opći uvjeti koji moraju biti ispunjeni na strani umrlog osiguranika odnosno korisnika mirovine kako bi članovi obitelji mogli steći pravo na obiteljsku mirovinu.

Uz članak 65.

Ovom odredbom su izričito propisani razlozi koji postoje na strani člana obitelji, a koji ga sprječavaju da ostvari pravo na obiteljsku mirovinu.

Uz članak 66.

Ovom odredbom su propisani uvjeti pod kojima bračni drug može ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu.

Uz članak 67.

Ovom odredbom su propisani uvjeti pod kojima razvedeni bračni drug s dosuđenim pravom na uzdržavanje može ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu te određivanje obiteljske mirovine u slučaju ako pravo na obiteljsku mirovinu imaju bračni i razvedeni bračni drug.

Uz članak 68.

Ovom odredbom su propisani uvjeti pod kojima pravo na obiteljsku mirovinu može steći dijete nakon smrti roditelja. Za dijete sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti propisuje se mogućnost stjecanja prava na obiteljsku mirovinu bez uvjeta uzdržavanja od strane umrlog roditelja te dokazi kojima se utvrđuje status. Ujedno se propisuju i slučajevi u kojima se djetetu obustavlja isplata mirovine.

Uz članak 69.

Ovom odredbom su propisani uvjeti pod kojima pravo na obiteljsku mirovinu može steći roditelj umrlog osiguranika ili korisnika mirovine.

Uz članak 70.

Ovim se člankom uređuje od kada pripada pravo na obiteljsku mirovinu kao i dan s kojim pravo na obiteljsku mirovinu prestaje ako kod člana obitelji nastanu promjene zbog kojih više nisu ispunjeni uvjeti za stjecanje i korištenje tog prava.

Uz članak 71.

Ovom odredbom se propisuje određivanje obiteljske mirovine korisnicima u slučajevima obustave isplate ili prestanka prava na obiteljsku mirovinu nekom od članova obitelji zbog nastale promjene u pravu.

Uz članak 72.

Ovom odredbom je propisan način podjele obiteljske mirovine kada neki od članova obitelji žive odvojeno, odnosno u odvojenom kućanstvu, kao i u slučaju kada se nekom od tih korisnika privremeno obustavi isplata mirovine. Propisano je i da ako pravo na obiteljsku mirovinu ima samo dijete, odnosno djeca nakon smrti oba roditelja, određuje se i isplaćuje obiteljska mirovina po svakom od roditelja.

Uz članak 73.

Ovom odredbom su propisani razlozi za prestanak prava na obiteljsku mirovinu. Također, propisuje se mogućnost ponovne uspostave prava na obiteljsku mirovinu bračnom drugu koji je to pravo izgubio zbog stupanja u novi brak ili postojanja izvanbračne zajednice kao i prestanak prava na obiteljsku mirovinu koju je dijete ostvarilo po biološkim roditeljima s danom posvojenja djeteta, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.

Uz članak 74.

Ovom člankom je propisano da se odredbe o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće primjenjuju i na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje i na osigurane članove obitelji iz članka 26. ovoga Zakona.

Uz članak 75.

Ovom odredbom je, kao iznimka od članka 99. ovoga Zakona, propisana mogućnost isplate dijela obiteljske mirovine korisnicima osobne mirovine ostvarene prema općem ili posebnom propisu. Također, propisuju se i uvjeti za korištenje dijela mirovine preminulog bračnog/izvanbračnog druga uz osobnu mirovinu, i to starosna dob (65 godina), prethodno ispunjenje uvjeta za stjecanje obiteljske mirovine prema ZOMO-u ili drugom posebnom propisu o mirovinskom osiguranju, kao i limit za ostvarivanje ovoga prava. Limit za korištenje dijela obiteljske mirovine utvrđene je u skladu s gospodarskim mogućnostima financiranja i iznosi od 80 aktualnih vrijednosti mirovine (AVM) i usklađuje se prema formuli za usklađivanje mirovina. Iznos dijela obiteljske mirovine određuje se u visini od 27% od obiteljske mirovine, s time da se propisuje najniži i najviši iznos.

Uz članak 76.

Ovom odredbom se propisuje dan od kojeg pripada pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine.

Uz članak 77.

Ovim je člankom propisana odgovarajuća primjena odredbi o stjecanju i isplati dijela obiteljske mirovine i na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje, životnog partnera, bivšeg životnog partnera s pravom na uzdržavanje, neformalnog životnog partnera i bivšeg neformalnog životnog partnera s pravom na uzdržavanje.

Uz članak 78.

Ovom odredbom se propisuje izračun svote mirovine u koju se uračunava i dodatak na mirovinu koji je uređen posebnim propisom.

Uz članak 79.

Ovom odredbom je propisan način izračuna vrijednosnih bodova osiguranika i iskazivanje mirovinskog staža u decimalnom broju.

Uz članak 80.

Ovom odredbom je propisano utvrđivanje vrijednosnih bodova kada je pravo na plaću ostvareno na temelju pravomoćne sudske presude, sudskom nagodbom ili izvansudskom nagodbom potvrđenom kod javnog bilježnika.

Uz članak 81.

Ovom odredbom je propisan način utvrđivanja vrijednosnih bodova za razdoblja staža osiguranja navršenog do 31. prosinca 1998. kao i za razdoblja staža osiguranja od 1. siječnja 1999.

Uz članak 82.

Ovom odredbom je propisano da se za izračun vrijednosnih bodova uzima i ostvarena naknada plaće prema kojoj je propisana obveza obračunavanja doprinosa za obvezna osiguranja.

Uz članak 83.

Ovom odredbom se propisuje polazni faktor, čija vrijednost ovisi o vrsti mirovine i dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu. Također, popisuje se određivanje prijevremene starosne mirovine korisniku koji je navršio 70 godina života bez smanjenja polaznog faktora, od 1. siječnja 2026., po službenoj dužnosti.

Uz članak 84.

Ovom odredbom se propisuje kako se računaju osobni bodovi za određivanje starosne i prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, invalidske te obiteljske mirovine.

Uz članak 85.

Ovom odredbom se propisuju mirovinski faktori za izračun različitih vrsta mirovina stečenih prema ovom Zakonu te posebnom propisu. Visina mirovinskog faktora za pojedine vrste mirovine određena je ovisno o tome isplaćuje li se mirovina za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti, a za obiteljsku mirovinu ovisno o broju članova obitelji, odnosno ovisno o srodstvu članova obitelji koji koriste obiteljsku mirovinu. Ujedno, u cilju povećanja invalidske mirovine i prevedene starosne mirovine, od 1. siječnja 2026. predlaže se povećanje mirovinskog faktora za izračun visine mirovine za 10%, na način da za privremenu invalidsku mirovinu i invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iznosi 0,9, a za invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno prevedenu starosnu mirovinu iznosi 1,1.

Uz članak 86.

Ovom odredbom se definira aktualna vrijednost mirovine.

Uz članak 87.

Ovim se člankom uređuje pravo na najnižu mirovinu i način određivanja najniže mirovine.

Uz članak 88.

Ovom odredbom se propisuje da se osiguraniku koji se svojom izjavom Središnjem registru osiguranika u postupku ostvarivanja prava na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu

mirovinu opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje (u daljnjem tekstu: drugi mirovinski stup), mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti određuje kao osnovna mirovina.

Uz članak 89.

Ovom se odredbom propisuje način određivanja invalidske mirovine osiguraniku osiguranom u drugom mirovinskom stupu, kao i obiteljske mirovine iza smrti osiguranika osiguranog u drugom mirovinskom stupu. Propisuje se i da se mirovine koje su određene pod povoljnijim uvjetima od uvjeta propisanih ovim Zakonom ostvaruju isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a sredstva s osobnih računa članova obveznog mirovinskog fonda vraćaju se u državni proračun.

Uz članak 90.

Ovim je člankom propisan način određivanja osnovne mirovine i faktora osnovne mirovine.

Uz članak 91.

Ovim člankom se uređuje usklađivanje mirovine te se određuje povoljniji omjer promjene indeksa plaća i troškova života za utvrđivanje aktualne vrijednosti mirovine od 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine i to omjer 85:15, ovisno o postotku promjene prosječnog rasta plaća i troškova života, za razliku od dosadašnjeg omjera koji je iznosio 70:30 u korist povoljnijeg indeksa, čime će se poboljšati materijalni položaj umirovljenika.

Uz članak 92.

Ovim člankom se uvodi novi institut - godišnji dodatak na mirovinu. Određuje se svim korisnicima mirovine ostvarene prema ovome Zakonu i prema posebnim propisima. Visinu godišnjeg dodatka čini umnožak broja punih godina mirovinskog staža za određivanje mirovine u hrvatskom mirovinskom osiguranju i vrijednosti utvrđene za jednu godinu mirovinskog staža koju utvrđuje odlukom Vlada Republike Hrvatske svake kalendarske godine, najkasnije do 31. listopada, a isplaćuje se u prosincu, bez donošenja rješenja. Korisnicima kojima mirovina nije određena na temelju mirovinskoga staža, visina dodatka odredit će se na temelju 15 godina mirovinskoga staža. Također se propisuje da korisnik mirovine kojemu se mirovina priznaje nakon isplate godišnjeg dodatka, a datum priznanja prava je u kalendarskoj godini za koju se isplaćuje godišnji dodatak, isplata će se izvršiti naknadno, i to prvi sljedeći mjesec nakon što mu se isplati mirovina. Isplatom godišnjeg dodatka obuhvaćaju svi korisnici, dakle i oni koji pravo na mirovinu ostvare do 31. prosinca tekuće godine za koju se isplaćuje dodatak. Stoga, jer bilo potrebno propisati kako će se takvim korisnicima godišnji dodatak isplatiti naknadno. Također, stavkom 6. ovoga članka osigurava se isplata godišnjeg dodatka za sve korisnike kojima je iz objektivnih razloga (provođenje postupka vještačenja, nedostavljanje potvrde o inozemnom stažu) Zavod nije okončao postupak za ostvarivanje prava na mirovinu.

Uz članak 93.

Ovaj članak uređuje način utvrđivanja razdoblja osiguranja osoba koje su, uz razdoblja osiguranja u hrvatskom obveznom mirovinskom osiguranju, navršile i razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije.

Uz članak 94.

Ovom odredbom se propisuje da se mirovina i ostala novčana primanja iz mirovinskog osiguranja utvrđuju u mjesečnoj svoti i isplaćuju unatrag. U slučaju smrti korisnika mirovine,

dospjela mirovina i ostala primanja pripadaju do zadnjeg dana u mjesecu u kojem je korisnik umro. Detaljno se navode okolnosti koje dovode do obustave isplate, a koje je izazvao korisnik primanja te utvrđuje minimalni rok u kojem se na zahtjev Zavoda trebaju dostaviti traženi podatci ili dokument od strane korisnika primanja. Ujedno se određuje kada će se nastaviti isplata obustavljenog primanja i za koje razdoblje.

Uz članak 95.

Za sve korisnike mirovina i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja propisuje se isplata na račun za plaćanje banci, uz iznimku za mirovinska primanja ostvarena i isplaćivana do 31. prosinca 2013., koja se mogu isplaćivati i putem pošte. Također, propisuje se i pravni temelj za isplatu mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja u inozemstvo.

Uz članak 96.

Ovom odredbom uređuju se odnosi Zavoda s bankom i poštom u vezi s načinom i uvjetima isplate i povrata mirovine i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja. Uređuje se i pitanje odgovornosti za naknadu štete u slučaju postupanja protivnog ugovornoj obvezi ili odredbama ovoga Zakona u vezi raspolaganja tim sredstvima.

Uz članak 97.

Ova odredba uređuje mogućnost isplate mirovina i drugih primanja iz mirovinskog osiguranja za korisnike kojima se mirovina isplaćuje na adresu prebivališta i koje imaju opunomoćenika kao i u slučaju kada je korisnik mirovine stavljen pod skrbništvo kao osoba potpuno lišena poslovne sposobnosti ili lišena poslovne sposobnosti glede raspolaganja prihodima ili je smještena u ustanovu za zbrinjavanje starijih i nemoćnih osoba. Propisuje se mogućnost isplate mirovine i naknade u skladu s odlukom nadležnog centra za socijalnu skrb te isplata ustanovi u kojoj je korisnik smješten u svrhu pokrića troškova smještaja u toj ustanovi.

Uz članak 98.

Ovom odredbom se propisuje obveza prijave i rok u kojemu je Zavodu potrebno prijaviti svaku promjenu nastalu u osobnim ili u stvarnim okolnostima koja utječe na pravo ili na opseg korištenja toga prava.

Uz članak 99.

Ovom odredbom se propisuje izbor između dvije ili više mirovina ostvarenih prema ovome ili nekom drugom zakonu u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, budući da se može koristiti samo jedna mirovina.

Uz članak 100.

Ovom odredbom se navodi u kojim slučajevima se obustavlja isplata mirovine ostvarene prema općem ili posebnom propisu zbog zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza na osiguranje. Korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno ranije opće nesposobnosti za rad mogu raditi do polovice punog radnog vremena uz istovremenu isplatu mirovine u punom iznosu, neovisno o propisu prema kojem su ostvarili pravo na mirovinu, dakle uključeni su i korisnici mirovine priznate i/ili određene prema posebnom propisu. Korisnici invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti (opće nesposobnosti za rad omogućava se isplata mirovine ako su zaposleni na manje od 3,5 sata dnevno. Također, ovim člankom propisane su iznimke u slučajevima kada ne dolazi do obustave isplate mirovine korisnicima starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine, uz dodatni uvjet starosne dobi i smanjenje mirovine

primjenom mirovinskog faktora 0,5. Pri tome je određena starosna dob od 65 godina kada prema općem propisu o radu prestaje radni odnos, odnosno ugovor o radu te se pretpostavlja radna sposobnost. Također, pri uvođenju novog prava nije moguće propisivati različitu starosnu dob za muškarce i žene, posebno uzimajući u obzir Odluku i Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-1152/200 i dr. od 18. travnja 2027. („Narodne novine“, br. 43/07) o izjednačavanju dobi žena i muškaraca za ostvarivanje prava na mirovinu. Osim toga, rad dulji od polovice punog radnog vremena omogućen je i posebnim kategorijama umirovljenika, nevezano uz navršenu starosnu dob, uz primjenu mirovinskog faktora 0,5. Isto tako, svim korisnicima mirovine omogućuje se obavljanje sezonskih poslova u poljoprivredi, obavljanje druge djelatnosti i ostvarivanje drugog dohotka, primjerice ugovor o djelu, bez obustave isplate i smanjenja mirovine.

Uz članak 101.

Ovom odredbom je propisano ponovno određivanje odnosno stjecanje prava na novu prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika u slučaju ponovnog stupanja u osiguranje po osnovi zaposlenja ili obavljanja djelatnosti nakon umirovljenja, po osnovi drugog dohotka i kombinacijom tih osnova osiguranja, ako su ispunjeni i uvjeti za novu mirovinu prema ovome Zakonu. Navedeno se, pod istim uvjetima, omogućuje i korisnicima mirovine stečene prema posebnim propisima.

Uz članak 102.

Ovom odredbom se omogućava korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti da, ako je nakon početka isplate te mirovine stekao svojstvo osiguranika, neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi ili koji nije bio u osiguranju nakon stečene mirovine, može ostvariti pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti prema ovome Zakonu, ako ispunjava uvjete propisane člankom 55. ovoga Zakona.

Uz članak 103.

Ovom odredbom se određuje djelokrug matične evidencije Zavoda, način evidencije podataka u matičnu evidenciju te upotreba evidentiranih podataka.

Uz članak 104.

Ovom odredbom se propisuje obveza Zavoda da osigura točnost, potpunost i tajnost unesenih podataka te njihovu dostupnost.

Uz članak 105.

Ovom odredbom se propisuje da je Zavod obavezan na zahtjev osiguranika izdati potvrdu o podacima unesenim u matičnu evidenciju, prikupljati nedostajuće podatke odnosno ispraviti netočne podatke. Nadalje, osiguranik može zatražiti izmjenu potvrde ako nije izdana u skladu s podacima koji se nalaze u matičnoj evidenciji Zavoda.

Uz članak 106.

Ovom odredbom se propisuju obveze i odgovornosti obveznika doprinosa vezano za dostavljanje odgovarajućih podataka.

Uz članak 107.

Ako u evidencijama Zavoda nije za osiguranika evidentiran podatak o stažu osiguranja i osnovici, Zavod može zahtijevati od obveznika doprinosa da taj podatak u propisanom roku dostavi u postupku ostvarivanja prava na mirovinu ili u postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja odnosno u postupku prikupljanja nedostajućih podataka.

Uz članak 108.

Propisuje se mjesna nadležnost Zavoda za vođenje matične evidencije za kategorije osiguranika propisanih ovim Zakonom.

Uz članak 109.

Ovom odredbom se propisuju rokovi u kojima su obveznici podnošenja prijava za vođenje matične evidencije dužni Zavodu uspostaviti podatke za vođenje matične evidencije na prijavama propisanim općim aktom Zavoda.

Uz članak 110.

Ovom odredbom se propisuje da su prijave o podacima koji se unose u matičnu evidenciju na informatički medij i ovjerene preslike tih prijava javne isprave.

Uz članak 111.

Ovom odredbom se propisuju rokovi za čuvanje dokumentacije koja služi za vođenje matične evidencije, podataka o osobama koje nisu ostvarile pravo iz mirovinskog osiguranja te nadležno tijelo Zavoda za odabir i izlučivanje registraturne građe.

Uz članak 112.

Ovim člankom se uređuje stvarna nadležnost Zavoda za rješavanje o pravima iz mirovinskog osiguranja u prvom stupnju putem područnih ustrojstvenih jedinica, a u povodu žalbe u Središnjoj ustrojstvenoj jedinici Zavoda.

Uz članak 113.

Ovim se člankom propisuje da se pravo na mirovinsko osiguranje utvrđuje priznanjem svojstva osiguranika na osnovi prijave o početku osiguranja. Ako Zavod na temelju uspostavljene prijave o početku osiguranja osobi ne prizna svojstvo osiguranika ili ga prizna po drugoj osnovi, obavezan je o tome odlučiti donošenjem rješenja.

Uz članak 114.

Ovim se člankom propisuje stjecanje svojstva osiguranika te obveznici dostave podataka o osnovicama prema kojima su obračunati i uplaćeni primici po osnovi drugog dohotka.

Uz članak 115.

Ovim se člankom uređuje postupanje u slučajevima kad obveznik doprinosa za osobu ne uspostavi Zavodu prijavu o početku osiguranja odnosno prijavu o prestanku osiguranja.

Uz članak 116.

Ovom odredbom se propisuje kada prestaje svojstvo osiguranika u Zavodu. Nadalje, omogućuje se samostalnim obveznicima doprinosa prestanak svojstva osiguranika za vrijeme odobrene privremene obustave ili mirovanja obavljanja djelatnosti.

Uz članak 117.

Ovom odredbom se propisuje da se prava iz mirovinskog osiguranja ostvaruju u Zavodu na zahtjev osiguranika, odnosno osigurane osobe na temelju podataka iz matične evidencije, s time da se izrijekom propisuje da se za ostvarivanje prava kao jedino dokazno sredstvo ne mogu koristiti samo izjave svjedoka.

Uz članak 118.

Iznimno, propisuje se da se postupak za ostvarivanje prava na temelju smanjenja radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti može se pokrenuti i na prijedlog izabranog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite.

Uz članak 119.

Ovom odredbom propisano je kada se zahtjev za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja primjenom uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju smatra urednim, kao i da podnositelji zahtjeva koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj nisu obvezni odrediti opunomoćenika za primanje pismena. Naime, povodom Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske od 3. studenoga 2010. („Narodne novine“, br. 126/10.) o obvezi podnositelja tužbi u upravnom sporu, koji se nalaze u inozemstvu, za postavljanje opunomoćenika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj, sa sankcijom odbacivanja tužbe, pojavila se potreba za izuzimanjem od te obveze u upravnom postupku, koja je uspostavljena člankom 37. stavkom 2. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09., i 110/21. – u daljnjem tekstu: ZUP), osoba koje ostvaruju pravo iz mirovinskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, kao i primjenom uredbi EU. Primjenom navedene odredbe ZUP-a bio bi onemogućen pristup tijelu koje rješava o njihovom pravu, a time i pristup pravu koje im pripada na temelju mirovinskog staža navršenom u hrvatskom mirovinskom osiguranju. S druge strane, takvo ograničenje nema niti smisla ni svrhe s aspekta obveza iz odredaba međunarodnih ugovora o postupku za ostvarivanje prava njihovom primjenom (zahtjevi se primaju, kompletiraju i obrađuju u državi u kojoj se nalazi podnositelj zahtjeva, tijela država ugovornica su obvezna jedna drugima pružati administrativnu i pravnu pomoć i dr.). I konačno, navedena odredba ZUP-a u suprotnosti je s obvezama za javnopravna tijela i ustanove koje proizlaze iz Uredbe EU 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i Uredbe 987/2009 o primjeni navedene Uredbe EU.

Uz članak 120.

Ovom odredbom se propisuje postupak pokretanja ocjene radne sposobnosti i nadležnost Zavoda za vještačenje za poslove vještačenja u prvom i drugom stupnju u postupcima ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja o čemu donosi nalaz i mišljenje. Reviziju nalaza i mišljenja obavlja ministarstvo nadležno za mirovinski sustav, a Zavod na temelju nalaza i mišljenja u propisanom roku donosi rješenje.

Uz članak 121.

Ovom odredbom se propisuje da ministarstvo nadležno za mirovinski sustav može obaviti izvanredni kontrolni pregled po službenoj dužnosti za prava utvrđena na temelju smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili potpunog gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika o čemu donosi nalaz i mišljenje. Na temelju nalaza i mišljenja Zavod donosi rješenje.

Uz članak 122.

Ovom odredbom se propisuje dan koji se uzima kao dan nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti te tjelesnog oštećenja.

Uz članak 123.

Ovim se člankom propisuje obvezna revizija nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, slučajevi koji podliježu reviziji, postupak i rokovi obavljanja revizije. Također, propisuje se i ovlast

ministra nadležnog za mirovinski sustav da donese pravilnik o reviziji i nadzoru medicinskog vještačenja u mirovinskom osiguranju.

Uz članak 124.

Ovom odredbom se propisuje nadležnost Zavoda za izvršenje rješenja o priznatom pravu na profesionalnu rehabilitaciju te definira obvezni sadržaj izreke tog rješenja.

Uz članak 125.

Ovim se člankom propisuje da je obvezno donošenje rješenja o predujmu mirovine kada je utvrđeno da su ispunjeni uvjeti za priznanje prava na mirovinu, ali nisu prikupljeni svi podaci o kojima ovisi svota mirovine. Nakon što su prikupljeni svi podaci potrebni za određivanje pripadajuće svote mirovine donijeti će se rješenje o određivanju mirovine, po službenoj dužnosti.

Uz članak 126.

Ovom odredbom se propisuje izvršenje rješenja o pravu iz mirovinskog osiguranja, uz propisivanje iznimke za rješenje kojim je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju.

Uz članak 127.

Ovom odredbom se provodi, odnosno ostvaruje dvostupnost u rješavanju o žalbi izjavljenoj protiv rješenja o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja u prvom stupnju. Za rješavanje o žalbi nadležna je Središnja ustrojstvena jedinica Zavoda.

Uz članak 128.

Ovom odredbom se propisuje obnova postupka u mirovinskom osiguranju na način povoljniji od uvjeta i rokova iz ZUP-a, a može se pokrenuti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti. Ujedno, propisuje se i dan od kojega dana pripada pravo utvrđeno u obnovljenom postupku. Obnova postupka ima svrhu omogućiti određivanje mirovine na temelju naknadno utvrđenog mirovinskoga staža i podataka o plaći. Naime, radi se o posebnoj zaštiti korisnika kako bi im se omogućilo da u skladu s načelom uzajamnosti njihova mirovina bude utemeljena na radu i prethodnoj uplati doprinosa, što je posebno izraženo u slučajevima kada podatke o plaći nije moguće utvrditi u rokovima propisanim ZUP-om.

Uz članak 129.

Ovom odredbom se propisuje mogućnost ponovnog određivanja mirovine na zahtjev korisnika mirovine koji je naknadno u cijelosti uplatio dužne doprinose za staž osiguranja. Propisuje se i dan od kojega dana pripada pravo utvrđeno u obnovljenom postupku.

Uz članak 130.

Ovom odredbom se propisuje da rješenja kojima se rješava o svojstvu osiguranika i mirovinskom stažu podliježu reviziji koju obavlja središnja ustrojstvena jedinica Zavoda.

Uz članak 131.

Ako je protiv rješenja u prvom stupnju izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem. Ujedno, ako se revizija rješenja protiv kojega nije izjavljena žalba ne obavi u roku od tri mjeseca od dana isteka roka za žalbu, smatra da je revizija obavljena i da je na rješenje dana suglasnost.

Uz članak 132.

Ovom odredbom se propisuje da se u postupku revizije na rješenje može dati suglasnost, može ga se izmijeniti ili poništiti. Propisuju se i pravne posljedice istoga.

Uz članak 133.

Ako je pravomoćnim rješenjem povrijeđen materijalni propis na štetu osiguranika ili korisnika prava iz mirovinskog osiguranja omogućuje se izmjena tog rješenja i nakon proteka roka propisanog ZUP-om za ukidanje toga rješenja, ali s pravnim djelovanjem za ubuduće. Novo rješenje se može donijeti na zahtjev stranke ili po službenoj dužnosti.

Uz članak 134.

Ovom se odredbom uređuje pravo središnje ustrojstvene jedinice Zavoda da, po službenoj dužnosti, može provesti postupak nadzora i kontrole postupanja ili rješavanja u upravnim stvarima u kojima je doneseno pravomoćno rješenje, postupak nadzora i kontrole te donošenje novog rješenja kada je to potrebno nakon njihovog provođenja.

Uz članak 135.

Ovom odredbom se propisuje oslobađanje od plaćanja upravnih i sudskih pristojbi u postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja.

Uz članak 136.

Podaci matične evidencije vode se na mikrofilmu i u digitalnom obliku, a isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti s mikrofilmskih ili digitalnih medija se smatraju javnim ispravama. Dopušteno je dokazivati da su u mikrofilmskoj preslici ili digitalnoj preslici isprave ili činjenice neistinito potvrđene ili da je sama isprava neispravno sastavljena.

Uz članak 137.

Ovom se odredbom propisuje kako je u elektronskom sustavu upravljanja dokumentima osigurana nepromjenjivost dokumentacije u odnosu na izvornik te stoga ima jednaku pravnu snagu. Ako postoji sumnja u ispravnost digitalne kopije ili da digitalna kopija nije vjerna izvorniku dopuštena je njihova provjera.

Uz članak 138.

Zavod je javna ustanova koja ima svojstvo pravne osobe sa sjedištem u Zagrebu s pravima i odgovornošću utvrđenim ovim Zakonom, a osnovala ga je Republika Hrvatska.

Uz članak 139.

Zavod ima javne ovlasti u rješavanju o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja. Rad Zavoda je javan zbog čega je obavezan izvješćivati o svom radu i poslovanju Hrvatski sabor najmanje jedanput godišnje, a Vladi Republike Hrvatske podnosi godišnje izvješće o poslovanju.

Uz članak 140.

Ovom odredbom propisuje se obavljanje djelatnosti ustrojstvenih jedinica Zavoda.

Uz članak 141.

Ovim člankom uređuje se donošenje Statuta Zavoda te njegov minimalni sadržaj.

Uz članak 142.

Zavod ima javne ovlasti u rješavanju o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja koji se ovom odredbom taksativno navode.

Uz članak 143.

Ovom odredbom se propisuje da Zavodom upravlja Upravno vijeće sastavljeno od devet članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na mandat od četiri godine.

Uz članak 144.

Zavod ima ravnatelja, a ravnatelj ima zamjenike i pomoćnike. Propisuje se način njihovog imenovanja i trajanje mandata, a djelokrug njihovog rada, ovlasti i odgovornosti pobliže se uređuju Statutom Zavoda.

Uz članak 145.

Ovom se odredbom propisuje da Zavod može imati nadzorna, stručna i savjetodavna tijela čiji se sastav, osnivanje i poslovi utvrđuju Statutom.

Uz članak 146.

Propisuje se da Zavod ima jedinstvenu stručnu službu radi obavljanja stručnih, administrativnih, pravnih, ekonomskih i drugih poslova kao i način utvrđivanja i popunjavanja radnih mjesta u Zavodu.

Uz članak 147.

Ovom odredbom se propisuje da upravni nadzor nad Zavodom provodi ministarstvo nadležno za mirovinski sustav.

Uz članak 148.

Ovom odredbom se utvrđuju i taksativno navode prihodi mirovinskoga osiguranja.

Uz članak 149.

Ovom odredbom se utvrđuju i taksativno navode rashodi mirovinskoga osiguranja.

Uz članak 150.

Ovom se odredbom upućuje na Zakon o doprinosima („Narodne novine“, br. 84/08., 152/18., 94/09., 181/11., 22/12., 144/12., 148/13., 41/14., 143/14., 115/16., 106/18., 33/23. i 114/23.) u dijelu kojim je propisana obveza plaćanja doprinosa za obvezna mirovinska osiguranja.

Uz članak 151.

Uređuje se osnova na temelju koje Republika Hrvatska u provedbi mirovinskog osiguranja prema ovome Zakonu ima obvezu osigurati sredstva za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje se ne osiguravaju iz doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, način utvrđivanja visine osiguranih sredstava u državnom proračunu te namjene za koje u provedbi mirovinskog osiguranja ima obvezu osigurati sredstva.

Uz članke 152.

Ovom se odredbom uređuje financijsko poslovanje Zavoda koje se u cijelosti odvija preko računa državnog proračuna.

Uz članak 153.

Ovom odredbom se propisuje što čini imovinu Zavoda.

Uz članak 154.

Ovom odredbom se propisuju prava i obveze koje proizlaze iz raspolaganja i vlasništva na imovini Zavoda.

Uz članak 155.

Radi povećanja imovine Zavod ima pravo osnivati trgovačka društva, društva za upravljanje fondovima, odnosno investicijska društva, kreditne i financijske institucije i ustanove te mirovinsko osiguravajuće društvo za obavljanje isplate mirovine korisnicima mirovina i drugim osobama određene na temelju kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda.

Uz članak 156.

Ovom odredbom se propisuje kada Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete za davanja iz mirovinskog osiguranja koja se isplaćuju na teret mirovinskog osiguranja, način izračuna i naplate te utvrđivanja visine naknade stvarne štete.

Uz članak 157.

Ovom se odredbom uređuje odgovornost za štetu koju Zavod ima pravo potraživati u slučaju nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, tjelesnog oštećenja ili smrti osigurane osobe.

Uz članak 158.

Zavod ima pravo na naknadu štete od poslodavca ili centra za profesionalnu rehabilitaciju, ako je šteta nastala zbog neispunjenja zakonske ili ugovorne obveze.

Uz članak 159.

Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete izravno od društava za osiguranje, od vlasnika, odnosno korisnika motornog vozila i Hrvatskog ureda za osiguranje te se određuje način utvrđivanja visine stvarne štete.

Uz članak 160.

Ovom odredbom se propisuju rokovi zastare za potraživanje naknade štete, početak tijeka zastare i početak tijeka zateznih kamata na ta potraživanja.

Uz članak 161.

Ovom odredbom se propisuje pravo Zavoda da rješenjem utvrdi da je određenoj osobi izvršena isplata koja joj ne pripada, da odredi svotu nepripadne isplate (stjecanja bez osnove) i namiri se za ta potraživanja.

Uz članak 162.

Ovom odredbom se propisuje obveza poslodavca i samostalnog obveznika uplate doprinosa da vrati nepripadno isplaćeno novčano davanje ako nije dao ili je dao neistinite ili netočne podatke o činjenicama o kojima ovisi stjecanje ili gubitak prava, a na osnovi tih podataka je ostvareno neko pravo iz mirovinskog osiguranja.

Uz članak 163.

Ovom odredbom se propisuju rokovi zastare za pravo na utvrđivanje i pravo na povrat nepripadno isplaćenih davanja (stjecanja bez osnove) i početak tijeka tih rokova.

Uz članak 164.

Ovom odredbom se propisuje kada zastara za pravo na utvrđivanje i pravo na povrat nepripadno isplaćenih davanja ne teče, kada se prekida i kada ponovo počinje teći.

Uz članak 165.

Propisuje se da se na naknadu štete Zavodu i na nepripadne isplate odgovarajuće primjenjuju odredbe ovoga Zakona i zakona koji uređuje obvezne odnose.

Uz članak 166.

Ovom prekršajnom odredbom se propisuju novčane kazne za obveznika doprinosa zbog nepoštivanja obveza odnosno rokova propisanih ovim Zakonom.

Uz članak 167.

Ovom prekršajnom odredbom se propisuje novčana kazna za osiguranika koji je sam obveznik plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje zbog nepoštivanja obveza odnosno rokova propisanih ovim Zakonom.

Uz članak 168.

Ovom prekršajnom odredbom se propisuje novčana kazna za poslovnu banku ili drugu osobu koja obavlja platni promet u Republici Hrvatskoj te za poštu, a zbog nepoštivanja obveza propisanih člankom 96. stavkom 5. ovoga Zakona.

Uz članak 169.

Ovom odredbom se korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja koji su ta prava ostvarili prema propisima o mirovinskom i invalidskom osiguranju koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona, jamče ta prava i nakon stupanja na snagu ovoga Zakona u istom opsegu, a propisuje se da se ta prava usklađuju kao i prava ostvarena prema ovome Zakonu. Također, propisuje se obveza Zavodu da u propisanom roku svim zatečenim korisnicima odredi najnižu mirovinu prema odredba ovoga Zakona. Također propisuje se rok za ponovno određivanje invalidske mirovine te prijevremene starosne mirovine bez smanjenja u skladu s odredbama ovoga Zakona. Isto tako, propisuju se mirovinski faktori za određivanje visine invalidske mirovine u prijelaznom razdoblju do stupanja na snagu odredaba kojom se povećavaju mirovinski faktori, kao i način postupanja u slučaju zaposlenja korisnika invalidske mirovine u prijelaznom razdoblju od stupanja na snagu Zakona do 31. prosinca 2025.

Uz članak 170.

Ovom odredbom se postupno izjednačavaju uvjeti za starosnu mirovinu za žene i muškarce.

Uz članak 171.

Ovom odredbom se uređuju način i uvjeti za sniženje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema člancima 38. i 170. ovoga Zakona za osiguranike koji su staž osiguranja s povećanim trajanjem ostvarili do stupanja na snagu ovoga Zakona i kasnije.

Uz članak 172.

Ovom odredbom se postupno izjednačavaju uvjeti za prijevremenu starosnu mirovinu za žene i muškarce.

Uz članak 173.

Ovom odredbom se uređuje mogućnost ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja osoba koje nakon stupanja na snagu ovoga Zakona nemaju svojstvo osiguranika, ali su svojstvo

osiguranika imale prema prijašnjim propisima. S tim osobama izjednačavaju se i osobe koje su bile osigurane kod inozemnog nositelja socijalnog osiguranja u zemlji s kojom je sklopljen međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju ili na koje se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti te članovi obitelji korisnika mirovine ostvarene prema prijašnjim propisima, ako ispunjavaju uvjete propisane ovim Zakonom za članove obitelji.

Uz članak 174.

Ovom odredbom se propisuje da će se postupak za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja kao i postupak za utvrđivanje mirovinskog staža pokrenuti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, završiti prema propisima koji su važili do toga dana.

Uz članak 175.

Ovom odredbom se propisuje obveza Upravnog vijeća Zavoda za donošenje Statuta Zavoda i općih akata, obveza donošenja Pravilnika koje donosi ministar nadležan za mirovinski sustav te rokovi za njihovo donošenje.

Uz članak 176.

Ovom odredbom se propisuje prestanak važenja dosadašnjeg Zakona o mirovinskom osiguranju.

Uz članak 177.

Ovom odredbom se propisuje stupanje na snagu ovoga Zakona.

- PRILOZI**
- Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću
 - Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom Europske unije
 - Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa Europske unije s prijedlogom propisa
 - Obrazac iskaza o procjeni učinaka propisa

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Izvešće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Svrha dokumenta	Izješćivanje o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću o Nacrtu prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju
Datum dokumenta	12. svibnja 2025.
Verzija dokumenta	I.
Vrsta dokumenta	Izvešće
Naziv nacrt zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	Plan zakonodavnih aktivnosti Vlade Republike Hrvatske za 2025. godinu (redni broj 20.)
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrt	Radna skupina za izradu Nacrta prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju sastavljena od predstavnika socijalnih partnera, umirovljeničkih udruga, akademske zajednice i predstavnika mjerodavnih resora.
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način? Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje? Ako nije, zašto?	Da, objava na mrežnim stranicama portala e-Savjetovanja. Nacrt prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju bio je objavljen na internetskim stranicama portala e-savjetovanje u razdoblju od 9. travnja 2025. do 9. svibnja 2025. u trajanju od 30 dana.
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Zainteresirani pojedinci, pučka pravobraniteljica, pravobranitelj za osobe s invaliditetom, pravobraniteljica za ravnopravnost poslova, udruge

ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI Primjedbe koje su prihvaćene Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	Analiza dostavljenih komentara nalazi se u prilogu ovog Obrascu.
Troškovi provedenog savjetovanja	Nije bilo troškova.

Izvešće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju

Redni broj	Korisnik/Sekcija/Komentar	Odgovor
1	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Podržavamo prijedlog donošenja novog Zakona o mirovinskom osiguranju kojima se unaprjeđuje položaj umirovljenika, pa time i umirovljenih osoba s invaliditetom. Predmetni Nacrt prijedloga Zakona također sadržava i postupanje sukladno pojedinim preporukama Pravobranitelja za osobe s invaliditetom koje su bile ponavljane u izvješima o radu. Dok predlagatelj zakona navodi da je prosječna invalidska mirovina iznosila svega 419,53 eura, te da podaci upućuju na relativno nisku razinu adekvatnosti mirovina, a jedan od ključnih razloga je kratak prosječni mirovinski staž od svega 31 godinu i mali broj korisnika koji mirovinu primaju na temelju mirovinskoga staža od 40 i više godina. Međutim, samo djelomično se možemo složiti s navedenim jer je i u susjednim državama (Sloveniji, Srbiji, BiH, Sjevernoj Makedoniji) mirovinski staž osoba s invaliditetom isto nizak pa čak i niži, također i odnos osoba koje su u mirovini s brojem zaposlenih radnika, pa ipak su njihove prosječne mirovine u odnosu na prosječne plaće veće nego u Hrvatskoj.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na Vašem interesu i podršci predloženim mjerama koje će doprinijeti poboljšanju položaja sadašnjih i budućih umirovljenika. Napominjemo kako udio prosječne mirovine treba sagledavati u kontekstu gospodarskog stanja i razlike u prosječnim plaćama. Udio prosječne mirovine u Republici Hrvatskoj nešto je niži zbog značajnog rasta prosječnih plaća. Međutim, udio prosječne mirovine ostvarene s 40 i više godina mirovinskog staža u prosječnoj plaći iznosi više od 66 %.
2	ROMAN ČAPLAR PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Najvažniji i ispravno postavljeni cilj predstavljen od strane predlagatelja novog Zakona o mirovinskom osiguranju u uvodnom dijelu nacrtu prijedloga i prema javnosti je realno povećanje adekvatnosti mirovine svih umirovljenika. Taj je cilj u tekstu pojedinih članaka nacrtu prijedloga samo djelomično i nepotpuno predložen te su potrebna poboljšanja koja su sugerirana u javnoj raspravi (npr. usklađivanje prema 100% većeg indeksa rasta potrošačkih cijena ili brutoplaća, godišnji dodatak po godini staža u visini AVM-a, dodatak od 12 mjeseci staža po djetetu svim majkama bez diskriminacije prema datumu umirovljenja). Naročito bi trebalo paziti da se parcijalnim rješenjima ne učine nove nepravde.	Nije prihvaćen Predložene mjere za povećanje mirovina u skladu su s realnim fiskalnim i gospodarskim mogućnostima. Sva druga dodatna povećanja iziskuju osiguranje dodatnih financijskih sredstava te bi mogla dovesti do narušavanja dugoročne održivosti mirovinskog sustava.

3 NIKŠA PASQUALICCHIO PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, molim Vas da doradite i bolje obradite proces penalizacije. Kako vidim po ovom prijedlogu zakona stimulirate raniji odlazak u morovinu i tako oni koji su manje radili otišli u prijevremenu mirovinu za 60 godina starosti sa navršenih 70 godina imaju istu ili veću morovinu od kolega koji su radili do 65te godine života. Radnici moraju biti stimulirani za RAD pa ljudi koji žele i mogu radit MORAJU svaku godinu rada više osjetit na mirovini. Također Vas molim da razmotrite da generaciji koja je služila vojni rok u RH dok nije ukinut priznate radni staž za to vrijeme jer kako vidimo sada kada se ponovo aktivira služenje vojske novim generacijama će se to upisat u radni staž. Zar nije pošteno da se isto uvrsti i nama malo starijima ili su to nejednaki uvijeti? NA kraju Vas molim da se sjetite i Obrtnika koji bi željeli otić u mirovinu i nastaviti raditi u svom obrtu, Sada je zakon da mogu imat mirovinu i zaposlit se kod drugog obrtnika, zar ne bi bilo svima bolje da to mogu uz mirovinu i u svom obrtu? ZAJvaljujem Nikša Pasqualicchio	Nije prihvaćen Radi uvažavanja i poticanja duljeg ostanka u svijetu rada tzv. penalizacija i bonifikacija vezane su uz starosnu dob osiguranika i određuju se za svaki mjesec ranijeg odnosno kasnijeg umirovljenja. Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje služenja vojnog roka nije podlijegalo uplati doprinosa, nema osnove za uračunavanje istog u staž. Naime, vojni rok uređuje se posebnim propisima, stoga uračunavanje razdoblja služenja vojnog roka nije moguće riješiti samo u okviru mirovinskoga sustava. Nacrtom prijedloga zakona predlaže se omogućavanje rada obrtnicima u punom radnom vremenu uz primanje pola mirovine nakon navršene 65. godine života bez prestanka obavljanja obrta.
4 HRVATSKA OBRITNIČKA KOMORA PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU općenito: Hrvatska obrtnička komora podržava donošenje novog Zakona o mirovinskom osiguranju, a osobito nove odredbe koje imaju za cilj širenje kruga umirovljenika koji mogu raditi uz istovremenu isplatu mirovine, pri čemu se taj krug širi i na obrtnike za koje se predviđa mogućnost nastavka obavljanja obrtničke djelatnosti uz isplatu pola iznosa ostvarene mirovine. Ukazujemo na probleme s kojima se u poslovanju, a vezano za mirovinsko osiguranje susreću obrtnici u dijelu priznavanja prava ne beneficirani odnosno staž s povećanim trajanjem, a to se prvenstveno odnosi na različit tretman obrtnika u odnosu na njihove zaposlenike. Tako primjerice, obrtnici u djelatnosti cestovnog prijevoza ili ribari nemaju pravo na beneficiju, dok za svoje radnike s kojima rade u istom obrtu imaju i obvezu i mogućnost uplate dodatnih doprinosa radi ostvarivanja prava na staž s povećanim trajanjem. Predlažemo da se i ova nejednakost ukloni kroz izmjene posebnog zakona iz tog dijela mirovinskog osiguranja.	Nije prihvaćen Stož osiguranja s povećanim trajanjem nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
5 PRAVOBRANITELJ/ICA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, sukladno odredbi čl. 22. st.1. Zakona o ravnopravnosti spolova (Narodne novine, br. 82/08. i 69/17.), prati provedbu Zakona i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova. Slijedom opisane nadležnosti, Pravobraniteljica dostavlja svoje mišljenje na Nacrt prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju (dalje u tekstu: Nacrt). - Članak 8. Nacrta (1) Primanja na osnovi mirovinskog osiguranja mogu biti predmet ovrhe i osiguranja u skladu s propisom kojim se uređuje izvršni postupak. (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, predmet ovrhe ili osiguranja	Primljeno na znanje U odnosu na članak 8. Nacrta prijedloga zakona skrećemo pozornost kako je izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju od 1. siječnja 2023. od ovrhe izuzeta obiteljska mirovina koju koriste djeca umrlog osiguranika, a s obzirom na to da su člankom 74. Nacrta prijedloga zakona izvanbračni drug, razvedeni bračni drug i životni i neformalni životni partner izjednačeni u pogledu stjecanja i korištenja prava na obiteljsku mirovinu, isto se odnosi i na izjednačene članove obitelji te ih nije potrebno izrijekom navoditi. Vezano za članak 22. Nacrta prijedloga zakona ističemo kako je odredba o produženom osiguranju bračnog druga i životnog partnera osiguranika-osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske horizontalno usklađena sa

ne može biti obiteljska mirovina koju koriste samo djeca ili djeca i bračni drug umrlog zajedno, osim u slučaju naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja djeteta. Čl.4.st.3. važećeg Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO) glasi: (3) Primanja na osnovi mirovinskog osiguranja mogu biti predmet ovrhe i osiguranja u skladu sa zakonom. Proizlazi kako je u čl.8.st.2. Nacrta dodana nova odredba (koju važeći zakon ne sadrži), a u kojoj je predviđena iznimka prema kojoj predmet ovrhe ili osiguranja ne može biti obiteljska mirovina koju koriste samo djeca ili djeca i bračni drug umrlog zajedno, osim u slučaju naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja. S tim u vezi, Pravobraniteljica smatra kako bi, pored bračnog druga, izrijekom trebalo navesti i izvanbračnog druga, kao i životnog partnera i neformalnog životnog partnera. - Članak 22. Nacrta govori o produženom osiguranju i glasi: (2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka može se osigurati na produženo osiguranje za vrijeme: ... 6. boravka u inozemstvu kao bračni drug osiguranika na radu u inozemstvu ... (5) Na produženo osiguranje osigurava se bračni drug ili životni partner osiguranika-osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu, za vrijeme boravka u inozemstvu. Sličnu odredbu sadrži i čl.18.st.2. toč.7. i st.5. i st.6. važećeg ZOMO-a koji glasi: (2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka može se osigurati na produženo osiguranje za vrijeme: ... 7. boravka u inozemstvu kao bračni drug osiguranika na radu u inozemstvu ... (5) Na produženo osiguranje osigurava se bračni drug osiguranika-profesionalnog ugovornog diplomata za vrijeme boravka u inozemstvu. (6) Na produženo osiguranje može se osigurati životni partner osiguranika koji je sklopio životno partnerstvo s osobom istoga spola pod uvjetima propisanim za bračnog druga osiguranika. S tim u vezi, Pravobraniteljica smatra kako bi u čl. 22. Nacrta, pored bračnog druga, izrijekom trebalo navesti i izvanbračnog druga, kao i životnog partnera te neformalnog životnog partnera. - Članka 25.st.1.toč.1. i 2. i st.3. Nacrta propisuju: (1) U slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine osigurani su članovi njegove obitelji, i to: 1. bračni drug 2. razvedeni bračni drug s pravom na uzdržavanje ... (3) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i izvanbračni drug koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine, ili kraće ako je u izvanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete. Članak 22.st.1.toč.1. i 2. i st.3. važećeg ZOMO-a sadrže slične odredbe. S tim u vezi, Pravobraniteljica je stajališta kako bi se, pored bračnog druga i razvedenog bračnog druga, kao i pored izvanbračnog druga, trebalo obuhvatiti i bivšeg izvanbračnog druga sa pravom na uzdržavanje. Naime, ukazuje se na relevantne odredbe Obiteljskog zakona koje uređuju izvanbračnu zajednicu i pitanje uzdržavanja. Obiteljski zakon (Narodne novine 103/2015, 98/2019, 47/2020, 49/2023, 156/2023) Čl.11.st.3. (3) Nepovoljno postupanje prema izvanbračnim

Zakonom o vanjskim poslovima. U odnosu na primjedbu na način dokazivanja statusa izvanbračne zajednice skrećemo pozornost kako se u okviru mirovinskoga sustava članovima obitelji osiguravaju prava za koja je, s obzirom na način financiranja, potrebno osigurati dodatni zaštitni mehanizam utvrđivanja posebnih statusa te nije moguće potpuno izjednačavanje s propisima o nasljeđivanju. Naime, prema Zakonu o nasljeđivanju ne propisuju se isti uvjeti za utvrđivanja statusa izvanbračne zajednice, kao što je to predviđeno za priznavanje statusa člana obitelji u mirovinskome osiguranju. Javni bilježnik kao sudski povjerenik rješava u ostavinskom postupku, a ne rješava izrijekom o postojanju izvanbračne zajednice već utvrđuje tu činjenicu o ostavinskom postupku prema Zakonu o nasljeđivanju. Također definicija izvanbračne zajednice je u članku 25. stavku 3. Nacrta prijedloga zakona usklađena s definicijom u Obiteljskom zakonu. U odnosu na članak 72. Nacrta prijedloga zakona skrećemo pozornost kako je napravljen iskorak u pogledu mogućnosti isplate podijeljene obiteljske mirovine članovima obitelji kada žive odvojeno, dakle na različitim adresama, ali i u slučaju odvojenog kućanstva, što će omogućiti razdvajanje prihoda u slučaju obiteljskog nasilja.

drugovima u pogledu pristupa koristima, povlasticama, ali i obvezama zajamčenim bračnim drugovima koje ne može biti opravdano objektivnim razlozima te koje nije nužno za ostvarenje istih predstavlja diskriminaciju temeljem obiteljskog statusa. Dužnost i pravo na uzdržavanje Članak 281. Uzdržavanje je dužnost i pravo roditelja i djece, bračnih i izvanbračnih drugova, srodnika u ravnoj lozi te pastorka i maćehe i očuha, kad je to predviđeno ovim Zakonom. Podnošenje zahtjeva za uzdržavanje Članak 303. (1) Na uzdržavanje izvanbračnih drugova za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o uzdržavanju bračnih drugova. (2) Ako je prestala izvanbračna zajednica žene i muškarca koja je ispunjavala pretpostavke iz članka 11. stavka 1. ovoga Zakona, izvanbračni drug koji ispunjava pretpostavke za uzdržavanje bračnog druga iz članka 295. ovoga Zakona ima pravo na uzdržavanje od drugog izvanbračnog druga. (3) Tužba za uzdržavanje ne može se podnijeti nakon isteka roka od šest mjeseci od dana prestanka izvanbračne zajednice. Način, trajanje, prestanak i odbijanje zahtjeva za uzdržavanje Članak 304. Odredbe o načinu, trajanju i prestanku uzdržavanja bračnih drugova, kao i odbijanju zahtjeva za uzdržavanje bračnog druga zbog očite nepravde na odgovarajući način se primjenjuju i na uzdržavanje izvanbračnih drugova. Dakle, iz navedenih odredbi Obiteljskog zakona proizlazi kako i bivši izvanbračni drug, pod određenim uvjetima (koji vrijede za bračnog druga) može nakon prestanka izvanbračne zajednice ostvariti uzdržavanje, radi čega bi i bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje trebalo izrijeком uključiti odnosno navesti kao osiguranog člana obitelji iz stavka 25. Nacrta. - Analognu primjedba se odnosi i na čl.26.st.1.toč.1. i st.2. Nacrta koji glase: Članak 26. (1) U slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine koji je sklopio životno partnerstvo, osim osoba iz članka 25. ovoga Zakona, osigurani su i članovi njegove obitelji, i to: 1. životni partner ... (2) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i neformalni životni partner ako je ta zajednica do smrti osiguranika ili korisnika mirovine trajala najmanje tri godine i od početka je udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva. Naime, sukladno Zakonu o životnom partnerstvu osoba istog spola (Narodne novine, broj 92/2014, 98/2019), propisano je slijedeće. Uzdržavanje u okviru životnog partnerstva Članak 39. (1) Uzdržavanje je dužnost i pravo životnih partnera te pod posebnim uvjetima djece i životnog partnera roditelja te djece i partnera-skrbnika. (2) Na uzdržavanje životnih partnera na odgovarajući način se primjenjuju odredbe posebnog zakona kojim se uređuju obiteljski odnosi, a odnosi se na uzdržavanje bračnih drugova. (3) Na uzdržavanje između djece i partnera-skrbnika na odgovarajući način primjenjuju se odredbe posebnog zakona kojim se uređuju obiteljski odnosi, a odnosi se na uzdržavanje između roditelja i djece. (4) Na uzdržavanje između djece i životnog partnera roditelja na odgovarajući način se primjenjuju

odredbe posebnog zakona kojim se uređuju obiteljski odnosi, a odnosi se na uzdržavanje maćehe ili očuha i pastorka. Imajući u vidu navedeno, Pravobraniteljica je stajališta da bi u konkretnom slučaju u čl.26. Nacrta izrijekom trebalo navesti i bivšeg životnog partnera sa pravom na uzdržavanje kao i bivšeg neformalnog životnog partnera sa pravom na uzdržavanje. Nadalje, u odnosu na dokazivanje izvanbračne zajednice odnosno neformalnog životnog partnerstva, proizlazi slijedeće. U čl.22.st.3. važećeg ZOMO-a propisano je: (3) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i izvanbračni drug koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine. Status izvanbračne zajednice utvrđuje se u izvanparničnome sudskom postupku. U čl.22.a st.2. važećeg ZOMO-a propisano je: (2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se i u slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, invalidske mirovine i privremene invalidske mirovine koji nije sklopio životno partnerstvo s osobom istoga spola pred nadležnim tijelom – neformalno životno partnerstvo ako je ta zajednica do smrti korisnika trajala najmanje tri godine i od početka je udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva i ako je postojanje neformalnog životnog partnerstva dokazano pred nadležnim sudom u izvanparničnom postupku. Članak 25.st.3. Nacrta propisuje: (3) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i izvanbračni drug koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine, ili kraće ako je u izvanbračnoj zajednici rođeno zajedničko dijete. Članak 25.st.4. Nacrta propisuje: (4) Status izvanbračne zajednice utvrđuje se u posebnom izvanparničnom sudskom postupku, pokrenutom radi utvrđivanja postojanja izvanbračne zajednice iz stavka 3. ovoga članka zbog stjecanja prava na obiteljsku mirovinu. Članak 26.st.2. Nacrta propisuje: (2) Pod članom obitelji iz stavka 1. točke 1. ovoga članka smatra se i neformalni životni partner ako je ta zajednica do smrti osiguranika ili korisnika mirovine trajala najmanje tri godine i od početka je udovoljavala pretpostavkama propisanim za valjanost životnog partnerstva. Članak 26.st.3. Nacrta propisuje: (3) Status neformalnog životnog partnerstva utvrđuje se u posebnom izvanparničnom sudskom postupku, pokrenutom radi utvrđivanja postojanja neformalnog životnog partnerstva iz stavka 2. ovoga članka zbog stjecanja prava na obiteljsku mirovinu. Iako je u Ocjeni stanja u Nacrtu prijedloga zakona navedeno kako se istim predlaže dodatno uređenje izvanbračne zajednice za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu obzirom kako je u provedbi važećeg Zakona prisutan problem u postupcima ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu izvanbračnih drugova, Pravobraniteljica je stajališta kako predviđene izmjene u tom dijelu neće doprinijeti rješavanju postojećih problema u praksi prilikom dokazivanja statusa izvanbračne zajednice (kao i analogno neformalnog životnog partnerstva), a sa kojim problemima je Pravobraniteljica upoznata kroz zaprimljene pritužbe građana/ki u navedenom

području. Naime, Pravobraniteljica je tijekom 2023./2024. postupala po pritužbi izvanbračne supruge kojoj je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) odbio kao neosnovan zahtjev za priznavanjem prava na obiteljsku mirovinu. Iako je u konkretnom slučaju pritužiteljica (kao izvanbračna supruga) temeljem pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju utvrđena kao zakonska nasljednica prvog nasljednog reda iza svojeg pok. izvanbračnog supruge, HZMO joj je odbio zahtjev za priznavanjem prava na obiteljsku mirovinu uz obrazloženje kako se status izvanbračne zajednice utvrđen pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju ne može uzeti u obzir za priznavanje prava na obiteljsku mirovinu prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju (ZOMO). Naime, u konkretnom slučaju HZMO je pritužiteljicu uputio da, sukladno odredbama ZOMO-a, podnese prijedlog za pokretanje izvanparničnog postupka kod nadležnog općinskog suda, u kojem će dokazati postojanje izvanbračne zajednice i o tome dobiti sudsko rješenje. Sukladno navedenom, pritužiteljica je pred nadležnim sudom pokrenula predmetni izvanparnični postupak u kojem je sud njezin prijedlog odbacio uz slijedeće obrazloženje: - U ostavinskom postupku je javni bilježnik donio pravomoćno rješenje o nasljeđivanju kojim je kao zakonska nasljednica prvog nasljednog reda utvrđena pritužiteljica i to kao izvanbračna supruga ostavitelja. - Ostavinski postupak je izvanparnični sudski postupak. - Da bi osoba mogla biti zakonskim nasljednikom kao izvanbračni supružnik, potrebno je ispuniti uvjete identične onima koji su za postojanje izvanbračne zajednice propisani ZOMO-om. Sud se u navedenoj odluci poziva i na odluku Vrhovnog suda RH Rev-1639/2018-2 od 2.2.2022. u kojoj je iznesen stav da HZMO ne može biti pasivno legitimiran u postupcima koji se vode po čl.22.st.3. ZOMO-a, a isti stav dao je u svojoj odluci posl. broj GŽ Ob-1/2022-2 od 7.7.2022. i Županijski sud u Zadru. Stoga sud navodi kako iz navedenog proizlazi da u izvanparničnom postupku kojeg stranka pokreće temeljem čl.22.st.3. ZOMO-a, HZMO ne bi bio pasivno legitimiran već bi to bili ostali nasljednici pok. izvanbračnog supružnika. U konkretnoj situaciji sud smatra da je status predlagateljice kao izvanbračne supruge već pravomoćno utvrđen rješenjem o nasljeđivanju. Pravobraniteljica je izvršila uvid i u relevantnu praksu Ustavnog suda RH te se tako u odluci navedenog suda broj: U-III-3295/2020 od 29.6.2023. u obrazloženju (toč.6.) navodi kako je uređenje izvanbračne zajednice u hrvatskom zakonodavstvu regulirano različitim propisima, a temeljni propis kojim je navedena zajednica regulirana je Obiteljski zakon koji u čl.11. st.1. definira izvanbračnu zajednicu kao životnu zajednicu neudane žene i neoženjenog muškarca koja traje najmanje tri godine, a kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete ili ako je nastavljena sklapanjem braka. Iz stavka 2. istog članka proizlazi da tako pojmovno određena izvanbračna zajednica proizvodi pravne učinke braka ne samo u obiteljskom zakonodavstvu već i u propisima koji pripadaju drugim granama prava. Nadalje sud navodi: „Međutim, Obiteljski zakon ne sadrži odredbe o postupku utvrđivanja postojanja ili ne postojanja

izvanbračne zajednice. S druge strane ZOMO ne daje definiciju izvanbračne zajednice, ali određuje da se status izvanbračne zajednice utvrđuje u izvanparničnom postupku. Navedeno u praksi dovodi do situacije da ista stranka radi ostvarenja različitih prava koja proizlaze iz postojanja izvanbračne zajednice mora pokrenuti različite postupke radi ostvarenja tih prava te u svim postupcima mora tražiti utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice.“

Analizirajući navedeno, Pravobraniteljica je prihvatila stajališta i argumente koje je u svojem rješenju naveo izvanparnični sud, prema kojima je status pritužiteljice kao izvanbračne supruge već pravomoćno utvrđen rješenjem o nasljeđivanju kojega je u ostavinskom postupku – koji je izvanparnični postupak, donio javni bilježnik – koji je sukladno čl. 241. Zakona o nasljeđivanju sudski povjerenik. Pored navedenog, Pravobraniteljica je imala u vidu i praksu odnosno spomenutu odluku Vrhovnog suda RH Rev-1639/2018-2 od 2.2.2022. prema kojoj HZMO ne može biti pasivno legitimiran u postupcima koji se vode po čl.22.st.3. ZOMO-a.

Stoga je iz navedenog Pravobraniteljica zaključila kako se u konkretnom slučaju od pritužiteljice kao stranke u upravnom postupku koji vodi HZMO ustvari tražilo pribavljanje (za nju) nemogućeg dokaza odnosno ishođenje određene sudske odluke koju nadležni sud nije u mogućnosti donijeti i to zbog pravnih pitanja na koja pritužiteljica niti na koji način nije u mogućnosti utjecati. Pravobraniteljica je mišljenja da se u konkretnom slučaju radilo o pretjerano formalističkom pristupu u kojem je materijalno pravo od strane HZMO-a primijenjeno na štetu pritužiteljice. Slijedom navedenog, Pravobraniteljica je zauzela stajalište da se pritužiteljica našla u diskriminirajućem položaju temeljem svojeg bračnog statusa obzirom kako će osobe koje se nalaze u usporedivoj situaciji, ali koje su bile u braku, moći ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu jer se od njih neće tražiti pokretanje izvanparničnog sudske postupka odnosno pribavljanje nemogućeg dokaza. Pravobraniteljica je ukazala kako se diskriminacija očituje u nejednakim mogućnostima za dokazivanje izvanbračne zajednice u odnosu na bračnu zajednicu. Pritom je Pravobraniteljica istaknula kako zasigurno postoji određeni broj i drugih stranaka – izvanbračnih drugova koji se nalaze (ili će se nalaziti) u sličnoj situaciji pred HZMO-om radi čega bi se radilo o diskriminatornim rizicima šireg raspona. Slijedom svega navedenoga, Pravobraniteljica je HZMO-u i Središnjoj službi HZMO-a (kojima je pritužiteljica uložila žalbu) uputila upozorenja i preporuke usmjerene na dokidanje opisane diskriminatorne prakse. Iz dostavljenog očitovanja HZMO-a kao prvostupanjskog tijela proizlazilo je kako je isti odlučio o predmetnoj žalbi na način da je sporno prvostupanjsko rješenje zamijenio rješenjem o priznavanju prava, a čime su upozorenja i preporuke Pravobraniteljice bili uvaženi. Imajući u vidu navedeno odnosno opisanu sudsku praksu, Pravobraniteljica je stajališta kako odredba čl.25.st.4. i čl.26.st.3. Nacrta u praksi neće olakšati postupak dokazivanja statusa izvanbračne zajednice kao i neformalnog životnog partnerstva. Pravobraniteljica

smatra kako bi se u Nacrt trebalo ugraditi odredbu prema kojoj će se status izvanbračnog druga/ neformalnog životnog partnera dokazati i pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju ukoliko je isto doneseno i ukoliko je u njemu utvrđen status izvanbračnog druga/neformalnog životnog partnera. - U čl.67.st.1. Nacrta, gdje se govori o obiteljskoj mirovini bračnog druga, propisano je slijedeće. (1) Pravo na obiteljsku mirovinu, uz uvjete iz članka 66. ovoga Zakona, ima i razvedeni bračni drug ako mu je sudskom odlukom dosuđeno pravo na uzdržavanje. Istu odredbu sadrži i važeći ZOMO u čl.68.st.1. Članak 74. Nacrta predviđa: Odredbe ovoga Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu odgovarajuće se primjenjuju na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje i na osigurane članove obitelji iz članka 26. ovoga Zakona. Sličnu odredbu sadrži i važeći ZOMO u čl. 75.a. S tim u vezi, proizlazi kako je Nacrtom predviđeno da se odredbe o obiteljskoj mirovini primjenjuju na bračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, izvanbračnog druga te na osigurane članove obitelji iz čl.26., a to su: životni partner i neformalni životni partner. Međutim ne proizlazi da bi se navedene odredbe primjenjivale i na bivšeg životnog partnera sa pravom na uzdržavanje, bivšeg neformalnog životnog partnera sa pravom na uzdržavanje kao niti na bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje, a koje bi također trebalo uključiti i obuhvatiti ovom odredbom jer suprotno postupanje predstavlja diskriminaciju temeljem bračnog i obiteljskog statusa koja je zabranjena Zakonom o ravnopravnosti spolova. - Isto se odnosi i na odredbu čl. 77. Nacrta koja glasi: Odredbe članaka 75. i 76. ovoga Zakona na odgovarajući način se primjenjuju na izvanbračnog druga, razvedenog bračnog druga s pravom na uzdržavanje, životnog partnera i neformalnog životnog partnera. Odredbe čl. 75. i 76. Nacrta govore o dijelu obiteljske mirovine. Iz odredbe čl. 77. Nacrta proizlazi kako se odredbe o dijelu obiteljske mirovine (koje se odnose na bračnog druga) na odgovarajući način ne primjenjuju i na bivšeg izvanbračnog druga s pravom na uzdržavanje, bivšeg životnog partnera s pravom na uzdržavanje i bivšeg neformalnog životnog partnera s pravom na uzdržavanje, te bi i njih trebalo obuhvatiti. - Odredba čl. 73. Nacrta propisuje: 1) Stupanjem u brak odnosno postojanjem izvanbračne zajednice pravo na obiteljsku mirovinu gube: 1. bračni drug mlađi od 50 godina života, osim ako to pravo ima zbog potpunog gubitka radne sposobnosti 2. djeca osiguranika, braća, sestre i druga djeca bez roditelja, osim djece koja to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i djece koja se nalaze na redovitom školovanju te djece sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom iz članka 68. stavka 7. ovoga Zakona. (2) Bračnom drugu koji je stupanjem u novi brak ili postojanjem nove izvanbračne zajednice izgubio pravo na obiteljsku mirovinu, a po bračnom odnosno izvanbračnom drugu iz novoga braka ili nove

izvanbračne zajednice nije ostvario obiteljsku mirovinu, uspostavlja se pravo na prijašnju obiteljsku mirovinu uz uvjet da u trenutku prestanka novog braka ili nove izvanbračne zajednice ima dijete iz prijašnjeg braka ili izvanbračne zajednice koje se koristi obiteljskom mirovinom i da prema tome djetetu obavlja roditeljske dužnosti. (3) Pravo na obiteljsku mirovinu koju je dijete ostvarilo po biološkim roditeljima prestaje s danom posvojenja djeteta određenog pravomoćnim rješenjem Hrvatskog zavoda za socijalni rad, kojim je zasnovano posvojenje djeteta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno. Obzirom kako se navedena odredba odnosi samo na bračne i izvanbračne drugove odnosno na brak i izvanbračnu zajednicu, navedenom odredbom bi trebali biti na jednak način obuhvaćeni i životni te neformalni životni partneri. - Odredba čl.72. Nacrta glasi: (1) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima samo bračni drug i djeca osiguranika, ili samo roditelji osiguranika ili samo druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna se svota obiteljske mirovine dijeli na jednake dijelove, te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine. (2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca i roditelji osiguranika, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna svota obiteljske mirovine se prethodno podijeli na dio koji pripada bračnom drugu i djeci osiguranika i na dio koji pripada roditeljima osiguranika, a onda se svaki od tih dijelova dijeli na jednake dijelove, te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine. (3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima bračni drug, djeca ili roditelji osiguranika i druga djeca bez roditelja, a neki od njih žive odvojeno odnosno u odvojenom kućanstvu, ukupna svota obiteljske mirovine se prethodno podijeli na dio koji pripada bračnom drugu, djeci ili roditeljima osiguranika i na dio koji pripada drugoj djeci bez roditelja, a onda se svaki od tih dijelova dijeli na jednake dijelove, te se svakom članu obitelji isplaćuje pripadajući dio mirovine. (4) Obiteljska mirovina se dijeli, prema stavcima 1. do 3. ovoga članka i u slučaju kada se nekome od korisnika privremeno obustavi isplata obiteljske mirovine koja mu pripada, ako se obiteljska mirovina ponovno ne određuje prema članku 70. ovoga Zakona. (5) Kada pravo na obiteljsku mirovinu ima samo dijete, odnosno samo djeca, nakon smrti obaju roditelja, iznimno od članka 99. ovoga Zakona, djetetu, odnosno djeci određuje se i isplaćuje obiteljska mirovina po svakome od roditelja. Sličnu odredbu sadrži i čl. 74. važećeg ZOMO-a. Naime, prema navedenoj odredbi proizlazi kako se ukupna svota obiteljske mirovine dijeli na jednake dijelove samo ako članovi/ice obitelji koji/e koriste obiteljsku mirovinu žive odvojeno (odnosno u odvojenom kućanstvu, kako se to navodi u čl.72. Nacrta). Iz navedenog proizlazi kako u slučajevima u kojima članovi/ice obitelji koji/e koriste obiteljsku mirovinu ne žive odvojeno, isplata cjelokupne mirovine se vrši samo jednom članu/ici obitelji. Pravobraniteljica navedeno smatra dvojbenim iz aspekta načela ravnopravnosti spolova u slučajevima u kojima npr. između članova/ica obitelji (koji/e koriste obiteljsku

mirovinu) postoji obiteljsko nasilje, ali isti iz različitih životnih (najčešće financijskih) razloga i dalje ne žive odvojeno. U takvim slučajevima zakonsko rješenje iz čl. 74. ZOMO-a (odnosno čl. 72. Nacrta) dovodi u nepovoljniji položaj žrtve obiteljskog nasilja koje mogu biti izložene daljnjem ekonomskom nasilju u vidu isplate cjelokupne svote obiteljske mirovine jednom članu/ici obitelji koji/a je obiteljski nasilnik/ica. S tim u vezi, Pravobraniteljica ukazuje kako Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija) definira pojam nasilja u obitelji kao sva djela tjelesnog, seksualnog, psihičkog ili ekonomskog nasilja koja se događaju u obitelji ili kućanstvu ili između bivših i sadašnjih bračnih drugova ili partnera, neovisno o tome dijeli li počinitelj ili je dijelio isto prebivalište sa žrtvom (partnersko nasilje), a što je tijekom 2021. prepoznao i zakonodavac te isto uvrstio u Kazneni zakon, upravo na višegodišnju inicijativu Pravobraniteljice. Stoga je Pravobraniteljica stajališta kako bi se odredba čl. 72. Nacrta trebala preispitati u kontekstu spomenute Istanbulske konvencije te posljedično i izmijeniti na način da se svakom članu/ici obitelji isplaćuje pripadajući dio obiteljske mirovine neovisno da li isti žive odvojeno ili ne. S tim u vezi, Pravobraniteljica je već ranije (tijekom 2024. u postupku savjetovanja o obrascu zakonodavnih aktivnosti Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike za 2025. godinu) ukazala na gore navedeno. - U odnosu na odredbe o dodanom stažu (čl.37. Nacrta odnosno čl. 32.a važećeg ZOMO-a), Pravobraniteljica pohvaljuje predviđene izmjene usmjerene na povećanje dodanog staža. S poštovanjem,

PRAVOBRANITELJICA ZA RAVNOPRAVNOST
SPOLOVA Višnja Ljubičić, dipl. iur.

6 **JURAJ MUCKO**

PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

U mnogim državama Evropske unije moguće je dokupiti radni staž za vrijeme provedeno tokom redovitog studija. Naši građani koji su nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja odlučili studirati efektivno su se stavili u neravnopravni položaj prema onima koji su odmah počeli raditi ta im je počeo teći i radni odnosno mirovinski staž. S druge strane ti naši VSS građani, ako su ostali u Hrvatskoj, aktivno su doprinosili ukupnom boljitku društva, ali na ovaj način bivaju kažnjeni baš zbog svog zalaganja. Predlažem da se uvede mogućnost da se godina provedene u redovitom studiranju priznaju u mirovinski staž uz plaćanje odgovarajućih doprinosa.

Nije prihvaćen

Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijevalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga uračunavanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje.

7	BRANKA MIKŠA PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, na prijedlog Zakona dajem slijedeće primjedbe: - ukinuti penalizaciju sa 65 godina života je je to uvjet za starosnu mirovinu (prijevremeni umirovljenici su ionako dovoljno kažnjeni penalizacijom, a imaju više staža od starosnih umirovljenika i zašto još čekati 5 godina do 70 za ukidanje penalizacije) - staž za majke uračunati u uvjet za ostvarivanje mirovine, a ne samo za izračun mirovine - u staž uzeti i vrijeme služenja vojnog roka - za obračun mirovine uračunati najpovoljnije razdoblje od 10 godina - usklađenje mirovine prema povoljnijem faktoru 100% jer se dosadašnjim načinom usklađenja samo još više povećava jaz između plaća i mirovina - povećati koeficijent mirovine najmanje u iznosu 10% van redovitih usklađenja, te uz 13. mirovinu svim umirovljenicima dati uskrnicu i božićnicu (kao u Sloveniji i velikom dijelu Europe) Lp	Nije prihvaćen Ukidanje penalizacije s navršenih 65 godina života djelovalo bi stimulirajuće na raniji odlazak u mirovinu, što je protivno novim zakonskim mjerama kojima se potiče dulji ostanak u svijetu rada s ciljem očuvanja održivosti mirovinskog sustava i povećanja adekvatnosti mirovina. Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada Republike Hrvatske kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, a omogućavanje priznanja dodanog staža za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne bi doprinosilo tom cilju. Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje služenja vojnog roka nije podlijegalo uplati doprinosa, nema osnove za uračunavanje istog u staž. Nadalje, u skladu s načelom uzajamnosti uspostavlja se ovisnost visine mirovine o dužini mirovinskog staža i visine ostvarenih plaća. Određivanjem nekog kraćeg razdoblja ili uzimanjem samo pojedinih najboljih godina, narušila bi se održivost mirovinskog sustava. Predložena izmjena formule usklađivanja mirovina u omjeru 85:15 prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena, osigurava dugoročno primjereniji i sigurniji rast mirovina u odnosu na plaće te će se time zaustaviti smanjenje udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći. Zaključno ističemo da su predložene mjere za povećanje mirovina u skladu s realnim fiskalnim i gospodarskim mogućnostima. Sva druga dodatna povećanja iziskuju osiguranje dodatnih financijskih sredstava te bi mogla dovesti do narušavanja dugoročne održivosti mirovinskog sustava.
8	SUNČANA MATIJAŠEVIĆ MUCKO PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Predlažem da se godine završenog redovnog visokog obrazovanja (fakultet i magisterij po starom programu) dodijeli određeni staž. Naime, osobe koje nakon srednjoškolskog obrazovanja nisu nastavile visoko obrazovanje nego su odmah išle na zaposlenje, su u prednosti jer imaju mogućnost barem 4 godine dužeg radnog staža. Njihov doprinos društvu u cjelini nije veći od osoba s visokim obrazovanjem koje su, u slučaju fakultetskog nivoa, te iste 4 godine investirale u zahtjevno učenje. Doktorat se ne bi trebao ulaziti u dodatni staž jer njega po naravi posla i kao dio posla stječu sveučilišni radnici tj. profesori. Isto tako razdoblje u kojem se može doktorirati je vrlo rastezljivo i često ovisi o pojedinom slučaju pa ga je skoro nemoguće unificirati. Na taj način bi se visoko obrazovani građani lakše zadržali u Hrvatskoj jer imaju ozbiljan benefit.	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijegalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga uračunavanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje

9	SAŠA NOVKO PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Prijedlog da se proširi kategorija umirovljenika koji bi imali pravo na rad uz mirovinu na puno radno vrijeme je dobar, ali umanjenje mirovine od 50% pri tome je preveliko. Naime za većinu umirovljenika bi to značilo dvostruko više rada, uz jednaki, ili nešto malo veći ukupni dohodak. Zato predlažem da to umanjenje bude u nekom simboličnom iznosu od 10tak %, ili još bolje da ga uopće nema. Naime nakon što netko ispuni uvjete i zaslužio ode u mirovinu, nitko mu to stečeno pravo, bolje rečeno teško stečeno pravo, ne bi trebao moći oduzeti, ili djelomično oduzeti. Država, kao ni društvo od toga rada uz mirovinu nema nikakve štete, već samo višestruke koristi, naročito danas, kada se u značajnom broju uvozi radna snaga.	Nije prihvaćen S obzirom na kretanja na tržištu rada, iznimno je omogućeno korištenje mirovine uz rad u punom radnom vremenu. Smatramo kako u tom slučaju ne bi bilo opravdano isplaćivati punu mirovinu jer takve osobe osim mirovine primaju i puni iznos plaće. Osim toga, osobe koje nakon navršene dobi za starosnu mirovinu nastave raditi bez korištenja mirovine imaju pravo na tzv. bonifikaciju od 0,45 % po mjesecu kasnijeg umirovljenja.
10	SAŠA NOVKO PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU S obzirom na najave o skorom ponovnom uvođenju obaveznog vojnog roka, a koji će se priznavati u radni staž, predlažem da se i svima koji su do sada služili isti, također to vrijeme prizna kao mirovinski staž, kako bi se barem malo ispravila diskriminacija u odnosu na žene koje takvu obvezu nisu imale, kao i prema muškarcima onih godišta koje takva obaveza nije obuhvatila. Također, smatram da bi onima koji su vojni rok služili u vrijeme Domovinskog rata, staž trebao biti priznat u dvostrukom trajanju.	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje služenja vojnog roka nije podlijegalo uplati doprinosa, nema osnove za uračunavanje istog u staž. Naime, vojni rok uređuje se posebnim propisima, stoga uračunavanje razdoblja služenja vojnog roka nije moguće riješiti samo u okviru mirovinskoga sustava.
11	MILAN ŽUNAR PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Priznavanje obaveznog vojnog roka u mirovinski staž U mirovinski staž treba priznati služenje vojnog roka svim muškarcima kojima je to bila zakonska obveza (umirovljenim i onima koji će po novom zakonu otići u mirovinu) i to iz slijedećih razloga: 1.Priznavanje društvene obveze: Služba u vojsci nije bila dragovoljna nego zakonska obveza za zdrave i sposobne muškarce koja se nije mogla izbjeći. 2.Smanjenje rodne nejednakosti: Žene nisu bile obvezne služiti vojni rok, što im je omogućilo da nastave s obrazovanjem i zapošljavanjem i tako steknu radni staž za koji su muškarci bili zakinuti. 3.Prepoznavanje specifičnih životnih okolnosti: Vojni rok je bio izazovan period, povremeno s velikim fizičkim i emocionalnim naporima jer je načelo vojne obuke da se ona izvodi u ratnim uvjetima (fizička iscrpljenost, dehidracija, simulirane borbene aktivnosti, strah, anksioznost, odgovornost za sebe i za druge) te je imao i traumatični utjecaj na život mladog čovjeka. 4.Jednakost i pravednost: Priznavanjem vojnog roka kao posebnog mirovinskog staža, društvo pokazuje poštovanje prema svim građanima koji su morali ispuniti svoju obvezu prema državi u vrijeme svoje mladosti, osiguravajući im ravnopravan pristup mirovinskim pravima. Također, hrvatski branitelji su vojna znanja i vještine stečene u JNA u bivšoj Jugoslaviji koristili u Domovinskom ratu za stvaranje suverene i samostalne Republike Hrvatske.	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje služenja vojnog roka nije podlijegalo uplati doprinosa, nema osnove za uračunavanje istog u staž. Naime, vojni rok uređuje se posebnim propisima, stoga uračunavanje razdoblja služenja vojnog roka nije moguće riješiti samo u okviru mirovinskoga sustava.

12	HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Prijedlozi Hrvatskog saveza udruga invalida rada i udruga članica: • potrebno je osmisliti pravedniji model usklađivanja s ciljem većeg udjela mirovina u prosječnoj plaći, vezano uz stopu usklađivanja iz članka 91. stavak 2. Nacrta Zakona o mirovinskom osiguranju, s naglaskom na umirovljenike s niskim primanjima. Umjesto predloženih 85:15 predlažemo model 90:10, kako bi se osigurala realna vrijednost mirovine, s ciljem da se budućim izmjenama Zakona o mirovinskom osiguranju dođe do omjera 100% kojim će se očuvati realna vrijednost mirovine u odnosu na plaće • smatramo kako treba promicati dopunsku mirovinsku štednju uz pojačane poticaje i porezne olakšice iz razloga što državne mirovine često nisu dovoljne za dostojanstven život u starosti, a dopunska štednja pomaže građanima da zadrže pristojan životni standard i financijsku sigurnost nakon umirovljenja • smatramo kako bi se penalizacija mirovine trebala ukinuti sa navršenih 65 godina života, a ne kako se Prijedlogom zakona predviđa sa 70 godina. U većini europskih zemalja, 65 godina se smatra standardnom dobi za odlazak u punu starosnu mirovinu. Činjenica je kako produženi radni vijek nije realan za mnoge, osobito u fizički zahtjevnim zanimanjima, a penalizacija stvara pritisak na radnike da ostanu aktivni i kada to nije u njihovom zdravstvenom interesu. Također, cilj mirovinskog sustava ne bi trebala biti samo financijska održivost, već i osiguranje dostojanstva u starosti, a penalizacija nakon 65. godine otežava pristup pravednoj mirovini i produbljuje razlike među građanima. • smatramo kako bi se trebao izmijeniti članak 169. Prijedloga zakona iz razloga što prava koja predviđa, a to su povećanje mirovina za korisnike invalidskih mirovina, ukidanje penalizacija sa 70 godina, te mogućnost rada na puno radno vrijeme, predlaže s primjenom od 1. siječnja 2026. godine, odnosno najkasnije do 31. ožujka 2026. Navedena prava trebala bi se primjenjivati sa danom donošenja Zakona. Mišljenja smo kako odgoda znači smanjenje prava, odnosno za neke umirovljenike da neće dočekati navedena prava. Ako Zakon priznaje da je povećanje mirovina i ukidanje penalizacije potrebno, smatramo kako nema opravdanog razloga da se primjena tih mjera odgađa za više od godinu dana. Takvo čekanje umanjuje kredibilitet zakonodavca i produbljuje nepovjerenje u sustav.	Nije prihvaćen Predložena izmjena formule usklađivanja mirovina u omjeru 85:15 prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena, osigurava dugoročno primjereniji i sigurniji rast mirovina u odnosu na plaće te će se time zaustaviti smanjenje udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći. Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci. Dobrovoljna mirovinska štednja i porezne olakšice nisu predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.
13	ROMAN ČAPLAR PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Novele u ovom nacrtu prijedloga dugonajavljivanog Zakona o mirovinskom osiguranju predstavljaju pozitivan premda skroman doprinos poboljšanju adekvatnosti mirovine svih umirovljenika.	Primljeno na znanje Zahvaljujmo na interesu, napominjemo kako će predložene mjere doprinijeti povećanju mirovina naših umirovljenika sukladno realnim gospodarskim mogućnostima.

14	MARIO BOGDAN PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Obraćam vam se s prijedlogom vezano uz izmjene zakona o mirovinskom osiguranju vezano uz ostvarivanje prava na mirovinu u slučaju kada osoba nema minimalno 15 godina mirovinskog staža u Republici Hrvatskoj. Naime, prema važećim propisima, osoba koja nije ostvarila barem 15 godina staža u Hrvatskoj ne može ostvariti pravo na starosnu mirovinu iz hrvatskog sustava. U tom slučaju, jedina mogućnost je nacionalna naknada za starije osobe, ali tek nakon navršene 65. godine života. No, dodatni problem nastaje kada osoba, iako nema 15 godina staža u Hrvatskoj, prima mirovinu iz inozemstva (npr. iz druge članice EU, kao što je Njemačka). U tom slučaju gubi pravo na nacionalnu naknadu u Hrvatskoj, jer se inozemna mirovina smatra prihodom – a hrvatske godine staža joj se ne pribrajaju, jer nisu dosegle minimalni prag od 15 godina. Time se osoba, koja je radila i u Hrvatskoj i u inozemstvu, dovodi u izuzetno nepovoljan položaj – ne ostvaruje pravo ni na kakvu hrvatsku mirovinu, ni na nacionalnu naknadu, a doprinosi uplaćeni u Hrvatskoj ostaju neiskorišteni. Za usporedbu, u Njemačkoj je uvjet za ostvarenje mirovine 5 godina staža, što smatram znatno pravednijim i životno realnijim. Dodatno, postavlja se pitanje zašto se razdoblje u kojem je osoba bila prijavljena na Zavod za zapošljavanje, ali bez novčane naknade, ne priznaje kao razdoblje osiguranja. Zašto se taj period ne priznaje kao razdoblje osiguranja u mirovinskom sustavu, s obzirom na to da osoba nije bila nezaposlena svojom voljom, već je aktivno tražila posao i bila prijavljena u sustavu? Zbog svega navedenog, predlažem sljedeće izmjene zakonodavstva: Smanjenje minimalnog praga za ostvarenje prava na mirovinu sa 15 na 5 godina. Uvažavanje inozemnog staža u kumulaciji s hrvatskim, bez automatskog isključenja iz prava na nacionalnu naknadu. Priznavanje razdoblja evidencije na Zavod za zapošljavanje (bez naknade) kao dio staža. Mogućnost povrata doprinosa za osobe koje nikada neće ostvariti pravo na mirovinu iz hrvatskog sustava. Molim vas da razmotrite ovaj prijedlog za izmjene postojećih zakonskih okvira kako bi sustav bio pravedniji prema građanima koji su radili i doprinijeli društvu, ali ne ispunjavaju strogi formalni uvjet od 15 godina staža.	Nije prihvaćen Smatramo da je minimalni propisani uvjet za stjecanje prava na starosnu mirovinu od 15 godina mirovinskoga staža primjereno rješenje te je istovjetno uvjetima propisanim u većini država članica Europske unije i država u okruženju. Također, vezano uz inozemni staž, napominjemo kako se u 15 godina za ispunjenje uvjeta za mirovinu uračunava i razdoblje zaposlenja u državama članicama prema uredbama o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kao i u drugim državama s kojima Republika Hrvatska ima sklopljene međunarodne ugovore o socijalnom osiguranju. U odnosu na priznavanje razdoblja nezaposlenosti u mirovinski staž skrećemo pozornost kako je takva mogućnost, pod određenim uvjetima, predviđena Zakonom o tržištu rada. Za hrvatske državljane starije od 65 godina koje nemaju minimalne uvjete mirovinskoga staža za ostvarenje prava na mirovinu, 1. siječnja 2021. uveden je institut nacionalne naknade za starije osobe radi osiguranja prihoda za zadovoljenje osnovnih životnih potreba.
----	---	--

15	MARIJA BRLEČIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Predlažem izjednačiti način usklađivanja mirovina iz 1. i 2. stupa i to 100% u korist onog faktora koji je povoljniji: rast cijena ili rast plaća jer različitim usklađivanjem dio mirovine iz 2. stupa zaostaje u odnosu na mirovine iz 1. stupa što destimulira korištenje mirovine iz oba stupa i stvara diskriminaciju. Penalizaciju radi prijevremenog umirovljenja ne treba ukidati, jer su time osobe koje su otišle ranije u mirovinu i kraće vrijeme uplaćivale doprinose nagrađene a osobe koje su radile do ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, i time duže vrijeme uplaćivale doprinose, kažnjene. Dodatno povećati stopu dodatka na mirovinu za svaki mjesec rada nakon stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu čime bi se motiviralo radnike da što dulje ostanu u svijetu rada. Ukinuti porez na dohodak na mirovinu. Ukinuti Zakon o najvišoj mirovini, ako je osoba imala veću plaću, više je i uplaćivala doprinosa pa je sa tog osnova diskriminirana.	Nije prihvaćen I. mirovinski stup je javni sustav koji nije usporediv s II. mirovinskim stupom u pogledu načina financiranja, upravljanja i raspodjele mirovina s obzirom na to da II. mirovinski stup isključivo ovisi o uplaćenim doprinosima i njihovoj kapitalizaciji. Budući da se radi o dvije različite vrste mirovinskih sustava, posebno u odnosu na način financiranja, nema opravdanog razloga za izjednačavanje modela usklađivanja mirovina u oba mirovinska stupa. Nadalje ističemo kako porez na dohodak i najviša mirovina nisu predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.
16	SAŠA NOVKO PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, predlažem da se ovim izmjenama omogućiti umirovljenicima umirovljenim po Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, koji uz mirovinu rade, da poput ostalih umirovljenika imaju prvo na ponovni izračun mirovine kada steknu godinu dana staža osiguranja. Po obrazloženju pravnika iz HZMO, navedeni umirovljenici imaju pravo na ponovni izračun, ako novi staž na poslovima opisanim u Zakonu po kojem su umirovljeni. Tako ispada, da bi se umirovljeni vojnici, policajci i ovlaštene službene osobe, po umirovljenju trebale ponovno zaposliti na tim poslovima, kako bi ostvarile pravo na ponovni izračun mirovine, što je apsurdno, jer MORH i MUP ne zapošljavaju umirovljenike. Doduše, postoji mogućnost da se napravi ponovni izračun po stjecanju uvjeta za umirovljenje po općim propisima, iako nisam siguran bi li taj izračuna tada bio povoljniji. također, smatram da je potrebno napomenuti da se umirovljenicima po ovom zakonu staž stečen po "općem" propisu, stečen prije umirovljenja, također uračunava u iznos mirovine, pa se na taj način vrši diskriminacija onih koji su staž po općem propisu stekli prije, i onih koji taj staž stječu nakon umirovljenja. Sada imamo jednu manju skupinu umirovljenika, koji rade, uplaćuju doprinose za mirovinsko i na taj način sami sebi zarađuju dio mirovine koji im se isplaćuje, a nemaju pravo bonifikacije mirovine ponovnim izračunom njezine vrijednost dodavanjem novo stečenog staža osiguranja. Također, postavlja se pitanje što sa navedenim uplatama za mirovinsko ako umirovljenik ne doživi uvjete za izračun po općim propisima. S obzirom na broj umirovljenika na koje bi se ova izmjena odnosila, trošak HZMOa bi bio zanemariv.	Nije prihvaćen Korisnici mirovine prema posebnim propisima nisu diskriminirani prilikom izračuna mirovine na temelju staža ostvarenoga nakon umirovljenja budući da je Nacrtom prijedloga zakona omogućeno svim kategorijama umirovljenika stjecanje prava na novu mirovinu prema općem propisu. Također, napominjemo kako su doprinosi osiguranika u mirovinskom sustavu na temelju generacijske solidarnosti namjenski prihod Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i služe za isplatu mirovina trenutnih umirovljenika te nije moguć povrat uplaćenih doprinosa.

17	MARKO SEGNAŃ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, građanima RH koji su stjecali mirovinski staž u RH za vrijeme Domovinskog rata 91.-95. , a nemaju druge osnove za beneficiranim stažem, predlažem obračunati beneficirani staž (npr. min. 1 mjesec za svaku ratnu godinu) obzirom na tadašnje uvjete rada. Hvala	Nije prihvaćen Staž osiguranja s povećanim trajanjem nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
18	MARKO SEGNAŃ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, obzirom da ponovnim uvođenjem vojnog roka sada postoje zakonski uvjeti za uračunavanje vremena provedenog na odsluženju u mirovinski staž, predlažem da se građanima RH koji su odslužili obvezni vojni rok u JNA (naravno, prije osamostaljenja RH) to vrijeme uračuna u staž, odnosno da se istima snizi granica za ostvarivanje prava na Prijevremenu starosnu mirovinu sa sadašnjih 35 godina na 34 godine staža (JNA je trajala min. 12 mjeseci). Hvala	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje služenja vojnog roka nije podlijegalo uplati doprinosa, nema osnove za uračunavanje istog u staž. Naime, vojni rok uređuje se posebnim propisima, stoga uračunavanje razdoblja služenja vojnog roka nije moguće riješiti samo u okviru mirovinskoga sustava.
19	MARIO MARKOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Predlagatelj je u „Ocjeni stanja“ naveo, citiram: „Prosječna mirovina sveukupnog broja korisnika mirovina, bez međunarodnih ugovora isplaćena u veljači za mjesec siječanj 2025. godine iznosila je 625,27 eura, a njezin udio u prosječnoj netoplaći za prosinac 2024. godine iznosio je 45,9 %.“ „Nadalje, važno je istaknuti mjere u mirovinskome sustavu predviđene u Programu Vlade Republike Hrvatske 2024. – 2028. kojima je planirano osiguranje kvalitetnijeg života i dostojanstvene starosti umirovljenicima. Radi se o mjerama kojima je glavni cilj povećati razinu adekvatnosti mirovina, kako bi do kraja mandata prosječna sveukupna mirovina porasla za najmanje 30 % i iznosila najmanje 750 eura mjesečno.“ Ova "matematika" nije jasna, jer ako 625,27 eura povećamo za 30% onda je iznos 812,85 eura, a ne 750 eura. Odluku o aktualnoj vrijednosti mirovine (AVM) donosi Upravno vijeće HZMO-a dva puta godišnje, stopa usklađivanja primjenjuje se od 1. siječnja i 1. srpnja tekuće godine, a mirovine povećane isplaćuju se u travnju i rujnu tekuće godine. Kako je stopa povećanja AVM za siječanj 2025. bila 3,03% to znači da je prosječna mirovina od 625,27 eura porasla na 644,22 eura, a sa zaostacima je isplaćena u travnju 2025. Pod pretpostavkom da će 1. srpnja 2025. stopa povećanja AVM biti samo 2%, prosječna mirovina porast će na 657,10 eura. Ukoliko pretpostavimo da će stopa povećanja i u idućim godinama biti minimalno 2%, u tom slučaju će prosječna mirovina iznositi: 01. siječnja 2026. – 670,24 eura 01. srpnja 2026. – 683,65 eura 01. siječnja 2027. – 697,32 eura 01. srpnja 2027. – 711,27 eura 01. siječnja 2028. – 725,49 eura 01. srpnja 2028. – 740,00 eura odnosno bez nekog posebnog napora bit će vrlo blizu ciljanom iznosu od 750 eura. Smatram da niti jedan zakon ne može riješiti osnovni problem mirovina, a to je veza između uplata doprinosa i visine mirovina. Svi se jako dobro sjećamo 1990-tih prošlog stoljeća i na koji	Nije prihvaćen Prije svega ističemo kako je Programom Vlade Republike Hrvatske 2024. – 2028. predviđeno povećanje mirovina u mandatu Vlade Republike Hrvatske, dakle od 2024. godine kada je prosječna sveukupna mirovina iznosila 580 eura. Ne može se prihvatiti teza kako će mirovina samo usklađivanjem porasti na 750 eura mjesečno, već je za to potrebno osigurati i druge mjere koje će pridonijeti povećanju mirovina. Ističemo porez na dohodak nije predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.

način i u kojem iznosu su isplaćivane plaće te su zbog toga većina umirovljenika danas sirotinja i niti jedan zakon to neće promijeniti. Političkim intervencijama pokušava se riješiti problem, pa se tako dijele prigodni iznosi od nekoliko desetaka eura svima pa i onima kojima je to povećanje od 10 i više posto mirovine i onima kojima to predstavlja samo par postotaka mirovine. Međutim, problem je što i danas vrlo veliki broj ljudi ima ispodprosječna primanja, a to znači da će za 30 – 40 godina svi ti ljudi imati mizerne mirovine. Nitko se neće sjećati tko je danas bio ministar ili predsjednik Vlade RH, ali će isto tako tražiti odgovor na pitanje zašto su im male mirovine. Pogledajmo samo kakav je danas odnos između zaposlenih i umirovljenika i kakav će biti u budućnosti, kakva nam je gospodarska struktura i sl. Može li se s velikim udjelom uslužnih djelatnosti i turizmom, odnosno jeftinom radnom snagom očekivati rast gospodarstva, a time i povećanja mirovina. Nažalost mi nemamo gospodarstvo temeljeno na suvremenim tehnologijama u kojem bi se zapošljavali visokoobrazovani stručnjaci, nego nam u najboljem slučaju trebaju radnici raznih profila u uslužnim djelatnostima i građevini. U nekim komentarima na ovaj prijedlog zakona pročitao sam da bi se mirovine mogle povećati ukidanjem poreza na dohodak. Slažem se s takvim prijedlozima, jer smatram da je nepravедno da umirovljenici iz svojih mizernih mirovina plaćaju još i porez na dohodak pa makar to bilo i po stopama umanjnim za 50%. Međutim, pretpostavljam da takvi prijedlozi neće biti prihvaćeni uz neko prigodno obrazloženje, ipak se jedinice lokalne samouprave ne smije ostaviti bez dobrog dijela prihoda, jer je najlakše je uzeti od umirovljenika koji ne mogu „pobjeći“ u inozemstvo za razliku od mlađe populacije. Kojekakvim poreznim i drugim olakšicama pokušava se mlađu populaciju zadržati u Hrvatskoj, pa je tako više od milijardu eura državu koštalo petogodišnje oslobođenje poslodavaca od plaćanja zdravstvenih doprinosa od 2021. do 2023, za mlade do 30 godina (domaće i strane). (Izvor: Članak „Minimalci buše fondove“, tiskano izdanje „Večernji list“ od 19., 20. i 21.04.2025. II godina 65. II br. 21963, str. 40., autorica Dijana Jursić) Na raznim internetskim portalima može se pronaći informacija da je porez na mirovinu platilo 435.000 umirovljenika, da je država od poreza na mirovine samo u rujnu 2024. prihodovala više od 15 milijuna eura, što bi na godišnjoj razini iznosilo 181,5 milijuna eura, te da je sve više umirovljenika zahvaćeno poreznim škarama. Ako su izmjenama i dopunama članka 46. Zakona o porezu na dohodak hrvatski državljani koji su neprekidno boravili u inozemstvu samo 2 godine oslobođeni čak 5 godina plaćanja poreza na dohodak i uz to imaju sigurno i neku uštedevinu, onda su valjda zavrijedili isti tretman i umirovljenici koji su radili 30 i više godina u Republici Hrvatskoj.

20	DUBRAVKA CINDRIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, Ne bi se sa Vama složila da je prosječna starosna mirovina za staž od 41 godine 915,75 eura. Imat ću za par mjeseci 41 godinu staža, VŠS, uglavnom rad u državnoj službi izračun imam da sam ispod zagarantiranog minimuma, a što je i kod većine budućih penzionera koje poznam. Odlazak u mirovinu mi postaje trauma ne veselje. Izdvajanja za drugi mirovinski stup individualne kapitaliziranje štednje su određena bila Zakonom. Sada kada je pružena mogućnost da se povuče 20% ukupnog iznosa na osobnom računu postoji uvijek ali.. da li se može zakonodavstvom izjednačiti jednako usklađenje mirovine u I. mirovinskom stupu i u II mirovinskom stupu da li jednokratna isplata se može vezati za iznos na osobnom računu a ne za najnižu mirovinu da li se može ukinuti ili umanjiti porez na ta jednokratna isplaćena sredstva. Zaključak moje generacije koja je odradila puni staž da je bilo bolje da smo ta sredstva izdvojena za mirovinu imali na osobnim računima i onoliko koliko si uplatio da toliko i konzumiraš.	Nije prihvaćen I. mirovinski stup je javni sustav koji nije usporediv s II. mirovinskim stupom u pogledu načina financiranja, upravljanja i raspodjele mirovina s obzirom na to da II. mirovinski stup isključivo ovisi o uplaćenim doprinosima i njihovoj kapitalizaciji. Budući da se radi o dvije različite vrste mirovinskih sustava, posebno u odnosu na način financiranja, nema opravdanog razloga za izjednačavanje modela usklađivanja mirovina u oba mirovinska stupa. Nadalje ističemo kako isplata mirovina iz II. mirovinskog stupa i porez na dohodak nisu predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.
21	MARTA ZADRAVEC PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Postovani! U vezi članka 37. rekla bih slijedeće: primjena Zakona isključivo određenog datuma predstavlja oblik diskriminacije prema onima koji su zakinuti jer nisu obuhvaćeni retroaktivno. Takva selektivnost nije samo pravno sporna, već i moralno upitna, jer se prava i obveze ne bi smjela određivati umjetnim granicama. Kada se pravda mjeri datumima, a ne jednakim kriterijima, jasno je da interes predlagatelja nadilazi načelo pravičnosti. Predlažem da se pravo 1 godine staža za dijete prizna svim ženama od 2019.g.	Nije prihvaćen Izmjene zakonskih propisa u mirovinskom osiguranju u pravilu se primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu, što je karakteristika svih mirovinskih sustava.
22	DAVOR VUKOSAV PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Pravo na naknadu zbog tjelesnog oštećenja stječe osiguranik kod kojega tjelesno oštećenje od najmanje 30 posto nastane kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti. Osobe koje su u mirovini, a kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje zbog profesionalne bolesti nakon odlaska u mirovinu, ne mogu konzumirati ovo pravo, jer prema tumačenju HZMO, njima tjelesno oštećenje nije nastalo za vrijeme rada. Takvo tumačenje nije u redu, jer profesionalna bolest AZBESTOZA svoje prave simptome pokazuje nakon proteka dosta vremena. Smatram da novi zakon treba propisati da sve osobe koje su tijekom rada bile izložene azbestu, a utvrđeno im je tjelesno oštećenje od 30 posto i više zbog azbestoze, trebaju imati pravo na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja, jer je očigledno da je azbestoza nastala za vrijeme rada, a ne nakon odlaska tih radnika u mirovinu.	Nije prihvaćen Profesionalne bolesti nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

23	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU U SUH-u smo neugodno iznenađeni odlukom da se povećanje mirovina za korisnike invalidskih mirovina kao i ukidanje penalizacija sa 70 godina odgađa za 1. siječnja 2026. godine te još niz prava poput mogućnosti rada na puno radno vrijeme uz zadržavanje pola mirovine, jer je to suprotno dogovorima na sjednicama Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe i Radnoj skupni za izradu novog ZOMO-a, a na kojima su predstavnici SUH-a sudjelovali s članovima Vlade/Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Ta odgoda znači i smanjenje prava, pa čak i nedobivanje prava, jer brojni umirovljenici neće to ni dočekati, s obzirom da ih svake godine umre oko 50 tisuća, a rješenja o ukidanju penalizacije i povećanje invalidskih mirovina će se donositi do ožujka 2026. S obzirom da je Vlada u javnost već išla s projekcijom da će do kraja njezinog mandata 2028. ovim izmjenama prosječne "sveukupne" mirovine narasti najmanje na 800 eura, nejasno je zašto se u OCJENI STANJA navodi kako će "sveukupne" mirovine narasti najmanje na 750 eura. Novi Zakon o mirovinskom osiguranju SUH smatra tek malim korakom naprijed, koji neće riješiti glavne probleme, a to su niske mirovine i nizak udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći, koji nas svrstava na europsko dno po tom važnom pokazatelju (45 % kada se uključe korisnici mirovina po posebnim propisima, a isključe korisnici prema međunarodnim ugovorima, odnosno 40 % kad se uključe svi).	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci. Programom Vlade Republike Hrvatske 2024. – 2028. predviđeno je da će predloženim mjerama u okviru mirovinskog sustava prosječna sveukupna mirovina do kraja mandata iznositi najmanje 750 eura. Međutim, osim mjera iz Programa Vlade Republike Hrvatske ovim Nacrtom prijedloga zakona predviđene su i druge mjere kao što su povećanje invalidskih mirovina, dodatno povećanje najnižih mirovina i ukidanje penalizacije s navršenih 70 godina života, koje će osigurati dodatni rast mirovina do kraja mandata u 2028. godini.
----	--	---

24	VITOMIR BEGOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Podrška iznijetom stajalištu g. Željka Šempera, ponavljam (citat): „Naš ZOMO ne može bez nepravdi i diskriminacije, 10 puta se mijenjao, uvijek nekoga oštetiti, pa sada i kod prijevremenih mirovina imamo četiri režima penalizacije: 1. od 1999.-2010. iznosi maksimalno za pet godina ranijeg umirovljenja 9% ili 0,15% mjesečno, 2. od 2010.-2013. od 9-20,4%, 3. od 2014.-2018. od 6-19,2% i 4. od 2019. 12% ili 0,2% mjesečno. Predlažem: svima do 70. rođendana do ukidanja penalizacije ujednačiti polazni faktor na 0,15% koji je bio do 2010. ili na 0,20% koji je od 2019. godine. Postoji još jedan problem i nepravda kod dviju vrsta starosnih mirovina, a to je bonus za duži rad: od 1.1.2014. Sabor je donio odluku o bonusu od 0,15% za svaki mjesec rada nakon 65. godine života (uvjet 35 godina staža) i nakon 60. godine života za dugogodišnje osiguranike s uvjetom 60 godina života i 41 godinom staža. I onda je "pametni" ministar Pavić 1.1.2019. ukinuo bonus s uvjetom 60/41 (?). Kaže on "ovi su dvostruko nagrađeni, nemaju penalizaciju i imaju bonus 0,15%", pa je 1.1.2023. bonus ipak vraćen, ali je u međuvremenu za rad nakon 65. godine bonus postao trostruko veći i iznosi 0,45%. Umirovljenici 60/41 ostvarili su respektabilan staž od 42 godine i pet mjeseci, produžili su rad nakon 41. godine i zaslužuju barem bonus od 0,30%, a osim toga sigurno su potentniji za dodatni rad s obzirom na godine!" Dodatno – obešteti sve one koji su zakinuti štetnim izmjenama ZOMO krajem 2018.g.	Nije prihvaćen U odnosu na retroaktivnu primjenu odredbe o penalizaciji od 0,2 % u cilju izjednačavanja visine smanjenja različitih kategorija umirovljenika, skrećemo pozornost kako je smanjenje polaznog faktora od 0,2 % u primjeni od 1 siječnja 2020. godine, a ovim Nacrtom prijedloga zakona predloženo je ukidanje smanjenja polaznog faktora, tzv. penalizacije s navršenih 70 godina i zatečenim korisnicima, što će u najvećoj mjeri obuhvatiti korisnike koji su prijevremenu starosnu mirovinu ostvarili s većim stupnjem smanjenja. Vezano za retroaktivnu primjenu odredbi o povećanju polaznog faktora, tzv. bonifikaciji, ističemo kako se izmjene zakonskih propisa u pravilu primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu. U vezi povećanja tzv. bonifikacije za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, ističemo kako se radi o mirovini koja se ostvaruje pet godina ranije od propisane dobi za starosnu mirovinu, što pretpostavlja i duže korištenje mirovine. Stoga ne nalazimo opravdani razlog za primjenu istog postotka tzv. bonifikacije za starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. Ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije prijevremene starosne mirovine sa 70 godina vezano je uz razdoblje korištenja mirovine, a ne uz navršenu dob za ostvarivanje starosne mirovine, i to bez ostvarivanja bilo kakvog dodatnog uvjeta, što pridonosi adekvatnosti mirovina.
25	ŽELJKO ŠEMPER PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU 1. Gotovo svake godine imamo Poreznu reformu, ali nikako da se rješavaju krucijalni problemi koji su na štetu umirovljenika. I ovih dana slušamo o sjajnom rastu BDP od 3,9%, ili čak četiri puta većem nego u EU. Na drugoj strani medalje najviša inflacija u EU i najniži udio hrvatskih mirovina u prosječnoj plaći, sada u travnju iznosi 40,25%, što je na dnu EU. Prosječna mirovina iznosi 570 eura, porezni cenzus je samo 30 eura veći, 600 eura. Prošle godine iznosio je 560 eura, pa su svi "dobitnici" raznih dodataka do 840 eura mirovine, plaćali porez, a neki su u tri mjeseca u proračun vratili cijeli dodatak. U 2024. oporezovano je bilo 438.451 umirovljenik, a država je prikupila ukupno 136 milijuna eura poreza - skoro dovoljno za tzv. 13. mirovinu! Zbog toga predlažem: a) ukidanje poreza na sve mirovine ili b) u prijelaznom razdoblju - da porezni cenzus bude iznos minimalne plaće (sada je 970 eura) i da umirovljenici s 40 i više godina budu oslobođeni poreza na mirovine. 2. Do 2010. godine u RH su postojale porezne olakšice, ali je većina ukinuta. Već 15 godina hrvatskim građanima porezna olakšica nije trošak liječenja u privatnim ordinacijama i klinikama u koje odlaze, jer u javnom zdravstvu ne mogu dobiti termin zbog predugih lista čekanja po godinu i više dana. Isto tako, porezna olakšica nisu ni uplate u 3. stup dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, ako to plaća radnik ili umirovljenik, ali ako za radnika to	Nije prihvaćen Kako bi se osigurala održivost mirovinskoga sustava ovim Nacrtom prijedloga zakona predložene su izbalansirane mjere kojima je cilj povećati adekvatnosti mirovina uz zadržavanje sadašnje visine stope doprinosa za mirovinsko osiguranje. Napominjemo kako porezno rasterećenje, dobrovoljna mirovinska štednja i povećanje stope doprinosa za mirovinsko osiguranje nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona. U odnosu na prijedlog za ukidanje penalizacije najnižih mirovina, ističemo kako je Nacrtom prijedloga zakona predloženo ukidanje penalizacije za sve korisnike prijevremene starosne mirovine s navršenih 70 godina života, stoga nije moguće propisati drugačije uvjete za najniže mirovine, posebno uzimajući u obzir da se ovim Nacrtom prijedloga zakona predlaže dodatno treće povećanje najniže mirovine.

	plaća poslodavac, za njega je to porezno priznati trošak. Da li tu postoji "miris" diskriminacije?. Odbor za socijalnu zaštitu Europske komisije preporučio je RH da uvede poreznu olakšicu za taj tip štednje, kao i ostale uplate za životna osiguranja, kad građani vode brigu o životu u starosti. 3. Na dnevnom redu prošlog saziva Sabora postojala su dva Prijedloga izmjene zakona saborskog zastupnika Silvana Hrelje: a) ukidanje i smanjenje HRT pristojbe za umirovljenike i b) ukidanje penalizacije za korisnike najniže mirovine. Do raspuštanja Sabora ova dva prijedloga nisu stigla do rasprave i određenih odluka, a bila su dio Sporazuma između premijera Plenkovića i zastupnika Hrelje. Prema tome, predlažem Vladi, da ponovo ova dva prijedloga uputi u saborsku proceduru. 4. Prema svim globalnim podacima o stanju mirovinskog sustava vidi se, da je ovakav sustav generacijske solidarnosti neodrživ. Udio mirovina u plaći je na 40%, prosjek EU je 58%, premijer je 2016. postavio cilj od 60%(?); u 2024. udio godišnjeg troška mirovina u BDP-u iznosi 9,6%, (2015. je iznosio 10,65%), prosjek EU je 12-13%, (Grčka i Italija imaju 16%). Godišnji trošak mirovina u 2024. je iznosio 8,3 milijarde eura, 60% je prikupljeno doprinosima, a 40% iz državnog proračuna. Zbog toga je državi prioritet ODRŽIVOST tog sustava i raspodjela proračuna prema vlastitim interesima, a zadnja briga ADEKVATNOST mirovina onih koji su gradili ovu državu. 5. Zbog toga predlažem nepopularnu mjeru među poslodavcima, a to je povećanje mirovinskog doprinosa za 1. stup - s 15 na 20%. Za usporedbu, države iz našeg okruženja (Slovenija, Mađarska, Češka, Poljska.....) u prosjeku imaju doprinos 27%. Na protivljenje poslodavaca da onda neće biti konkurentni, treba ih pitati, kako su onda poslodavci u tim državama konkurentni, a naši s manjim doprinosima nisu?	
26	NENAD ZELIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Predlažem da se umirovljenicima omogući otvaranje vlastitog obrta (ili nastavak rada vlastitog obrta za postojeće obrtnike) bez obustave mirovine . Ako je već moguće biti zaposlen do 4 sata uz punu mirovinu, ne vidim razloga zašto nije moguće otvaranje obrta uz zadržavanje pune mirovine. Lijep pozdrav	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost omogućava se nastavak obavljanja obrta odnosno samostalne djelatnosti s navršenih 65 godina života uz istovremenu isplatu pola mirovine. Zbog specifičnosti obrta, pretpostavlja se rad s punim radnim vremenom te bez izmjene drugih propisa nije moguće omogućiti rad do polovice punog radnog vremena.
27	SANJA ŠVAGELJ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Mišljenja sam da je u Prijedlogu Zakona o mirovinskom potrebno: 1. izjednačiti način usklađivanja mirovina iz prvog i drugog stupa. Izrazito je nekorektno raditi razliku u usklađivanju mirovina, sa promjenama koje su stalne, budući da se na postojeći način demotivira izdvajanje u 2.stup (a za mnoge je bilo obavezno) i postavlja pitanje opravdanosti 2.stupa, jer je nevjerojatno i ekonomski teško objašnjivo , kako onaj ko izdvaja 37 godina u 1.stup i 25 godina u oba stupa ima manji izračun mirovine(uz VSS) kombiniranjem oba stupa , nego samo iz 1. stupa (koji je za svoje korisnike kada ga izaberu --u povlaštenom položaju i gdje korisnik nema vlastita sredstva, niti nasljeđivanje istih od	Nije prihvaćen I. mirovinski stup je javni sustav koji nije usporediv s II. mirovinskim stupom u pogledu načina financiranja, upravljanja i raspodjele mirovina s obzirom na to da II. mirovinski stup isključivo ovisi o uplaćenim doprinosima i njihovoj kapitalizaciji. Budući da se radi o dvije različite vrste mirovinskih sustava, posebno u odnosu na način financiranja, nema opravdanog razloga za izjednačavanje modela usklađivanja mirovina u oba mirovinska stupa. S obzirom na relativno nisku stopu smanjenja prijevremene starosne mirovine, svega 0,2 % za svaki mjesec ranijeg ostvarivanja prava (maksimalno 12 %), ukidanje penalizacije sa 65 godina života nije komplementarno s ostalim mjerama jer ne utječe pozitivno na potrebu obeshrabrivanja prijevremenog umirovljenja. Sadašnja zakonska regulativa u pogledu

strane nasljednika.). 2. Penalizacija mirovine bi se trebala ukinuti (ne svima jednako sa 70 godina starosti) nego nastupanjem uvjeta starosti kod osiguranika, istim onim uvjetom, sa kojim je mogao ići u godini kada je išao/prisiljen u prijevremenu mirovinu. Dakle, ako je poznato da npr žene u prijelaznom periodu mogu ići najranije 5 godina ranije od uvjeta za starosnu (maksimalno 5 godina prije), penalizacija pod niti jednim obrazloženjem ne bi trebala biti nikome od prijevremeno umirovljenih obračunavata duže od 5 godina. Istekom tih 5 god(ili manje) /ispunjavanjem tog starosnog uvjeta koji je bio na snazi tada- mirovina bi bila korigirana. 3. Osiguranici sa VSS koji su kasnije ušli na tržište rada i više ulagali u znanje, trebali bi za godine redovnog studiranja imati priznat staž. Time bi se neko ko je sa 23 godine stekao već VSS i ušao na tržište rada izjednačio u startu po stažu sa onim ko je sa 18 g i SS počeo raditi (idealni slučaj kada se odmah zaposlio), te bi status dugogodišnjeg osiguranika bio ranije dohvaćen onima sa VSS. Ovako ispada da ulaganje u znanje nije verificirano nigdje (osim u Saboru i ponegdje), te da je osiguranik još penaliziran pri odlasku u mirovinu. 4. Kontinuiran staž bez jednog dana prekida, također bi trebao nositi neki bonus pri izračunu mirovine. 5. U sklopu demografskih mjera (ali i retroaktivnog priznavanja prava ženama osiguranicama), razdoblja bolovanja kroz radni vijek /zbog trudnoće i bolovanja zbog djeteta- ne bi smjela usporedbom svojevjremene rodiljne naknade za takvo bolovanje sa prosječnom plaćom iz tog razdoblja (tzv faktori/koefficienti po godinama pri izračunu mirovine) biti uspoređivana bez korigiranja takve naknade plaće na koeficijent 1, budući da su svojevjremeno naknade na takvim bolovanjima bile simbolične u odnosu na današnje. 6. Svaka promjena zakona koja se odnosi samo na nove osiguranike nije korektna za sve one koji su prije ili neposredno prije bili primorani otići.. 7. Također, totalno je nejasno /ili je jasan motiv/ zašto osiguranik koji jednom ode u mirovinu i nastavi raditi na pola radnog vremena stalno ili povremeno, samim time ne bi bio kandidat za smanjenje penalizacije, nego nakon godine staža (ili 2g na pola radnog vremena), može tražiti novi izračun mirovine (koji mu može i umanjiti mirovinu, budući da je pola plaće- pola u odnosu na prosječnu plaću u zemlji), ali mu se penalizacija NIKAD(!?) ne ukida....Napunio je u međuvremenu novim doprinosima i izdvajanjima blagajnu, radio preko granica svojih godina, ali penali su penali? Maksimalno trajanje penala trebalo bi svakom osiguraniku biti maksimalno 5 godina, a kod dodatnog rada iz/uz mirovine, također bi trebalo biti adekvatno korigirano, ako se želi biti dosljedan sa "zadržavanjem" umirovljenika na tržištu rada. Zakonodavac zadržava i penalizira osiguranike, a poslodavci ih se žele riješiti i uštediti. Nesklad. 8. zašto se ne bi reguliralo/ukinuo porez da pri dizanju dijela sredstava iz 2. i 3. stupa se ne uzima porez, jer se pri svakom izdvajanju i punjenju tih stupova, porez već uredno naplatio? Nije li to duplo oporezivanje istoga? 9. lijepo da se brine o starima i nemoćnima, onima koji nikad nisu radili, ali trebalo bi se brinuti i onima koji su uredno svoju mirovinu zaslužili i nemaju minimalnih 15 nego 35- 40 g staža)

računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijevalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga uračunavanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje. Radi smanjenja rodnog jaza između mirovina žena i muškaraca uveden je institut dodanog staža kojim se nastoji smanjiti razlika u visini mirovina nastala zbog korištenja rodiljnog dopusta te privremene spriječenost za rad zbog njege djeteta. Izmjene zakonskih propisa u mirovinskom osiguranju u pravilu se primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu, što je karakteristika svih mirovinskih sustava. U odnosu na institut penalizacije prilikom ponovnog određivanja mirovine navodimo kako se prilikom ponovnog određivanja mirovine penalizacija veže isključivo uz razdoblje korištenje mirovine, a ne uz navršenu starosnu dob prilikom ponovnog određivanja, za razliku od ostvarivanja prava gdje se veže uz starosnu dob. Pitanje poreza i zdravstvenog osiguranja nisu predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.

10. trebao bi se valorizirati staž, (pravedno uzimajući više kriterija), a ne samo puke godine starosti po formuli i procjeni koliko će ko još živjeti.. 11. ne bi li bilo manje opterećenje na postojeće osiguranike, da se sustav postavi na zdravim osnovama, da se postavi kalkulacija da umirovljenici ne izvlače tuđi novac, nego onaj koji su 35 ili 40 g uplaćivali (na svakom obračunskom listiću je bilo duplo iskazan bruto od neta koji smo dobivali i kemijali preživljavanje cijeli život..)? 12. i na kraju lijepo je što postoje obiteljske mirovine, te dodaci od preminulog supružnika te što je to zaista u korist osiguranika, ali što sa kategorijama samaca, što sa kategorijama onih koji su se možda kroz život ili pred kraj života razveli, cijeli život u braku su djeca bila porezna olakšica drugom supružniku, a poslije su bili možda samohrani roditelji ili su plaćali alimentacije, što sa umirovljenicima koji još uzdržavaju djecu na školovanju/studiranju, da li je na te kategorije neko mislio u ovom Zakonu? Da se njima prizna neki koeficijent ili doda na puki izračun koeficijenta mirovine po godinama... 13. Zašto umirovljenici ne bi imali Regres (imaju i oni pravo na odmor), Božićnicu, Uskršnicu, kao što većina poslodavaca isplaćuje? 14. Zašto im dopunsko zdravstveno osiguranje ne bi plaćala država? 15. Zašto uopće limit za plaćanje poreza iz mirovine nije na razini višoj nego za osobni dohodak (osobni odbitak umirovljenika bi trebao biti viši nego onoga koji je zaposlen i prima plaću)? Sve bi se to moglo razraditi, a izvori financiranja ne trebaju biti isključivo radničke plaće, nego kombinacija drž. proračuna i lokalnih jedinica, koje i tako mi sve godinama plaćamo, a te plaće su korigirane, za razliku od puno drugih koje godinama nisu. Hvala.

28	ROMAN ČAPLAR PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Vlada RH promjenama mirovinskog zakona želi pozitivno utjecati i na sadašnje zaposlenike u smislu dužeg ostajanja u svijetu rada. Slijedeći taj javno navedeni, opravdani i poželjni cilj kao i cilj smanjenja zaostajanja mirovina za rastom BDP-a i plaća namjerava se uvesti godišnji dodatak - 13. mirovina ili trajni dodatak 13. mirovina kao godišnji dodatak najbolje ostvaruje proklamirani cilj reforme mirovinskog sustava: A) 13. mirovina trebala bi biti svakom umirovljeniku isplaćena u iznosu jednakom kao njegova individualna mirovina za 12. mjesec tekuće godine. Uvažava i potiče sadašnje zaposlenike na duži ostanak u svijetu rada jer ovisi kako o radnom stažu tako i dodatno stimulira zaposlenike da rade samo za prihode iz kojih poslodavci plaćaju mirovinske doprinose što će donijeti bolje mirovine i njima i sadašnjim umirovljenicima. B) Ako financijske mogućnosti ne dozvoljavaju isplatu pune 13. mirovine sljedeći model po ispravnosti bio bi isplata značajnog dijela (80%, 70%) individualne mirovine svakom umirovljeniku. Godišnji dodatak kao trajni dodatak. C) Samo godine radnog staža pojedinog umirovljenika puta AVM! Nema potrebe za svakogodišnjim odlukama o vrijednosti godišnjeg dodatka po godini staža. Takav godišnji dodatak uopće ne uzima u obzir uplate u mirovinski fond tijekom rada.	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predloženo je uvođenje godišnjeg dodatka na mirovinu, što predstavlja vrlo važan iskorak u mirovinskom sustavu. Pri tome će se voditi računa da se na odgovarajući način valorizira dulji staž tako da se visina dodatka veže uz navršeni mirovinski staž, a vrijednost jedne godine mirovinskog staža utvrđivat će Vlada Republike Hrvatske odlukom u skladu s fiskalnim i gospodarskim mogućnostima.
29	ŽELJKO JAKOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU 1. Priznavanje staža za vrijeme visokoškolskog obrazovanja i 2. Priznavanje staža za vrijeme vojne obuke (obvezni jednogodišnji staž na poziv Ureda za obranu), a kojim su muškarci stavljeni u neravnotežan položaj s ženama i izgubili godinu danaaaaaa staža u konačnici.	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje služenja vojnog roka i redovnog studiranja nije podlijevalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunavaju se u mirovinski staž. Također, vojni rok i razdoblje studiranja uređuju se posebnim propisima te njihovo uračunavanje u mirovinski staž nije moguće riješiti samo u okviru mirovinskoga sustava već je potrebno istovremeno horizontalno usklađivanje s drugim propisima.

30	IVAN LUKIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Predlažem da se u "Novi Zakon" uvrste odredbe koje omogućuju uz primanje pune mirovine rad paušalnog obrtnika i nakon odlaska u mirovinu do polovine sadašnje gornje granice primitaka prije zakonske obveze ulaska u sustav PDV-a tj. do 30.000 eura godišnje. Pojašnjenje: Radom kod drugog poslodavca paušalni obrtnik ostvaruje pravo na odlazak u punu starosnu mirovinu, ali uz rad kod drugog poslodavca ima registriran obrt s paušalnim oporezivanjem (sada gornja granica prije obveze ulaska u sustav PDV-a 60.000 eura) koji već godinama uspješno posluje znatno ispod gornje granice primitka prije obveze ulaska u sustav PDV-a - ali ispunjava slobodno vrijeme i doprinosi poboljšanju standarda življenja. Isti paušalni obrtnik bi i kao umirovljenik mogao nastaviti pomalo raditi u obrtu jer ta djelatnost ne zahtijeva punu fizičku i zdravstvenu sposobnost, taj rad mu pričinjava zadovoljstvo i naravno doprinosio bi umirovljeničkom standardu, ali mu to "Zakonom" nije dopušteno. Još jednom molim nadležne da se u "Novi Zakon" uvrste i odredbe koje bi regulirale mogućnost rada paušalnih obrtnika nakon odlaska u mirovinu, hvala, Ivan Lukić	Nije prihvaćen Ovim Nacrtom prijedlogom zakona svi obrtnici su izjednačeni u pogledu mogućnosti rada i korištenja mirovine.
31	IVAN LUKIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, u "Nacrtu" se nigdje ne spominju obrtnici s paušalnim oporezivanjem. Mislim da su (smo) opet kao i do sada nepravедno izostavljeni iz ovog Zakona. Predlažem da se uvrsti mogućnost rada paušalnog obrtnika i nakon odlaska u mirovinu do polovine sadašnje gornje granice primitaka prije zakonske obveze ulaska u sustav PDV-a tj. do 30.000 eura godišnje. Pojašnjenje: Radom kod drugog poslodavca paušalni obrtnik ostvaruje pravo na odlazak u punu starosnu mirovinu, ali uz rad kod drugog poslodavca ima registriran obrt s paušalnim oporezivanjem (sada gornja granica prije obveze ulaska u sustav PDV-a 60.000 eura) koji već godinama uspješno posluje znatno ispod gornje granice primitka prije obveze ulaska u sustav PDV-a - ali ispunjava slobodno vrijeme i doprinosi poboljšanju standarda življenja. Isti paušalni obrtnik bi i kao umirovljenik mogao nastaviti pomalo raditi u obrtu jer ta djelatnost ne zahtijeva punu fizičku i zdravstvenu sposobnost, taj rad mu pričinjava zadovoljstvo i naravno doprinosio bi umirovljeničkom standardu, ali mu to "Zakonom" nije dopušteno. Molim nadležne da se u "Novi Zakon" uvrste i odredbe koje bi regulirale status paušalnih obrtnika, hvala, Ivan Lukić	Nije prihvaćen Ovim Nacrtom prijedlogom zakona svi obrtnici su izjednačeni u pogledu mogućnosti rada i korištenja mirovine.

32	VINKA BLAŽEVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU VINKA BLAŽEVIĆ Vrijednosni bodovi koji se računaju tako da se u odnos stavi ostvarena bruto (ili neto) plaća, prema prosječnoj bruto ili neto plaći u RH, za umirovljenike koji rade 4 sata trebala bi se računati u odnosu na polovinu republičkog prosjeka. Ovako će taj koeficijent dobiven na temelju plaće za 4 sata i republičkog prosjeka za 8 sati, biti vrlo nizak i može u konačnici još smanjiti umjesto povećati mirovinu. APSOLUTNO JE NENORMALNO da ja koja sam 11 godina duže radila od kolegice (ista stručna sprema, ista plaća) startama sa 800 ondašnjih kuna manje mirovine (zato što se netko sjetio ukinuti opciju o deset najpovoljnijih godina, baš u trenutku kada ljudi nisu dobivali plaće ili su dobivali minimalac. Generalno rečeno, u mirovinskom sustavu, uvijek se krpaju promjene tako da rješavaju jedan problem a izazivaju sto drugih nepravdi. Pa i sada sa dodatkom za majke (opet ih imamo tri vrste), sa ukidanjem penalizacije u 70-oj godini. Znam da zakon nije lako donijeti i da je kompleksan, ali vrijeme je da se odustane od prakse da se donosi ishitreno, bez dovoljno sagledavanja problema. Osim toga stavila bih javno imena eksperata koji sudjeluju u donošenju zakona, jer oni odu, a problemi desetljećima ostaju i teško se ispravljaju.	Nije prihvaćen Vrijednosni bodovi utvrđuju se na temelju plaća i osnovica osiguranja tako da se plaća, odnosno osnovica osiguranja utvrđena za svaku kalendarsku godinu podijeli s prosječnom godišnjom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za istu kalendarsku godinu. Prosječni vrijednosni bodovi utvrđuju se tako da se zbroj vrijednosnih bodova podijeli s razdobljem za koje su obračunati te se prilikom izračuna prosječnih vrijednosnih bodova ukupan zbroj vrijednosnih bodova dijeli sa godinama mirovinskog staža u kojima je ostvarena plaća.
33	ANĐELKA VUKUŠIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Bonifikacija za dugogodišnjeg osiguranika koji ima najmanje 41 godinu efektivnog radnog staža je podcijenjena u odnosu na bonifikaciju koju ostvaruje netko tko nastavlja s radom nakon 65. bez obzira na godine radnog staža. Predlažem da i za dugogodišnjeg osiguranika bude bonifikacija po mjesecu dužeg ostanka u svijetu rada 0,45% , jer je puno duže uplaćivao u mirovinski fond i zaslužuje da ga se nagradi za dugogodišnji rad. Napominjem da je prema statističkim podacima obveznika sa najmanje 41 godinom efektivnog radnog staža u RH jako malo (0,048%), a prosječni radni staž u RH je 31 godina. Za umirovljenike samce ništa nije učinjeno iako su diskriminirani po bračnom stanju. Predlažem da se odredi odgovarajuća posebna naknada ili dodatak na samački status, kao što postoji u mnogim europskim državama. Na kraju predlažem da se poveća neoporezivi dio na mirovine.	Nije prihvaćen Stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika uz uvjet 41 staža osiguranja u efektivnom trajanju i 60 godina života predstavlja model ranijeg umirovljenja u odnosu na osiguranika koji stječe pravo na strasnu mirovinu sa 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža. U skladu s ranijim stjecanjem prava na mirovinu i prosječnim dužim vremenom korištenja mirovine u odnosu na korisnika starosne mirovine propisana je i odgovarajuća bonifikacija. Napominjemo kako se prava iz mirovinskog osiguranja ne osiguravaju na temelju bračnog statusa već nastupom taksativno navedenoga osiguranog rizika iz sustava mirovinskog osiguranja.

34	BERNARDA PAČALAT PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, izdvajam dva problema koji nisu riješeni ovim Nacrtom: 1.) Za UMIROVLJENIKE SAMCE do sada ništa nije učinjeno. Umirovljenici samci DISKRIMINIRANI su po bračnom stanju. Nijedna predložena zakonska odredba ne odnosi se na poboljšanje njihovog položaja, a on je bitno teži od položaja umirovljenika koji su/su bili u bračnoj/izvanbračnoj zajednici. Stoga predlažem da se umirovljenicima samcima, zbog njihovog lošijeg umirovljeničkog statusa u odnosu na obiteljske umirovljenike, odredi odgovarajuća POSEBNA NAKNADA ili DODATAK NA SAMAČKI STATUS, kao što postoji u mnogim europskim zemljama. 2.) U izračun mirovine treba uvrstiti SVE DOPRINOSE KOJI SU UPLAĆENI U GODINI U KOJOJ SE ODLAZI U MIROVINU jer, na način kako se to sada radi, pri obračunu mirovine zakidaju se ljudi koji, iz različitih razloga, ne mogu u mirovinu otići 1. siječnja.	Nije prihvaćen Prava iz mirovinskog osiguranja ne osiguravaju na temelju bračnog statusa već nastupom taksativno navedenoga osiguranog rizika iz sustava mirovinskog osiguranja. Vezano za uračunavanje uplaćenih doprinosa u godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu za izračun visine mirovine, ističemo kako se za izračun vrijednosnih bodova uračunava ostvarena plaća, odnosno osnovica osiguranja. S obzirom na to da se vrijednosni bodovi računaju u odnosu na prosječnu godišnju plaću u Republici Hrvatskoj, koju Državni zavod za statistiku objavljuje tek u ožujku sljedeće kalendarske godine, postupak ostvarivanja prava na mirovinu znatno bi se produžio. Stoga je prikladnije i ekonomičnije odrediti prosječni vrijednosni bod bez uračunavanja godine u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu, budući da isto ne utječe značajnije na svotu mirovine.
35	MILIVOJ ŠPIKA PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU U ime BLOKA UMIROVLJENICI ZAJEDNO (BUZ) predlažem da se u novi Zakon o mirovinskom osiguranju implementiraju navedeni prijedlozi: 1. Da se izvrši ponovni izračun mirovina za sve umirovljenike na bazi 41 godina staža i 65 godina života (41/65), te kao glavni parametar uzme 75 - 80% neto plaće iz posljednjih ili pak vezanih najboljih 10 godina. 2. Da se uvede institut minimalne mirovine koja bi se određivala umnoškom određenog iznosa sa godinama staža. Prijedlog je da to (travanj 2025.) bude 22 – 25 eur po svakoj godini staža. (Cilj prva dva prijedloga je da se bez odlaganja prosječna mirovina podigne do cca 60% prosječne plaće) 3. Da se nakon 65. godine života ukine penalizacija radi prijevremenog umirovljenja, ili kao prelazno rješenje - alternativa prijedlogu da to bude sa navršених 70 godina, penalizacija bude ukinuta nakon 65. godine istim brojem godina sa koliko je netko umirovljen prije navršene 65. godine života. 4. Da se nakon prethodno prihvaćenog redovito usklađivanje mirovina radi na bazi parametara rasta cijena ili plaća uz primjenu 100% povoljnijeg faktora. (BUZ predlaže da usklađenja prati rasti plaća) 5. Da se u Zakonu o obiteljskim mirovinama pravo na nasljeđivanje dijela mirovine preminulog partnera poveća sa 27% na 50 – 60% uz podizanje cenzusa na 1,5 prosječne plaće. 6. Da se ukine porez na mirovine za sve ili u najgorem slučaju za mirovine do 1000 eur. 7. Da se za svako rođeno dijete svim majkama prizna 1 godina radnog staža, a ne samo onima koje su umirovljene nakon 2019. 8. Da se Uredbom ili Zakonom uredi obveza redovite isplate božićnice, uskrsnice 9. Da 13. mirovina bude uistinu 13. mirovina a ne supstituit dosadašnjim paketima pomoći. 10. Da se poveća stopa doprinosa za I mirovinski stup i detaljno analizira problem neefikasnosti II mirovinskog stupa uz poduzimanje mjera za otklanjanje istih ili ukidanje istog. 11. Da se tijekom studiranja po nekom od modela već	Nije prihvaćen Mirovinskom reformom iz 1999. godine uspostavljen je sadašnji način izračuna mirovine kako bi se osigurala održivost mirovinskog sustava, a svaka izmjena formule za izračun mirovine u korist isključivo umirovljenika s navršених 41 godinu staža dovela bi do nejednakosti korisnika. Također, ističemo kako je za korisnike koji imaju 41 godinu staža osiguranja predviđena i tzv. bonifikacija od 0,15 % po mjesecu, ukupno 9 %, ako mirovinu ostvaruju sa 65 i više godina starosti. Time se na odgovarajući način vrednuje njihov rani ulazak u svijet rada i kasnije umirovljenje. Nacrtom prijedloga zakona predloženo je povećanje najniže mirovine na 106 % aktualne vrijednosti mirovine, odnosno za otprilike 3 %, u skladu s gospodarskim i financijskim mogućnostima. Institut minimalne mirovine ne postoji u našem mirovinskom sustavu budući da se u skladu s načelima na kojima počiva naš sustav, mirovina temelji na stažu te distribuciji kroz najnižu mirovinu za one koji imaju najmanja primanja. Ukidanje penalizacije sa 70 godina života važan je iskorak u mirovinskom sustavu, posebno u odnosu na važeće zakonsko uređenje i EU praksu. Ukidanje penalizacije sa 65 godina života nije komplementarno s ostalim mjerama i ciljevima Nacrta prijedloga zakona. Naime, razdoblje korištenja prijevremene starosne mirovine duže je od razdoblja korištenja starosne mirovine te bi snižavanje dobne granice za ukidanje penalizacije negativno utjecalo na održivost sustava i svrhu instituta prijevremene starosne mirovine. Predložena izmjena formule usklađivanja mirovina u omjeru 85:15 prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena, osigurava dugoročno primjereniji i sigurniji rast mirovina u odnosu na plaće i predstavlja jedan od najpovoljnijih modela usklađivanja na području EU-a, a odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu. Od 1. siječnja 2023. učinjen je značajan iskorak omogućavanjem korištenja dijela obiteljske mirovine (27%) istovremeno uz osobnu mirovinu. Budući da se radi o iznimci od pravila da se

primijenjenih u članicama EU omogući ostvarivanje prava na radni staž, najdulje u okviru trajanja redovnog studija 12. Da se uvede institut javnog pravobranitelja za umirovljenike i starije osobe. 13. Osloboditi sva umirovljenička kućanstva od RTV pretplate uz veću programsku zastupljenost u javnim medijima odnosno 14. U Zakonu o radu izmijeniti odredbu po kojoj se za produljenje rada nakon 65. godine treba suglasnost poslodavca na način da to isključivo ovisi o volji zaposlenika 15. Da se uvede određivanje minimalne cijene satnice rada za pojedine djelatnosti i zanimanja i na navedenim parametrima određuje bruto plaća 16. Da se bez odlaganja krene sa sufinanciranjem ugradnje dizala u višekatne stambene zgrade bez dizala ... Sve navedeno nije u ingerenciji HZMO-a ali je u interesu umirovljenika da se uz sve navedeno vezano za Zakon o mirovinskom osiguranju pokrenu paralelno i druga otvorena pitanja koja zadiru u druge resore Vlade RH. Predsjednik BUZ Milivoj Špika prof.

iz sustava generacijske solidarnosti ne mogu istovremeno koristiti dvije mirovine, nužno je propisati odgovarajući limit za određivanje najviše svote dijela obiteljske mirovine, koji je odraz realnih gospodarskih i fiskalnih mogućnosti. Predloženi limit, odnosno cenzus ukupne svote mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja vezan je uz aktualnu vrijednost mirovine, koja se usklađuje dva puta godišnje, čime se osigurava usklađivanje cenzusa s redovnim usklađivanjem mirovina. Izmjene zakonskih propisa u mirovinskom osiguranju u pravilu se primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu. Također, treba podsjetiti i na samu svrhu instituta dodanog staža, a to je otklanjanje rodnog jaza u mirovinama između muškaraca i žena te utjecaj na demografska kretanja. S obzirom na svrhu instituta dodanog staža, a imajući u vidu da su korisnici, najvećim dijelom žene, koje su u ranijim razdobljima prema prijašnjim propisima ostvarivale pravo na mirovinu prema povoljnijim uvjetima, kao i načinu izračuna visine mirovine, nema opravdanog razloga za određivanje dodanog staža zatečenim korisnicima. Podsjećamo kako je Vlada Republike Hrvatske do sada isplatila jedanaest jednokratnih novčanih primanja, a godišnji dodatak na mirovinu svim umirovljenicima novo je pravo i važan iskorak u mirovinskom sustavu na temelju generacijske solidarnosti. Visina godišnjeg dodatka ovisi o punim godinama mirovinskog staža za određivanje mirovine u hrvatskom mirovinskom osiguranju i vrijednosti godišnjeg dodatka utvrđene za jednu godinu mirovinskog staža. Stoga, godišnji dodatak nije trinaesta mirovina, već novo pravo kojim se sukladno gospodarskim mogućnostima, vrednujući dulji mirovinski staž, jednom godišnje isplaćuje dodatno mirovinsko primanje. Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijegalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga uračunavanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje. Ostali prijedlozi nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

36	MARIJA IVKOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Prikladna demografska mjera bila bi kada bi dodatni radni staž ostvaren za svako rođeno ili posvojeno dijete ušao i u uvjet za ostvarivanje prava na mirovinu, a ne samo za određivanje mirovine. Takva je uostalom bila najava prije pokretanja procedure izrade ovoga zakonskog prijedloga.	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada Republike Hrvatske kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, a omogućavanje priznanja dodanog staža za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne bi doprinosilo tom cilju.
37	AXEL LUTTENBERGER PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU 1. Nema poreza na mirovinu. 2. Priznavanje staža za vrijeme visokoškolskog obrazovanja. 3. Ukinuti Zakon o najvišoj mirovini (kao to je to učinjeno za dužnosnike), 4. Usklađivanje mirovina kvartalno s najpovoljnijih faktorom od 100% (radi sprečavanja stalnog povećanja jaza između plaće i mirovine). 5. Priznavanje radnog staža za djecu za oba roditelja (dakle, bez diskriminacije po osnovi spola - oba roditelja su dužna skrbiti o djetetu). 6. Ne varati s niskim koeficijentima (sada mirovine ispod 40% prihoda prije mirovine). 7. Povećati sve mirovine, a ne izmišljati dodatke (čime se priznaju premali iznosi svih mirovina).	Nije prihvaćen Pitanje poreza na mirovinu i najviše mirovine nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona. Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijegalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne računava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga računanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje. Vezano za prijedlog kvartalnog usklađivanja mirovina prema 100 % povoljnijem indeksu, napominjemo kako je predloženi model usklađivanja u omjeru 85:15 prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljnijih u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu. Člankom 37. stavkom 3. Nacrta prijedloga zakona propisana je iznimka za slučaj kada je umjesto majke pretežni dio dodatnog roditeljskog dopusta koristio otac te mu se u tom slučaju priznaje dodani staž. Uzimajući u obzir svrhu uvođenja instituta dodanog staža, a to je ublažavanje posljedica utjecaja smanjenih prihoda na visinu mirovine u razdoblju korištenja roditeljskog dopusta, te mogućnost ostvarivanja dodanog staža ocu kada koristi pretežni dio roditeljskog dopusta, nema diskriminacije po osnovi spola korisnika. Predložene mjere iz ovoga Nacrta prijedloga zakona, primjerice izmjena formule usklađivanja i uvođenje godišnjeg dodatka, rezultirat će povećanjem razine adekvatnosti mirovina svih sadašnjih i budućih korisnika mirovine.

38	ALKA DOMIĆ KUNIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU 1) Ukinite porez na SVE mirovine! 2) Omogućite da i majke koje su već u mirovini (unatrag barem 5 godina) dobiju po 1 godinu staža na svako dijete. 3) Omogućite svima koji imaju pravo na obiteljsku mirovinu da je i dobiju - bez obzira na visinu njihove vlastite mirovine.	Nije prihvaćen Porez na dohodak nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.. Vezano za priznanje dodanog staža od jedne godine i majkama koje su već u mirovini, ističemo da se pravo na mirovinu ostvaruje u skladu sa zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu. S obzirom na svrhu instituta dodanog staža, a to je otklanjanje rodnog jaza u mirovinama između žena i muškaraca te utjecaj na demografska kretanja, a imajući u vidu da su žene prema prijašnjim propisima ranije ostvarivale pravo na mirovinu te je izračun mirovine vršen pod drugačijim, povoljnijim uvjetima, nema opravdanog razloga za određivanje dodanog staža zatečenim korisnicima. Svrha uvođenja dijela obiteljske mirovine uz osobnu mirovinu jest zaštita korisnika mirovine s nižim primedima u samskim kućanstvima. Iz navedenoga razloga uveden je primjereni cenzus u pogledu ukupnog mirovinskog primanja, vezan uz aktualnu vrijednost mirovine (AVM), koja se usklađuje dva puta godišnje. Time se osigurava usklađivanje cenzusa s redovnim usklađivanjem mirovina.
39	ANTE JURAS PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Moj prijedlog za novi zakon u vezi penalizacije je da se ukida kad se steknu uvjeti za punu staračka mirovinu u 65 godini života a ne kao prijedlog u 70 godini života. Moj argument je da su prijevremeni umirovljenici kažnjeni jer su otišli ne svojom voljom u mirovinu a ne da uživaju mirovinu 5 godina duže nego onaj koji ide sa 65 godina jer nigdi u zakonu ne piše koliko će ko živiti pa ti ćeš živiti priko 70 i onda ti se ukida penalizacija. Konkretno ja sam ostao bez posla sa 56 godina i dobio otpremninu od koje je porez uzeo svoje MIO svoj dio preko 40000 kn kao za čitav radni staž do 61. godine a uz to sam uplaćivao dobrovoljno mirovinski staž.Imam 39 god i 2 mj. radni staž sigurno više od puno starosnih umirovljenika a moram čekati 70 god da mi se obračuna kako sam doprinosio za vrijeme radnog staža.	Nije prihvaćen Ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije prijevremene starosne mirovine sa 70 godina vezano je uz razdoblje korištenja mirovine, a ne navršenu dob za ostvarivanje starosne mirovine. Raniji izlazak s tržišta rada znači ujedno i dulje razdoblje korištenja mirovine, stoga je predloženo ukidanje tzv. penalizacije nakon dvostrukog maksimalnog razdoblja korištenja prijevremene mirovine.

40	ZLATKO ROGOŽAR PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, dostavljam prijedloga komentara na nacrt prijedloga Zakona o mirovinskom osiguranju kao opći komentar na nacrt Zakona. Pozdravljam prijedlog novog Zakona o mirovinskom osiguranju koji sadržava brojne pozitivne reforme, osobito one usmjerene na povećanje adekvatnosti mirovina, smanjenje rodnog jaza u mirovinama te olakšavanje rada umirovljenika. Ističem sljedeće pozitivne odredbe: redefiniranje bonifikacije za kasnije umirovljenje bez ograničenja staža i vremena, uvođenje godišnjeg dodatka svim korisnicima mirovine, povećanje dodanog staža za roditelje s 6 na 12 mjeseci, povećanje mirovinskog faktora za invalidske mirovine, ukidanje penalizacije za prijevremene mirovine nakon 70. godine, proširenje mogućnosti rada uz isplatu mirovine i na obrtnike te invalidske umirovljenike, te preciziranje pojmova i transparentnost formulacije zakonskog teksta. Međutim, upućujem i nekoliko konkretnih prijedloga za poboljšanja: Model usklađivanja mirovina (85:15) može dodatno ugroziti kupovnu moć u razdobljima visoke inflacije. Predlažem zadržavanje postojećeg fleksibilnog modela (70:30 / 30:70) ili uvođenje minimalnog realnog rasta mirovina (+1 % iznad inflacije godišnje). Dodani staž za roditelje – predlažem da se omogući izbor između roditelja te da se razmotri kumulacija dodatnog staža kod djece s teškoćama u razvoju, gdje je skrb dugotrajnija. Najniža mirovina – povećanje na 106 % AVM je pozitivan korak, no predlažem da se ona ubuduće automatski usklađuje s nacionalnom linijom siromaštva i ujedno omogući dodatni socijalni dodatak osobama iznad 75 godina s niskim prihodima. II. mirovinski stup – potrebno je detaljnije razraditi odnos između prava iz I. i II. stupa kod mješovitih korisnika, osobito u pogledu dodataka, kako bi se izbjeglo daljnje smanjenje iznosa mirovina korisnicima koji su štedjeli u oba stupa. Rad korisnika invalidskih mirovina – podržavam prijedlog o radu do 3,5 sata, no smatram da bi takvu fleksibilnost trebalo omogućiti i ostalim korisnicima izvan ZOHBDR-a, uz zdravstvenu procjenu i odgovarajuću kontrolu. Komentar podnosim kao zainteresirani građanin s ciljem unaprjeđenja zakonodavnog prijedloga.	Primljeno na znanje Zahvaljujemo na Vašem interesu i podršci predloženim mjerama koje će doprinijeti poboljšanju položaja sadašnjih i budućih umirovljenika. Vezano za Vaš prijedlog o zadržavanju sadašnjeg promjenjivog modela usklađivanja u omjeru 70:30, naglašavamo kako je predloženo rješenje detaljno analizirano te je odraz realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu. Vezano za dodani staž, skrećemo pozornost kako je svrha instituta dodanog staža otklanjanje rodnog jaza u mirovinama između žena i muškaraca prouzrokovanog korištenjem rodiljnog dopusta, stoga nije moguće omogućiti izbor roditeljima kojem od njih će se uračunavati prilikom odlaska u mirovinu. Vezano za uvođenje socijalnih dodatka, podsjećamo kako su mirovinskom reformom iz 1999. u mirovinskom sustavu ukinuta sva prava koja su bila vezana za preispitivanje dohodovnog i imovnog stanja korisnika te su prebačena u sustav socijalne skrbi. Nasuprot tome, u mirovinskom sustavu se prema načelu solidarnosti vrši preraspodjela sredstva od korisnika s višim primanjima prema korisnicima s nižim mirovinskim primanjima, i to kroz institute najviše i najniže mirovine, s istovjetnim načinom usklađivanja s aktualnom vrijednošću mirovine, dva puta godišnje. U odnosu na prijedlog o detaljnoj razradi odnosa između prava iz I. i II. mirovinskog stupa, navodimo kako se prava iz II. stupa uređuju posebnim zakonima, a u I. mirovinskom stupu kroz institut osnovne mirovine, ako su korisnici odabrali tzv. kombiniranu mirovinu iz oba mirovinska stupa.
----	--	---

41	NEBOJŠA ŠEVO PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU - omogućiti da se umirovljenik koji je odabrao isplatu iz oba stupa kod bilo koje promjene u sustavu isplata mirovina a osobito kod promjene formule rasta mirovina iz 1. stupa može vratiti samo na isplatu iz 1. stupa (obrazloženje: - da sad idem u mirovinu kod najave "formule 85 - 15" sigurno bih išao na isplatu samo iz 1. stupa). - u izračun mirovine iz 1. stupa uvrstiti SVE uplaćene doprinose pa tako i one koji su uplaćeni u godini kad se odlazi u mirovinu. Ako to HZMOu predstavlja nepremostivi problem onda ta sredstva uvrstiti iduće godine kad poslodavci pošalju sve podatke za prethodnu godinu. Ovo napraviti retroaktivno (obrazloženje: ne mogu svi čekati 1.1. za odlazak u mirovinu. Neki su i prisiljeni taj "potez" napraviti i tijekom godine a za razlozi za to mogu biti razni - od zdravstvenih do objektivnih tj. zbog situacije kod poslodavca i / ili zakona). - omogućiti da se umirovljenik koji je odabrao isplatu iz oba stupa kad god mu to odgovara može vratiti samo na isplatu iz 1. stupa. (obrazloženje: primjer - da sam u trenutku odabira modela znao da će se dogoditi promjene koje mojoj supruzi omogućuju zadržavanje svoje mirovine i isplatu dijela moje mirovine nakon moje smrti i to još i doživotno sigurno bih prebacio sve u 1. stup. Ja sam zbog 2 - 3 tjedna sad u nepovoljnijem položaju od ljudi koji će ovih dana donijeti odluku koji model odabiru.). Ovo ne bi smjelo biti neizvedivo jer se već i sad nakon što se u mirovini radi može tražiti novi obračun. Ako se ovo omogućiti u mom slučaju bi to značilo da raskidam ugovor sa MODom i sva preostala sredstva uplaćujem u 1. stup i s tim sredstvima HZMO radi novi obračun moje mirovine u skladu sa odlukama i zakonima koji u tom trenutku vrijede. - ukinuti granicu za dobivanje dijela mirovine bračnog druga nakon njegove smrti. Ovo kako je sad dogovoreno je duboko diskriminirajuće prema ljudima koji su se školovali, napredovali u struci i prijavljivali sva svoja primanja (dakle nisu radili na crno, nisu minimizirali uplate doprinosa i maksimizirali dobi ako su bili poduzetnici,). Takvi ljudi će imati mirovinu višu od "granične" i neće moći primati dio mirovine bračnog druga nakon njegove smrti. Zar njihovi novci vrijede manje od novaca nekih koji su radili na crno, "izvlačili" dobit i tako minimizirali uplate doprinosa? Ovi drugi su te novce mogli uložiti u npr. nekretnine koje sad "rentaju" i imaju mirovinu manju od "granične" ali su im ukupna primanja (zbog prihoda od imovine) daleko iznad "granične". Zašto oni mogu primati dio mirovine bračnog druga a ovi poštteni i vrijedni ne mogu?	Nije prihvaćen Zakon o mirovinskom osiguranju ne propisuje izbor povoljnije mirovine iz I. odnosno I. i II. mirovinskoga stupa, već samo način izračuna visine mirovine iz I. stupa korisnika koji odabere tzv. kombiniranu mirovinu iz oba mirovinska stupa. Vezano za uračunavanje uplaćenih doprinosa u godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu za izračun visine mirovine, ističemo kako se za izračun vrijednosnih bodova uračunava ostvarena plaća, odnosno osnovica osiguranja. S obzirom na to da se vrijednosni bodovi računaju u odnosu na prosječnu godišnju plaću u Republici Hrvatskoj, koju Državni zavod za statistiku objavljuje tek u ožujku sljedeće kalendarske godine, postupak ostvarivanja prava na mirovinu znatno bi se produžio. Stoga je prikladnije i ekonomičnije odrediti prosječni vrijednosni bod bez uručavanja godine u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu, budući da isto ne utječe značajnije na svotu mirovine. Svrha uvođenja dijela obiteljske mirovine uz osobnu mirovinu bila je ublažavanje posljedice zaštita korisnika mirovine s nižim prihodima u samačkim kućanstvima. Iz navedenoga razloga uveden je primjereni cenzus u pogledu ukupnog mirovinskog primanja cenzus, vezan uz aktualnu vrijednost mirovine (AVM), koja se usklađuje dva puta godišnje. Time se osigurava usklađivanje cenzusa s redovnim usklađivanjem mirovina.
42	ŽELJKO DEKOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Poštovani, u vezi izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju u postupku javnog savjetovanja predlažem sljedeće izmjene Nacrta prijedloga Zakona koji se odnosi na penalizaciju prijevremenih mirovina. Penalizacija prijevremenih umirovljenika trenutno iznosi 0,2 posto za svaki mjesec, odnosno 2,4 posto za svaku godinu ranijeg odlaska u	Nije prihvaćen Korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu, što je karakteristika svih mirovinskih sustava. Dakle, prijevremena starosna mirovina umanjuje se prema stopi važećoj u trenutku priznanja prava na mirovinu, a koja je tijekom proteklih razdoblja bila utvrđena u različitoj visini i trenutno iznosi 2 % po mjesecu ranijeg ostvarivanja prava na mirovinu. Napominjemo kako je u Nacrtu prijedloga

mirovinu. Najviši iznos penalizacije je 12 posto za pet godina. No, problem je u tome što je penalizacija doživotna, odnosno ne ukida se kad prijevremeni umirovljenici napune 65 godina, što je dob za redoviti odlazak u mirovinu. Sadašnji korisnici prijevremenih mirovina u razdoblju od 2016. do danas zbog penalizacije imaju niže mirovine do 6 posto, a imaju prosječan duži staž za više od četiri godine ili 13 posto. To onda znači da su u te četiri godine dužeg staža uplatili i više doprinosa pa mogu i duže primati mirovinu. S obzirom na različite stope penalizacije u ove 24 godine u mirovinskom osiguranju, za isto pravo ne smije biti toliko nejednakosti. Naime, propisi o penalizaciji su se od 1991. godine mijenjali čak šest puta s različitim stopama penalizacije! Trenutačno su u primjeni četiri režima i čak devet skupina penalizacije, Prvi skupinu čine umirovljeni od 1. siječnja 1999. godine do 31. listopada 2010. godine. Njima se prijevremena mirovina umanjuje za 0,15 posto mjesečno, dakle najviše devet posto za pet godina. U drugoj skupini su umirovljeni od 1. studenog 2010. do 31. prosinca 2013. godine. Njima penalizacija iznosi od 0,15 do 0,34 posto mjesečno, ovisno o godinama staža. Maksimalno umanjenje prijevremene mirovine tako za ove umirovljenike seže sve do 20,4 posto. Treću skupinu čine umirovljeni od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2018. godine. Penalizacija za njih iznosi od 0,10 do 0,32 posto mjesečno, odnosno od šest do 19,2 posto maksimalnog umanjenja. Posebno su ovdje pak penalizirane žene u prijelaznom razdoblju. Četvrta skupina je ona važeća i danas, a odnosi se na umirovljene od siječnja 2019. godine, kada je penalizacija ranijeg odlaska u mirovinu izjednačena na 0,20 posto za sve, neovisno o godinama staža. Za najviše pet godina ranijeg odlaska, u odnosu na uvjete za starosnu, može iznositi 12 posto. Relativno visok udio korisnika prijevremenih mirovina u ukupnom broju korisnika mirovina rezultat je specifičnih okolnosti iz hrvatske prošlosti, onih povezanih s Domovinskim ratom i ekonomskom situacijom u državi u pojedinim razdobljima, kao i relativno blagim uvjetima za ostvarivanje prava na prijevremenu mirovinu koji su bili na snazi u prijašnjim razdobljima, što je rezultiralo znatnim priljevom korisnika prijevremenih starosnih mirovina u pojedinim godinama. Međutim, potrebno je skrenuti pozornost na to kako se prijašnji trend ranijeg umirovljenja znatno promijenio i da se udio korisnika koji ranije odlaze u mirovinu konstantno smanjuje u posljednjih desetak godina. Tako je udio novih korisnika prijevremenih starosnih mirovina u ukupnom broju novih korisnika 2013. godine bio 32,2 posto, a 2022. samo 13,6 posto. Kada osiguranik ispuni uvjete za priznanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu prema članku 34. ZOMO-a provodi se sljedeći postupak: " • U postupku izračuna mirovine prema članku 81. do 84. ZOMO-a utvrđuju se prosječni vrijednosni bodovi • Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine prema čl. 85. stavku 2. ZOMO-a određuje se tako da se polazni faktor iz čl. 85. stavka 1., koji iznosi 1,0 smanjuje za 0,2% za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu • Osobni

zakona predviđeno ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije s navršenih 70 godina života. Što se tiče ponovnog određivanja mirovine na temelju navršene jedne godine staža, ističemo kako se penalizacija u tom slučaju ne mijenja, neovisno o tome je li korisnik navršio dob propisanu za starosnu mirovinu, već je ona vezana uz obustavu isplate mirovine. Stoga nije prihvatljivo rješenje smanjenje penalizacije prema ostvarenom stažu onim korisnicima koji su uz rad primali i puni iznos mirovine. Ukidanje doprinosa nije predmet prijedloga ovoga Nacrta prijedloga zakona.

bodovi za određivanje mirovine prema članku 86. ZOMO-a utvrđuju se tako da se prosječni vrijednosni bodovi pomnože s ukupnim mirovinskim stažem iskazanim u obliku decimalnog broja i s polaznim faktorom. Od tako utvrđenih osobnih bodova određuje se dio mirovine kao osnovna mirovina prema odredbi članka 93. ZOMO-a.“ Nije sporno kako se korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika može odrediti nova mirovina ako je kao korisnik mirovine ostvario najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi i ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. Zakona o mirovinskom osiguranju. Međutim, nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. „starog“ Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijašnju mirovinu, a polazni faktor i dalje se određuje u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina, odnosno ostaje penalizacija kao trajno smanjenje mjesečnog iznosa mirovine za one koji su mirovinu otišli prije nego što ispune uvjete za starosnu mirovinu. STOGA PREDLAŽEM DA SE U NACRTU PRIJEDLOGA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU U ČLANKU 101., STAVAK 8 NADODA SLJEDEĆI TEKST: „AKO KORISNIK PRIJEVREMENE STAROSNE MIROVINE DULJE VRIJEME ZASNUJE RADNI ODNOS UZ KORIŠTENJE POSTOJEĆE MIROVINE ILI OSTVARUJE DRUGI DOHODAK PO RAZNIM OSNOVAMA, TE AKO PODNESE ZAHTJEV ZA PONOVO ODREĐIVANJE MIROVINE KADA ISPUNI UVJET OD 12 MJESECI STAŽA OSIGURANJA, PO TOJ OSNOVI I NAPUNI 65 GODINA ŽIVOTA DA SE PENALIZACIJA PRIJEVREMENE MIROVINE SMANJI ZA UTVRĐENI IZNOS RADNOG STAŽA I POVEĆA POSTOJEĆI IZNOS PRIJEVREMENE MIROVINE KOJU SADA PRIMA. I TO S OBZIROM NA TO KAKO SE POLAZNI FAKTOR ODREĐUJE U VISINI POLAZNOG FAKTORA NA TEMELJU KOJEGA JE BILA ODREĐENA PRIJAŠNJA MIROVINA, ODNOSNO DA SE PROMJENI POLAZNI FAKTOR ZA NAKNADNO UTVRĐENI RADNI STAŽ.“ Naime, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje utvrđuje staž po osnovi drugog dohotka početkom godine za prethodnu kalendarsku godinu, nakon objave podatka o prosječnoj plaći u RH u prethodnoj godini. Staž osiguranja utvrđuje se za svaku kalendarsku godinu tako da se osnovica prema dohocima i/ili primicima na koje su obračunati i uplaćeni doprinosi podijeli s prosječnom mjesečnom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u istoj godini, prema podacima Državnog zavoda za statistiku/. HZMO donosi rješenje o novoj određenoj mirovini od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnesenog zahtjeva za ponovno određivanje mirovine. Prema sadašnjem Zakonu o mirovinskom osiguranju i Nacrtu prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju (članak. 101., stavak 8 ako korisnik prijevremene starosne mirovine HZMO-u uputi zahtjev za ponovno određivanje mirovine u 2024.

godini za ostvareni dodatni mirovinski staž po osnovi drugog dohotka od 12 mjeseci u 2021.g., 2022. i 2023.g.meni kao dosadašnjem korisniku prijevremene starosne mirovine koju sam primao za vrijeme ostvarivanja drugog dohotka, prigodom određivanja nove mirovine ne povećava se polazni faktor, tj. ne smanjuje se postotak umanjenja prijevremene starosne mirovine za ostvareni staž od 12 mjeseci i povećava mirovina za ostvarenu još jednu dodatnu godinu radnog staža. Ukratko moj prijedlog je da se izmjenama postojećeg Zakona o mirovinskom osiguranju omogući sljedeće: Za dodatni radni angažman /staž/ iza kojeg stoje uplate za mirovinsko osiguranje, umirovljenicima korisnicima prijevremene starosne mirovine treba omogućiti da zatraže novi izračun mirovine kad ostvare najmanje godinu staža osiguranja po osnovi radnog odnosa ili drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi, i uz ispunjen uvjet godina života i mirovinskog staža za novu mirovinu i to kada korisnik prijevremene starosne mirovine napuni 65 godina života. Da budem sasvim precizan, trebalo bi zakonskim izmjenama Nacrta prijedloga Zakona o mirovinskom osiguranju priznati novo plaćene doprinose za mirovinsko osiguranje /od dana početka korištenja prijevremene starosne mirovine/ u novi izračun mirovine te smanjiti penalizaciju prijevremene mirovine kada umirovljenik ostvari dodatnih 12 mjeseci staža i dodatnih 12 mjeseci života uz još jedan, drugi uvjet – da napuni 65 godina života. Po mome mišljenju, nema nikakvog smisla i protivno je Ustavnom načelu jednakosti građana pred zakonom da „startna“ penalizacija utvrđena rješenjem o određivanju prijevremene starosne mirovine korisnicima ostaje doživotno neovisno o budućem ostvarenju radnog staža po osnovi radnog odnosa ili drugog dohotka, te godina života? Drugo, korisnici prijevremene mirovine nemaju pravo ostvariti sljedeće:“ Polazni faktor za određivanje starosne mirovine povećava se osiguraniku koji prvi puta stječe pravo na mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu i ima 35 godina mirovinskog staža za 0,34% za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za 5 godina.“ Znači ako je korisnik prijevremene mirovine /primjerice otišao u prij. mirovinu sa 63 godine/ do 70-te godine ostvari 7 godina radnog staža /neovisno po kojoj zakonskoj osnovi/ nema pravo na smanjenje penalizacije niti na povećanje po gore navedenim zakonskim odredbama. Ovo također ugrožava Ustavno načelo jednakosti građana pred zakonom. Ministarstvo kao osnovni razlog neuvažavanja ovih prijedloga uvijek navodi kako postojeći korisnici prijevremene mirovine primaju već mirovinu. Naravno da primaju, ali umanjenu, penaliziranu zbog godina života u odnosu na ukupno uplaćene doprinose za mir. osiguranje i da stvar bude gora prijevremeni umirovljenici su ostvarili u prosjeku 36 godina staža, što je četiri godine i jedan mjesec više od prosječnih starosnih umirovljenika, a primaju znatno niže mirovine. Ujedno, mene osobno, kao čovjeka koji je cijeli radni vijek proveo na „tržištu“ začuđuje način razmišljanja koji ne uviđa da do

potencijalnog smanjenja penalizacije nakon navršene 65. godine života korisnicima prijevremene mirovine na predloženi način ne dolazi nikakvom milosti ili poklonom zakonodavca, nego dodatnim radom i stjecanjem dohotka te plaćanjem mirovinskog osiguranja. Time bi se umirovljenici korisnici prijevremene mirovine stimulirali na rad uz mirovinu i što je najvažnije uplaćivali bi nove doprinose za mirovinski fond i to u ne malim iznosima. Nije lako „odraditi“ cca 19.500,00 EUR bruto drugog dohotka ili dohotka od nesamostalnog rada godišnje u cilju stjecanja 1 godine mir. staža i implicite potencijalnog prava na smanjenje penalizacije korisniku prijevremene mirovine. I usput platiti 1.950,00 EUR doprinosa za mirovinsko osiguranje iz odrađenog bruto dohotka. Ako ovo nije moguće ostvariti, ne vidim nikakva razloga da se onda umirovljenicima naplaćuju doprinosi za mirovinsko osiguranje na ostvareni dohodak po svim osnovama. ALTERNATIVA KOJA MINISTARSTVU I HZMO OSTAJE JE UKINUTI PLAĆANJE DOPRINOSA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE SVIM UMIROVLJENICIMA PO SVIM OSNOVAMA OSTVARENJA DOHOTKA /NE MOŽETE U TRŽIŠNOM SUSTAVU IMATI „I OVCE I NOVCE“, ODNOSNO UZIMATI NOVAC A NE DAVATI NIKAKVA PRAVA/. Ujedno, podizanjem razine adekvatnosti mirovina kroz smanjenje tzv. penalizacije ovim prijedlogom na svojevrsni način doprinosi se smanjenju rizika od siromaštva. Jednako tako, za nezaposlene osobe koje nemaju dostatne prihode za podmirenje egzistencijalnih potreba, a korisnici su prava iz sustava socijalne skrbi, ranije ostvarivanje prava iz mirovinskog sustava doprinosi povećanju razine socijalne sigurnosti, a istovremeno se rasterećuje sustav socijalne skrbi. Predloženim izmjenama, prije svega, bi se popravio standard dijela korisnika prijevremene starosne mirovine. Drugo, država više ne bi trebala “razbijati glavu” time što će učiniti s penalizacijom tijekom svakih izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju. Ovaj prijedlog na određen način predstavlja svojevrsan dokup mirovinskih bodova plaćanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje korisnicima mirovine koji ostvaruju određeni dohodak a koji bi služio za nadoknadu iznosa nastalog penalizacijom zbog prijevremenog umirovljenja, ali i kako bi osoba dosegla minimalni staž na koji se mirovina isplaćuje, odnosno predstavlja uplatu korisnika prijevremene mirovine kako bi u potpunosti nadoknadio gubitke zbog penalizacije. Slično postoji u Saveznoj Republici Njemačkoj. Ujedno smatram kako bi ozbiljna ekonomska financijska analiza pokazala da realizacija predmetnog prijedloga nema negativne posljedice u smislu financijskog opterećenja i narušavanja održivosti mirovinskog sustava kao i da ne bilo značajnijih odstupanja u broju novih korisnika starosnih i prijevremenih starosnih mirovina u mirovinskom sustavu. Jer ovdje sigurno nije riječ ni o dugoročnom značajnom povećanju broja novih potencijalnih korisnika starosne mirovine, jer isto treba "odraditi" , odnosno nije riječ i o nekom stečenom pravu. Srdačan pozdrav iz Šibenika i hvala unaprijed na razumijevanju! Željko Deković, Šibenik, PS Poseban

	problem je nadalje što penalizacija u drugom stupu nije tako vidljiva, ali itekako postoji zato što je dob odlaska u mirovinu važan faktor aktuarskih izračuna koje koristi drugi stup tako da će za istu svotu štednje mirovina 65-godišnje muškarca biti veća od mirovine 60-godišnjaka. Tako da bi i ovim izmjenama trebalo uvjetovati ponovni izračun mir. društvima koji bi uvažio predmetne izmjene korisnicima prijevremene starosne mirovine iz drugog stupa.	
43	LJILJANA GOMERČIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU U invalidskoj sam mirovini s općom nesposobnosti za rad zbog bolesti. Biti ću neizmjereno zahvalna, ako nam dozvolite raditi, a da ne izgubimo pravo na invalidsku mirovinu. Radila bih prema svojim mogućnostima i to svakako neće biti više od dva sata dnevno, ali meni će biti neizmjereno korisno. Radila bih ono što znam i mogu, u glavnom pisanje i prevođenje. Zahvaljujem unaprijed. Članak 100 alineja 3.	Nije prihvaćen Članak 100. stavka 3. Nacrta prijedloga zakona omogućava rad korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno opće nesposobnosti za rad na manje od 3,5 sata dnevno.
44	ROBERT MILER PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU Uvedite članak tako da djete koje pod Zavodom za socijalnu skrb nema pravo na obiteljsku mirovinu, ili da ima manji postotak a ne 50% kao sada	Nije prihvaćen Članovi obitelji umrlog korisnika ostvaruju pravo na obiteljsku mirovinu prema propisanim uvjetima, stoga dijete koje ispunjava propisane uvjete, obiteljsku mirovinu koristi neovisno o činjenici smještaja u sustavu socijalne skrbi, a opseg priznatog prava ovisi o broju korisnika kojima se priznaje pravo na obiteljsku mirovinu.
45	BRANKO KNEŽEVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU -Trenutno povećanje zaradjenih mirovina minimalno toliko koliko su dobili oni bez radnog staza, - novi povoljniji izračun mirovina u visini 65% prosječne plaće, -100%-tno uskladjeno sa sveukupnim troškovima života i rasta plaća, -razdvajanje zaradjenih od poklonjenih i mirovina po posebnim uvjetima, -na ime trinaeste mirovine, isplaćivati minimalno prosječnu mirovinu svakom umirovljeniku jer to pripada svakom tko ima pravo na mirovinu. -U slučaju smrti partnera, pravo na zadržavanje veće mirovine uz dodatak postotka od manje mirovine, neovisno koja kome pripada. -Neoporezivanje mirovine.	Nije prihvaćen Mjere za povećanje mirovina predložene ovim Nacrtom prijedloga zakona u skladu su s realnim fiskalnim i gospodarskim mogućnostima. Sva druga dodatna povećanja iziskuju osiguranje dodatnih financijskih sredstava te bi mogla dovesti do narušavanja dugoročne održivosti mirovinskog sustava. Udio mirovine u prosječnoj plaći vezan je u najvećoj mjeri za navršeni mirovinski staž i nije ga moguće propisati zakonom. Napominjemo kako već sada korisnici mirovine sa mirovinskim stažem od 40 i više godina primaju prosječnu mirovinu veću od 65 % prosječne plaće. Vezano za prijedlog usklađivanja mirovina prema 100 % povoljnijem indeksu, napominjemo kako je predloženi model usklađivanja u omjeru 85:15 prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljnijih u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu. Godišnji dodatak nije trinaesta mirovina, već novo pravo kojim se, sukladno gospodarskim mogućnostima, vrednujući dulji mirovinski staž, jednom godišnje isplaćuje dodatno mirovinsko primanje. Mirovine ostvarene prema posebnim propisima i porez na dohodak nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

**PUČKI PRAVOBRANITELJ
PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM
OSIGURANJU, I. USTAVNA OSNOVA ZA
DONOŠENJE ZAKONA**

Uvodno, pozdravljamo nastojanje Vlade Republike Hrvatske da se novim Zakonom o mirovinskom osiguranju poboljša materijalni položaj umirovljenika podizanjem razine adekvatnosti mirovina, budući se radi o jednoj od najranjivijih skupina, s obzirom da prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2024. godinu čak 37% populacije starije od 65 godina živi u riziku od siromaštva, a taj postotak je još veći kod žena (40,1%). Pri tome su najugroženije osobe starije životne dobi koje žive u jednočlanim kućanstvima kod kojih je postotak rizika od siromaštva čak 61,4%. O navedenom smo pisali i u Izvješću pučke pravobraniteljice za 2024. g. Tako je za pozdraviti što se Nacrtom prijedloga ZMO-a predlaže promjena važećeg modela usklađivanja mirovina prema kojem se stopa usklađivanja mirovina utvrđuje kao zbroj stope promjene indeksa potrošačkih cijena i indeksa rasta plaća u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje prethodi u omjeru 85%:15% ovisno o tome što je povoljnije, dok je prema postojećem Zakonu o mirovinskom osiguranju (NN, broj: 157/2013., 151/2014., 33/2015., 93/2015., 120/2016., 18/2018., 62/2018., 115/2018., 102/2019., 84/2021. i 119/2022. -dalje u tekstu: ZMO) navedeni omjer 70%:30% u korist povoljnijeg indeksa. Pučka pravobraniteljica još je u Izvješću za 2023. g. preporučila Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike promjenu važećeg modela usklađivanja mirovina. Nadalje, za pozdraviti je i uvođenje godišnjeg dodatka uz redovitu isplatu mirovine (dalje: trinaesta mirovina) kao novog instituta u mirovinskom sustavu, čija isplata će biti osigurana svim umirovljenicima koji mirovinu ostvare do donošenja Odluke Vlade RH, neovisno o visini mirovinskih primanja, pri čemu se visina dodatka na mirovinu veže uz pune godine mirovinskog staža koji se uzima za izračun mirovine. S obzirom na to da je člankom 48. stavkom 4. Jedinstvenih metodološko-nomotehničkih pravila za izradu akata koje donosi Hrvatski sabor (NN 74/15) propisano da je u pravilu nakon treće izmjene i dopune potrebno pristupiti donošenju novog propisa, pozdravljamo i to što se predlagatelj odlučio na donošenje novog Zakona o mirovinskom osiguranju, jer postojeći ZMO, uz temeljni tekst, ima već 10 izmjena i dopuna. Dodatno skrećemo pažnju kako je važno u obrazloženju prijedloga zakona dati objašnjenje pojedinih odredbi koje prijedlog zakona sadrži. Tako su primjerice odredbama koje se odnose na obiteljsku mirovinu postavljena ograničenja u pogledu iznosa, ali i broja osoba koja imaju pravo na obiteljsku mirovinu odnosno isplatu dijela obiteljske mirovine, međutim za ista se ne daju obrazloženja, a koja su potrebna za ocjenu navedenih ograničenja. Stoga predlažemo doraditi obrazloženje na način da se njime doista i pojasne ponuđena zakonska rješenja.

Primljeno na znanje

Zahvaljujemo na Vašem interesu i podršci predloženim mjerama koje će doprinijeti poboljšanju položaja sadašnjih i budućih umirovljenika.

47	VITOMIR BEGOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, I.USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Zakon ne smije biti na štetu onih koji su ostvarili godine radnog staža značajno iznad ucvjeta i za to vrijeme iz plaća uplaćivali značajne iznose doprinosa. Zato je potrebno ukinuti s retroaktivnom primjenom Zakon o najvišoj mirovini koju može ostvariti osiguranik kojemu se mirovina određuje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. U suprotnome i dalje neće biti bitno koliko se doprinosa u mirovinski fond uplaćuje, već koliko je iznosa neporeznih naknada isplaćeno.	Nije prihvaćen Najviša mirovina nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
48	MIRA SIGURNJAK PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, I.USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA Korisniku prijevremene starosne mirovine koji je ostvario najmanje 1 godinu staža nakon umirovljenja, kad napuni 65 godina života Zavod može na temelju zahtjeva korisnika odrediti starosnu mirovinu bez penalizacije	Nije prihvaćen Ukidanje penalizacije s navršenih 65 godina života djelovalo bi stimulirajuće na raniji odlazak u mirovinu što je suprotno intenciji da se novim zakonskim mjerama potakne dulji ostanak u svijetu rada radi veće održivosti mirovinskog sustava i povećanja adekvatnosti mirovina.

49	ROMAN ČAPLAR PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Promjena teksta Umjesto Osim redefiniranja tzv. bonifikacije za kasnije umirovljenje, predlaže se i promjena važećeg modela usklađivanja mirovina. Predlaže se da se stopa usklađivanja mirovina utvrdi kao zbroj stope promjene indeksa potrošačkih cijena i indeksa rasta plaća u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi u omjeru 85:15 %, ovisno o tome što je povoljnije. predlažem: Osim redefiniranja tzv. bonifikacije za kasnije umirovljenje, predlaže se i promjena važećeg modela usklađivanja mirovina. Predlaže se da se stopa usklađivanja mirovina utvrdi kao 110% stope promjene indeksa potrošačkih cijena ili indeksa rasta plaća u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi ovisno o tome što je povoljnije za umirovljenike. Obrazloženje: Bitni cilj ovog Zakona o mirovinskom osiguranju je povećanje adekvatnosti mirovina. Dosadašnji način usklađivanja 70%:30%, kao i predloženi 85%:15% prema većoj stopi rasta bilo prosječnih potrošačkih cijena bilo prosječne brutoplaće matematičkom zakonitošću vode do naizgled malog ali stalnog stvarnog smanjenja adekvatnosti mirovina. Naime, kada je stopa rasta prosječnih potrošačkih cijena veća od stope rasta brutoplaće navedenim usklađivanjima pada realna kupovna moć mirovina. Ako je porast prosječne brutoplaće veći od stope rasta prosječnih potrošačkih cijena umirovljenici ne participiraju u punoj mjeri u porastu realne kupovne moći. Takva se smanjenja adekvatnosti mirovina kroz godine samo gomilaju. Zbog oporezivanjem mirovina postotak usklađivanja je za sve mirovine veće od poreznog praga (sada 600 Eura) manji od nominalne vrijednosti usklađivanja koja se izračunava i navodi. Prosječna stopa oporezivanja mirovina je oko 10%. Također polugodišnja usklađivanja stalno i kasne prema vremenu rasta potrošačkih cijena i prema vremenu rasta brutoplaća. U skladu sa proklamiranim ciljevima Zakona o mirovinskom osiguranju predlažem usklađivanje po formuli 110% veće od te dvije stope rasta. Zbog jasnoće dodajem: Ako je npr. polugodišnja stopa rasta prosječnih potrošačkih cijena 3% a stopa rasta prosječne brutoplaće 2% onda bi usklađivanje bilo 3% pomnoženo s 1,1 tj. 3,3%. Tim načinom usklađivanja bi mirovine svih umirovljenika zadržavale svoju adekvatnost.
----	---

Nije prihvaćen Pri razmatranju zahtjeva za promjenu modela usklađivanja mora se uzeti u obzir da je kretanje indeksa plaća i potrošačkih cijena u direktnoj korelaciji s kretanjem gospodarstva i trenutnim fiskalnim stanjem u državnom proračunu. U slučajevima kada je rast potrošačkih cijena veći od rasta plaća, dolazi do pada realne vrijednosti plaća i za očekivati je da se gospodarstvo nalazi u recesijskom razdoblju koje ima negativne fiskalne učinke na državne financije. Uzimajući u obzir strateško opredjeljenje Vlade Republike Hrvatske za unaprjeđenjem položaja umirovljenika, potrebno je provesti odgovarajuće analize, a potom u skladu s gospodarskim mogućnostima i fiskalnim kapacitetima, dodatno razmotriti je li moguće utvrditi povoljnije usklađivanje od predloženog.

50	INES MIŠETIĆ LAŠIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Poštovani, 1. Molim da razmotrite ovaj zakon i ne prihvatite ga "U cilju poticanja duljeg ostanka u svijetu rada predviđen je bonus za ostvarivanje prava na mirovinu nakon navršene propisane zakonske dobi, i to 0,45 % za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja, uz dodatni uvjet da osiguranik ima navršeni mirovinski staž od najmanje 35 godina." Razlog -1. Mladi ljudi se ne mogu zaposliti 2. Ovo će koristiti samo oni koji imaju" Lagan "posao u foteljama , odnosno rade na rukovodećim mjestima i funkcijama . Žena koja je navršila 60 godina ,ima 40 godina staža i rodila i odgojila troje djece,ima kronične bolesti definitivno nema snage raditi duže. 2." Naime, u siječnju 2025. godine prosječna starosna mirovina za 40 i više godina staža iznosila je 917,75 eura, a udio u prosječnoj netoplaći 67,4 %." - To realno, nije prosječna mirovina. Molim da realno napravite tablice prosječnih mirovina- ne možete u istu grupu staviti npr. člana nadzornog odbora s mirovinom od 3000 eura i radnika NKV ili SSS s mirovinom od 300 Eu. 3. Moim da razmotrite da se obračun za mirovinu uzima zadnjih 5 ili 10 godina,ili da se bar ne uzimaju godine kada su se koristili rodiljne dopusti ,dopuste za njegu i čuvanje bolesnog djeteta,bolovanja uslijed teških bolesti i slično, jer su im tada primanja bila jako niska. Hvala	Nije prihvaćen Ovim Nacrtom prijedlogom zakona redefinira se tzv. bonifikacija na način da se veže isključivo uz starosnu dob osiguranika, a ne uz navršeni mirovinski staž. Radi smanjenja rodnog jaza između mirovina žena i muškaraca uveden je institut dodanog staža kojim se nastoji smanjiti razlika u visini mirovina nastala zbog korištenja rodiljnog dopusta te privremene spriječenost za rad zbog njege djeteta. Mirovinskom reformom od 1999. godine uspostavljen je sadašnji način izračuna mirovine kako bi se osigurala održivost mirovinskog sustava, a svaka izmjena formule za izračuna na način da se razlikuje za umirovljenike s navršenih 41 godinu staža dovela bi do nejednakosti korisnika.
51	MILENA KRALJEVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Povećati gornju granicu za ostvarivanje prava na dio obiteljske mirovine koji se isplaćuje korisnicima vlastite mirovine, jer navedeni limit dovodi do nejednakog tretmana korisnika i stvara nepravedne razlike u ostvarivanju prava. Važeći zakon ograničava isplatu dijela obiteljske mirovine na najviše 80 AVM-a, bez obzira na to kolika je bila stvarna mirovina preminulog bračnog druga. Ova mjera nesrazmjerno pogađa korisnike s višim doprinosima tijekom radnog vijeka ili one koji su mirovinu ostvarili svojim dugogodišnjim radom (40 i više goidna) – kako vlastitim, tako i onima preminulog supružnika. Cenzus utvrditi u visini najmanje od 1500,00 eura (cca obiteljska mirovina od saborskog zatupnika)	Nije prihvaćen Od 1. siječnja 2023. učinjen je značajan iskorak omogućavanjem korištenja dijela obiteljske mirovine (27%) istovremeno uz osobnu mirovinu. Budući da se radi o iznimci od pravila da se iz sustava generacijske solidarnosti ne mogu istovremeno koristiti dvije mirovine, nužno je propisati odgovarajući limit za određivanje najviše svote dijela obiteljske mirovine, koji je odraz realnih gospodarskih i fiskalnih mogućnosti. Predloženi limit, odnosno cenzus ukupne svote mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja vezan je uz aktualnu vrijednost mirovine, koja se usklađuje dva puta godišnje, čime se osigurava usklađivanje cenzusa s redovnim usklađivanjem mirovina.

52	MIRJANA SREBRO-RAHLE PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Predlaže se ukidanje ili povećanje gornje granice od 80 aktualne vrijednosti mirovine (AVM) za dio obiteljske mirovine koji se isplaćuje korisnicima vlastite mirovine, jer navedeni limit dovodi do nejednakog tretmana korisnika i stvara nepravedne razlike u ostvarivanju prava. Važeći zakon ograničava isplatu dijela obiteljske mirovine na najviše 80 AVM-a, bez obzira na to kolika je bila stvarna mirovina preminulog bračnog druga. Ova mjera nesrazmjerno pogađa korisnike s višim doprinosima tijekom radnog vijeka – kako vlastitim, tako i onima preminulog supružnika. Ograničenje od 80 AVM-a: - stvara nepravdu među korisnicima koji su uplaćivali više doprinosa i čiji su preminuli partneri imali više mirovine, - ne potiče međugeneracijsku solidarnost ni povjerenje u mirovinski sustav, - smanjuje efektivnu vrijednost kombinirane mirovine, što je osobito važno za žene, koje češće nadžive muševu i imaju niže osobne mirovine. Ukinuće ili povećanje ovog limita: - dovelo bi do pravednijeg izračuna prava, - odražavalo bi stvarnu vrijednost doprinosa uplaćenih tijekom radnog vijeka oba supružnika, - bilo bi usklađeno s načelom proporcionalnosti u isplati mirovina. Ova promjena bi posebno koristila osobama s niskim vlastitim mirovinama, ali čiji je partner imao visoku mirovinu, a što se u sadašnjem modelu ne odražava u konačnom iznosu kombinirane mirovine zbog limita.	Nije prihvaćen Od 1. siječnja 2023. učinjen je značajan iskorak omogućavanjem korištenja dijela obiteljske mirovine (27%) istovremeno uz osobnu mirovinu. Budući da se radi o iznimci od pravila da se iz sustava generacijske solidarnosti ne mogu istovremeno koristiti dvije mirovine, nužno je propisati odgovarajući limit za određivanje najviše svote dijela obiteljske mirovine, koji je odraz realnih gospodarskih i fiskalnih mogućnosti. Predloženi limit, odnosno cenzus ukupne svote mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja vezan je uz aktualnu vrijednost mirovine, koja se usklađuje dva puta godišnje, čime se osigurava usklađivanje cenzusa s redovnim usklađivanjem mirovina.
53	MIRJANA SREBRO-RAHLE PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Predlaže se izmjena zakonskih odredbi koje reguliraju pravo na bonifikaciju za duži ostanak u svijetu rada, tako da se to pravo proširi i na korisnike starosne mirovine koji su navršili 65 godina i nastavljaju raditi na nepuno (pola) radno vrijeme u skladu sa zakonom. Važeći zakonodavni okvir omogućuje pravo na bonifikaciju isključivo osobama koje odgađaju odlazak u mirovinu. Time se zanemaruje značajan doprinos onih umirovljenika koji nastavljaju raditi nakon navršene starosne dobi za umirovljenje, i to temeljem ugovora o radu na pola radnog vremena. Ova kategorija radno aktivnih umirovljenika: - i dalje plaća doprinose, - smanjuje pritisak na mirovinski sustav, - aktivno doprinosi gospodarstvu i prijenosu znanja, - doprinosi ciljevima aktivnog starenja i produženog radnog vijeka. Uvođenjem bonifikacije za ovu skupinu korisnika stvara se pravedniji i poticajniji sustav, koji uvažava stvarni doprinos rada i potiče dulju radnu aktivnost na način prilagođen sposobnostima starijih osoba. Mjera je u skladu s načelima održivosti mirovinskog sustava, demografskim izazovima te preporukama EU o produženju radnog vijeka i promicanju aktivnog starenja.	Nije prihvaćen Uvođenje bonifikacije prilikom određivanja mirovine na osnovi navršenog staža osiguranja nakon umirovljenja bilo bi protivno samoj svrsi uvođenja bonifikacije kojoj je cilj poticati duži ostanak osiguranika u svijetu rada, prije nego što uopće ostvari pravo na mirovinu. Stoga se bonifikacija kod ponovnog određivanja mirovine veže isključivo uz obustavu isplate mirovine, odnosno skraćeno razdoblje korištenja mirovine, a ne nastavak rada nakon umirovljenja i starosnu dob.

54	ŽELJKO ŠTRUGLIN PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Mišljenja sam da je potrebno izjednačiti način usklađivanja mirovina iz prvog i drugog stupa. Ne vidim niti jedan razlog zašto je to različito. Zadnjih je godina dio mirovine iz drugog stupa zaostajao u odnosu na dio mirovina iz prvog, čime se dodatno destimulira "dvostupno" umirovljenje. Koliko znam, to je u suprotnosti s onim što se općenito želi postići u narednim godinama. Najpravednije i najmanje komplicirano je izjednačiti načine usklađivanja.	Nije prihvaćen I. mirovinski stup je javni sustav koji nije usporediv s II. mirovinskim stupom u pogledu načina financiranja, upravljanja i raspodjele mirovina s obzirom na to da II. mirovinski stup isključivo ovisi o uplaćenim doprinosima i njihovoj kapitalizaciji. Budući da se radi o dvije različite vrste mirovinskih sustava, posebno u odnosu na način financiranja, nema opravdanog razloga za izjednačavanje modela usklađivanja mirovina u oba mirovinska stupa.
55	EDI VLAŠE DAUTOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI osobe s invaliditetom koje su zaposlene na pola radnog vremena zbog invaliditeta odnosno oštećenja zdravlja trebaju ostvariti pravo na puni iznos neto plaće odnosno 50 % plaće ide na trošak poslodavca a drugih 50 % na trošak države isto tako moram napomenuti da osobe s invaliditetom koje primaju mirovinu od roditelje bilo bi dobro da te osobe ako se se zaposle na puno radno vrijeme da im se omogućiti pravo na puni iznos mirovine radi boljeg uključivanja osoba s invaliditetom na tržište rada	Djelomično prihvaćen Način određivanja iznosa plaće nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
56	VITOMIR BEGOVIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Prečesto zadiranje u mirovinski zakon (kao i svaki drugi) nije dobro, a poglavito kad se to čini ishitreno i na brzinu, što posljedično dovodi do niza nelogičnih i štetnih rješenja. Tako je učinjeno krajem 2018. godine kada su izmjene mirovinskog zakona učinjene brzinski na kraju godine pred božićne blagane s primjenom od 1.1.2019. što je uzrokovalo niz dvojbi za osiguranike, ali i službenike u HZMO. Prethodno se namjeravalo produžiti godine staža sa 65 na 67 ali naposljetku se od te glavne nakane moralo odustati zbog javnog protivljenja, a tada je trebalo odustati i od drugih tada nedovoljno promišljenih, nepotrebnih i dio osiguranika štetnih promjena. Dakle, pouka i poruka, ne ponovilo! Na žalost oni koji su tada zakinuti ostaju to biti i dalje. Pored toga, uvijek je od dana donošenja zakona ili njegovih izmjena do stupnaja na snagu tj. primjenu potrebno ostsviti određeno vremenksno razdoblje za upoznavanje i pripremu svih dionika od osiguranika, poslodavaca do službenika u HZMO. Nelogično je da se u praksi događalo da se zakon odnosno njegove izmjene primjenjuju u roku od 8 dana! Uz to potrebno je redovito prstiti učinke pojedinih rješenja i pravodobno reagirati ukoliko se za to ukaže potreba /ako je prethodno priprema učinjena kvalitetno, u tom slučaju za pretpostaviti je da za takvim intervencijama i neće biti potrebe/.	Nije prihvaćen Ustavno je pravilo da zakoni stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, a zakonodavac može iz osobito opravdanih razloga odrediti drugačije.

57	DARKO KRSTIĆ PRIJEDLOG ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU, II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI Uz rad umirovljenika na puno radno vrijeme uz isplatu 50% mirovine treba zadržati mogućnost rada na pola radnog vremena uz isplatu 100% mirovine	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona i dalje se propisuje mogućnost rada do polovice punog radnog vremena uz istovremeno korištenje punog iznosa mirovine.
58	NINA BELIK III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 1. Nigdje nije obrazložena izmjena članka 1 vazećega Zakona. Ovaj članak propisuje relacije sve tri vrste osiguranja temeljem kojega se moglo primjerice precizirati iz drugog stupa u prvi i drugi: 1) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti 2) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje 3) dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. Citiram Članak 1. (1) Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine: 1) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti 2) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje 3) dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. (2) Ovim Zakonom uređuje se obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti. (3) Ovim Zakonom uređuje se i provedba isplate mirovina na temelju ukupnog iznosa kapitaliziranih uplata doprinosa iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje iz stavka 1. točaka 2. i 3. ovoga članka. (4) Isplata mirovina iz stavka 3. ovoga članka obavlja se na temelju ugovora o mirovini sklopljenog između mirovinskog osiguravajućeg društva i korisnika mirovine stečene iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje. (5) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) osniva društvo iz stavka 4. ovoga članka. (6) Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNI	Nije prihvaćen Ovim Nacrtom prijedloga zakona uređuje se obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti. Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup) i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (III. stup) čine sustav hrvatskog mirovinskog osiguranja, ali nisu predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona, već su uređeni posebnim propisima.
59	FRANJO GOLUBIĆ III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 2. Predlažem dodati novi stavak dva koji glasi: Ovim zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi se Direktiva Vijeća 79/7/EEZ od 19.12.1978. o postupnoj provedbi načela jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti. Obrazloženje: Republika Hrvatska kao članica Europske unije dužna je preuzeti predmetnu direktivu u svoj opći mirovinski sustav socijalne sigurnosti i sa istom uskladiti svoj mirovinski sustav, uključujući i sekundarno pravo koje izvire iz više presuda Europskog suda vezano na donijete odluke vezano na tumačenje predmetne direktive.	Nije prihvaćen Nacrt prijedloga zakona sadrži odredbe kojima se starosna dob i duljina mirovinskog staža za žene i muškarce izjednačavaju 2030. godine.

60	MIRA SIGURNJAK III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 5. godine redovitog studiranja računaju se u radni staž	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijegalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga uračunavanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje.
61	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 5. Uz članak 5. točka 9. i 10. , kao i uz članak 37., Sindikat umirovljenika Hrvatske (SUH) predlaže da dodani staž bude određen kao dodatni staž te da se uračunava u posebni staž za priznanje prava na mirovinu a ne samo za određivanje mirovine. Također, predlažemo da se dodani staž retroaktivno prizna svim zatečenim korisnicima mirovine koji imaju djecu, a koji su ostvarili pravo na mirovinu prema propisima o mirovinskom osiguranju koji su se primjenjivali od 1999. godine nadalje (načelo jednakosti).	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada Republike Hrvatske kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, a omogućavanje priznanja dodanog staža za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne bi doprinosilo tom cilju. S obzirom na svrhu instituta dodanog staža, a imajući u vidu da su korisnici, najvećim dijelom žene, koje su u ranijim razdobljima prema prijašnjim propisima ostvarivale pravo na mirovinu prema povoljnijim uvjetima, kao i načinu izračuna visine mirovine, nema opravdanog razloga za određivanje dodanog staža zatečenim korisnicima. Izmjene zakonskih propisa u mirovinskom osiguranju u pravilu se primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu, što je karakteristika svih mirovinskih sustava.
62	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 5. Ukinuti bezobratni Zakon o najvišoj mirovini, koji i ne važi za dužnosnike. Priznati u staž redovno vrijeme provodeno u visokoškolskom obrazovanju.	Nije prihvaćen Najviša mirovina nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona. Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijegalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga uračunavanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje.

63	FRANJO GOLUBIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 6. Predlažem da se u članku 6. briše točka 4. koja glasi: "Prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca." Obrazloženje: Pošto radnici mogu ostati bez posla ne samo zbog stečaja već i iz više drugih razloga, npr. kao tehnološki višak te završiti na burzi smatram da se radi o nerazmjernom pogodovanju samo jednoj kategoriji nezaposlenih koji odlaze u prijevremenu po povlaštenim uvjetima bez penalizacije pa smatram da se za isto ne može pozivati na međugeneracijsku solidarnost i uzajamnost.	Nije prihvaćen Do stečaja dolazi jer poslodavac nije u mogućnosti podmiriti svoje financijske obveze, uključujući i plaće radnika. Nasuprot tome, do poslovno uvjetovanog otkaza ugovora o radu (tehnološki višak) dolazi kada prestane potreba za obavljanjem određenog posla zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga, a poslodavac u tom slučaju isplaćuje stimulativne otpremnine. Stoga, radi se o dvije potpuno različite situacije koje nije moguće na istovjetan način tretirati u pogledu ostvarivanja prava na starosnu mirovinu.
64	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 6. Ukinuti poseban akt Zakon o najvišoj mirovini, koji se ne primjenjuje na dužnosnike.	Nije prihvaćen Najviša mirovina nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
65	IVAN SMOLJIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 6. Predlažem da se razmotri povećanje najnižih mirovine, obzirom da su to uistinu najranjivije skupine ljudi u društvu. Moj pokojni otac je imao mirovinu 2.000 kuna. Nakon njegove smrti, mojoj majci se nije priznao njegov zaštitni dodatak nego 70% mirovine. Dobila je tek 465 kuna, a sada prima mizernih 105 eura. To je po meni nedopustivo za 21. stoljeće. Moramo tim ljudima više pomoći.	Nije prihvaćen Ovim Nacrtom prijedloga zakona predlaže se dodatno povećanje najnižih mirovina podizanjem aktualne vrijednosti mirovine za izračuna najniže mirovine sa 103 na 106 %, kao i isplata godišnjeg dodatka svim umirovljenicima koji će ovisiti o navršenom mirovinskom stažu.
66	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 7. Ukinuti Zakon o najvišoj mirovini koji se ne primjenjuje i na dužnosnike	Nije prihvaćen Najviša mirovina nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
67	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 8. Primanje po osnovi mirovinskog osiguranja su neoporeziva, Apsurdno je da je neporoziv dio manji od minimalne plaće	Nije prihvaćen Porez na dohodak nije predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.
68	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 22. Priznaje se u mirovinsko osiguranje vrijeme redovitih visokoškolskim studija	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijegalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga uračunavanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje
69	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 27. Kao olakšicu navesti slučaj kada drugi umirovljenik svom člananu obitelji plaća dom jer taj član nema dovoljnu mirovinu za plaćanje doma	Nije prihvaćen Prijedlog nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.

70	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 28. U staž se ubraja i prisilno služenje vojnog roka i vrijeme provedeno kod redovitog visokoškolskog studija	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje služenja vojnog roka i redovnog studiranja nije podlijevalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunavaju se u mirovinski staž. Također, vojni rok i razdoblje studiranja uređuju se posebnim propisima te njihovo uračunavanje u mirovinski staž nije moguće riješiti samo u okviru mirovinskoga sustava već je potrebno istovremeno horizontalno usklađivanje s drugim propisima.
71	HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 34. Uz članak 34. Ovim se člankom kroz stavak 1. regulira računanje razdoblja za drugi dohodak, a kroz stavak 2. za drugu djelatnost, te se kroz stavak 3. definira način računanja razdoblja staža stavljanjem u odnos dohotka/primitaka i visine prosječne plaće. U stavku 5. se međutim propisuje drugi dohodak odnosno „primitak po osnovi obavljanja djelatnosti“ što s gledišta obrtnika ostavlja nedoumicu jer se u ovom stavku ne spominje više da se radi o drugoj djelatnosti. Naime, moglo bi se zaključiti da se preračunavanje primitaka prema prosječnoj plaći radi utvrđivanja staža osiguranja odnosi na svako obavljanje djelatnosti, što bi u nepovoljan položaj moglo dovesti obrtnike u prvom razredu paušalnog oporezivanja zbog odnosa propisanog dohotka u odnosu na prosječnu plaću. Odnosno moglo bi se zaključiti kako će se njima staž osiguranja utvrditi kraći od 12 mjeseci za cijelu godinu poslovanja, što nikako ne bi smjelo biti propisano jer i za osobe u radnom odnosu se računa godina osiguranja kao 12 mjeseci, neovisno o tome da li im je plaća manja od prosječne. Stoga molimo razjašnjenje, a po potrebi razmotriti i dopunu u ovom članku, sa svrhom veće jasnoće u pogledu djelatnosti na koje se odnosi i primjenjuje. Također, jasnoći bi doprinijelo definiranje pojma druge djelatnosti kao što je to propisano za drugi dohodak u članku 21. upućivanjem na primjenu propisa o doprinosima za obvezna osiguranja.	Primljeno na znanje Člankom 34. Nacrta prijedloga zakona propisuje se način izračuna staža osiguranja isključivo za ostvarivanje primitaka i drugog dohotka za koju je propisana niža stopa doprinosa prema Zakonu o doprinosima, stoga nisu obuhvaćeni obrtnici koji uz obavljanje djelatnosti nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi.

72	MILAN ŽUNAR III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 36. Priznavanje majčinstva i očinstva u mirovinski staž Svim majkama treba priznati 12 mjeseci dodatnog staža za svako rođeno dijete, a ne samo onima koje će po novom zakonu otići u mirovinu. No, u odgoju djece i osiguravanju uvjeta za njihov razvoj sudjeluju i očevi. Stoga predlažem da se i svim očevima prizna dodatni staž u trajanju od 3 mjeseca po djetetu (umirovljenim i onima koji će po novom zakonu otići u mirovinu). Izuzetak trebaju biti roditelji kojima su djeca oduzeta zbog nebrige. Obrazloženje: Trudnoća traje 9 mjeseci i ona je ozbiljan zdravstveni, fizički i psihički napor za žene i čini temelj za 12 mjeseci dodatnog staža. U posebnoj brizi za novorođenu djecu sudjeluju i očevi (aktivna skrb, logistika, psihološka potpora obitelji, dodatno financijsko opterećenje) i tu ulogu u najosjetljivijem razdoblju obitelji treba društvo priznati očevima - ne kao izjednačavanje s biološkim aspektima trudnoće. Ovakva mjera imala bi i praktični značaj: poticala bi veće uključivanje očeva u roditeljstvo, usklađivala bi se s načelima ravnopravnosti spolova, smanjila bi rodni jaz u mirovinskim pravima i ojačala bi obiteljske politike na načelima uravnotežene odgovornosti.	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. Člankom 37. stavkom 3. Nacrta prijedloga zakona propisana je iznimka za slučaj kada je umjesto majke pretežni dio dodatnog roditeljnog dopusta koristio otac te mu se u tom slučaju priznaje dodani staž.
73	NATALIJA KASAGIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 36. Predlažem da se za dodatni staž upiše i vrijeme studiranja. Sa petogodišnjim studijem (koji se nije mogao studirati uz rad; a ne može ni danas) nakon školovanja o isključivo trošku roditelja i navršenih 25 godina (uzevši u obzir činjenicu da se za vrijeme rata teško zapošljavalo) pojedinci su "izgubili" 5 odnosno 6 godina staža. Ako dobro shvaćam - majke su na porodijskom godinu dana i plaća im se staž, te se po stjecanju uvjeta za mirovinu pridodaje staž - po 1 godinu za svako dijete - što podržavam za sve majke (i one koje su već u mirovini)- a to znači da im se uplaćuje mirovinsko za 2 godine/ po djetetu - bilo bi blago reći pošteno, da se i visokoobrazovanim osobama uračunaju godine studija u radni staž, makar sa minimalnim iznosom obračuna.	Nije prihvaćen Sadašnja zakonska regulativa u pogledu računanja mirovinskog staža, u pravilu, uzima u obzir razdoblja za koje su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje. S obzirom na to da razdoblje redovnog studiranja nije podlijevalo niti podliježe obveznom mirovinskom osiguranju, odnosno uplati doprinosa, ne uračunava se u mirovinski staž. Osim toga, razdoblje studiranja ne uređuje se propisima iz mirovinskoga sustava, stoga uračunavanje istog u mirovinski staž nije moguće urediti isključivo u okviru mirovinskoga sustava, bez prethodne analize i izmjena propisa kojima se uređuje redovno studiranje.

74	BOŽICA LOVINČIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 36. Članak 37.- dodatni staž za majke. Sramota je za ovo ministarstvo koje donosi ovakav zakon, kao i za cijelu vladu da nakon godina obećavanja, ovako ponizi sve majke koje su otišle u mirovinu prije 2019. godine. Ja sam majka četvero djece, i imam 39 godina radnog staža. U mirovini sam od 2015. godine i kao i velika većina majki zakinuća sam za majčinski dodatak na staž. Ako je svim umirovljenicima priznato pravo na obiteljsku mirovinu, bez obzira kad su otišli u mirovinu, kao što će i svima biti povećane invalidske mirovine, bez obzira kad su otišli u mirovinu, onda se i svim majkama treba priznati isto pravo na majčinski dodatak bez obzira kad su otišle u mirovinu. Nikako nije u redu da neke majke dobiju 12 mjeseci dodatnog staža po djetetu, neke 6 mjeseci, a neke ništa. Ako država nema dovoljno novaca za sve majke, red bi bio da svima prizna tih 6 mjeseci dodatnog staža po djetetu. Isplata ne treba biti retrogradna, već od trenutka donošenja zakona. Procedura treba biti identična kao i kod podnošenja zahtjeva za obiteljskim mirovinama. Ministre, da li će i vaša majka biti u mirovini bez priznatog staža za majčinski dodatak?	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na svrhu instituta dodanog staža, a imajući u vidu da su korisnici, najvećim dijelom žene, koje su u ranijim razdobljima prema prijašnjim propisima ostvarivale pravo na mirovinu prema povoljnijim uvjetima, kao i načinu izračuna visine mirovine, nema opravdanog razloga za određivanje dodanog staža zatečenim korisnicima. Izmjene zakonskih propisa u mirovinskom osiguranju u pravilu se primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu, što je karakteristika svih mirovinskih sustava.
75	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Predlažemo omogućavanje ostvarivanje prava na dodatnih 12 mjeseci dodanog staža po djetetu svim umirovljenim majkama jer sve ostalo bi bila diskriminacija (u prijelaznim odredbama se može navesti da se navedena odredba odnosi i na sve majke koje su ranije otišle u mirovinu, odnosno već su u sustavu korištenja mirovina). Također, da se - pridodani staž, odnosno dodani staž bude određen te da se uračunava ne samo prilikom priznanja. prava na mirovinu, ostvarivanje godina staža uvjeta za mirovinu, nego i prilikom izračuna samog iznosa visine mirovine.	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada Republike Hrvatske kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, a omogućavanje priznanja dodanog staža za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne bi doprinosilo tom cilju. S obzirom na svrhu instituta dodanog staža, a imajući u vidu da su korisnici, najvećim dijelom žene, koje su u ranijim razdobljima prema prijašnjim propisima ostvarivale pravo na mirovinu prema povoljnijim uvjetima, kao i načinu izračuna visine mirovine, nema opravdanog razloga za određivanje dodanog staža zatečenim korisnicima. Izmjene zakonskih propisa u mirovinskom osiguranju u pravilu se primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu, što je karakteristika svih mirovinskih sustava.

76	FRANJO GOLUBIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Želim naglasiti da je RH kao članica EU dužna u svoj sustav na ispravan način prenijeti odredbe Direktive Vijeća 79/7/EEZ od 19.12.1978. o postupnoj provedbi načela jednakosti postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima socijalne sigurnosti a prema istoj ovakva izravna diskriminacija po spolu nije opravdana. Pozivam se i na presudu Europskog suda C-450/18. u kojem je sud zaključio da je nacionalni propis protivan Direktivi 79/7/EEZ jer priznaje dodatak na mirovinu samo ženama koje su rodile ili posvojile dvoje ili više djece a ne i muškarcima u istovjetnom situaciji jer za demografski doprinos bitna je i žena i muškarac zajedno. Vezano na naprijed navedenu sudsku praksu predlažem da se dodatni staž ravnomjerno prizna i ženi i muškarcu, i to svakome po 6 mjeseci po djetetu, ili različito, ako se nisu oboje ravnomjerno brinuli o odgoju djeteta do njegove osme godine života. Smatram da proklamirani cilj koji se ovom mjerom želio postići, rodno ujednačavanja mirovina, nije legitiman jer je protivan rodnoj jednakosti iz članka 3. i 14. Ustava RH.	Nije prihvaćen Člankom 37. stavkom 3. Nacrta prijedloga zakona propisana je iznimka za slučaj kada je umjesto majke pretežni dio dodatnog rodiljnog dopusta koristio otac te mu se u tom slučaju priznaje dodani staž. Uzimajući u obzir svrhu uvođenja instituta dodanog staža, a to je ublažavanje posljedica utjecaja smanjenih prihoda na visinu mirovine u razdoblju korištenja rodiljnog dopusta, te mogućnost ostvarivanja dodanog staža ocu kada koristi pretežni dio rodiljnog dopusta, nema diskriminacije po osnovi spola korisnika.
77	DAVOR LUKŠIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Za oba roditelja treba priznati staž od 12 mjeseci po djetetu. Ne može se jednom roditelju priznati staž, a drugome ne. Skrbi o djetetu je po zakonu zajednička briga i majke i oca. Ta odredba dovodi do nejednakosti po osnovi spola, tj. diskriminacije.	Nije prihvaćen Člankom 37. stavkom 3. Nacrta prijedloga zakona propisana je iznimka za slučaj kada je umjesto majke pretežni dio dodatnog rodiljnog dopusta koristio otac te mu se u tom slučaju priznaje dodani staž. Uzimajući u obzir svrhu uvođenja instituta dodanog staža, a to je ublažavanje posljedica utjecaja smanjenih prihoda na visinu mirovine u razdoblju korištenja rodiljnog dopusta, te mogućnost ostvarivanja dodanog staža ocu kada koristi pretežni dio rodiljnog dopusta, nema diskriminacije po osnovi spola korisnika.

78	IGOR MANDIĆ III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Predlažem izmjenu teksta u stavcima 1. i 2. članka 37., brisanje stavka 3. i dodavanje novog stavka, tako da članak 37. ima slijedeći tekst: "(1) Roditelju - majci ili posvojiteljici ili roditelju - ocu ili posvojitelju koji ostvaruju pravo na mirovinu prema ovome Zakonu ili prema drugim posebnim propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje se razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete. (2) Roditelju - majci ili posvojiteljici ili roditelju - ocu ili posvojitelju kojima se u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti mirovina određuje kao osnovna mirovina prema članku 88. stavku 2. ovoga Zakona razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete dodaje se na dio mirovine koji pripada za mirovinski staž ostvaren prije odnosno nakon uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, ovisno o tome u kojem je razdoblju navršen pretežiti staž. (3) Pravo na dodani staž iz stavaka 1. i 2. ovoga članka roditelj ne ostvaruje ako mu je oduzeta roditeljska skrb. (4) Odredbe ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na člana obitelji osiguranika koji nakon stupanja na snagu ovoga Zakona iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti ostvari obiteljsku mirovinu nakon smrti osiguranika. (5) Odredbe ovoga članka se primjenjuju na sve ostvaritelje prava na mirovinu bez obzira kada su stekli pravo na mirovinu s početkom primjene od 1. srpnja 2025. tj. kada Zakon stupi na snagu."	Nije prihvaćen S obzirom na svrhu instituta dodanog staža, a to je otklanjanje rodnog jaza u mirovinama između žena i muškaraca te utjecaj na demografska kretanja, a imajući u vidu da su žene prema prijašnjim propisima ranije ostvarivale pravo na mirovinu te je izračun mirovine vršen pod drugačijim, povoljnijim uvjetima, nema opravdanog razloga za određivanje dodanog staža zatečenim korisnicima. Člankom 37. stavkom 3. Nacrta prijedloga zakona propisana je iznimka za slučaj kada je umjesto majke pretežni dio dodatnog roditeljnog dopusta koristio otac te mu se u tom slučaju priznaje dodani staž. Uzimajući u obzir svrhu uvođenja instituta dodanog staža, a to je ublažavanje posljedica utjecaja smanjenih prihoda na visinu mirovine u razdoblju korištenja roditeljnog dopusta, te mogućnost ostvarivanja dodanog staža ocu kada koristi pretežni dio roditeljnog dopusta
----	--	--

79	IGOR MANDIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. U stavku 3. u članku 37. u sadašnjem prijedlogu Zakona o mirovinskom osiguranju, koji u osnovi datira od Zakona iz 2018. godine, zahtijeva se da je otac ili posvojitelj morao koristiti dodatni rodiljni dopust da bi stekao pravo na dodani staž za razliku od majke ili posvojiteljice za koju se ne zahtijeva da je morala koristiti ikakav rodiljni dopust da bi stekla pravo na dodani staž. To nije prihvatljivo i diskriminatorno je prema roditelju ocu ili posvojitelju u odnosu na roditelja majku ili posvojiteljicu. Prije nije niti postojala mogućnost da roditelj otac ili posvojitelj koristi dodatni rodiljni dopust, pa dakle prema postojećem prijedlogu roditelji neke djece u RH mogu ostvariti pravo na dodani staž, a roditelji neke druge djece u RH ne mogu ostvariti pravo na dodani staž. Majka ili posvojiteljica i otac ili posvojitelj trebaju pred Zakonom biti izjednačeni. Zbog toga predlažem izmjene u članku 37. kako sam napisao. Nadalje, smatram da ako je roditelj majka ili posvojiteljica umrla prije ostvarivanja prava na mirovinu ili roditelj majka ili posvojiteljica nije uopće ostvarila pravo na mirovinu tada pravo dodanog staža treba ostvariti roditelj otac ili posvojitelj bez ikakvih dodatnih uvjeta. Pravo na dodani staž prema članku 37. trebaju imati svi ostvaritelji prava na mirovinu bez obzira kada su stekli pravo na mirovinu, dakle neovisno o tome da li su stekli pravo na mirovinu prije ili poslije 2019. godine te prije ili poslije 2025. godine. U skladu s tim treba formulirati tekst članka 37. prijedloga Zakona.	Nije prihvaćen Člankom 37. stavkom 3. Nacrta prijedloga Zakona propisana je iznimka za slučaj kada umjesto majke pretežni dio dodatnog rodiljnog dopusta koristio otac te mu se priznaje dodani staž. Uzimajući u obzir svrhu uvođenja instituta dodanog staža, ublažavanje posljedica utjecaja smanjenih prihoda na visinu mirovine u razdoblju korištenja rodiljnog dopusta, te mogućnost ostvarivanja dodanog staža ocu kada koristi pretežni dio rodiljnog dopusta, nema diskriminacije po osnovi spola korisnika. S obzirom na svrhu instituta dodanog staža, a to je otklanjanje rodnog jaza u mirovinama između žena i muškaraca te utjecaj na demografska kretanja, a imajući u vidu da su žene prema prijašnjim propisima ranije ostvarivale pravo na mirovinu te je izračun mirovine vršen pod drugačijim, povoljnijim uvjetima, nema opravdanog razloga za određivanje dodanog staža zatečenim korisnicima.
80	HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. • smatramo kako bi trebalo izmijeniti članak 37., tako da se iza stavka 5. dodaju stavak 6. i stavak 7., koji glase: (6) Odredbe ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i na roditelja- majku ili posvojiteljicu koja u trenutku stupanja na snagu ovog Zakona ostvaruje pravo na mirovinu prema propisima u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti. (7) Korisnicama prava na mirovinu iz stavka 6. ovog članka koje su to pravo ostvarile do dana stupanja na snagu članka 37. ovoga Zakona, Zavod će po službenoj dužnosti, najkasnije do 31. ožujka 2026., ponovno odrediti mirovinu tako da se u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete.“	Nije prihvaćen S obzirom na svrhu instituta dodanog staža, a imajući u vidu da su korisnici, najvećim dijelom žene, koje su u ranijim razdobljima prema prijašnjim propisima ostvarivale pravo na mirovinu prema povoljnijim uvjetima, kao i načinu izračuna visine mirovine, nema opravdanog razloga za određivanje dodanog staža zatečenim korisnicima..

81	MILENA KRALJEVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Prijedlogom zakona je propisano (2) Roditelju - majci ili posvojiteljici kojoj se u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti mirovina određuje kao osnovna mirovina prema članku 88. stavku 2. ovoga Zakona razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete dodaje se na dio mirovine koji pripada za mirovinski staž ostvaren prije odnosno nakon uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, ovisno o tome u kojem je razdoblju navršen pretežiti staž. Smatram da nije u redu da se staž dodaje na dio mirovine ovisno o tome u kojem je razdoblju navršen pretežiti staž. Kod ove mjere treba gledati u kojem razdoblju ostvarivanja mirovinskog staža je majka postala majka odnosno posvojiteljica. Sada već ulazimo u razdoblje kada je navršeni pretežni staž ostvaren nakon uvođenja obaveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje duži što znači da će se svim majkama dodavati na dio mirovine koja pripada za mirovinski staž nakon uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Još uvijek veliki dio žena koje odlaze ili će u narednih par godina otići u mirovinu upravo su postale majke odnosno posvojiteljice u razdoblju ostvarivanja mirovinskog staža prije uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Budući da se ovdje radi o pravu majke odnosno posvojiteljice po osnovi rođenja djeteta odnosno posvojenja za što bi se u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje se razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete onda bi staž po toj osnovi trebalo dodavati na dio mirovine koji pripada za mirovinski staž za godine kada su žene rodile odnosno posvojile dijete.	Nije prihvaćen Dodani staž vezan je isključivo za izračun visine mirovine koja se različito računa korisnicima u slučaju izbora mirovine iz oba mirovinska stupa, stoga je u takvim situacijama predloženo propisivanje uračunavanja dodanog staža u onaj dio mirovine gdje je navršen pretežiti staž mirovinskog osiguranja, kako bi se na taj način vrednovala različita uplata doprinosa u I. mirovinski stup takvih korisnika.
----	--	---

82	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Sindikat umirovljenika predlaže uz članak 37. (kao i u čl. 5. točkama 9. i 10.) da dodani staž bude određen kao dodatni staž te da se uračunava u posebni staž za priznanje prava na mirovinu a ne samo za određivanje mirovine. Također predlažemo da se dodani staž retroaktivno prizna svim zatečenim korisnicima mirovine koji imaju djecu, a koji su ostvarili pravo na mirovinu prema propisima o mirovinskom osiguranju koji su se primjenjivali od 1999. godine nadalje (načelo jednakosti). Vezano uz pitanje retroaktivne primjene ovog i nekih drugih prava, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova na upit SUH-a očitovala se te skrenula pozornost na nedavni Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama (Narodne novine, broj 34/25) koje je stupio na snagu 1.3.2025. i koji sadrži jednu odredbu koja ima retroaktivnu primjenu, a radi se o čl. 18. navedenog Zakona o izmjenama i dopunama ZRRP-a koja propisuje obvezu HZZO-a za postupanje po službenoj dužnosti u obračunavanju visine naknade za zatečene korisnike. Naime, navedenom odredbom se izrijekom propisuje i retroaktivna primjena odredbe o jednokratnoj novčanoj potpori za novorođeno dijete i to na način da se odredba primjenjuje za svu djecu rođenu šest mjeseci prije stupanja na snagu toga Zakona. Prema navodima predlagatelja, intencija je ovakvim uređenjem obuhvatiti što veći broj djece zbog povoljnije odredbe u smislu iznosa naknade. Imajući u vidu navedeno, analogno bi se i u Zakonu o mirovinskom osiguranju moglo uvrstiti odredbu prema kojoj će se čl. 37 (dodatni staž) primjenjivati i na sve zatečene korisnike/ice i prema kojoj se propisuje obveza HZMO-a da postupi po službenoj dužnosti u obračunavanju prava za zatečene korisnike/ice. Međutim, treba voditi računa o pitanju retroaktivne primjene zakona odnosno o činjenici da mora postojati neki konkretan vremenski rok i razdoblje od kojega će se zakon retroaktivno primjenjivati, za što mi predlažemo da bude od 1. siječnja 1999. godine, jer su umirovljenice prije tog datuma odlazile u mirovinu po povoljnijim uvjetima. Također, sada se prema internim uputama HZMO-a u preračunu mirovine priznaje dodani staž majkama koje su ostvarile pravo na mirovinu prije 2019. godine ali su naknadno radile i podnijele zahtjev za preračun mirovine poslije 2019. godine. Postavlja se pitanje hoće li to pravilo vrijediti i u preračunu prema novom ZOMO-u. Zbog toga predlažemo da se to pretvori u pravnu odredbu, kako ne bi ovisilo o internim uputama.	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada Republike Hrvatske kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, a omogućavanje priznanja dodanog staža za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne bi doprinosilo tom cilju. Izmjene zakonskih propisa u mirovinskom osiguranju u pravilu se primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu, što je karakteristika svih mirovinskih sustava. Osim toga, prema prijašnjim općim mirovinskim propisima, mirovina se ostvarivala prema znatno blažim uvjetima starosne dobi i mirovinskog staža za stjecanje prava za osiguranike – žene, što ujedno znači i duže razdoblje korištenja prava na mirovinu. Također ne može se prihvatiti teza o povoljnijim uvjetima samo za korisnike koji su umirovljeni nakon 1. siječnja 1999., posebno stoga što su do 1. studenoga 2010. za žene bili propisani znatno povoljniji uvjeti za ostvarivanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu, kada je uvedeno prijelazno razdoblje za izjednačavanje uvjeta s muškarcima, i to po tri mjeseca godišnje, koje završava 2029. godine. U odnosu na ponovno određivanje mirovine na temelju navršenog staža osiguranja nakon umirovljenja, i dalje će se primjenjivati pravilo da se prilikom određivanja nove mirovine, mirovina određuje prema propisu koji je na snazi u trenutku određivanja i/ili ostvarivanja prava na novu mirovinu. Dakle, u slučaju određivanje mirovine nakon stupnja na snagu novog Zakona o mirovinskom osiguranju, uračunat će se dodani staž od 12 mjeseci.
----	--	--

83	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Sve majke umirovljene od 1.1.1999. prema Zakonu o mirovinskom osiguranju moraju imati jednako pravo za svako dijete na 12 mjeseci dodanog staža, bez obzira na godinu umirovljenja. Sada ćemo imati tri režima dodanog staža, posebno je tragično razdoblje do 31.12.2018. u kojem majke dobivaju NIŠTA, što je eklatantan primjer DISKRIMINACIJE, o čemu će svoj pravorijek reći Ustavni sud RH kojem sam uputio zahtjev za ocjenom ustavnosti. Prema Ustavu RH u članku 90 stavak 5 stoji: "Iz posebno opravdanih razloga samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratni djelovanje". Osim toga neke države, a to treba biti i u ovom novom zakonu, da se dodani staž prizna i kao uvjet godina staža za mirovinu, odnosno sniženje dobne granice.	Nije prihvaćen Institut dodanog staža uveden je u hrvatski mirovinski sustav kao svojevrsna demografska mjera s ciljem ublažavanja razlika u visini mirovina između muškaraca i žena. Naime, mirovinski sustav potrebno je prilagođavati stanju na tržištu rada te gospodarskim i demografskim prilikama, što podrazumijeva različiti opseg i katalog prava prema propisima koji su na snazi u trenutku ostvarivanja prava. Prema prijašnjim općim mirovinskim propisima, mirovina se ostvarivala prema znatno blažim uvjetima starosne dobi i mirovinskog staža za stjecanje prava za osiguranike – žene, što ujedno znači i duže razdoblje korištenja prava na mirovinu. Nadalje, izmjene zakonskih propisa u mirovinskome sustavu, u pravilu nemaju retroaktivnu primjenu te se ne može prihvatiti teza o zakidanju korisnika koji su mirovinu ostvarili prije uvođenja dodanog staža.
84	VESNA ČAPLAR III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. U članku 37. treba preformulirati stavak (1) tako da glasi: (1) Roditelju - majci ili posvojiteljici u mirovinski staž za određivanje mirovine dodaje se razdoblje od 12 mjeseci za svako rođeno ili posvojeno dijete, bez obzira na datum umirovljenja. Naime, potpuno je neprihvatljiva diskriminacija majki/posvojiteljica prema datumu kada su se umirovile; sve moraju imati jednaki tretman, kao npr. i svi umirovljenici kojima se penalizacija ukida bez obzira na datum umirovljenja. Tekst Obrazloženja uz članak 37. u Nacrtu prijedloga zakona može ostati nepromijenjen. Ako se smatra da dodatak od 12 mjeseci za svako dijete predstavlja prevelik iznos za proračun može se razmotriti da privremeno dodatak bude 6 mjeseci dok se ne steknu financijski uvjeti za puni dodatak.	Nije prihvaćen Institut dodanog staža uveden je u hrvatski mirovinski sustav kao svojevrsna demografska mjera s ciljem ublažavanja razlika u visini mirovina između muškaraca i žena. Naime, mirovinski sustav potrebno je prilagođavati stanju na tržištu rada te gospodarskim i demografskim prilikama, što podrazumijeva različiti opseg i katalog prava prema propisima koji su na snazi u trenutku ostvarivanja prava. Prema prijašnjim općim mirovinskim propisima, mirovina se ostvarivala prema znatno blažim uvjetima starosne dobi i mirovinskog staža za stjecanje prava za osiguranike – žene, što ujedno znači i duže razdoblje korištenja prava na mirovinu. Nadalje, izmjene zakonskih propisa u mirovinskome sustavu, u pravilu nemaju retroaktivnu primjenu te se ne može prihvatiti teza o zakidanju korisnika koji su mirovinu ostvarili prije uvođenja dodanog staža.
85	ŽELJKO JAKOVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Za oba roditelja treba priznati mirovinski staž od 12 mjeseci po djetetu i to kod određivanja prava na mirovinu.	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između muškaraca i žena, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, stoga priznanje dodanog staža ne samo za izračun visine mirovine, već za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne doprinosi tom cilju. Pravo na dodani staž, u pravilu, priznaje se majci/posvojiteljici, ali je člankom 37. stavkom 3. Nacrta prijedloga zakona propisana je iznimka za slučaj kada je pretežni dio dodatnog roditeljnog dopusta koristio otac te mu se u tom slučaju priznaje dodani staž.

86	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Ne može se jednom roditelju priznati staž, a drugome ne. Skrbi o djetetu je po zakonu zajednička briga i majke i oca. Ta odredba dovodsi do nejednakosti po osnovi spola.	Nije prihvaćen Člankom 37. stavkom 3. Nacrta prijedloga zakona propisana je iznimka za slučaj kada je umjesto majke pretežni dio dodatnog roditeljnog dopusta koristio otac te mu se u tom slučaju priznaje dodani staž. Uzimajući u obzir svrhu uvođenja instituta dodanog staža, a to je ublažavanje posljedica utjecaja smanjenih prihoda na visinu mirovine u razdoblju korištenja roditeljnog dopusta, te mogućnost ostvarivanja dodanog staža ocu kada koristi pretežni dio roditeljnog dopusta, nema diskriminacije po osnovi spola korisnika.
87	IVANA ŠVAST MIKOLČEVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Mirovinski staž od 12 mjeseci po djetetu za majku ili posvojiteljicu treba biti staž koji se uzima kod utvrđivanja prava na mirovinu (dakle staž osiguranja). Žene su ionako u nepovoljnijem položaju zbog statistički nesporno manjih primanja što dovodi do nesporno manjih mirovina, pa bi ovo bio jedan od načina da se osigura malo pravedniji sustav. Ukoliko postoji bojazan kod zakonodavca da bi sve žene zbog ove mjere odlučile imati petero, šestero ili više djece kako bi na tržištu rada provele manji broj godina mislim da je sigurno reći da oko toga ne treba brinuti i da proračun neće biti dodatno opterećen. A ako bi nekim čudom i došlo do toga da se više žena zbog ove mjere odluči na veći broj djece (a mjera je predstavljena kao demografska) onda bi takav rasplet bio i poželjan. Dakle, prijedlog je da 12 mjeseci po djetetu bude staž osiguranja, a ne mirovinski staž.	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada Republike Hrvatske kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, a omogućavanje priznanja dodanog staža za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne bi doprinosilo tom cilju.
88	EMIL RADIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 37. Držim da bi prikladna demografska mjera bila kada bi dodatni radni staž ostvaren za svako rođeno ili posvojeno dijete ušao i u uvjet za ostvarivanje prava na mirovinu, a ne samo za određivanje mirovine. Takva je uostalom bila najava prije pokretanja procedure izrade ovoga zakonskog prijedloga.	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada Republike Hrvatske kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, a omogućavanje priznanja dodanog staža za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne bi doprinosilo tom cilju.

89	HRVOJE MATOVINA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 39. Predlažem izmjenu Članka 39., stavka (1) na način da isti glasi kako slijedi: Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik sa 40 godina staža osiguranja u efektivnom trajanju. Mišljenja sam kako isključivi kriterij za dugogodišnje osiguranike trebaju biti godine radnog staža a ne starost osiguranika (npr. osoba koja je počela raditi sa 18 godina bi sa navršених 59 godina imala 41 godinu staža) a vjerujem i kako bi velika većina građana podržala smanjenje punog staža sa 41 na 40 godina. Također predlažem da se odustane od toga da se od 1. siječnja 2028. postupno podiže dobna granica za ostvarivanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu neovisno o spolu osiguranika, pa da npr i dugogodišnji osiguranici koji će nakon 1.1.2033 imati maksimalne godine staža, u punu starosnu mirovinu ne idu sa navršених 67 godina života već i ranije, ovisno o tome s koliko godina su ostvarili puni staž. Npr ako je osiguranik rođen 1976 godine i ako će 2036 godine imati 60 godina života i 41 (ili prema mojem prijedlogu 40 godina) radnog staža, takav dugogodišnji osiguranik bi u punu starosnu mirovinu trebao ići sa navršених 60 godina života a ne sa 67 godina života. Kao referencu sa moj prethodni komentar, šaljem link na relevantnu web stranicu Ministarstva na kojoj je opisan mehanizam postupnog produljenja dobne granice za odlazak u mirovinu: https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-7193/najcesca-pitanja-i-odgovori-7348/zakon-o-mirovinskom-osiguranju-7427/koji-su-uvjeti-za-stjecanje-prava-na-starosnu-mirovinu-a-koji-za-prijevremenu-starosnu-mirovinu-7434/7434?big=0	Nije prihvaćen Ističemo kako sustav mirovinskoga osiguranja generacijske solidarnosti počiva na načelima uzajamnosti i solidarnosti na temelju kojih se osiguranicima osiguravaju prava, između ostalog, za slučaj starosti, odnosno navršения određene starosne dobi, stoga nije moguće prihvatiti prijedlog da se ova vrsta mirovine veže samo uz navršени mirovinski staž. Upravo iz razloga posebnog uvažavanja korisnika koji imaju navršени staž osiguranja od 41 godinu, Nacrtom prijedloga zakona propisano je povećanje mirovine, tzv. bonifikacija za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji nastave raditi nakon ispunjena uvjeta dobi i staža za ostvarivanje prava na mirovinu. Prijedlog smanjenja propisanog uvjeta navršеног mirovinskog staža na 40 godina ujedno bi doveo do nižih iznosa mirovine, a i u suprotnosti je s ciljem Vlade Republike Hrvatske da se mjerama u okviru mirovinskoga sustava potiče dulji ostanak u svijetu rada. Uvjeti s navedene poveznice su uvjeti za mirovinu prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju iz 2018. godine, a koji su izmijenjeni 2020. Ažurirane podatke možete pronaći na sljedećoj poveznici: https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-16/najcesca-pitanja-i-odgovori/najcesca-pitanja-i-odgovori-12153/mirovina/zakon-o-mirovinskom-osiguranju/5695
90	HRVOJE MATOVINA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 40. Predlažem izmjenu Članka 40. na način da isti glasi kako slijedi: Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik sa 35 godina mirovinskog staža. Mišljenja sam kako isključivi kriterij za prijevremenu starosnu mirovinu trebaju biti godine radnog staža a ne starost osiguranika.	Nije prihvaćen Ističemo kako sustav mirovinskoga osiguranja generacijske solidarnosti počiva na načelima uzajamnosti i solidarnosti na temelju kojih se osiguranicima osiguravaju prava, između ostalog, za slučaj starosti, odnosno navršения određene starosne dobi, stoga nije moguće prihvatiti prijedlog da se ova vrsta mirovine veže samo uz navršени mirovinski staž.

91	FRANJO GOLUBIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 41. Kao što sam već ranije komentirao različito postupanje prema radnicima koji nakon stečaja poslodavca završe 2 godine na Zavodu za zapošljavanje i nakon toga mogu ići u mirovinu bez penalizacije predstavlja nerazmjerno i diskriminacijsko postupanje prema svim drugim radnicima koji kao tehnološki višak moraju više od 2 godine biti na Zavodu i osobno plaćat doprinose kako bi mogli ostvariti prijevremenu mirovinu ali uz penalizaciju. Stoga predlažem da se zbog uvedene diskriminacije u sustav mirovinskog osiguranja članak 41. u cijelosti briše jer je isto uvedeno u vrijeme bivšeg ministra Miranda Mrsića bez ikakvoga racionalnoj obrazloženja ovakve diskriminacije i pogodovanja. Ako se neće prihvatiti brisanje cijelog članka predlažem onda u svakom slučaju brisanje stavka 4. vezano na ostvarenje prijevremene mirovine bez penalizacije te da se primjenjuje opći propis koji važi i da sve druge osiguranike.	Nije prihvaćen Do stečaja dolazi jer poslodavac nije u mogućnosti podmiriti svoje financijske obveze, uključujući i plaće radnika. Nasuprot tome, do poslovno uvjetovanog otkaza ugovora o radu (tehnološki višak) dolazi kada prestane potreba za obavljanjem određenog posla zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga, a poslodavac u tom slučaju isplaćuje stimulativne otpremnine. Stoga, radi se o dvije potpuno različite situacije koje nije moguće na istovjetan način tretirati u pogledu ostvarivanja prava na starosnu mirovinu.
92	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 42. Pozitivnim smatramo omogućavanje korisnicima starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i obiteljske mirovine s navršenih 65 godina života rad u punom radnom vremenu uz isplatu mirovine u iznosu od 50%. Osim što je sada ovim prijedlogom omogućeno obrtnicima rad nakon umirovljenja s primanjem 50% mirovine, predlažemo i obrnuto, ono što je povoljnije za njih. Posebno, omogućavanje rada obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost predlaže se osigurati korištenje cijele mirovine kada navrše 65 godina života uz mogućnosti obavljanja obrta, odnosno profesionalne djelatnosti sa polovicom radnog vremena (četiri radna sata), jer mnoge od njih su zbog nemogućnosti zapošljavanja na otvorenom tržištu rada bile prisiljene na taj način ostvarivati dohodak i radni staž (čl. 42. st. 4.).	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost omogućava se nastavak obavljanja obrta odnosno samostalne djelatnosti s navršenih 65 godina života uz istovremenu isplatu pola mirovine. Zbog specifičnosti obrta, pretpostavlja se rad s punim radnim vremenom te bez izmjene drugih propisa nije moguće omogućiti rad do polovice punog radnog vremena.

93	HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 42. Uz članak 42. Prijedlog Hrvatske obrtničke komore vezan je uz svrhu postizanja duljeg ostanka u svijetu rada, što je navedeno kao jedan od ciljeva predmetnog Nacrta zakona te predlažemo uz osiguranike iz članka 12. točaka 1. i 2. ovoga Zakona koji mogu steći pravo na starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona i bez prestanka obavljanja djelatnosti na temelju koje postoji obveza osiguranja, omogućiti pravo na starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona osiguranicima iz članka 12. točke 1. koji nakon ostvarivanja prava na starosnu mirovinu postanu obrtnici upisani u odgovarajući registar. Naime predmetnom odredbom se nejednako regulira i stavlja u nepovoljniji položaj umirovljenike koji nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu žele pokrenuti poslovanje kroz vlastiti obrt. Predlažemo povećavanje mirovinskog faktora na 1,0 u svrhu poticajnog djelovanja i duljeg ostanka u svijetu rada za osiguranike iz članka 12. točaka 1. i 2. ovoga Zakona. Nadalje, predlažemo Zakonom riješiti te jasno i nedvosmisleno propisati prava osiguranika koji ostvare mirovinu na temelju staža za koji su uplatili doprinose, u slučaju da naknadno podmire dug za doprinose koje nisu uplatili. Naime, Zakonom je propisano kako nakon ostvarivanja prava ne mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje za koje doprinos nije uplaćen, no nema zakonskih odredbi koje bi propisivale način postupanja nakon što dug bude plaćen. Isto se odnosi i na pravo na invalidsku mirovinu ostvareno na temelju uvjeta plaćenih doprinosa prema odredbi članka 60. Zakona.	Nije prihvaćen Člankom 100. Nacrta prijedloga zakona umirovljeniku koji je navršio 65 godina omogućeno je otvaranje obrta uz isplatu mirovinu u iznosu od 50 %. Člankom 129. Nacrta prijedloga zakona omogućeno je ponovno određivanje mirovine nakon što je u cijelosti uplaćen dug doprinosa za mirovinsko osiguranje.
----	--	---

94	VITOMIR BEGOVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 42. U skladu s Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata (NN 140/09), u postupku izrade nacrt, stručnjaci kao predstavnici zainteresirane javnosti mogu biti imenovani za članove stručnih radnih skupina sukladno važećim propisima ili na temelju javnog poziva, nastojeći osigurati zastupljenost interesnih skupina, te fizičkih i pravnih osoba na koje neposredno može utjecati zakon ili drugi propis koji se donosi, odnosno koje će biti uključene u njegovu provedbu. Prilikom imenovanja članova stručnih radnih skupina iz reda predstavnika zainteresirane javnosti treba voditi računa o kriterijima stručnosti, prethodnom javnom doprinosu predmetnoj problematici i drugim kvalifikacijama relevantnim za pitanja koja se uređuju zakonom ili drugim propisom ili utvrđuju aktom tijela državne uprave. U slučaju izrade ovog nacrt prijedloga zakona to je učinjeno, i taj princip trebalo bi primjenjivati i u svim drugim postupcima imenovanja radnih skupina. Budući su određene odredbe Zakona o mirovinskom osiguranju u uskoj vezi s radnom sposobnošću, a što podrazumijeva potrebnu jačanja preventivnog djelovanja, od odgovarajućih provedivih cjelovitih propisa do praktičnog djelovanja, potrebno je upozoriti i ovom prilikom da još uvijek od 2014. godine nije izvršena obveza koja proizlazi temeljem Zakon o zaštiti na radu za ministre/ice zdravstva i rada da donesu tri podzakonska akta. Tek 12. ožujka 2014. po očitovanju Ustavnog suda ministar zdravstva je imenovao radne skupine za izradu nacrt pravilnika, u koju su imenovani dužnosnici te državni i javni službenici iz resora zdravstva i rada, ali bez ijednog predstavnika onih na koje se predmetni propisi odnose i koji mogu pružiti kvalitetan doprinos konačnoj izradi tih propisa, kao što su predstavnici akademske zajednice, ovlaštenih tvrtki za poslove zaštite na radu, i socijalnih partnera. Iz tih razloga potrebno je izvršiti izmjenu navedenih odluka o sastavu radnih skupina i izvršiti zadatak, uz uključivanje stručnjaka iz reda predstavnika zainteresirane javnosti u postupak izrade navedenih propisa.	Nije prihvaćen Nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
95	HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 60. Uz članak 60. Ponavljamo prijedlog vezan uz članak 42. i članak 60. o potrebi zakonske norme o načinu postupanja i priznavanju punog prava na mirovinu koja je stečena na temelju plaćenih doprinosa uz ostatak duga za neplaćene doprinose, a nakon što taj dug bude podmiren. Kao što je Zakonom predviđena mogućnost novog izračuna i ostvarivanja prava za osobe koje nakon odlaska u mirovinu nastave raditi bilo s polovicom ili više od polovice radnog vremena, tako je potrebno i za slučaj naknadno podmirenog duga za doprinose nakon ostvarivanja prava na mirovinu, propisati način izračuna mirovine za cjelokupni staž i ostvarivanja prava na mirovinu sukladno podmirenim doprinosima.	Nije prihvaćen Člankom 129. Nacrta prijedloga zakona omogućeno je ponovno određivanje mirovine nakon što je u cijelosti uplaćen dug doprinosa za mirovinsko osiguranje.

96	HRVATSKI SAVEZ UDRUGA INVALIDA RADA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 68. Mišljenja smo da Nacrt prijedloga Zakona o mirovinskom osiguranju, konkretno članak 68. stavak 9. i stavak 10., treba izmijeniti tako da se u iste stavi sljedeća formulacija: „(9) isplata obiteljske mirovine se obustavlja, ako se zaposli na 3,5 sati dnevno ili dulje.“ „(10) obustavlja mu se isplata mirovine za vrijeme trajanja osiguranja, ako se zaposli na 3,5 sati dnevno ili dulje.“ Bez intervencije u navedeni članak 68. stavak 9. i stavak 10. iz ovoga Nacrta, mišljenja smo da bi korisnici obiteljske mirovine, a koji su istu stekli na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti ili opće nesposobnosti za rad, bili dovedeni u neravnopravan položaj u odnosu na korisnike invalidske mirovine, kojima je pravo na istu priznato zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a ovim Nacrtom omogućava im se da se zaposle na vrijeme kraće od 3,5 sati dnevno, a da im se ne obustavi isplata mirovine.	Prihvaćen Prihvaća se.
97	MARIJA NOVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 68. Člana 68. stavak 9 bi se trebao izmijeniti u smislu da se korisnicima iz stavaka 4,5 i 6 ne obustavlja isplata mirovine ako se zaposle na manje od 3,5 sata dnevno, a u skladu sa čl. 100, stavkom 2 obzirom da bi bilo diskriminirajuće	Prihvaćen Prihvaća se.
98	PUČKI PRAVOBRANITELJ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 69. Vezano uz članak 69. Nacrta prijedloga ZMO-a kojim se propisuje roditelj kojega je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti ima pravo na obiteljsku mirovinu: 1. ako je do smrti osiguranika ili korisnika prava navršio 60 godina života ili 2. ako je mlađi od 60 godina života, ali je do smrti osiguranika ili korisnika prava kod njega nastao potpuni gubitak radne sposobnosti. Nejasno je zašto je brisan stavak 3. postojećeg Zakona, kojim je propisano da ako roditelj iz stavka 1. točke 2. toga članka tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu navrši godine života iz stavka 1. točke 1. toga članka, trajno zadržava pravo na mirovinu, a budući to nije vidljivo niti iz obrazloženja uz navedenu odredbu Nacrta prijedlog ZMO-a. Smatramo da bi roditelj koji je mlađi od 60 godina i kojega je osiguranik uzdržavao do svoje smrti, a kod kojega je do smrti osiguranika ili korisnika prava nastao trajni gubitak radne sposobnosti te je tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu navršio 60 godina života trebao trajno zadržati pravo na obiteljsku mirovinu, kako je to propisano člankom 71. stavkom 3. trenutno važećeg ZMO-a. Ovo stoga što se radi o osobama koje su u te ujedno i trajno radno nesposobne zbog čega neće moći vlastitim radom ili na neki drugi način osigurati financijska sredstva za vlastito uzdržavanje te će u konačnici biti jedino korisnici nekog od prava iz sustava socijalne skrbi.	Nije prihvaćen S obzirom na to da je Nacrtom prijedloga zakona predloženo ukidanje kontrolnog pregleda, nema potrebe za zadržavanjem stavka 3. važećeg Zakona. Naime, pretpostavlja se da je potpuni gubitak radne sposobnosti trajan.

99	PUČKI PRAVOBRANITELJ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 75. Vezano uz članak 75. stavak 1. i stavak 2. točke 1. do 3. Nacrta prijedloga ZMO-a, ukazujemo da smo tijekom 2024. g. postupali po pritužbi gospođe kojoj je, iako je u trenutku podnošenja zahtjeva za dio obiteljske mirovine imala preko 65 godina, odbijen zahtjev za istu mirovinu, jer u trenutku smrti supruga, po kojem je htjela ostvariti predmetno pravo, nije ispunjavala uvjet dobi za priznavanje prava na obiteljsku mirovinu, odnosno nije imala 50, a niti 45 godina života. Tako postavljeni kriteriji stoga su otvorili pitanje moguće diskriminacije temeljem dobi, budući da su osobe koje su „premlade“ ostale bez supružnika trajno zakinute za pravo na isplatu dijela obiteljske mirovine. Tako postavljenim pravilima se zahtjev za ostvarivanje prava na dio obiteljske mirovine uvijek sagledava u kontekstu činjeničnog stanja kakvo je bilo u trenutku smrti preminulog supružnika, a ne u kontekstu činjeničnog stanja preživjele osobe u trenutku podnošenja zahtjeva. U takvim okolnostima zaposlena žena koja je ostala udovica sa 50 godina života i nije koristila pravo na obiteljsku mirovinu sada može koristiti dio obiteljske mirovine ukoliko ispunjava druge ZMO-om propisane uvjete, a ona koja je ostala udovica sa 44 godine i 9 mjeseci starosti to pravo nikada ne može ostvariti. S obzirom na navedeno te učinak navedenih kriterija, potrebno je pojasniti razloge zbog kojih su određene navedene dobne granice te zašto osobe koje su postale udovice i udovci prije 45 godina života nikada i ni pod kojim uvjetima ne mogu ostvariti pravo na korištenje dijela obiteljske mirovine.	Nije prihvaćen Propisana starosna dob za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu bračnog druga i ostalih izjednačenih osoba jedna je od najnižih na području Europske unije. Naime, pretpostavlja se kako mlađe osobe mogu radom osigurati prihode za uzdržavanje, a u slučaju gubitka radne sposobnosti ili brige o malodobnom djetetu, obiteljska mirovina ostvaruje se neovisno o navršenim godinama života. Pravo na obiteljsku mirovinu je samostalno pravo za ostvarivanje kojeg su propisani posebni uvjeti te se ne mogu propisivati drugačiji uvjeti za ostvarivanje tog prava, isključivo u svrhu ostvarivanja prava na dio obiteljske mirovine.
100	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 75. Uz članak 75., stavak 2. točka 2. Sindikat umirovljenika predlaže da se uvjet dobi za ostvarivanje prava na dio obiteljske mirovine spusti sa 65 godina života na 50 godina života, odnosno jednaku dob koja je uvjet za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu. Jer s uvjetom dobi od 65 godina najviše su pogođeni korisnici invalidske i prijevremene starosne mirovine koji imaju male mirovine, a na ostvarivanje prava na dio obiteljske mirovine moraju čekati godinama.	Nije prihvaćen Dob za korištenje dijela obiteljske mirovine nije vezana uz dob za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu, već dob do koje se pretpostavlja radna sposobnost, odnosno 65 godina života.

101	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 75. Kod obiteljskih mirovina jedan segment nije pravedno riješen i to u slučaju izbora osobne mirovine + dodatak 27% od obiteljske mirovine. U životu i u mirovinskom sustavu se događa, da netko kraće ili duže "uživa" svoju mirovinu, a svi primaju isti postotak. Svi smo plaćali doprinose zavisno o visini plaće u radnom vijeku, ali nismo isti broj godina koristili mirovinu. Ako je netko koristio mirovinu 20 i više godina, iskoristio je svoje uplaćene doprinose, ali ako je netko umro nakon godinu dana, iskoristio je samo 5%. Zbog toga predlažem tablicu: ako je netko bio u mirovini 0-5 godina - dodatak bi bio 50% obiteljske mirovine, 6-10 godina = 45%, 11-15 godina = 40%, 16-20 godina = 35%, 21+ godina = 30%. Nepravedno je i nekorektno limitirati obiteljske mirovine cenzusom od 80 AVM-a. Ima bračnih partnera koji su ostvarili respektabilan staž od 80 i više godina i uplatili značajne iznose mirovinskih doprinosa. Predlažem u stavku 5) povećanje cenzusa s 80 na 100 AVM-a (sada bi to bilo s 1.085,60 na 1.357 eura)	Nije prihvaćen Od 1. siječnja 2023. učinjen je značajan iskorak omogućavanjem korištenja dijela obiteljske mirovine (27%) istovremeno uz osobnu mirovinu kako bi se zaštitili korisnici mirovine s nižim prihodima u samačkim kućanstvima. Budući da se radi o iznimci od pravila da se iz sustava generacijske solidarnosti ne mogu istovremeno koristiti dvije mirovine, nužno je propisati odgovarajući limit za određivanje najviše svote dijela obiteljske mirovine, koji je odraz realnih gospodarskih i fiskalnih mogućnosti. Predloženi limit, odnosno cenzus ukupne svote mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja vezan je uz aktualnu vrijednost mirovine, koja se usklađuje dva puta godišnje, čime se osigurava usklađivanje cenzusa s redovnim usklađivanjem mirovina.
102	MILENA KRALJEVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 75. Povećati gornju granicu za ostvarivanje prava na dio obiteljske mirovine koji se isplaćuje korisnicima vlastite mirovine, jer navedeni limit dovodi do nejednakog tretmana korisnika i stvara nepravedne razlike u ostvarivanju prava. Važeći zakon ograničava isplatu dijela obiteljske mirovine na najviše 80 AVM-a, bez obzira na to kolika je bila stvarna mirovina preminulog bračnog druga. Ova mjera nesrazmjerno pogađa korisnike s višim doprinosima tijekom radnog vijeka ili one koji su mirovinu ostvarili svojim dugogodišnjim radom (40 i više godina) – kako vlastitim, tako i onima preminulog supružnika. Cenzus utvrditi u visini najmanje od 1500,00 eura (cca visina obiteljske mirovina od saborskog zatupnika)	Nije prihvaćen Od 1. siječnja 2023. učinjen je značajan iskorak omogućavanjem korištenja dijela obiteljske mirovine (27%) istovremeno uz osobnu mirovinu kako bi se zaštitili korisnici mirovine s nižim prihodima u samačkim kućanstvima. Budući da se radi o iznimci od pravila da se iz sustava generacijske solidarnosti ne mogu istovremeno koristiti dvije mirovine, nužno je propisati odgovarajući limit za određivanje najviše svote dijela obiteljske mirovine, koji je odraz realnih gospodarskih i fiskalnih mogućnosti. Predloženi limit, odnosno cenzus ukupne svote mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja vezan je uz aktualnu vrijednost mirovine, koja se usklađuje dva puta godišnje, čime se osigurava usklađivanje cenzusa s redovnim usklađivanjem mirovina.

103	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 78. Mirovine "novih" umirovljenika od 1.1.1999. značajno su manje od umirovljenih do 31.12.1998. godine zbog pogrešno izračunate prve AVM (35,16 kn). Prosječna mirovina "starih" umirovljenika iznosi 620,84 eura (za staž 28 god 6 mj), a "novih" 566,24 eura (za staž od 31 god. 9 mj). Problem je slijedeći: od 1993.-1998. državni proračun nije uplaćivao doprinose fondovima mirovinskog i zdravstvenog osiguranja (7.028.925.089 kuna), kao ni doprinose koje je trebao uplatiti umjesto poduzeća u sanaciji (488.931.652 kune), što ukupno iznosi 7.524.856.731 kuna).Hrvatski sabor je donio odluku (NN broj 102/1998.) o prenošenju sredstava, a slijedi Pravilnik o načinu i rokovima isplate dodataka od 7,5 milijuna kuna uz mirovinu poznatom kao "100 kn +6%" u pet rata za "stare" umirovljenike (NN broj 136/1998). Početak isplate je bio u studenom 1998., dakle PRIJE IZRAČUNA PRVE AVM, ali nije uzet u obračun prve AVM. Na Nacionalnom vijeću 2017. predstavница HZMO-a je predložila, da se dodatak "100 kn+6%" pretvori u postotak od 10,5%, ali do realizacije nikad nije došlo. Prema ZOMO-u osnovica za izračun prve AVM je bila "dostignuta razina mirovina 31.12.1998. godine", u koju nije bio uračunat dodatak "100 kn+6%", jer se isplaćivao posebno uz mirovinu. Kasnije je taj dodatak 2004. postao sastavni dio mirovine "starih" umirovljenika, pa je i u isplati i danas! Uz ovaj dug postoji i drugi dug od 21,5 milijardi kuna (Odluka Ustavnog suda od 12.5.1998.) koji je nastao zbog nezakonitog usklađivanja mirovina od 1993.-1998.), a isplaćen je od 2006.-2013. godine. To je ukupan dug od 29 milijardi kuna, zbog tih prijevara bila je manja osnovica "dostignuta razina mirovina 31.12.1998." koja nije ušla u izračun prve AVM! U izračunu prve AVM prijav posao odradilo je Povjerenstvo HZMO-a (predsjednik dr. Ante Škember) od kojeg sam dobio pojašnjenje o izračunu: "Utvrđenom AVM mogla se postići približno jednaka prosječna razina mirovina ostvarenih u 1999. godini u odnosu na razinu mirovina ostvarenih prema prijašnjim propisima u ZOMIO do 1998. godine". A kako su to izgledali podaci o približnim mirovinama do 1998. i od 1999. može se vidjeti iz statistike HZMO-a s 31.12.2004. godine: prosječna mirovina "starih" umirovljenika iznosila je 1.918,61 kunu, a "novih" umirovljenika 1.488,38 kuna, što je manje za 28,9%. I to je glavni razlog ovakvih mizernih mirovina u RH, koje su na dnu EU, jer AVM je glavni financijski parametar u izračunu svake mirovine, kao i kod svakog usklađivanja mirovina! Zbog toga je do 2028. potrebno svake godine povećati mirovine "novih" umirovljenika po 10%, da bi udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći došao tek do 50%, što je još jako daleko do obećanih 60% premijera Plenkovića iz 2016. godine!	Nije prihvaćen Prvu aktualnu vrijednosti (AVM) mirovine sukladno članku 175. Zakona o mirovinskom osiguranju iz 1999. godine, Vlada je utvrdila prema dosegnutoj razini mirovina iz druge polovice 1998. godine. Tako utvrđena AVM osiguravala je približno istu prosječnu razinu mirovina ostvarenih u 1999. u odnosu na prosječnu razinu tih mirovina koja bi se dobila da su njihove mirovine određene primjenom propisa koji su bili na snazi do 1998., ali ne i jednakost u svakom pojedinačnom slučaju. Skrećemo pozornost na rješenje Ustavnog suda od 29. rujna 2010. (Narodne novine, br. 117/10.), koji nije prihvatio prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti odredbe članka 175. ZOMO-a iz 1999. godine, u kojoj, između ostaloga, ističe kako je AVM važan faktor za određivanje mirovine pojedinca, ali i ukupnog iznosa mirovinskih izdataka, a Vlada se prilikom donošenja Odluke o AVM-u od 1. siječnja 1999. pridržavala mjerila i rokova propisanih člankom 175. ZOMO-a iz 1999., što demantira tvrdnju o pogrešnom izračunu prve AVM.
104	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 78. Mirovinski faktor nije realan i ima cilj umanjene mirovine.	Nije prihvaćen Mirovinski faktor je parametar na temelju kojeg se određuje opseg priznate mirovine, odnosno isplaćuje li se mirovina u punom ili djelomičnom iznosu, a ne smanjenje mirovine.

105	PUČKI PRAVOBRANITELJ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 79. Vezano uz članak 79. stavak 11., nejasno je zašto se plaće ostvarene za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu ne uzimaju u obzir za utvrđivanje vrijednosnih bodova, već se za tu godinu uzimaju prosječni vrijednosni bodovi. Slijedom toga, predlažemo da se navedena odredba izmijeni te da glasi: „Plaća ostvarena za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu uzima se za utvrđivanje vrijednosnih bodova ili prosječni vrijednosni bodovi iz stavka 9. ovoga članka razmjerno stažu osiguranja u toj godini, ovisno o tome što je za osiguranika, odnosno korisnika mirovine povoljnije.“	Nije prihvaćen Vezano za uračunavanje uplaćenih doprinosa u godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu za izračun visine mirovine, ističemo kako se za izračun vrijednosnih bodova uračunava ostvarena plaća, odnosno osnovica osiguranja. S obzirom na to da se vrijednosni bodovi računaju u odnosu na prosječnu godišnju plaću u Republici Hrvatskoj, koju Državni zavod za statistiku objavljuje tek u ožujku sljedeće kalendarske godine, ostvarivanja prava na mirovinu znatno bi se produžio. Stoga je prikladnije i ekonomičnije odrediti prosječni vrijednosni bod bez uručavanja godine u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu, što ne može značajnije utjecati na svotu mirovine.
106	IGOR MANDIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 79. Predlažem izmjenu teksta stavka 11. članka 79. kako slijedi: "(11) Plaća ostvarena za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu uzima se za utvrđivanje vrijednosnih bodova razmjerno stažu osiguranja u toj godini. 1. Korisnicima mirovine kojima se do dana stupanja na snagu ovog Zakona pri izračunu prosječnih vrijednosnih bodova nije uzimala plaća ostvarena u godini u kojoj su ostvarili pravo na mirovinu određuje im se izračun prosječnih vrijednosnih bodova tako da im se plaća ostvarena za godinu u kojoj su ostvarili pravo na mirovinu uzima za utvrđivanje vrijednosnih bodova razmjerno stažu osiguranja u toj godini. 2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj će dužnosti obaviti izračun prosječnih vrijednosnih bodova korisnicima mirovine iz točke 1. ovoga stavka ovoga članka. Svakom korisniku mirovine, kojem tako izračunati prosječni vrijednosni bodovi budu veći od prosječnih vrijednosnih bodova koji su korisniku mirovine prije dodijeljeni rješenjem, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj će dužnosti uz donošenje rješenja odrediti mirovinu prema ovome stavku ovoga članka pripadajuću od 1. srpnja 2025. godine, ako je mirovina u isplati." Ostali stavci članka 79. ostaju isti.	Nije prihvaćen Vezano za uračunavanje uplaćenih doprinosa u godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu za izračun visine mirovine, ističemo kako se za izračun vrijednosnih bodova uračunava ostvarena plaća, odnosno osnovica osiguranja. S obzirom na to da se vrijednosni bodovi računaju u odnosu na prosječnu godišnju plaću u Republici Hrvatskoj, koju Državni zavod za statistiku objavljuje tek u ožujku sljedeće kalendarske godine, ostvarivanja prava na mirovinu znatno bi se produžio. Stoga je prikladnije i ekonomičnije odrediti prosječni vrijednosni bod bez uručavanja godine u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu, što ne može značajnije utjecati na svotu mirovine.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 79.

Odredba u stavku 11. članka 79. da se plaća ostvarena za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu ne uzima za utvrđivanje vrijednosnih bodova stoji u Zakonu o mirovinskom osiguranju još od 1998. godine. To je loše i neprihvatljivo i nema nikakvog razloga da bude tako. Plaća ostvarena za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu treba se uzimati za utvrđivanje vrijednosnih bodova. Ako je možda slabi stupanj informatizacije bio razlog da se prije 27 godina moglo tolerirati da se ostvarena plaća za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu ne uzima za utvrđivanje vrijednosnih bodova, u današnjem stupnju informatizacije to nikako nije prihvatljivo. Nadalje, ova postojeća odredba je neprihvatljiva, jer je diskriminatorna, pa prema tome protuustavna. U Ustavu RH u članku 14. piše da su svi pred zakonom jednaki, a u Ustavu RH u članku 5. piše da zakoni u Republici Hrvatskoj moraju biti u suglasnosti s Ustavom, a ostali propisi i s Ustavom i zakonom. Budući da je spomenuta odredba diskriminatorna prema korisnicima mirovine kojima se plaća ostvarena u zadnjoj godini ne uzima za utvrđivanje vrijednosnih bodova, ta odredba je protuustavna. Naime, korisnicima koji ostvaruju pravo na mirovinu tijekom godine, a ne 1. siječnja, prema postojećoj lošoj odredbi nije omogućeno da im se uzimaju u obzir sve uplate koje su im uplaćene u mirovinsko osiguranje tijekom zadnje godine, pa prema tome im je uskraćeno pravo na ostvarenje mirovine koja je u pravilu veća od one koja im je izračunata temeljem postojeće loše odredbe. Zašto se plaća ostvarena za godinu u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu ne uzima za utvrđivanje vrijednosnih bodova? Koji je to opravdani razlog da bude tako? Molim predlagatelja ove neprihvatljive loše odredbe koja se provlači u Zakonu o mirovinskom osiguranju još od 1998. godine da da razumno objašnjenje! A ako nema razumnog objašnjenja, molim da se loša odredba u stavku 11. članka 79. prijedloga Zakona promijeni prema mome prijedlogu te da se primijeni na sve ostvaritelje prava na mirovinu kojima je mirovina u isplati, naravno, s početkom primjene od 1. srpnja 2025. tj. kada Zakon stupi na snagu.

Nije prihvaćen

Vezano za uračunavanje uplaćenih doprinosa u godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu za izračun visine mirovine, ističemo kako se za izračun vrijednosnih bodova uračunava ostvarena plaća, odnosno osnovica osiguranja. S obzirom na to da se vrijednosni bodovi računaju u odnosu na prosječnu godišnju plaću u Republici Hrvatskoj, koju Državni zavod za statistiku objavljuje tek u ožujku sljedeće kalendarske godine, ostvarivanja prava na mirovinu znatno bi se produžio. Stoga je prikladnije i ekonomičnije odrediti prosječni vrijednosni bod bez uručavanja godine u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu, što ne može značajnije utjecati na svotu mirovine.

108	DARINKA KLARIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 79. Predlažem da se u ovu važnu odredbu članka 79. doda odredba novog stavka kojom bi se definirao pojam „prosječne godišnje plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za istu kalendarsku godinu.“, te da se obveže Državni zavod za statistiku da tu plaću objavi u Narodnim novinama u veljači/ožujku tekuće godine za prethodnu godinu. Pri tome bi bilo nužno da obuhvat pojma svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj uključuje zaposlene u pravnim osobama svih oblika vlasništva, tijelima državne vlasti i tijelima jedinica lokalne i područne samouprave u RH, zaposlene u obrtu i slobodnim profesijama, te zaposlene osiguranike poljoprivrednike odnosno da je iz takve odredbe jasna primjena veličine koja se stavlja u suodnos s godišnjom bruto plaćom svakog zaposlenika radi izračuna vrijednosnih bodova. Tako bi se jasnije utvrdila obveza DSZ-a da iz JOPPD-a izdvaja plaće za sve oblike rada počevši od 1. siječnja 2014. od kada postoji obveza isplatitelja primitaka za uspostavljanje JOPPD-a, te bi ova odredba imala svoju jasniju primjenu u suodnosu s plaćom zaposlenika u bilo kojem obliku rada. U slučaju prihvatanja prijedloga u završnim odredbama trebalo bi utvrditi njenu primjenu od 1. siječnja 2026. na način da se za umirovljenike koji će steći mirovinu prema odredbama ovog Zakona izračunaju bruto plaće od prve godine kada su svi poslodavci u RH odnosno isplatitelji primanja ili osiguranici koji plaćaju doprinos na osnovicu bili dužni uspostavljati JOPPD.	Nije prihvaćen Nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
109	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. Pozitivnim ocjenjujemo uvođenje zakonskih izmjena koje se tiču ukidanja penalizacije za ranije umirovljenje sa 70 godina života, te ujedno predlažemo da to bude sa 65 godina života, odnosno ostvarivanjem uvjeta za starosnu mirovinu (čl. 83. st. 9. i 10).	Nije prihvaćen Ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije prijevremene starosne mirovine sa 70 godina vezano je uz razdoblje korištenja mirovine, a ne navršenu dob za ostvarivanje starosne mirovine. Raniji izlazak s tržišta rada znači ujedno i dulje razdoblje korištenja mirovine, stoga je predloženo ukidanje tzv. penalizacije nakon dvostrukog maksimalnog razdoblja korištenja prijevremene mirovine.
110	PUČKI PRAVOBRANITELJ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. Vezano uz članak 83., pozdravljamo što je za ostvarivanje prava na povećanje polaznog faktora za određivanje starosne mirovine (dalje u tekstu: bonifikacija) za osiguranika koji prvi puta stječe pravo na starosnu mirovinu nakon 65. godine života u iznosu od 0,45% za svaki mjesec duljeg ostanka u radnom odnosu, odnosno u osiguranju nakon te dobi, u odnosu na postojeći članak 85. stavak 3. ZMO-a, brisan uvjet da treba imati navršenih 35 godine mirovinskog staža, kao i da se bonifikacija nakon 65. godine života ograničava na maksimalno pet godina. Međutim, mišljenja smo da se bonifikacija u navedenom iznosu ne treba vezati uz ispunjavanje uvjeta za starosnu mirovinu isključivo temeljem navršenih godina života, odnosno 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, već i uz uvjete koji su propisani za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. Ovo stoga što se člancima 85. stavcima 5. i 6.	Nije prihvaćen Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika ostvaruje se s navršenih 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, dakle pet godina ranije u odnosu na starosnu mirovinu. Stoga smatramo kako je u tom smislu potrebno prilagoditi i bonifikaciju koja do 65. godine života iznosi 0,15 %, a nakon 65. godine 0,45 %. Ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije prijevremene starosne mirovine sa 70 godina vezano je uz razdoblje korištenja mirovine, a ne navršenu dob za ostvarivanje starosne mirovine. Raniji izlazak sa tržišta rada znači ujedno i dulje razdoblje korištenja mirovine, stoga je predloženo ukidanje tzv. penalizacije nakon dvostrukog maksimalnog razdoblja korištenja prijevremene mirovine, koje iznosi pet godina.

	Nacrtom prijedloga ZMO-a propisuje da se dugogodišnjim osiguranicima koji su navršili 60 godina života i imaju 41 godinu mirovinskog staža u razdoblju od 60. do 65. godine života bonificira svega 0,15% po mjesecu duljeg ostanka u svijetu rada. Ovakvim propisivanjem bonifikacije za osobe koje su ostvarile pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika stavlja ih se, u navedenom razdoblju, u nepovoljniji položaj u odnosu na korisnike starosne mirovine nakon 65. godine života, a koje, uz te godine, trebaju ispunjavati uvjet od minimalno navršenih 15 godina mirovinskog staža. Smatramo da se time nedovoljno potiče osobe koje su ostvarile pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, pa predlažemo da se dulji ostanak u svijetu rada bonificira sa 0,45% nakon ostvarivanja prava na starosnu mirovinu po bilo kojoj osnovi, a ne isključivo nakon navršenih uvjeta za starosnu mirovinu temeljem navršenih 65 godina života. Vezano uz članak 83. Nacrta prijedloga ZMO-a pozdravljamo što se Nacrtom prijedloga ZMO-a, nakon više od 25 godina, ponovo uvodi ukidanje penalizacije, odnosno što se propisuje da će se nakon 70. godine života korisniku prijevremene starosne mirovine po službenoj dužnosti odrediti ista mirovina bez smanjenja polaznog faktora, odnosno da se nakon te dobi prijevremena starosna mirovina više neće penalizirati. Međutim, postupajući po pritužbama građana kroz višegodišnje razdoblje svjedočimo kako mnogi od njih nisu u prijevremenu starosnu mirovinu otišli isključivo svojom voljom, već zbog toga što su kao „višak radne snage“ otpušteni iz firmi, a s obzirom na životnu dob na tržištu rada više nisu bili perspektivni za moguće nove poslodavce. Također neki od radnika ili službenika koji su ispunjavali uvjete za prijevremenu starosnu mirovinu, a zbog narušenog zdravstvenog stanja, nisu bili više u mogućnosti istim intenzitetom obavljati svoje radne obveze, podnosili su zahtjeve za prijevremenu starosnu mirovinu. Stoga smatramo kako zbog navedenog ne treba penalizirati korisnike prijevremene starosne mirovine niti do 70. godine života, već da se penalizacija ograniči do ispunjavanja uvjeta za punu starosnu mirovinu.	
111	ANDREJA PREJEL III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. U stavku 9. preciznije tekstom obuhvatiti i ostale statute penalizacije korisnika, kao npr. korisnici koju su nakon ostvarene prijevremene starosne mirovine i ponovnog radnog odnosa do polovice radnog vremena u određenom trajanju, ostvarili NOVO priznato pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ali uz daljnju penalizaciju iz prethodne prijevremene mirovine.	Prihvaćen Prihvaća se.

112	MAJA HOLEK III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. Predlažem da se u Nacrtu prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju u članku 83 stavak 6. briše dio teksta "prije navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovom zakonu." Na taj način bi se osiguranici (naročito žene koje su u prijelaznom razdoblju za starosnu mirovinu), a koji su bili na redovitom visokoškolskom obrazovanju izjednačili sa osiguranicima koji su završili redovito srednjoškolsko obrazovanje. Visokoobrazovani su u nejednakom (diskriminirajućem) i nepravednom položaju u odnosu na osiguranike koji su završili srednjoškolsko obrazovanje jer ne mogu do prije navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovom zakonu" imati 41 godinu staža osiguranja efektivno. Primjer: žena rođena 23.04.1962 godine, VSS, ima prvi uvjet za starosnu mirovinu u 2026 (prijelazno razdoblje), ali će imati „samo“ 40 godina staža osiguranja. Ako ostane raditi i nakon te starosne dobi i ostvari 41 godinu staža neće imati ista povećanja kao osoba koja je završila SSS i ostvarila 41 godine staža osiguranja prije starosne dobi. Žena rođena 23.04.1962. godine, SSS, ima prvi uvjet za starosnu mirovinu u 2026.g. (prijelazno razdoblje), i imati će 44 godina staža osiguranja. Ako ostane raditi i nakon dobi za odlazak u starosnu mirovinu imat će kod izračuna mirovine dvije vrste povećanja. Osiguranik sa VSS je tako u neravnopravnom položaju s obzirom na osiguranika sa SSS	Nije prihvaćen Osobe koje rano ulaze u svijet rada nerijetko rade na lošije plaćenim poslovima, koje najčešće pretpostavljaju i određenu fizičku sposobnost, stoga im se institutom starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika osigurava ranije umirovljenje. Nasuprot tome, visoko obrazovane osobe ulaze u svijet rada u kasnijoj životnoj dob, najčešće rade na poslovima koji nisu fizički zahtjevni i nerijetko ostaju u svijetu rada i nakon propisane zakonska dobi za starosnu mirovinu. Također, na visinu mirovine ne utječe samo navršeni mirovinski staž, već i plaće ostvarene tijekom radnoga vijeka. Stoga, osobe koje su zbog redovnog studiranja kasnije ušle u svijet rada često imaju veće plaće od onih koji ulaze ranije na tržište rada te na taj način kompenziraju kraći mirovinski staž.
113	MIRKO GRIZELJ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. Uz članak 83. stavak 4., vezano na prijedlog da se ukine ograničenje od pet godina te će uvećani polazni faktor moći biti veći od 1,27, predlažem retroaktivnu primjenu na mirovine ostvarene poslije 1. siječnja 2025. (ili ranije), kako umirovljenici koji su radili duže od pet godina nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu ne bi bili zakinuti. (načelo jednakosti).	Nije prihvaćen Izmjene zakonskih propisa u mirovinskom osiguranju u pravilu se primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu, što je karakteristika svih mirovinskih sustava.

**SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE
III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA
ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83.**

Uz članak 83. stavak 3. Sindikat umirovljenika Hrvatske predlaže retroaktivnu primjenu odredbe o penalizaciji od 0,2 % po mjesecu ranijeg odlaska u mirovinu na sve mirovine ostvarene poslije 1999. godine, a koja bi se primjenjivala na sve postotke penalizacije veće od 0,2 % po mjesecu ranijeg odlaska u mirovinu, radi djelomičnog ujednačavanja penalizacije unutar grupe korisnika prijevremene starosne mirovine, s obzirom da postoje korisnici koji su penalizirani sa 0,10 % po mjesecu, i oni koji su penalizirani sa 0,34 % po mjesecu ranijeg odlaska u mirovinu, odnosno za pet godina ranijeg umirovljenja imamo korisnike koji su penalizirani od 6 % pa sve do 20,4 posto. Ne bi se mijenjali postoci za one koji su penalizirani za manje od 0,2 % po mjesecu ranijeg odlaska u mirovinu. Uz članak 83. stavak 4. predlažemo retroaktivnu primjenu na sve mirovine ostvarene poslije 2013. godine, i to u odnosu na sve postotke uvećanja koji su manji od 0,45 % po mjesecu kasnijeg odlaska u mirovinu (načelo jednakosti). Uz članak 83. stavak 5. i 6. predlažemo uvećanje od 0,45 % po mjesecu kasnijeg odlaska u mirovinu, jednako kao i kod odgođene starosne mirovine, čime st 6. ne bi ni bio potreban (načelo jednakosti). Dugogodišnji osiguranici su uglavnom osobe koje su većinom radile na slabo plaćenim poslovima te su oštećeni nižom bonifikacijom (0,15 % po mjesecu kasnijeg odlaska u mirovinu), zbog čega smatramo da se bonifikacija treba ujednačiti. Uz članak 83. stavak 9. predlažemo ukidanje penalizacije po službenoj dužnosti sa 65 a ne 70 godina života. Naime, prosječni staž starosnih umirovljenika iznosi 32 godine, a prijevremenih starosnih umirovljenika četiri godine više, stoga nema razloga da se prijevremeni starosni umirovljenici penaliziraju do 70. godine života.

Nije prihvaćen

U odnosu na retroaktivnu primjenu odredbe o penalizaciji od 0,2 % u cilju izjednačavanja visine smanjenja različitih kategorija umirovljenika, posebno skrećemo pozornost kako je smanjenje polaznog faktora od 0,2 % u primjeni od 2019. godine, stoga je i predloženo ukidanje smanjenje polaznog faktora, tzv. penalizacije s navršenih 70 godina i zatečenim korisnicima, što će u najvećoj mjeri obuhvatiti upravo korisnike koji su prijevremenu starosnu mirovinu ostvarili s većim stupnjem smanjenja. Vezano za retroaktivnu primjenu odredbi o povećanju polaznog faktora, tzv. bonifikaciji, ističemo kako se izmjene zakonskih propisa u pravilu primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu. U vezi izjednačavanja tzv. bonifikacije za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ističemo kako se radi o vrsti mirovine koja se ostvaruje pet godina ranije od propisane dobi za starosnu mirovinu, što pretpostavlja i duže korištenje mirovine. Stoga ne nalazimo opravdani razlog za izjednačavanja tzv. bonifikacije za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa starosnom mirovinom. Ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije prijevremene starosne mirovine sa 70 godina života vezano je uz razdoblje korištenja mirovine, a ne navršenu dob za ostvarivanje starosne mirovine. Raniji izlazak sa tržišta rada znači ujedno i dulje razdoblje korištenja mirovine, stoga je predloženo ukidanje tzv. penalizacije nakon dvostrukog maksimalnog razdoblja korištenja prijevremene mirovine, koje iznosi pet godina.

115	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. Naš ZOMO ne može bez nepravdi i diskriminacije, 10 puta se mijenjao, uvijek nekoga oštetiti, pa sada i kod prijevremenih mirovina imamo četiri režima penalizacije: 1. od 1999.-2010. iznosi maksimalno za pet godina ranijeg umirovljenja 9% ili 0,15% mjesečno, 2. od 2010.-2013. od 9-20,4%, 3. od 2014.-2018. od 6-19,2% i 4. od 2019. 12% ili 0,2% mjesečno. Predlažem: svima do 70. rođendana do ukidanja penalizacije ujednačiti polazni faktor na 0,15% koji je bio do 2010. ili na 0,20% koji je od 2019. godine. Postoji još jedan problem i nepravda kod dviju vrsta starosnih mirovina, a to je bonus za duži rad: od 1.1.2014. Sabor je donio odluku o bonusu od 0,15% za svaki mjesec rada nakon 65. godine života (uvjet 35 godina staža) i nakon 60. godine života za dugogodišnje osiguranike s uvjetom 60 godina života i 41 godinom staža. I onda je "pametni" ministar Pavić 1.1.2019. ukinuo bonus s uvjetom 60/41 (?). Kaže on "ovi su dvostruko nagrađeni, nemaju penalizaciju i imaju bonus 0,15%", pa je 1.1.2023. bonus ipak vraćen, ali je u međuvremenu za rad nakon 65. godine bonus postao trostruko veći i iznosi 0,45%. Umirovljenici 60/41 ostvarili su respektabilan staž od 42 godine i pet mjeseci, produžili su rad nakon 41. godine i zaslužuju barem bonus od 0,30%, a osim toga sigurno su potentniji za dodatni rad s obzirom na godine!	Nije prihvaćen U odnosu na retroaktivnu primjenu odredbe o penalizaciji od 0,2 % u cilju izjednačavanja visine smanjenja različitih kategorija umirovljenika, posebno skrećemo pozornost kako je smanjenje polaznog faktora od 0,2 % u primjeni od 2019. godine, stoga je i predloženo ukidanje smanjenja polaznog faktora, tzv. penalizacije s navršenih 70 godina i zatečenim korisnicima, što će u najvećoj mjeri obuhvatiti upravo korisnike koji su prijevremenu starosnu mirovinu ostvarili s većim stupnjem smanjenja. Vezano za retroaktivnu primjenu odredbi o povećanju polaznog faktora, tzv. bonifikaciji, ističemo kako se izmjene zakonskih propisa u pravilu primjenjuju od dana stupanja zakona na snagu i nemaju retroaktivnu primjenu, a korisnici ostvaruju pravo na mirovinu sukladno zakonskim propisima koji su na snazi u trenutku odlaska u mirovinu. U vezi izjednačavanja tzv. bonifikacije za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ističemo kako se radi o vrsti mirovine koja se ostvaruje pet godina ranije od propisane dobi za starosnu mirovinu, što pretpostavlja i duže korištenje mirovine. Stoga ne nalazimo opravdani razlog za izjednačavanja tzv. bonifikacije za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika sa starosnom mirovinom. Ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije prijevremene starosne mirovine sa 70 godina vezano je uz razdoblje korištenja mirovine, a ne navršenu dob za ostvarivanje starosne mirovine.
116	NIKO ČANČAREVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. Korisnici prijevremene starosne mirovine koji rade do polovice punog radnoga vremena uplaćuju svaki mjesec doprinos za mirovinsko osiguranje, znači aktivni su u svijetu rada i aktivno pridonose mirovinskim fondovima. Zašto onda imaju pravo na ponovni izračun mirovine tek nakon navršene dvije godine rada s polovicom punog radnog vremena? Što ako im radni odnos prestane nakon 1 godinu 11 mjeseci i 20 dana? Znači da nemaju pravo na ponovni izračun mirovine unatoč svim plaćenim doprinosima i da im ti plaćeni doprinosi propadaju? Predlažem da slučaju prestanka radnoga odnosa imaju pravo na ponovni izračun mirovine bez obzira da li su radili 1, 2 ili 23 mjeseca, upravo zbog plaćenih doprinosa. Isto tako predlažem da kako im se za svaki mjesec ranijeg umirovljenja polazni faktor smanjuje za 0,2 tako neka im se i dodatni rad u mirovini vrednuje na isti način, za svaki navršeni mjesec rada, sukladno članku 79. stavku 12. ovoga prijedloga Zakona.	Nije prihvaćen Za sve korisnike mirovine, neovisno o vrsti prava, omogućeno je ponovno određivanje mirovine, odnosno ostvarivanje prava na novu mirovinu nakon navršene jedne godine staža osiguranja te se ne može propisati iznimka u pogledu tog uvjeta samo za korisnike prijevremene starosne mirovine.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83.

Poštovani, mišljenja sam da bonifikacija za dugogodišnje osiguranike koji imaju najmanje 41 godinu ukupnog radnog staža je podcijenjena u odnosu na bonifikaciju koju netko ostvaruje sa godinama života za pravo na starosnu mirovinu a bez obzira na ukupan radni staž. Mišljenja sam da po tom pitanju dužina radnog staža i vrijeme koje je netko uplaćivao itekako zaslužuje da se dodatno nagradi kad osiguranik koji je jako mlad počeo raditi nastavi raditi nakon određene životne dobi i radnog staža koji je najmanje 10 godina veći (41) od prosjeka koji osiguranici imaju u RH (31 godina) . Prema statističkim podacima takvih obveznika sa najmanje 41 godinom efektivnog radno staža je u RH je jako malo (4,8%). Predlažem da se za takve osiguranike polazni faktor dodatno poveća ovisno o povećanju godina života i godina efektivnog radnog staža. 5) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji prvi put stječe mirovinu prema ovom Zakonu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava: - za 0,15 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika od navršenih 60. godine života i 41. godine efektivnog staža do navršenih 61. godine života i 42. godine efektivnog staža, -za 0,25 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih 61. godine života i 42. godine efektivnog staža do navršenih 62. godine života i 43. godine efektivnog staža -za 0,35 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih 62. godine života i 43. godine efektivnog staža do navršenih 63. godine života i 44. godine efektivnog staža - za 0,40 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih 63. godine života i 44. godine efektivnog radnog staža 6) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za osiguranika koji prvi put stječe mirovinu i koji je navršio 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju prije navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava u skladu sa utvrđenim postocima stavka 5. ovog članka a nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu povećava se za 0,45 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu.

Nije prihvaćen

Bonifikacija za korisnike prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika uvedena je radi nagrađivanja korisnika s dugotrajnim osiguranjem. Budući da se radi o korisnicima koji pravo na mirovinu mogu bez penalizacije ostvariti pet godina prije propisane životne dobi za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu, smatramo opravdanim zadržati bonifikaciju od 0,15%, jednako za sve osiguranike koji su navršili 41 godinu staža osiguranja budući da se honorira upravo dugotrajno osiguranje, neovisno o navršenim godinama života. Osim toga, propisivanjem različitih postotaka bonifikacije, dovelo bi se u nejednak položaj korisnike istog prava.

118	ANTUN ČIČAK III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. Poštovani, članak 171. ovog prijedloga zakona predviđa smanjenje godina s kojima osiguranik može ići u punu starosnu mirovinu ako je određeno vrijeme proveo na poslovima na kojima se staž računa u uvećanom trajanju (beneficirani staž). Sukladno odredbama stavka 4. ovog članka zakona "Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 2. ovoga članka povećava za 0,45 % po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu." uvećanje polaznog faktora iz stavka 2. ovog članka treba početi obračunavati od onog trenutka kada je osoba ispunila uvjete za punu starosnu mirovinu (za muškarce 65 godina minus godine smanjenja za ostvarenje staža u uvećanom trajanju, a za žene sukladno periodičom uvećanju minus uvećani staž). Kako u stavku 4. ovog članka nije izriječno navedena navršena dob osiguranika nego se precizira da se uvećanje polaznog faktora iz stavka 2. počinje računati "nakon navršenih godina života osiguranika za stjecanje prava na starosnu mirovinu". Nadam se da sam dobro shvatio ovaj članak te Vas molim dodatno objašnjenje.	Primljeno na znanje Polazni faktor, tzv. bonifikacija, povećava se za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu nakon propisane starosne dobi. Dakle, za starosnu mirovinu za svaki mjesec nakon navršene 65. godine života za muškaraca, polazni faktor se povećava za 0,45%. dok je za žene ta dob nešto niža i računa se prema prijelaznom razdoblju, a u 2025. godini računa se od navršenih 63 godine i 9 mjeseci. Isto se primjenjuje i za osiguranike koji pravo na starosnu mirovinu ostvaruju po osnovi sniženja dobne granice i to za svaki mjesec duljeg rada nakon dobi s kojom su po toj osnovi ispunili uvjet.
119	DAVOR GOLEK III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 83. (9) Korisniku prijevremene starosne mirovine Zavod će po službenoj dužnosti odrediti prijevremenu starosnu mirovinu bez smanjenja polaznog faktora iz stavka 3. ovoga članka od prvog dana idućeg mjeseca u kojem je korisnik navršio 70 godina života. Zdrava i neuvrnutu logika govori da penalizaciju koja se obračunava korisniku prijevremene starosne mirovine treba ukinuti u trenutku kada korisnik ispuni uvjete za punu starosnu mirovinu, znači sa navršenih 65 godina života, a ne 5 godina nakon toga, tj. nakon što je korisnik navršio 70 godina života. Osim ako nemate nekakvu potpuno nečasnu namjeru, tl. uštedjeti neki euro na ljudima koji su ionako jednom nogom već u grobu. Dakle, ovo predsmrtno povećanje mirovina mnogi neće ni doživjeti. Stoga vrlo jasno predlažem da se u čl. 83. stavak 9. brojka 70 zamijeni brojkom 65.	Nije prihvaćen S obzirom na relativno nisku stopu smanjenja prijevremene starosne mirovine, svega 0,2 % za svaki mjesec ranijeg ostvarivanja prava (maksimalno 12 %), ukidanje penalizacije sa 65 godina života nije komplementarno s ostalim mjerama jer ne utječe pozitivno na potrebu obeshrabrivanja prijevremenog umirovljenja. Ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije prijevremene starosne mirovine sa 70 godina vezano je uz razdoblje korištenja mirovine, a ne navršenu dob za ostvarivanje starosne mirovine. Raniji izlazak s tržišta rada znači ujedno i dulje razdoblje korištenja mirovine, stoga je predloženo ukidanje tzv. penalizacije nakon dvostrukog maksimalnog razdoblja korištenja prijevremene mirovine.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 85.

Trgovačko društvo Securitas Hrvatska d.o.o. ovim putem predlaže da se odredba čl. 85. st. 1. t. 3. promijeni na način da ista glasi: „starosnu mirovinu korisnika koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti 1“ Razlog: Ovim putem želimo iznijeti argumentaciju u korist toga da se umirovljenicima koji su ostvarili starosnu na mirovinu, bez obzira na navršene godine života, ne umanjuje iznos mirovine ako se odluče nastaviti raditi na puno radno vrijeme, već da im se omogući primanje pune mirovine uz zaposlenje na puno radno vrijeme. Naime, umirovljenik je svoje pravo na mirovinu ostvario temeljem godina rada i uplaćenih doprinosa, u skladu sa zakonima koji reguliraju mirovinski sustav. Dakle, radi se o stečenom pravu koje ne bi trebalo biti umanjeno ili derogirano zbog činjenice da je osoba odlučila raditi puno radno vrijeme i nakon umirovljenja. Umirovljenik kroz rad u mirovini ima priliku ostati aktivan, prenositi svoje znanje i iskustvo, dodatno doprinositi društvu i gospodarstvu, a nerijetko i popuniti kadrovsku prazninu u deficitarnim zanimanjima. Umirovljenika koji želi i ima priliku raditi puno radno vrijeme ne bi zbog toga trebalo kažnjavati i penalizirati na način da mu se umanjuje mirovina, već naprotiv, takav angažman treba omogućiti. Umirovljenici koji rade nastavljaju plaćati poreze i doprinose, čime dodatno pune državni proračun, što se ne bi događalo ako bi bili samo pasivni primatelji mirovina. U mnogim razvijenim državama umirovljenici imaju pravo raditi puno radno vrijeme i primati punu mirovinu. Time se prepoznaje realnost dužeg životnog vijeka i potrebe za fleksibilnijim modelima rada u starijoj dobi. Također, na takav način se ne oduzima niti ne ograničava stečeno pravo na primanje punog iznosa mirovine uz zaposlenje na puno radno vrijeme. Slijedom navedenog, ukazujemo da, ako se umirovljenika, koji se zaposli na puno radno vrijeme kazni na način da tada ostvari pravo samo na primanje pola mirovine, takvim postupanjem se zadire u stečena prava, ista se oduzimaju, a osjetljivu društvenu skupinu se neopravdano kažnjava i marginalizira, što svakako nije u skladu s temeljnim pravima i slobodama čovjeka, kao niti s pravnom stečevinom EU. Nadalje, penaliziranje radno aktivnih umirovljenika može predstavljati oblik dobne diskriminacije, jer se umanjuje pravo koje su pošteno stekli samo zato što su radno aktivni. Zbog svega navedenog, predlažemo da se razmotri promjena postojećih propisa na način da se omogući zapošljavanje svih umirovljenika na puno radno vrijeme bez umanjenja njihove mirovine. Takva praksa je pravednija, društveno korisnija i dugoročno održivija za mirovinski sustav te se njome štite osobna prava i slobode, kao i pravna stečevina EU.

Nije prihvaćen

S obzirom na kretanja na tržištu rada iznimno je omogućeno primanje mirovine uz rad u punom radnom vremenu za one korisnike starije od 65 godina. Smatramo kako ne bi bilo opravdano isplaćivati punu mirovinu prilikom rada u punom radnom vremenu jer takve osobe, osim mirovine, primaju i puni iznos plaće. Također, osobe koje nakon navršene dobi za starosnu mirovinu nastave raditi bez korištenja mirovine imaju pravo na tzv. bonifikaciju od 0,45 % po mjesecu kasnijeg umirovljenja.

121	MAJA HOLEK III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 85. U novi ZOMO treba majkama uvesti snižavanje dobne granice za svako rođeno dijete kao što je navedeno u Programu Vlade (cilj 2.1. Osnaživanje obitelji i podrška mladima.	Nije prihvaćen Svrha uvođenja dodanog staža mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. bila je da se na odgovarajući način, u skladu s gospodarskim mogućnostima, smanje razlike u visini mirovina između žena i muškaraca, nastale kao posljedica korištenja roditeljskog dopusta i privremene spriječenosti za rad radi njege djeteta. S obzirom na kratak prosječan mirovinski staž od 31 godine, Vlada Republike Hrvatske kontinuirano poduzima mjere za poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, u cilju dugoročne održivosti mirovinskog sustava i poboljšanja adekvatnosti mirovina, a omogućavanje priznanja dodanog staža za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu ne bi doprinosilo tom cilju.
122	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 85. Uz članak 85. stavak 1. točka 19. gdje piše o mirovinskom faktoru za „obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo jednom članu obitelji s navršenih 65 godina života koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja duljeg od polovice punog radnog vremena, odnosno za vrijeme obavljanja obrta ili samostalne djelatnosti – 0,385“, Sindikat umirovljenika predlaže da mirovinski faktor iznosi 0,5.	Nije prihvaćen S obzirom na to da se umirovljenicima u slučaju rada u punom radnom vremenu određuje isplata pola mirovine, a obiteljska mirovina za jednog člana određuje se primjenom mirovinskog faktora 0,77, predloženo je da u slučaju zaposlenja u punom radnom vremenu mirovinski faktor za obiteljsku mirovinu iznosi 0,385, što je 50 % od mirovinskog faktora 0,77.
123	DAMIR PERIS III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 85. Poštovani, Vezano za mirovinski faktor u članku 85., točki 16. koji glasi "invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja u trajanju duljem od polovice punog radnog vremena, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, ako je uzrok bolest ili ozljeda izvan rada 0,5." Smatram da se mirovinski faktor ne bi trebao umanjivati za vrijeme zaposlenja, već da bi trebao ostati isti jer se time praktički kažnjava osobe s invaliditetom jer su se zaposlile. Alternativno, ako se već umanjuje mirovinski faktor za vrijeme zaposlenja predlažem da se razlika novca uplaćuje kao doprinos za mirovinsko osiguranje, kako bi se invalidska mirovina mogla zbrajati (zajedno s ostvarenim plaćama na koje su plaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje) u prihod za obračun vrijednosnih bodova prilikom odlaska u starosnu mirovinu. Hvala. S poštovanjem, Damir Peris	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona propisano je umanjenje mirovinskog faktora prilikom zaposlenja u trajanju duljem od polovice punog radnog vremena i za ostale kategorije umirovljenika, stoga nije moguće posebno izdvojiti korisnike invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti na način da se njima mirovina ne obustavlja ako se zaposle. Ovim se ni na koji način osobe s invaliditetom ne stavljaju u nepovoljniji položaj u odnosu na ostale, već upravo suprotno. Naime, kod ostalih kategorija umirovljenika se prilikom zaposlenja duljem od polovice punog radnog vremena mirovinski faktor umanjuje za 50 %, dok se korisnicima invalidske mirovine on umanje s 0,8 na 0,6667 ili 0,5 ovisno o uzroku invalidnosti. Također, propisana je i mogućnost da korisnici invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koji navršu jednu godinu staža osiguranja nakon umirovljenja, mogu ostvariti pravo na starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika.

124	TANJA ATLIJA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 85. Može li se kako regulirati kod osiguranika iz t.17.ovog članka zadržavanje istog mirovinskog faktora- znači da se ne umanjuje- ako se samostalna djelatnost (domaća radinost/sporedno zanimanje) obavlja na pola radnog vremena ili isključivo mora biti na puno radno vrijeme? Naravno uz pripadajuće plaćanje obveznih doprinosa.	Nije prihvaćen Skrećemo pozornost kako su obavljanje djelatnosti obrta, domaće radinosti ili sporednog zanimanja te prava i obveze koje proizlaze iz obavljanja tih djelatnosti uređene Zakonom o obrtu iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva. Ovim Nacrtom prijedloga zakona samo se propisuje obveza na mirovinsko osiguranje. Zbog specifičnosti djelatnosti obrta, kao i prava i obveza koje proizlaze iz osiguranja na osnovi obrta prema ovom Prijedlogu zakona, Zakonu o doprinosima te drugim propisima, a koja pretpostavljaju rad s punim radnim vremenom, odnosno samostalnost u određivanju radnog vremena i odlučivanju o eventualnom prestanku obavljanja djelatnosti moguć je rad uz mirovinu samo u punom radnom vremenu.
125	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 87. U prvom Zakonu o mirovinskom osiguranju u primjeni od 1.1.1999. najniže mirovine se NISU PENALIZIRALE, jer su već formulom "godine staža x AVM" bile najniže, a onda je "pametni" ministar Davorko Vidović 2001. i na njih "udario" penalizaciju, pa smo dobili novi institut "niže mirovine od najnižih" i sada ih već treći put povećavamo (2019. za 8 eura, pa sada za 12 eura), jer su stvarno mizerne. Zbog toga predlažem ODMAH u ovim izmjenama UKIDANJE PENALIZACIJE za sve korisnike najnižih mirovina koji ju imaju. Važno je znati, da je u prethodnom sazivu Sabora na dnevnom redu bio prijedlog Silvana Hrelje o tom ukidanju penalizacije iz Sporazuma s premijerom Plenkovićem. Kako do kraja mandata (ožujak 2024.) taj prijedlog zakona nije bio u saborskoj raspravi, nije riješen i nije se vratio na dnevni red sadašnjeg saziva Sabora. Na taj način bi se ispravila nepravda iz 2001., a ukidanje penalizacije bi imalo veći efekt nego mizerna povećanja od 3%.	Nije prihvaćen Ističemo kako je Nacrtom prijedloga zakona predloženo ukidanje penalizacije za sve korisnike prijevremene starosne mirovine s navršenih 70 godina života, stoga nije moguće propisivati drugačije uvjete u pogledu najniže mirovine, posebno uzimajući u obzir dodatno treće povećanje najniže mirovine.
126	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 88. Kao i za džnosnike, ukida se Zakon o najvišoj mirovini.	Nije prihvaćen Nije predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.
127	VITOMIR BEGOVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 90. Sada predložena od predlagača mala korekcija formule za usklađivanje mirovina u uvjetima galopirajuće inflacije tj.stvarnog a ne statističkog rasta cijena, nije dovoljna.U nekim drugim uvjetima vjerojatno bi bila prihvatljiva. Zato se predlaže promjena važećeg modela usklađivanja mirovina na način da se primjeni stopa usklađivanja mirovina (indeks potrošačkih cijena ili indeks rasta plaća) u visini od 100 posto ovisno o tome što je u određenom razdoblju usklađivanja povoljnije.	Nije prihvaćen Vezano za usklađivanje mirovina prema 100 % povoljnijem indeksu, ističemo kako je predloženi model 85%:15% prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljniji u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu.

128	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Promjena formule usklađivanja mirovina s povoljnijim omjerom 85:15, umjesto 70:30 radi osiguranja primjerenije usklađenosti mirovina u odnosu na rast plaća i potrošačkih cijena. Ovdje predlažemo da se mirovine usklađuju 100% prema povoljnijem od dva parametra (rast troškova života ili rast plaća) (čl. 91.).	Nije prihvaćen Vezano za usklađivanje mirovina prema 100 % povoljnijem indeksu, ističemo kako je predloženi model 85%:15% prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljniji u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu.
129	IGOR MANDIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Predlažem izmjenu teksta stavaka 1., 2. i 5. članka 91., te da se stavak 3. briše, a stavci 4. i 5. postaju stavci 3. i 4., tako da članak 91, sada glasi: "(1) Zavod po službenoj dužnosti usklađuje mirovine od 1. siječnja, 1. travnja, 1. srpnja i 1. listopada svake kalendarske godine prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine utvrđenoj po stopi iz stavka 2. ovoga članka, bez donošenja rješenja. (2) Stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine koja se primjenjuje 1. siječnja, 1. travnja, 1. srpnja i 1. listopada svake kalendarske godine određuje se tako da se uzme veća stopa od slijedeće dvije stope: stopa promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u prethodnom tromjesečju u odnosu na tromjesečje koje mu prethodi i stopa promjene prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnom tromjesečju u odnosu na tromjesečje koje mu prethodi." (3) Aktualna vrijednost mirovine ne usklađuje se ako je stopa usklađivanja iz stavka 2. ovoga članka jednaka nuli ili manja od nule. (4) Aktualnu vrijednost mirovine odlukom utvrđuje Upravno vijeće Zavoda na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku najkasnije dva mjeseca nakon isteka svakog tromjesečja."	Nije prihvaćen Kvartalno usklađivanje mirovina tehnički je složenije te iziskuje promjene u radu Državnog zavoda za statistiku što nije predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.

130	IGOR MANDIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Zbog usklađivanja mirovina od 1998. godine po lošim formulama 50%:50% i 70%:30% mirovine su potpuno obezvrjeđene i svake godine je udio prosječne mirovine u odnosu na prosječnu plaću sve manji i manji. Prijedlogom usklađivanja 85%:15% će se obezvrjeđivanje mirovina nastaviti malo sporije, ali će se zasigurno nastaviti, te će udio prosječne mirovine u odnosu na prosječnu plaću i dalje biti sve manji i manji. Na takav način se do kraja mandata ove Vlade RH nikako ne može postići da udio prosječne mirovine u odnosu na prosječnu plaću prema obećanju Vlade RH bude 60%. Predlažem da se udio prosječne mirovine u odnosu na prosječnu plaću od 60% postigne odmah i to na način da se aktualna vrijednost mirovine sa sadašnjeg iznosa 13,57 EUR podigne odmah na iznos 23,20 EUR. Predlažem da nakon toga daljnje usklađivanje mirovina bude ne samo dva puta godišnje nego barem 4 puta godišnje tj. svaka tri mjeseca te da usklađivanje ne bude po lošoj formuli 85%:15% nego da bude tako da se uzme veća stopa od slijedeće dvije stope: stopa promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u prethodnom tromjesečju u odnosu na tromjesečje koje mu prethodi i stopa promjene prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnom tromjesečju u odnosu na tromjesečje koje mu prethodi sve prema mom prijedlogu teksta stavka 1. i 2. članka 91. Stavak 3. treba obrisati, a stavci 4. i 5. postaju stavci 3. i 4. članka 91.	Nije prihvaćen Kvartalno usklađivanje mirovina tehnički je složenije te iziskuje promjene u radu Državnog zavoda za statistiku što nije predmet ovog Nacrta prijedloga zakona. Predložena izmjena formule usklađivanja mirovina u omjeru 85:15 prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena, osigurava dugoročno primjereniji i sigurniji rast mirovina u odnosu na plaće te će se time zaustaviti smanjenje udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći. Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju adekvatnosti mirovina.
131	MIROSLAV POLJAK III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Predlažem jednako usklađivanje mirovina I i II stupa i to na način da se primjene i na postojeće umirovljenike. Sada imamo situaciju da oni umirovljenici iz II stupa koji su u mirovinu stupili do 1. siječnja 2019 imaju usklađenje identično kao u I stupu. Od 01. siječnja 2019 mirovine iz II stupa se usklađuju prema porastu indeksa potrošačkih cijena. Da li je prihvatljivo da u istom sustavu imamo dva potpuno konceptijski različita rješenja? Kako to u praksi izgleda najbolje se vidi na usklađenju u drugom polugodištu 2024. godine, I stup usklađenje 7,46%, a II stup 0,6%. Svakako treba to pogledati i dugoročno, na vlastito primjeru mogu pokazati da kumulativno usklađenje mirovina od 01. srpnja 2020. do danas za I stup iznosi 51%, a za drugi stup upola manje 26%.	Nije prihvaćen I. mirovinski stup je javni sustav koji nije usporediv s II. mirovinskim stupom u pogledu načina financiranja, upravljanja i raspodjele mirovina s obzirom na to da II. mirovinski stup isključivo ovisi o uplaćenim doprinosima i njihovoj kapitalizaciji. Budući da se radi o dvije različite vrste mirovinskih sustava, posebno u odnosu na način financiranja, nema opravdanog razloga za izjednačavanje modela usklađivanja mirovina u oba mirovinska stupa.

132	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Uz članak 91. stavak 2. Sindikat umirovljenika predlaže usklađivanje mirovina 100 % prema povoljnijem indeksu rasta cijena ili plaća, a kao prijelazno rješenje najmanje s formulom 90:10 %. Naime, još prije dvije godine putem Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe dobili smo obećanje da će se promijeniti formula na 85:15 i za par godina dana doći do 100 %, pa smatramo da je već ovim zakonskim izmjenama trebalo povišiti taj omjer na najmanje 90:10 %.	Nije prihvaćen Vezano za usklađivanje mirovina prema 100 % povoljnijem indeksu, ističemo kako je predloženi model 85%:15% prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljniji u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu.
-----	---	---

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91.

Članak 91 (1) se ne mijenja. (2) Stopa usklađivanja aktualne vrijednosti mirovine koja se primjenjuje 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine određuje se tako da se ustanovi stopa promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi i stopa promjene prosječne brutoplaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi, i to: – ako je stopa promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena veća od stope promjene prosječne brutoplaće, stopa usklađivanja mirovina određuje se kao 110% stope promjene prosječnog indeksa potrošačkih cijena ili – ako je stopa promjene prosječne brutoplaće veća od stope promjene prosječnog indeksa cijena, ili ako su stope jednake, stopa usklađivanja mirovina određuje se kao 110% stope promjene prosječne brutoplaće. (3) Za izračun stope promjene potrošačkih cijena ovoga članka uzimaju se apsolutni brojevi tih stopa. (4) se ne mijenja
 Obrazloženje: Bitni cilj ovog Zakona o mirovinskom osiguranju je povećanje adekvatnosti mirovina. Dosadašnji način usklađivanja 70%:30%, kao i predloženi 85%:15% prema većoj stopi rasta bilo prosječnih potrošačkih cijena bilo prosječne brutoplaće matematičkom zakonitošću vode do naizgled malog ali stalnog stvarnog smanjena adekvatnosti mirovina. Naime, kada je stopa rasta prosječnih potrošačkih cijena veća od stope rasta brutoplaće navedenim usklađivanjima pada realna kupovna moć mirovina. Ako je porast prosječne brutoplaće veći od stope rasta prosječnih potrošačkih cijena umirovljenici ne participiraju u punoj mjeri u porastu realne kupovne moći. Takva se smanjenja adekvatnosti mirovina kroz godine samo gomilaju. Zbog oporezivanjem mirovina postotak usklađivanja je za sve mirovine veće od poreznog praga (sada 600 Eura) manji od nominalne vrijednosti usklađivanja koja se izračunava i navodi. Prosječna stopa oporezivanja mirovina je oko 10%. Također polugodišnja usklađivanja stalno i kasne prema vremenu porasta potrošačkih cijena i prema vremenu rasta brutoplaća. U skladu sa proklamiranim ciljevima Zakona o mirovinskom osiguranju predlažem usklađivanje po formuli 110% veće od te dvije stope rasta. Zbog jasnoće dodajem: Ako je npr. polugodišnja stopa rasta prosječnih potrošačkih cijena 3% a stopa rasta prosječne brutoplaće 2% onda bi usklađivanje bilo 3% pomnoženo s 1,1 tj. 3,3%. Tim načinom usklađivanja bi mirovine svih umirovljenika zadržavale svoju adekvatnost.

Nije prihvaćen

Vezano za usklađivanje mirovina prema 110 % povoljnijem indeksu, ističemo kako je predloženi model 85%:15% prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljniji u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu.

134	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Premijer Plenković je 2016. u Izbornom programu HDZ-a kao cilj stavio udio prosječne mirovine od 60% u prosječnoj plaći. Na kraju mandata premijera Milanovića taj udio je 2015. iznosio 42,87%, a sada u veljači iznosi 39,88%. Toliko o rastu mirovina od 72% u ovih devet godina mandata Plenkovića! Od 1.1.2025. imali smo usklađivanje mirovina za 3,03%, što je na prosječnu mirovinu od 555,13 eura povećanje od 16,82 eura. Po predloženom omjeru 85:15 usklađivanje bi iznosilo 18,43 eura, što je povećanje za 1,61 euro ili kuglicu sladoleda. Da se u izračun uzme samo veći parametar (rast plaća 3,6%) povećanje bi bilo 19,98 eura ili više za samo 3,16 eura. S obzirom na preniski udio mirovina u plaći, Odbor za socijalnu zaštitu Europske komisije Hrvatskoj je preporučio izmjenu modela usklađivanja, pa predlažem usklađivanje mirovina SAMO prema VEĆEM parametru. Ni tim modelom se neće značajno smanjiti razlika udjela, ali će se ZAUSTAVITI stalan jaz i stalan PAD UDJELA (sada su plaće rasle 3,6%, a mirovine 3,03%), a kad će cijene biti veći parametar, onda će se smanjivati razlika mirovina i plaća. Prema tome, nemojte biti tvrdoglavi, stavite u zakon omjer 100:0. Kod svakog usklađivanja osim problematičnog omjera, postoji i problem kod izračuna nove AVM, jer Upravno vijeće HZMO-a ne želi AVM izračunati na četiri decimalna mjesta i onda kod svakog usklađivanja umirovljenici imaju osjećaj, da su prevareni, što je točno!. Kod usklađivanja 1.7.2024. Upravno vijeće je donijelo Odluku o stopi usklađivanja od 7,46%, ali su mirovine stvarno usklađene sa 7,42%. Sada od 1.1.2025. bila je odluka Upravnog vijeća o stopi od 3,03%, ali su mirovine stvarno usklađene sa 3,04%. Isti problem je i kod svake izrade rješenja o mirovini (AVM na dvije decimale), a svi ostali parametri (vrijednosni bodovi, prosječan vrijednosni bod, osobni bodovi, godine staža, mirovinski i polazni faktori) su na četiri decimale. AVM je cijena jedne godine staža, može biti na četiri decimale (to je samo međurezultat), jer se na dvije decimale zaokružuje iznos mirovine, kao krajnji rezultat. U RH ima niz primjera gdje su rezultati na više decimala. Matematičari, profesoriradi točnosti preporučuju međurezultate na više decimala, a zaokružuju se na dvije decimale samo krajnji rezultati (cijene u trgovinama, svaka mirovina..... Tečaj eura je na pet decimala (7,53450), cijene uloga u mirovinskim fondovima su na pet decimala, ali "netko" je jako tvrdoglav! Radi korektnosti, pravde i poštenja od Ustavnog suda sam zatražio ocjenu ustavnosti usklađivanja iznosa AVM-a!	Nije prihvaćen U odnosu na utvrđivanje AVM-a na četiri decimalna mjesta ističemo kako se u monetarnom sustavu Republike Hrvatske svota mirovina iskazuje u novčanim jedinicama, a novčane vrijednosti ne mogu se iskazivati na više od dva decimalna mjesta s obzirom na to da se sastoje od eura i centa. Svota mirovina zaokružuje se prema matematičkim pravilima zaokruživanja brojeva na dva decimalna mjesta, pri čemu kod svakog zaokruživanja brojeva postoje određena odstupanja na više ili na niže. Utjecaj zaokruživanja na AVM u dužem razdoblju je uglavnom neutralan jer se efekti zaokruživanja koji rezultiraju smanjenom vrijednošću AVM-a kompenziraju efektima zaokruživanja AVM-a koji rezultiraju povećanom vrijednošću. Stoga smatramo da umirovljenici ni na koji način nisu oštećeni u visini mirovine zbog postojećeg načina zaokruživanja AVM-a. Zakonom o uvođenju eura u Republici Hrvatskoj propisano je izričito način zaokruživanja na dvije decimale kada treća decimala iznosi 5 ili više odnosno manje od 5, čime se postiže zakonitost u postupanju i pri utvrđivanju svake nove AVM.
135	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Usklađivanje mirovina je kvartalno, i 100 s najpovoljnijim faktorom. U suprotnom smanjuju se mirovine i odnosu na plaće svakim "usklađivanjem"	Nije prihvaćen Vezano za kvartalno usklađivanje mirovina prema 100 % povoljnijem indeksu, ističemo kako je predloženi model 85%:15% prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljniji u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu.

136	ZVONKO KOPRIVČIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Predlažem da se usklađenje izračunava tako, da se mirovine povećaju za 100% onoga povećanja koji je veći. Primjer: ako su cijene povećane 15% a plaće 8% mirovine se povećavaju za 15%. Ako su plaće povećane za 15% a cijene za 8% mirovine se povećavaju za 15% povećanja plaća. Dakle, 100% povećanja koje je veće.	Nije prihvaćen Vezano za usklađivanje mirovina prema 100 % povoljnijem indeksu, ističemo kako je predloženi model 85%:15% prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljniji u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu.
137	ŽELJKO ŠTRUGLIN III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 91. Mišljenja sam da je potrebno izjednačiti način usklađivanja mirovina iz prvog i drugog stupa. Ne vidim niti jedan razlog zašto je to različito. Zadnjih je godina dio mirovine iz drugog stupa zaostajao u odnosu na dio mirovina iz prvog, čime se dodatno destimulira "dvostupno" umirovljenje. Koliko znam, to je u suprotnosti s onim što se općenito želi postići u narednim godinama. Najpravednije i najmanje komplicirano je izjednačiti načine usklađivanja.	Nije prihvaćen I. mirovinski stup je javni sustav koji nije usporediv s II. mirovinskim stupom u pogledu načina financiranja, upravljanja i raspodjele mirovina s obzirom na to da II. mirovinski stup isključivo ovisi o uplaćenim doprinosima i njihovoj kapitalizaciji. Budući da se radi o dvije različite vrste mirovinskih sustava, posebno u odnosu na način financiranja, nema opravdanog razloga za izjednačavanje modela usklađivanja mirovina u oba mirovinska stupa.
138	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. Odredba članka 92. predlažemo da 13 mirovina bude iznos prosječne mirovine te godine.	Nije prihvaćen Godišnji dodatak nije trinaesta mirovina, već novo pravo kojim se, sukladno gospodarskim mogućnostima, jednom godišnje isplaćuje dodatno mirovinsko primanje vrednujući dulji mirovinski staž.
139	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. U članku 92. stavak 2. Sindikat umirovljenika predlaže da se visina godišnjeg dodatka fiksno veže uz aktualnu vrijednost mirovine (AVM) za jednu godinu staža, po godini staža. Time bi iznos godišnjeg dodatka svake godine rastao sukladno rastu AVM-a koji je vezan uz rast cijena i plaća. Sa trenutnom vrijednosti AVM od 13,57 eura i prosječnim stažom od 32 godine, prosječnom umirovljeniku krajem 2025. godine isplaćeno bi bilo oko 430 eura, što je i dalje puno manji iznos od jedne prosječne hrvatske mirovine. Mnoge EU zemlje isplaćuju 13. mirovinu, neke i 14. mirovina godišnje u punom iznosu prosječne mjesečne mirovine pojedinca. Također, mnogi s nižim mirovinama koji su ranijim isplatama jednokratnih dodataka triput godišnje dobivali po 160 eura, sada bi mogli dobiti puno manje, jer su primjerice imali manji broj godina staža jer su dobili otkaz u svojim 50-ima, zbog čega SUH traži da Vlada zadrži neki vid isplate jednokratnih dodataka za najugroženije umirovljenike s nižim mirovinama.	Nije prihvaćen Godišnji dodatak nije trinaesta mirovina, već novo pravo kojim se, sukladno gospodarskim mogućnostima, jednom godišnje isplaćuje dodatno mirovinsko primanje vrednujući dulji mirovinski staž, što predstavlja značajan iskorak u našem mirovinskome sustavu. Pri uvođenju novih prava u mirovinski sustav potrebno je biti oprezan na način i osigurati zaštitni mehanizam u cilju osiguranja održivosti i stabilnosti mirovinskoga sustava. Stoga je i predloženo da Vlada Republike Hrvatske, vodeći računa o gospodarskim mogućnostima, svake godine odlukom utvrdi vrijednost godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskog staža.

140	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. Članice EU imaju razne modele 13. mirovine (Španjolska, Portugal, Austrija....imaju i 14. mirovinu) u kojima je gotovo svima osnovica mirovina, kao rezultat uplaćenih doprinosa kroz godine mirovinskog staža. Vlada RH se odlučila da naša 13. mirovina, odnosno godišnji dodatak bude mizerija od četvrtine prosječne hrvatske mirovine. Sa sjednice Nacionalnog vijeća smo čuli, da će to biti prema formuli "godine staža x 5 eura", što bi na prosječan hrvatski staž iznosilo 155 eura. A sada od "pametnjakovića" čujemo, kako svi mi špekuliramo i da će biti više od pet eura. To će na kraju sigurno biti najniži iznos tzv. 13. mirovine u EU, što je u skladu s tablicom EU, gdje je Hrvatska po udjelu mirovina u plaći na samom dnu s Bugarskom i Litvom! Prema stavku (4) cijenu jedne godine odrediti će Vlada do 31.10.2025. svake godine. SUH predlaže, da se Vlada previše ne muči, već da uzme vrijednost AVM (sada je 13,57 euro), što je i inače cijena jedne godine u izračunu mirovine. Kad već Vlada špekulira s iznosom dodatka, meni osobno se više sviđa izračun dodatka prema definiciji iz Izbornog programa HDZ-a: "Kod uvođenja godišnjeg dodatka za umirovljenike voditi će se računa o ravnoteži između solidarne preraspodjele sredstava i UPLAĆENIH DOPRINOSA u mirovinski sustav". Kako dodatak može biti rezultat samo godina staža? To je totalno NEPRAVEDNO prema svima koji su uredno u radnom vijeku plaćali doprinose! Kad već nije prava 13. mirovina, dodatak mora biti kombinacija uplaćenih doprinosa i godina staža! Prema tome, predlažem kombinaciju: "godine staža x 50% AVM-a + 25% svake osobne mirovine". To bi za prosječnu mirovinu (570 eura) i prosječan staž (31 godina) bio prosječan dodatak od 353 eura, što je 62% prosječne mirovine ili jedan euro dnevno!!! To bi trebao biti minimum minimuma!!! Ali Vlada špekulira: vidjet će koliko će iznositi usklađivanje 1. srpnja i onda će prema tome odrediti cijenu godine staža. Sory, ali kod nas u Podravini se tako nešto kaže: "Stisnuli bi i prdnuli!"	Nije prihvaćen Godišnji dodatak nije trinaesta mirovina, već novo pravo kojim se, sukladno gospodarskim mogućnostima, jednom godišnje isplaćuje dodatno mirovinsko primanje vrednujući dulji mirovinski staž, što predstavlja značajan iskorak u našem mirovinskome sustavu. Pri uvođenju novih prava u mirovinski sustav potrebno je biti oprezan na način i osigurati zaštitni mehanizam u cilju osiguranja održivosti i stabilnosti mirovinskoga sustava. Stoga je i predloženo da Vlada Republike Hrvatske, vodeći računa o gospodarskim mogućnostima, svake godine odlukom utvrdi vrijednost godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskog staža.
141	MILENA KRALJEVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. Prijedlog . Umjesto "Odluku o vrijednosti godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskoga staža donosi Vlada Republike Hrvatske najkasnije do 31. listopada svake kalendarske godine." Predlažem.." Vrijednost godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskog staža utvrđuje se u aktualnoj vrijednosti mirovine (AVM)"	Nije prihvaćen Ističemo kako se člankom 92. Nacrta prijedloga zakona uvodi novo pravo u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, što predstavlja značajan iskorak u našem mirovinskome sustavu. Pri uvođenju novih prava u mirovinski sustav potrebno je biti oprezan na način i osigurati zaštitni mehanizam u cilju osiguranja održivosti i stabilnosti mirovinskoga sustava. Stoga je i predloženo da Vlada Republike Hrvatske, vodeći računa o gospodarskim mogućnostima, svake godine odlukom utvrdi vrijednost godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskog staža.

142	TANJA DIDAK PREKPALAJ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. Predlažem dopunu članka 92.st.2. koja glasi: Ako korisnik godišnjeg dodatka na mirovinu ima u mirovinskom stažu nepunu godinu mirovinskog staža od najviše 2 mjeseca, ostvaruje pravo na 50% dodatka određenog za punu godinu mirovinskog staža. Obrazloženje: Ogromna većina umirovljenika, možda njih 99%, ima nepunu godinu mirovinskog staža, te bi predloženo rješenje da se takva godina ne računa za ostvarivanje godišnjeg dodatka bilo diskriminatorno, pogotovu prema budućim umirovljenicima, koji bi u startu bili najviše oštećeni. Zaokruživanje stope usklađivanja mirovine na 2 decimale, umjesto na 4, nije ništa prema šteti koju bi uzrokovalo neuvršćavanje cijele nepune godine u izračun godišnjeg dodatka. Opravdanje da je to skupo zbog dogradnje informatičkog programa ne može se prihvatiti.	Nije prihvaćen Vrlo je važno naglasiti kako se člankom 92. Nacrta prijedloga zakona uvodi novo pravo u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti godišnji dodatak na mirovinu, što predstavlja značajan iskorak u našem mirovinskome sustavu. Također, za korištenje tog prava, kao i kod instituta najniže mirovine, sukladno načelu solidarnosti zauzeto je stajalište da se isto određuje na temelju punih godina mirovinskog staža.
143	ROMAN ČAPLAR III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. Predlažem nadopunu stavka (4): (4) Odluku o vrijednosti godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskoga staža donosi Vlada Republike Hrvatske najkasnije do 31. listopada svake kalendarske godine, a ta vrijednost ne može biti manja od 50 % AVM-a. Obrazloženje: Predloženom nadopunom stavka (4) osigurava se (a) zakonsko reguliranje, pravovremeno planiranje i osiguravanje minimalnih sredstava u proračunu Republike Hrvatske za navedenu svrhu. Vlada Republike Hrvatske može u svojoj odluci ovisno o dodatno raspoloživim sredstvima odrediti i veći iznos vrijednosti godišnjeg dodatka za godinu mirovinskog staža. (b) prihvatljivi iznos godišnjeg dodatka u skladu s proklamiranim glavnim ciljem ovog zakona o povećanja razine adekvatnosti svih mirovina.	Nije prihvaćen Ističemo kako se člankom 92. Nacrta prijedloga zakona uvodi novo pravo u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, što predstavlja značajan iskorak u našem mirovinskome sustavu. Pri uvođenju novih prava u mirovinski sustav potrebno je biti oprezan na način i osigurati zaštitni mehanizam u cilju osiguranja održivosti i stabilnosti mirovinskoga sustava. Stoga je i predloženo da Vlada Republike Hrvatske, vodeći računa o gospodarskim mogućnostima, svake godine odlukom utvrdi vrijednost godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskog staža.
144	JOSIP ČALUŠIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. Pravedan izračun bi bio da se utvrdi prosječan dodatak na mirovinu za određenu godinu. Nakon toga da se dodatak za svakog pojedinog korisnika korigira koeficijentom izračunatim iz odnosa vrijednosti njegove mirovine i prosječne mirovine u RH na početku godine.	Nije prihvaćen Ističemo kako se člankom 92. Nacrta prijedloga zakona uvodi novo pravo u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, što predstavlja značajan iskorak u našem mirovinskome sustavu. Pri uvođenju novih prava u mirovinski sustav potrebno je biti oprezan na način i osigurati zaštitni mehanizam u cilju osiguranja održivosti i stabilnosti mirovinskoga sustava. Stoga je i predloženo da Vlada Republike Hrvatske, vodeći računa o gospodarskim mogućnostima, svake godine odlukom utvrdi vrijednost godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskog staža.

145	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. nema dodatka na mirovinu, nego povećanja mirovine. takva mjera je feudalno nadavne sitniša umjesto plaćanje za minuli rad takva mjera je priznanje činjenice mizerabilnih mirovina	Nije prihvaćen Uvođenje godišnjeg dodatka na mirovinu, predstavlja vrlo važan iskorak u mirovinskome sustavu. Pri tome će se voditi računa da se na odgovarajući način valorizira dulji staž tako da se visina dodatka veže uz navršeni mirovinski staž. Dakle, uz redovno usklađivanje od 1. siječnja i 1. srpnja svake godine umirovljenicima će biti isplaćeno dodatno novčano primanje, što će zasigurno utjecati na poboljšanje njihovog materijalnog položaja. Pri tome, vodilo se računa da se i ovom mjerom potiče dulji ostanak u svijetu rada jer će visina godišnjeg dodatka ovisiti o navršenom mirovinskom stažu koji u Republici Hrvatskoj prosječno iznosi svega 31 godinu.
146	VITOMIR BEGOVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 92. Uvođenje dodatka, odnosno određivanje visine mora biti pravično i povezano s odgovarajućim kriterijima. Predlaže se da se visina godišnjeg dodatka veže uz pune godine mirovinskoga staža koji se uzima u obzir za izračun visine mirovine,uz uključivanje u izračun dodatka i visine ostvarenih plaća i uplaćenih doprinosa, ili alternativno na način da se godine staža pomnože s aktualnom vrijednosti mirovine koja je sada 13,57 eura.	Nije prihvaćen Ističemo kako se člankom 92. Nacrta prijedloga zakona uvodi novo pravo u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, što predstavlja značajan iskorak u našem mirovinskome sustavu. Pri uvođenju novih prava u mirovinski sustav potrebno je biti oprezan na način i osigurati zaštitni mehanizam u cilju osiguranja održivosti i stabilnosti mirovinskoga sustava. Stoga je i predloženo da Vlada Republike Hrvatske, vodeći računa o gospodarskim mogućnostima, svake godine odlukom utvrdi vrijednost godišnjeg dodatka za jednu godinu mirovinskog staža.
147	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 95. Ukoliko je moguće svima umirovljenicima, a ukoliko nije moguće svima, da se umirovljenicima osobama s invaliditetom omogućiti izbor između isplate mirovine putem banaka i uvođenje mogućnosti izbora isplate putem pošte (kako je to ranije bilo propisano). Naime, mnogi umirovljenici, osobito u ruralnim područjima, kao i osobe s invaliditetom zbog svog invaliditeta nisu u mogućnosti zbog raznih razloga doći do banke ili nema bankomata, te s obzirom da se vođenje računa u banci naplaćuje, što je dodatan i nepotreban izdatak za male mirovine (čl. 95.).	Nije prihvaćen Donošenjem Zakona o mirovinskom osiguranju od 1. siječnja 2014. ukinuta je mogućnost isplate mirovine i mirovinskih primanja putem pošte, s time da je korisnicima kojima je do 31. prosinca 2013. mirovina isplaćivana putem pošte i dalje osiguran takav način isplate mirovine. Ovakvo zakonsko uređenje vezano je u prvom redu uz smanjenje troškova isplate mirovina na teret državnog proračuna, ali i uz tehnološki sigurniji način isplate od isplata u gotovom novcu, koje su za mirovine iznimno dopuštene i prema propisima o porezu na dohodak. Prihvaćanje ovog prijedloga svakako bi povećalo troškove mirovinskoga sustava, a koje je nemoguće egzaktno utvrditi s obzirom na neizvjestan broj korisnika koji bi takvu mogućnost iskoristio.
148	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 95. Uz članak 95. stavak 1. Sindikat umirovljenika već desetak godina traži da se omogućiti izbor isplate mirovine putem pošte bez naknade, bez obzira što je vođenje računa u bankama za umirovljenike postalo besplatno. Naime, neki umirovljenici nisu u mogućnosti odlaziti do banke ili bankomata radi podizanja novca ili naprosto nema dostupnosti, čime su nerijetko izloženi i prijevarama te ugrožavanju zdravlja.	Nije prihvaćen Donošenjem Zakona o mirovinskom osiguranju od 1. siječnja 2014. ukinuta je mogućnost isplate mirovine i mirovinskih primanja putem pošte, s time da je korisnicima kojima je do 31. prosinca 2013. mirovina isplaćivana putem pošte i dalje osiguran takav način isplate mirovine. Ovakvo zakonsko uređenje vezano je u prvom redu uz smanjenje troškova isplate mirovina na teret državnog proračuna, ali i uz tehnološki sigurniji način isplate od isplata u gotovom novcu, koje su za mirovine iznimno dopuštene i prema propisima o porezu na dohodak. Prihvaćanje ovog prijedloga svakako bi povećalo troškove mirovinskoga sustava, a koje je nemoguće egzaktno utvrditi s obzirom na neizvjestan broj korisnika koji bi takvu mogućnost iskoristio.

149	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 95. Kod Isplata mirovina ima jedan problem zbog organizacije sjednice Upravnog vijeća HZMO-a i izračuna AVM kod polugodišnjih usklađivanja mirovina od 1. siječnja. Prvo usklađivanje je od 1. siječnja, a povećane mirovine umirovljenici dobiju nakon tri mjeseca, za mjesec ožujak u travnju, dok je drugo usklađivanje od 1. srpnja, a povećane mirovine dobijemo za mjesec kolovoz u rujnu (nakon dva mjeseca). Nema baš nikakvih razloga(?), da i prvo usklađivanje od 1.1. ne bude već na mirovini za veljaču s isplatom u ožujku. Državni zavod za statistiku objavu o stopama rasta plaća i cijena daje oko 20. veljače i oko 20. kolovoza i ima dovoljno vremena da Upravno vijeće HZMO-a donese Odluku o stopi usklađivanja, kao i objavu u NN. Tako bi povećane mirovine umirovljenici dobili na mirovini za veljaču u ožujku. A kako je bilo kod ovog zadnjeg usklađivanja? DZS je objavio podatke o plaćama za prosinac 20. veljače, sjednica Upravnog vijeća je bila 3. ožujka(?), objava u NN 5. ožujka i isplata u travnju. Za ilustraciju, kod usklađivanja od 1. srpnja 2024., DZS je plaće objavio 20. kolovoza i objava u NN je bila 28. kolovoza i isplata u rujnu, na plaći za kolovoz! I u čemu je problem? U ljetu, za vrijeme godišnjih odmora Upravno vijeće se sastalo i sve donijelo na vrijeme. Da li je problem u "tradiciji" ili šlamperaju?	Primljeno na znanje Ustaljena je praksa da Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje donosi Odluku o aktualnoj vrijednosti mirovine u ožujku, odnosno kolovozu tekuće kalendarske godine na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku, a sukladno odredbi članka 91. stavka 5. Nacrta prijedloga zakona. Međutim, treba uzeti u obzir kako se mjesečne obrade podataka u evidencijama Zavoda radi isplate mirovina provode krajem svakog mjeseca te stoga treba ostaviti primjereni rok za ažuriranje nove AVM. Prijedlog je primljen na znanje, ali budući da se u ožujku, odnosno kolovozu tekuće godine zajedno s mirovinom usklađenom prema novoj AVM isplaćuje i razlika mirovine od 1. siječnja, odnosno 1. srpnja, smatramo da umirovljenici ni na koji način nisu oštećeni u iznosu isplaćene mirovine.
150	ZVONKO KOPRIVČIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 95. Predlažem da za isplatu mirovina preko računa u banci banka ne može zaračunavati nikakve svoje provizije. Banke zaračunavaju mjesečnu proviziju. a onda za svaku transakciju zaračunavaju proviziju, nakon određenog broja besplatnih transakcija. Sve te provizije kada se radi o umirovljeničkom držanju novaca u bankama, moraju biti bez provizije. Kada već Ministarstvo financija i Hrvatska narodna banka nije u stanju urediti da banke ne smije zaračunavati proviziju na držanje novca u bankama s čijim novcem zaračunavaju kamate kada daju kredite i iz te mase, onda bi to trebalo preko mirovinskog zakona, a bezgotovinska plaćanja su gotovo utvrđena kao obveza i potiču se radi kontrole prihoda i rashoda poreznih obveznika.	Nije prihvaćen Nije predmet ovoga Nacrta prijedloga zakona.
151	PUČKI PRAVOBRANITELJ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 96. Vezano uz članak 96. Nacrta prijedlog ZMO-a predlažemo dodati stavak koji bi propisao da će se korisnicima mirovine na njihov zahtjev omogućiti dostava mirovine poštom, a s obzirom da je značajnom dijelu korisnika mirovina zbog narušenog zdravlja i prometne izoliranosti otežan pristup bankama i bankomatima te im prijevoz do istih predstavlja dodatni trošak.	Nije prihvaćen Donošenjem Zakona o mirovinskom osiguranju od 1. siječnja 2014. ukinuta je mogućnost isplate mirovine i mirovinskih primanja putem pošte, s time da je korisnicima kojima je do 31. prosinca 2013. mirovina isplaćivana putem pošte i dalje osiguran takav način isplate mirovine. Ovakvo zakonsko uređenje vezano je u prvom redu uz smanjenje troškova isplate mirovina na teret državnog proračuna, ali i uz tehnološki sigurniji način isplate od isplata u gotovom novcu, koje su za mirovine iznimno dopuštene i prema propisima o porezu na dohodak. Prihvatanje ovog prijedloga svakako bi povećalo troškove mirovinskoga sustava, a koje je nemoguće egzaktno utvrditi s obzirom na neizvjestan broj korisnika koji bi takvu mogućnost iskoristio.

152	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Kao što je to omogućeno čl. 42. st. 4. da: "Iznimno od stavka 1. ovoga članka, osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremenu starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, nastavio raditi, ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na tu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena." Da se navedenim omogući i obrtnicima, odnosno osobama koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost, da se u taj popis ubace i ove kategorije u kojima su zaposleni i osobe s invaliditetom kojima više od svih drugih odgovara rad u smanjenom opsegu od 4 radna sata jer više nisu u stanju zbog invaliditeta dnevno uraditi, gdje bi one također imale tada pravo na punu mirovinu uz rad do polovice punog radnog vremena (4 radna sata). Ubaciti i u čl. 100. st. 3. točka 1.)	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost omogućava se nastavak obavljanja obrta odnosno samostalne djelatnosti s navršenih 65 godina života uz istovremenu isplatu pola mirovine. Zbog specifičnosti obrta, pretpostavlja se rad s punim radnim vremenom te bez izmjene drugih propisa nije moguće omogućiti rad do polovice punog radnog vremena.
-----	--	---

153	PUČKI PRAVOBRANITELJ III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Vezano uz članak 100., pozdravljamo što se Nacrtom prijedloga ZMO-a predlaže proširivanje kruga korisnika mirovine (korisnici starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, prijevremen starosne mirovine te obiteljske mirovine) koji s navršениh 65 godina mogu raditi u punom radnom vremenu i istovremeno primati mirovinu u visini od 50% kako je to ZMO-om omogućeno profesionalnim vatrogascima, djelatnim vojnim osobama, policijskim službenicima, ovlaštenim službenim osobama te zaposlenicima na poslovima razminiranja te što se predlaže omogućiti rad obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost uz istovremeno korištenje 50% iznosa mirovine kada navršе 65 godina života bez prestanka obavljanja obrta, odnosno profesionalne djelatnosti te što se to na odgovarajući način odnosi i na korisnike najniže mirovine i na korisnike mirovine ostvarene prema posebnim propisima. Međutim, iz navedene odredbe, kao i iz njenog obrazloženja je nejasno odnose li se stavci 5. ili 6. i na korisnike mirovine u visini najniže mirovine iz članka 49. stavka 3. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, broj: 121/17, 98/19, 84/21 i 156/23-dalje u tekstu: ZOHBDR). Naime, tijekom 2024. g. postupali po pritužbi zbog obustave isplate mirovine za vrijeme trajanja radnog odnosa do polovice punog radnog vremena jer se prema obrazloženju tijela Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje oba stupnja, navodi se kako se članak 52. stavak 1. ZOHBDR-a ne odnosi na mirovinu u visini najniže mirovine koje je pritužitelj bio korisnik. Prema očitovanju Ministarstva hrvatskih branitelja, sukladno važećim propisima svim kategorijama umirovljenika nije omogućen rad. Stoga je navedeno da će zakonskim izmjenama ZMO-a regulirat i mogućnost rada uz istovremenu isplatu mirovine i hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji su s navršениh 65 godina života ostvarili mirovinu u visini najniže mirovine. Slijedom navedenog, smatramo kako bi se navedene odredbe članka 100. stavaka 5. i 6. Nacrta prijedloga ZMO-a trebale odnositi i na korisnike mirovine u visini najniže mirovine iz članka 49. stavka 3. ZOHBDR-a ili u tom pogledu precizirati navedene odredbe.	Primljeno na znanje Odredba se primjenjuje na korisnike mirovine po posebnom propisu, što uključuje i korisnike iz članka 49. stavka 3. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji.
-----	---	---

154	HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Uz članak 100. Predlažemo da se, u svrhu izbjegavanja diskriminacije i poticanje duljeg ostanka na tržištu rada obrtnicima koji su djelatnost obrta obavljali kao sporednu djelatnost uz zaposlenje kod poslodavca i osiguranicima koji nakon ispunjavanja uvjeta za starosnu mirovinu iz članka 38. ovoga Zakona žele otvoriti obrt, navedenim osiguranicima iznimno od stavka 1. ovoga članka, mirovina ne obustavlja kao i osiguraniku iz stavka 3., točke 2.. Uključivanje navedenih osiguranika bi izuzetno poticajno djelovalo na hrvatsko gospodarstvo, ali i predstavljalo bi rješenje dosadašnje diskriminacije umirovljenika koji kroz samozapošljavanje žele obavljati neku od djelatnosti.	Primljeno na znanje U Nacrtu prijedloga zakona predloženo je omogućavanje obavljanja djelatnosti i obrtničke djelatnosti korisnicima mirovine s navršenih 65 godina bez obustave mirovine. Zakonom o obrtu omogućeno je obavljanje sporednog zanimanja bez obveze mirovinskog osiguranja nakon ostvarene mirovine, osim za korisnike invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, ako prihod od te djelatnosti ne prelazi određenu svotu propisanu tim Zakonom (članak 12. stavak 5. Nacrta prijedloga zakona).
155	IVAN RADOŠEVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. U članku 101. trebalo bi dati pravo i bračnom drugu koji bi mogao ostvariti obiteljsku ili dio obiteljske mirovine (iz članka 75.) da može zatražiti ponovni izračun mirovine bračnog druga u slučaju njegove smrti a koji je do svoje smrti radio ili obavljao djelatnost (drugi dohodak) na koji se isplaćivao doprinos za mirovinsko osiguranje i koji je na temelju toga ostvario određeni period mirovinskog staža od njegovog umirovljenja..	Nije prihvaćen Obiteljska mirovina određuje se na temelju osobnih bodova umrlog korisnika, a ponovno određivanje mirovine predviđeno je samo za one korisnike koji su nakon umirovljenja navršili najmanje jednu godinu staža osiguranja.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100.

Trgovačko društvo SECURITAS HRVATSKA d.o.o. ovim putem želi ukazati na to da se umirovljenicima koji su ostvarili starosnu na mirovinu, bez obzira na navršene godine života, ne bi smio umanjivati iznos mirovine ako se odluče nastaviti raditi na puno radno vrijeme, već bi se takvim umirovljenicima moralo omogućiti primanje pune mirovine ako se zaposle na puno radno vrijeme. Naime, umirovljenik je svoje pravo na mirovinu ostvario temeljem godina rada i uplaćenih doprinosa, u skladu sa zakonima koji reguliraju mirovinski sustav. Dakle, radi se o stečenom pravu koje ne bi trebalo biti umanjeno ili derogirano zbog činjenice da je osoba odlučila raditi puno radno vrijeme i nakon umirovljenja. Umirovljenik kroz rad u mirovini ima priliku ostati aktivan, prenositi svoje znanje i iskustvo, dodatno doprinositi društvu i gospodarstvu, a nerijetko i popuniti kadrovsku prazninu u deficitarnim zanimanjima. Umirovljenika koji želi i ima priliku raditi puno radno vrijeme ne bi zbog toga trebalo kažnjavati i penalizirati na način da mu se umanjuje mirovina, već naprotiv, takav angažman treba omogućiti. Umirovljenici koji rade nastavljaju plaćati poreze i doprinose, čime dodatno pune državni proračun, što se ne bi događalo ako bi bili samo pasivni primatelji mirovina. U mnogim razvijenim državama umirovljenici imaju pravo raditi puno radno vrijeme i primati punu mirovinu. Time se prepoznaje realnost dužeg životnog vijeka i potrebe za fleksibilnijim modelima rada u starijoj dobi. Također, na takav način se ne oduzima niti ne ograničava stečeno pravo na primanje punog iznosa mirovine uz zaposlenje na puno radno vrijeme. Slijedom navedenog, ukazujemo da, ako se umirovljenika, koji se zaposli na puno radno vrijeme kazni na način da tada ostvari pravo samo na primanje pola mirovine, takvim postupanjem se zadire u stečena prava, ista se oduzimaju, a osjetljivu društvenu skupinu se neopravdano kažnjava i marginalizira, što svakako nije u skladu s temeljnim pravima i slobodama čovjeka, kao niti s pravnom stečevinom EU. Nadalje, penaliziranje radno aktivnih umirovljenika može predstavljati oblik dobne diskriminacije, jer se umanjuje pravo koje su pošteno stekli samo zato što su radno aktivni. Zbog svega navedenog, predlažemo da se razmotri promjena postojećih propisa na način da se omogućiti zapošljavanje svih umirovljenika na puno radno vrijeme bez umanjivanja njihove mirovine. Takva praksa je pravednija, društveno korisnija i dugoročno održivija za mirovinski sustav te se njome štite osobna prava i slobode, kao i pravna stečevina EU.

Nije prihvaćen

S obzirom na kretanja na tržištu rada omogućeno je iznimno korištenje mirovine uz rad u punom i do polovice punog radnog vremena. Smatramo kako ne bi bilo opravdano isplaćivati punu mirovinu prilikom rada u punom radnom vremenu jer takve osobe osim mirovine primaju i puni iznos plaće. Također, osobe koje nakon navršene dobi za starosnu mirovinu nastave raditi bez korištenja mirovine imaju pravo na tzv. bonifikaciju od 0,45 % po mjesecu kasnijeg umirovljenja.

157	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Uz članak 100. stavak 2. Predlažemo formulaciju: „Korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti odnosno opće nesposobnosti za rad, kao i korisniku kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, ako se zaposli na dulje od 3,5 sata dnevno ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje, obustavlja se isplata mirovine.“ U prijedlogu piše "ako se zaposli na 3,5 sata dnevno ili dulje", ali logičnije je da do uključivo 3,5 sata se ne obustavlja isplata, a dulje od 3,5 sata se obustavlja. Uz članak 100. stavak 3. nejasno je kome se onda uopće obustavlja mirovina prema stavku 1.? Bilo bi jednostavnije navesti kome se obustavlja nego nabrajati iznimke od pravila. Predlažemo novu formulaciju stavka 1. članka 100. u tom smislu.	Nije prihvaćen Radi se o horizontalnom usklađivanju sa Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji kojim je hrvatskim braniteljima već omogućen rad na manje od 3,5 sati dnevno. Mogućnost povratka u svijet rada ovih korisnika proizlazi iz definicije smanjenje radne sposobnosti, koja postoji ako kod osiguranika zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju nastane smanjenje radne sposobnosti „za više od polovice“ u odnosu na zdravog radnika iste razine obrazovanja. Iz toga razloga korisniku invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti moguće povratak u svijet rada „samo na manje od 3,5 sati dnevno“.
158	NENAD ZELIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Predlažem da se umirovljenicima omogući otvaranje vlastitog obrta (ili nastavak rada vlastitog obrta za postojeće obrtnike) bez obustave mirovine . Ako je već moguće biti zaposlen do 4 sata uz punu mirovinu, ne vidim razloga zašto nije moguće otvaranje obrta uz zadržavanje pune mirovine. Lijep pozdrav	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost omogućava se nastavak obavljanja obrta odnosno samostalne djelatnosti s navršenih 65 godina života uz istovremenu isplatu pola mirovine. Zbog specifičnosti obrta, pretpostavlja se rad s punim radnim vremenom te bez izmjene drugih propisa nije moguće omogućiti rad do polovice punog radnog vremena.
159	MILENA KRALJEVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Zašto se korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika ako se zaposli na 3,5 sata dnevno ili dulje ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje ne daje pravo da prima punu mirovinu (nakon punih 41 i više godina efektivnog radnog staža??) Slijedom toga predlažem: (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, mirovina se ne obustavlja: 1. korisniku starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, obiteljske mirovine i dijela obiteljske mirovine koji se nakon navršenih 65 godina života tijekom korištenja mirovine zaposli dulje od polovice punog radnog vremena, a korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika nakon navršenih godina života kada ostvaruje to pravo,	Nije prihvaćen U odnosu na prijedlog da se samo korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika omogući da se zaposli na radno vrijeme dulje od polovice punog radnog vremena uz istovremeno korištenje 50 % iznosa mirovine prije navršenih 65 godina života, ističemo kako bi se time ostale kategorije korisnika stavilo u nepovoljniji položaj. Osim toga, činjenica ostvarenog staža osiguranja od 41 godinu ne isključuje činjenicu kako se i dalje radi o korisnicima kojima je omogućeno umirovljenje pod povoljnijim uvjetima, odnosno prije navršene 65. godine života.
160	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Mirovina je stečeno pravo, te njena isplata se ne može po bilo kojoj osnovi obustaviti.	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona iznimno se propisuje obustava isplate mirovine uzimajući u obzir samu svrhu mirovinskog primanja, što nije protivno načelu zaštite stečenih prava.

161	PATRICIJA PAVLOV III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Odredbama članka 100. stavka (3) točke 1. Nacrta Zakona propisano je da se mirovina, između ostalih, neće ukidati i korisnicima starosne mirovine, , koji se nakon 65. godine tijekom korištenja mirovine zaposle na vrijeme dulje od pola radnog vremena (npr. na puno radno vrijeme). Ovakva odredba stavlja korisnike koji sukladno članku 170., stavak (1) - žene kada navršše 15 godina mirovinskog staža, ostvaruju pravo na starosnu mirovinu i prije navršanih 65 godina života (npr. u 2025. godini navršavaju 63 godine i 9 mjeseci života), stavlja u nepovoljan položaj. Naime predlažem da se pravo na zaposlenje dulje od polovice radnog vremena, bez obustave isplate mirovine, omogući svima koji su stekli pravo na starosnu mirovinu, bez obzira na to da li su navršili 65 godina ili ne. Naime upravo članak 170. ovog Zakona regulira prijelazni period za žene koje do 31.12.2029. i prije navršanih 65 godina stječu pravo na starosnu mirovinu, pa ne vidim razloga zbog čega se odredbom članka 100. stavak 3. točka 1. prava definirana u članku 170. stavak (1) na neki način derogiraju, odnosno osiguraničke koji i prije navršanih 65 godina stječu pravo na starosnu mirovinu stavlja u neravnopravan položaj u odnosu na one korisnike starosne mirovine koji uvjete za starosnu mirovinu stječu tek s 65 godina života. Prema tome, predlažem da se korisnicima starosne mirovine ostvarene sukladno odredbama članka 170. također omogući da se mogu zaposliti na radno vrijeme dulje od pola radnog vremena odmah nakon što steknu uvjete za starosnu mirovinu, te bi na taj način pravo na rad dulji od pola radnog vremena stekli odmah nakon što steknu uvjete za starosnu mirovinu, te na takav način ne bi trebali čekati do navršanja punih 65 godina života da bi stekli pravo na sklapanje ugovora o radu na puno radno vrijeme. Korisnici mirovine koji stječu pravo na starosnu mirovinu s 65 godina života (a takvih je puno više nego korisnika koji stječu pravo na starosnu mirovinu sukladno odredbama članka 170.) prema predloženoj odredbi ne bi trebali čekati uvjete za sklapanje ugovora o radu dužem od pola radnog vremena protekom određenog broja godina, već bi to pravo stekli u kontinuitetu, odnosno odmah nakon što su stekli uvjete za starosnu mirovinu. Predložena odredba diskriminira žene za koje je Zakon predvidio tzv. prijelazni period za odlazak u starosnu mirovinu i prije navršanih 65 godina života.	Nije prihvaćen Smatramo kako se ne može raditi o diskriminaciji žena koje pravo na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu ostvaruju po prijelaznim odredbama, dakle prema povoljnijim uvjetima od onih propisanih člancima 38. i 40. Nacrta prijedloga zakona. Brojnim mjerama se kontinuirano naglašava važnost duljeg ostanka u svijetu rada i destimuliranje ranijeg odlaska u mirovinu te se s istim ciljem predlaže i mogućnost naknadnog zaposlenja na radno vrijeme dulje od polovice punog radnog vremena uz istovremenu isplatu 50 % iznosa mirovine isključivo s navršanih 65. godina života. Dakle, nema osnove za postojanje diskriminacije u visini prava unutar istovrsne kategorije korisnika, jer su odredbe o mogućnostima rada i korištenja mirovine jasne i nedvosmislene i odnose se jednako za sve skupine korisnika mirovina ostvarenih prema istom zakonu, a propisane iznimke imaju jasno opravdanje u legitimnom cilju koji se želi postići.
162	MARIJA NOVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Iz članka 100 stavka 2 nije jasno odnosi li se to i na korisnike obiteljske mirovine koja je ostvarena zbog potpunog gubitka radne sposobnosti. Smatram da bi bilo ispravno da se i korisnicima obiteljske mirovine omogući rad na do 3,5 sata dnevno kako ne bi bili u diskriminaciji pred ostalim korisnicima mirovine uz potpuni gubitak radne sposobnosti.	Prihvaćen Prihvaća se

163	JAKOV PERIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Poštovani, iz ovog članka nije mi potpuno jasno da li je korisnicima obiteljske mirovine na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti omogućen rad do 3,5h dnevno. U ovom slučaju 43-godišnjaka. Hvala Vam. Srdačan pozdrav.	Prihvaćen Prihvaća se
164	ATECOING USLUŽNI OBRT, VL. VLADIMIR ĐURANIĆ, OSIJEK, KRALJA PETRA SVAČIĆA 26 III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Člankom 100. nije određen slučaj kada se osobi ustanovi potpuni gubitak radne sposobnosti, a želi nastaviti biti zaposlena na pola radnog vremena ili obavljati djelatnost na temelju koje postoji obaveza za osiguranje. Predlažem dopunu stavka 3. članka 100. koji kaže da se iznimno od stavka 1. članka 100. mirovina ne obustavlja, točkom broj 7. kako slijedi: 7. korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, koji su zaposleni na pola radnog vremena ili žele nastaviti obavljati djelatnost na temelju koje postoji obaveza za osiguranje u smanjenom iznosu (kao što su paušalni obrt ili jdoo). ili 7. korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, koji žele nastaviti obavljati djelatnost na temelju koje postoji obaveza za osiguranje, mirovina se obustavlja u polovičnom iznosu. (kao što su obrt ili doo). Obrazloženje: Logično je pretpostaviti da će neki postojeći zaposlenici ili obrtnici željeti nastaviti raditi i nakon što im je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti, a ne samo da će se željeti ponovno zaposliti nakon što su već neko vrijeme u mirovini. Ovom dopunom se pojašnjava tumačenje koje je dano u obrazloženju uz članak 100. (Korisnici invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti (opće nesposobnosti za rad omogućava se isplata mirovine ako su zaposleni na manje od 3,5 sata dnevno.), koji je dio Ratio Legis ovog teksta, a to je dulji ostanak ugroženih skupina u svijetu rada. Bez ovoga članak diskriminira samozaposlene osobe. Potpuni gubitak radne sposobnosti je danas zapravo rijedak te bi mogao biti redefiniran samo kada je osoba potpuno nesvjesna ili s posebnim potrebama.	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost omogućava se nastavak obavljanja obrta odnosno samostalne djelatnosti s navršenih 65 godina života uz istovremenu isplatu pola mirovine. Zbog specifičnosti obrta, pretpostavlja se rad s punim radnim vremenom te bez izmjene drugih propisa nije moguće omogućiti rad do polovice punog radnog vremena.

165	MARIJAN MOKOS III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 100. Odredbama čl. 100 st. 3 t.1. Nacrta Zakona propisano je da se mirovina, između ostalih, neće ukidati i korisnicima starosne mirovine za dugogodišnje osiguranike koji se nakon 65. godine zaposle na vrijeme dulje od pola radnog vremena (npr. na puno radno vrijeme). Ovakva odredba stavlja korisnike starosne mirovine za dugogodišnje osiguranike u neravnopravan položaj u odnosu na one korisnike starosne mirovine koji uvjete za starosnu mirovinu stječu sa 65 godina života. Naime, korisnici starosne mirovine za dugogodišnje osiguranike uvjete za starosnu mirovinu stječu sa 60 godina života i 41 godinom staža osiguranja. Prema tome, predlažem da se korisnicima starosne mirovine za dugogodišnje osiguranike propisom omogućiti da se mogu zaposliti na radno vrijeme dulje od pola radnog vremena odmah nakon što steknu uvjete za starosnu mirovinu za dugogodišnje osiguranike, te bi na taj način pravo na rad dulje od pola radnog vremena stekli odmah nakon što steknu uvjete za starosnu mirovinu, te na takav način ne bi trebali čekati još 5 godina (tj. 65 godina života) da bi stekli pravo na sklapanje ugovora o radu na puno radno vrijeme. Korisnici mirovine koji stječu pravo na starosnu mirovinu s 65 godina života (a takvih je puno više nego korisnika koji stječu pravo na starosnu mirovinu kao dugogodišnji osiguranici) prema predloženoj odredbi ne bi trebali čekati uvjete za sklapanje ugovora o radu dužem od pola radnog vremena protekom određenog broja godina, već bi to pravo stekli u kontinuitetu, odnosno odmah nakon što su sa 65 godina stekli uvjete za starosnu mirovinu. Predložena odredba diskriminira one zaposlenike koji su na tržište rada stupili odmah nakon srednjoškolskog obrazovanja (s 19 godina života) i kao takvi neprekidno bili u radnom odnosu 41 godinu (do svoje 60. godine života). Zaposlenici sa 60 godina života u prosjeku mogu biti više motivirani i boljeg radnog elana i zdravlja za rad na puno radno vrijeme nego što to u prosjeku mogu biti osobe sa 65 godina života. Također, u tom bi slučaju i korisnici mirovine koji su to pravo stekli kao dugogodišnji osiguranici u kontinuitetu stekli pravo na sklapanje ugovora o radu na vrijeme dulje od pola radnog vremena, tj. ne bi trebali to pravo čekati do 5 godina.	Nije prihvaćen U odnosu na prijedlog da se samo korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika omogući da se zaposli na radno vrijeme dulje od polovice punog radnog vremena uz istovremeno korištenje 50 % iznosa mirovine prije navršenih 65 godina života, ističemo kako bi se time ostale kategorije korisnika stavilo u nepovoljniji položaj. Osim toga, činjenica ostvarenog staža osiguranja od 41 godinu ne isključuje činjenicu kako se i dalje radi o korisnicima kojima je omogućeno umirovljenje pod povoljnijim uvjetima, odnosno prije navršene 65. godine života.
166	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Vraćanje korisnicima invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad (djelomične radne nesposobnosti) 20% pripadajuće mirovine prilikom ostvarivanja uvjeta za starosnu mirovinu (65 godina za muškarce i 63 godine i 9 mjeseci za žene ove godine). Kada se donose rješenja o prevođenju mirovine da se ne zadržava ista invalidska mirovina već da ona bude izračunata po mirovinskom faktoru 1,0 koji vrijedi za ostvarivanje uvjeta za starosnu mirovinu (čl. 101. i čl. 169. st. 5.)	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona povećan je mirovinski faktor za invalidsku mirovinu za 10 %, a odredbama o ponovnom određivanju mirovine propisana je mogućnost ovim korisnicima da ostvare pravo na starosnu mirovinu na temelju naknadno ostvarenog staža osiguranja.

167	ANDREJA PREJEL III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Uz članak 101. stavak 7. i 8. predlažem da se umjesto navedenog primijeni novi polazni faktor koji odgovara naknadno navršenom stažu i dobi u vrijeme preračuna. Navedeno bi također bilo u skladu s poticajem za duži rad umirovljenika.	Nije prihvaćen Uvođenjem instituta rada uz mirovinu definirani su i polazni faktori na temelju kojih se određuje nova mirovina. Budući da su se ti korisnici zaposlili i koristili mirovinu, nije prikladno da korisnik dobije novi polazni faktor, ako mirovina nije bila obustavljena.
168	IVAN RADOŠEVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. U članku 101. trebalo bi dati pravo i bračnom drugu koji bi mogao ostvariti obiteljsku ili dio obiteljske mirovine (iz članka 75.) da može zatražiti ponovni izračun mirovine njegovog (njezinog) bračnog druga u slučaju njegove smrti a koji je do svoje smrti radio ili obavljao djelatnost (drugi dohodak) na koji se isplaćivao doprinos za mirovinsko osiguranje i koji je na temelju toga ostvario određeni period mirovinskog staža od njegovog umirovljenja..	Nije prihvaćen Obiteljska mirovina određuje se na temelju osobnih bodova umrlog korisnika, a ponovno određivanje mirovine predviđeno je samo za one korisnike koji su nakon umirovljenja navršili najmanje jednu godinu staža osiguranja. Napominjemo kako je mirovina osobno pravo te se može ponovno odrediti na zahtjev korisnika.
169	MLADEN BARKOVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Slažem se s komentaram IVANA RADOŠEVIĆA: "Prema Stavku 12. ovog članka, ponovni izračun mirovine obuhvaća samo korisnike mirovina prema posebnim propisima koji su bili zaposleni a ne i one koji su ostvarili drugi dohodak (honorarni rad) na koji je uplaćivan doprinos za mirovinsko osiguranje - što ovu kategoriju umirovljenika stavlja u neravnopravan položaj - postavlja se pitanje dali je moguće i pravno ispravno, uplaćivati doprinos za mirovinsko a od toga se nema pravo na ponovni izračun mirovine kao i svim drugim kategorijama umirovljenika. To znači da u stavku 12 treba dodati poslije riječi: "novog zaposlenja" i tekst: ili djelatnosti po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi mirovinskog osiguranja." Nastavno na gornji komentar, smatram da je upitno u stavku (3) ovog članka kako utvrditi činjenicu da je nastupio "prestanak zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje". Naime, moguće je da se netko ponovno zaposli ili ostvari značajniji honorar (npr. sudjeovanje u projektima kao vanjski suradnik, izdavanje knjige i sl.) određeno vrijeme nakon što mu je određena nova mirovina te time ostvari dodatni staž osiguranja. Predlažem da se omogućiti određivanje nove mirovine bez zahtjeva da nastupi "prestanak zaposlenja itd.", a da uvjet za izračun nove mirovine bude navršena jedna godina staža osiguranja. Osobni primjer: Rješenjem HZMO odbijena mi je mogućnost izračuna nove mirovine po postojećem Zakonu o MO, iako sam nakon umirovljenja (invalidska mirovina zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti odnosno profesionalne nesposobnosti za rad) kroz honorarni rad sakupio preko osam godina staža osiguranja. Smatram duboko nepravednim činjenicu da se nakon toliko uplaćenih doprinosa za staž osiguranja ne može ni izračunati da li ta činjenica može ili ne može utjecati na moju mirovinu. (Rješenje je poništeno, ali iz formalnih razloga.)	Nije prihvaćen Sve odredbe članka 101. Nacrta prijedloga zakona se jednako odnose na korisnike mirovine ostvarene prema općem i prema posebnom propisu, pa tako i odredbe o ponovnom određivanju mirovine, odnosno o ostvarivanju prava na novu mirovinu na temelju novog staža osiguranja ostvarenog po osnovi drugog dohotka. Nadalje, prilikom ponovnog određivanja mirovine na temelju staža ostvarenog na temelju drugog dohotka, uzima se dohodak ostvaren zaključno u prethodnoj godini u odnosu na godinu u kojoj se ponovno određuje mirovina, a kod ponovnog određivanja mirovine na temelju zaposlenja nužno je utvrditi dan prestanka osiguranja kako bi se moglo točno utvrditi je li s tim danom navršena najmanje jedna godina staža osiguranja. Također, odredbom ovoga članka predlaže se korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu te starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ako navrše najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka, što prema važećem Zakonu nije moguće.

170	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Uz članak 101., SUH predlaže da se nakon novog obračuna mirovine nakon rada za vrijeme mirovine polazni faktor ne određuje u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina, već da se primijeni novi polazni faktor u skladu s dobi korisnika u kojoj je prestao dodatno raditi odnosno u kojoj mu se preračunava mirovina. Uz članak 101., stavak 2. SUH predlaže da se odredi novi polazni faktor u skladu s dobi korisnika u kojoj je prestao dodatno raditi, odnosno u kojoj mu se preračunava mirovina. Navedeno bi bilo u skladu s poticanjem dužeg rada umirovljenika. Uz članak 101. stavak 7. i 8. SUH predlaže da se umjesto navedenog primijeni novi polazni faktor koji odgovara naknadno navršenom stažu i dobi u vrijeme preračuna. Navedeno bi također bilo u skladu s poticajem za duži rad umirovljenika. Uz članak 101. stavak 9. SUH predlaže ukidanje uvjeta navršavanja dodatnog staža za preračun invalidske mirovine za profesionalnu nesposobnost ili djelomični gubitak sposobnosti za rad u starosnu mirovinu. Naime, činjenica je da ne korisnici invalidske mirovine iz te kategorije treško pronalae posao s kojim bi mogli navršiti jednu godinu staža što je otegotna okolnost za preračun u starosnu mirovinu koja bi im bila povoljnija. A riječ je doista o osobama s niskim mirovinama.	Nije prihvaćen Uvođenjem instituta rada uz mirovinu definirani su i polazni faktori na temelju kojih se određuje nova mirovina. Budući da su se ti korisnici zaposlili i koristili mirovinu, nije prikladno da korisnik dobije novi polazni faktor, ako mirovina nije bila obustavljena. Odredbom članka 101. Nacrta prijedloga zakona se za sve kategorije umirovljenika jednako propisuje da je za ponovno određivanje mirovine odnosno ostvarivanje prava na novu mirovinu potrebno ostvariti najmanje jednu godinu novog staža osiguranja.
171	IVAN RADOŠEVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Prema Stavku 12. ovog članka, ponovni izračun mirovine obuhvaća samo korisnike mirovina prema posebnim propisima koji su bili zaposleni a ne i one koji su ostvarili drugi dohodak (honorarni rad) na koji je uplaćivan doprinos za mirovinsko osiguranje - što ovu kategoriju umirovljenika stavlja u neravnopravan položaj - postavlja se pitanje dali je moguće i pravno ispravno, uplaćivati doprinos za mirovinsko a od toga se nema pravo na ponovni izračun mirovine kao i svim drugim kategorijama umirovljenika. To znači da u stavku 12 treba dodati poslije riječi: "novog zaposlenja" i tekst: ili djelatnosti po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi mirovinskog osiguranja.	Nije prihvaćen Sve odredbe članka 101. Nacrta prijedloga zakona se jednako odnose na korisnike mirovine ostvarene prema općem i prema posebnom propisu, pa tako i odredbe o ponovnom određivanju mirovine, odnosno o ostvarivanju prava na novu mirovinu na temelju novog staža osiguranja ostvarenog po osnovi drugog dohotka.

172	LJUBICA SUBOTIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Ako je korisnik prijevremene starosne mirovine uz mirovinu zaposlen i nakon prestanka zaposlenja ostvari pravo na starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, promijenit će se status mirovine ali će te dvije vrste mirovine prema prijedlogu Zakona ostati i dalje penalizirane budući će se na njih primijeniti polazni faktor prema kojem je bila određena prijašnja mirovina. Znači imat ćemo starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ali obje penalizirane, što nije u skladu sa Zakonom. Kako i da li će se na takve mirovine odraziti odredbe čl. 83. st. 9. koji kaže da će korisniku prijevremene starosne mirovine Zavod po službenoj dužnosti odrediti prijevremenu starosnu mirovinu bez smanjenja polaznog faktora kada korisnik navrš 70 godina života? Znači li to da se na takve mirovine neće primjenjivati odredbe navedenog članka, te će one bez obzira što su starosne ili starosne za dugogodišnje osiguranike i dalje ostati penalizirane? Obzirom na gore navedeno, potrebno je pri ostvarenju prava na NOVU prijevremenu starosnu mirovinu, starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, pri izračunu nove mirovine - primijeniti polazni faktor na dan izračuna nove mirovine te time smanjiti, odnosno po ostvarenju svih uvjeta ukinuti penalizaciju tih mirovina.	Primljeno na znanje Ukidanje tzv. penalizacije prijevremene starosne mirovine s navršenih 70 godina života će se primijeniti na sve umirovljenike kojima je bilo priznato pravo na prijevremenu starosnu mirovinu i kojima je nakon stjecanja prava na novu mirovinu po osnovi zaposlenja polazni faktor manji od 1,0.
173	LJUBICA SUBOTIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Korisniku prijevremene starosne mirovine koji je uz mirovinu zaposlen i navrš 70 godina života i mirovinskog staža za novu prijevremenu mirovinu, starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, nakon prestanka zaposlenja, treba pri izračunu nove mirovine odrediti polazni faktor na dan stjecanja prava na NOVU mirovinu, bez obzira što za vrijeme zaposlenja nije bila obustavljena isplata mirovine. Naime, sukladno čl. 83. st. 1. Zakona polazni faktor ovisi o dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu, a budući da se određuje nova mirovina, ne može se pri novom izračunu primjenjivati polazni faktor prema kojem je bila određena prijašnja mirovina. Time bi se svakim novim izračunom mirovine, korisniku prijevremene starosne mirovine, koji je uz mirovinu zaposlen i ispunio uvjete godina života i mirovinskog staža za novu mirovinu, smanjila odnosno u konačnici uz ispunjenje svih uvjeta i ukinula penalizacija prijevremene starosne mirovine.	Nije prihvaćen Nije moguće prihvatiti prijedlog da se isti postotak povećanja polaznog faktora primijeni na korisnike kojima je već ranije priznato pravo na mirovinu i kojima se po osnovi novog staža osiguranja priznaje pravo na novu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika jer bi isto bilo protivno samoj odredbi članka 83. Nacrta prijedloga zakona. Naime, svrha tzv. bonifikacije je poticanje dužeg ostanka osiguranika u svijetu rada prije nego što uopće ostvare pravo na mirovinu.

174	DARKO KRSTIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Umirovljenici koji su otišli u prijevremenu mirovinu, a koji rade na pola ili puno radno vrijeme, za svaki mjesec punog radnog staža ostvarenog u mirovini treba umanjiti penalizaciju pri novom izračunu mirovine. Razlog je što se iz isplate plaća umirovljenicima koji rade uplaćuju svi porezi i doprinosi kao da su u radnom odnosu prije mirovine. Isto tako se uplaćuju sredstva i u II stup, pa je i te usklade potrebno regulirati ovim zakonom.	Nije prihvaćen Nije moguće prihvatiti prijedlog da se isti postotak povećanja polaznog faktora primijeni na korisnike kojima je već ranije priznato pravo na mirovinu i kojima se po osnovi novog staža osiguranja priznaje na novu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika jer bi isto bilo protivno samoj odredbi članka 83. Nacrta prijedloga zakona. Naime, svrha tzv. bonifikacije je poticanje dužeg ostanka osiguranika u svijetu rada prije nego što uopće ostvare pravo na mirovinu.
175	DUBRAVKA FAK III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 101. Ukoliko korisnik prijevremene starosne mirovine nakon min. godine dana rada na 4 sata traži ponovni obračun mirovine, a u tom periodu dodatnog rada stekne uvjete za starosnu imovinu (staža ili godina starosti) potrebno mu je ponovnim izračunom omogućiti promjenu statusa iz prijevremene u starosnu mirovinu	Nije prihvaćen Odredbom članka 101. Nacrta prijedloga zakona se za sve kategorije umirovljenika jednako propisuje da je za ponovno određivanje mirovine odnosno ostvarivanje prava na novu mirovinu potrebno ostvariti najmanje jednu godinu novog staža osiguranja.
176	HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 109. Uz članak 109. Prijedlog Hrvatske obrtničke komore je produžiti rok za prijavu prestanka osiguranja i promjenu podataka na najmanje 8 dana od nastanka promjene, odnosno datuma dostave pravomoćnog rješenja Dosadašnja praksa pokazala je da je rok od 24 sata prekratak iz razloga što obveznik može biti na službenom putu, spriječen zbog bolesti ili onemogućen iz razloga nedostavljanja podataka na osnovu kojih bi mogao napraviti odjavu ili promjenu podataka (vrlo čest slučaj kod sezonskih poslova gdje se događaju situacije da se radnik ne pojavi na poslu, ne dostavi otkaz već se javi telefonski da više neće dolaziti. Kazne iz zakona o radu su previsoke ako bi netko zlorabio ovakve situacije, te smatramo da nema prepreke da se rok produži na minimalno 8 dana od nastanka promjene, odnosno datuma dostave pravomoćnog rješenja.	Nije prihvaćen Podsjećamo kako je rok od 24 sata za prijavu prestanka poslovanja ili zaposlenja/osiguranja propisan radi omogućavanja bolje kontrole poslodavaca, zaštite radnika i njihovih prava i učinkovitog rada Državnog inspektorata u suzbijanju sive ekonomije i rada na crno, stoga se ne može prihvatiti prijedlog o produženju roka.

177	HRVATSKA OBRTNIČKA KOMORA III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 116. Uz članak 116. st.5. Predlažemo da se propiše dulji rok za prijavu o prestanku osiguranja na najmanje 8 dana od nastanka promjene, odnosno datuma dostave pravomoćnog rješenja. Dosadašnja praksa pokazala je da je rok od 24 sata prekratak iz razloga što obveznik može biti na službenom putu, spriječen zbog bolesti ili onemogućen iz razloga nedostavljanja podataka na osnovu kojih bi mogao napraviti odjavu ili promjenu podataka (vrlo čest slučaj kod sezonskih poslova gdje se događaju situacije da se radnik ne pojavi na poslu, ne dostavi otkaz već se javi telefonski da više neće dolaziti). Kazne iz Zakona o radu su previsoke ako bi netko zlorabio ovakve situacije, te smatramo da nema prepreke da se rok produži na minimalno 8 dana od nastanka promjene, odnosno datuma dostave pravomoćnog rješenja. Ukazujemo na činjenicu kako Zakon o obrtu nakon ukidanja kategorije trgovca pojedinca u Zakonu o trgovačkim društvima više ne uređuje mirovanje obrta. Prema važećem Zakonom o obrtu regulirana je privremena obustava obavljanja obrta kao i mogućnost registracije sezonskog obrta koji se može obavljati najviše devet mjeseci tijekom kalendarske godine. Upravo za sezonske obrte potrebno je kroz regulativu mirovinskog osiguranja propisati izuzetak od obveze plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje i to za razdoblje koje ne obuhvaća sezonsko obavljanje obrta koje se registrira kroz Obrtni registar. Stoga bi bilo dobro uskladiti odredbe dvaju zakona ili kroz Zakon o mirovinskom osiguranju člankom 5. jasno definirati značenje instituta mirovanja za primjenu ovoga zakona.	Nije prihvaćen Podsjećamo kako je rok od 24 sata za prijavu prestanka poslovanja ili zaposlenja/osiguranja propisan radi omogućavanja bolje kontrole poslodavaca, zaštite radnika i njihovih prava i učinkovitog rada Državnog inspektorata u suzbijanju sive ekonomije i rada na crno, stoga se ne može prihvatiti prijedlog o produženju roka. Također, člankom 116. Nacrta prijedloga zakona i dalje je predviđena mogućnost prestanka svojstva osiguranika u slučaju mirovanja obavljanja djelatnosti.
178	PUČKI PRAVOBRANITELJ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 119. Vezano uz članak 119. Nacrta prijedloga ZMO-a predlažemo jasno propisati obvezu Zavoda u pogledu upućivanja požurnica inozemnim nositeljima osiguranja koji na zahtjev Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ne dostavljaju tražene podatke, a s obzirom da čekanje na dostavu podataka iz inozemstva značajno produljuje duljinu postupka te potencijalno ugrožava egzistenciju podnositelja zahtjeva.	Nije prihvaćen Postupak i suradnja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje s inozemnim nositeljem mirovinskog osiguranja uređuje se uredbama EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju.
179	ANDREJA PREJEL III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 169. članak 169. stavak. 8. preciznije tekstom obuhvatiti i ostale statusne penalizacije korisnika , kao npr. korisnici koju su nakon ostvarene prijevremene starosne mirovine i ponovnog radnog odnosa do polovice radnog vremena u određenom trajanju, ostvarili NOVO priznato pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ali uz daljnju penalizaciju iz prethodne prijevremene mirovine.	Prihvaćen Prihvaća se.

180	SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 169. U SUH-u smo neugodno iznenađeni odlukom da se povećanje mirovina za korisnike invalidskih mirovina kao i ukidanje penalizacija sa 70 godina odgađa za 1. siječnja 2026. godine te još niz prava, što je suprotno dogovorima na sjednicama Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe i Radnoj skupni za izradu novog ZOMO-a, a na kojima su predstavnici SUH-a sudjelovali s članovima Vlade/Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Ta odgoda znači i smanjenje prava, pa čak i nedobivanje prava, jer brojni umirovljenici neće to ni dočekati, s obzirom da ih svake godine umre oko 50 tisuća, a rješenja o ukidanju penalizacije i povećanje invalidskih mirovina će se donositi do ožujka 2026. Uz članak 169. stavak 5. SUH predlaže ukidanje prevođenja invalidskih mirovina u starosne jer se radi samo o preimenovanju iz statističkih razloga, a prava korisnika ostaju u režimu invalidskih mirovina (npr. pravo na rad do 3,5 sata dnevno). Time se samo smanjuje prosječna mirovina i stvara netočan privid kako starosni umirovljenici rade samo 30 godina, što se često zlorabi u javnosti. Uz članak 169. stavak 7. i 8. - automatskom obradom podataka HZMO bi sigurno trebao obaviti preračun invalidskih i prijevremenih starosnih mirovina i prije 31. ožujka 2026., odnosno već u siječnju.	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci. Prevođenje invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti za rad, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad, na starosnu mirovinu s navršenom dobi propisanom za stjecanje starosne mirovine u skladu je s uobičajenom praksom većine država članica Europske unije.
181	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 169. Ovo je katastrofalan prijedlog i odgoda mjera o isplati za 6-9 mjeseci za koje treba nešto više sredstava, nego za ostale mjere. U radnom vijeku bio sam projektant i programer i znam, da su ovo minimalne izmjene u bazi podataka: treba kod prijevremenih mirovina pronaći 70+godišnjake i izmijeniti polazni faktor 0,9100 ili 0,7960 na 1,0000 ili kod invalidskih također promijeniti dva mirovinska faktora. Za sve potrebne radnje informatika HZMO ima dovoljno vremena da to programski riješi na vrijeme, do kraja lipnja, napravi potrebne izmjene i da povećanja idu od dana stupanja zakona na snagu, od 1.7.2025. Opet su u "igri" špekulacije" oko potrebnih sredstava iz državnog proračuna! Naravno, uvijek netko ima prednost, a umirovljenici su na "kraju reda" ili "zadnja rupa na svirali". Jednom je to ekspresno povećanje plaća državnom i javnom sektoru mjesec dana prije parlamentarnih izbora, povrat subvencija HEP-u, sada je to isplata 240 milijuna Orbanu zbog izgubljene arbitraže. Sve ove planirane odgode su sramota i poniženje tih korisnika mirovina! Opet bi malo štedjeli na najsiromašnijima, što tako niste radili s dužnosnicima? Godišnje u RH umre oko 50 tisuća umirovljenika, pa nije problem na kraju godine ili do 31.3.2026. vidjeti, koliko tisuća umirovljenika nije doživjelo ova povećanja! Opet je prioritet ODRŽIVOST mirovinskog sustava, odnosno državnog proračuna, jer prema ovome ADEKVATNOST mirovina opet nije prioritet!	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci.

182	ŽELJKO JAKOVIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 169. Poštovani, vezano za ovaj članak primjena i isplata prema novom faktoru treba bit odmah od 01.07.2025. godine, a kako je to gosp. Premijer više puta govorio u javnim nastupima.	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci.
183	ROBERTO POSAVEC III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 169. Poštovani, vezano za čl. 169 i stavaka koji se tiču određivanja novog faktora za invalidske mirovine prema novom zakonu, ima li neki poseban razlog zašto novi faktor nije na snazi odmah po stupanju novog zakona na snagu? Zašto bi se čekao 01.01.2026., te potom i 31.03.2026. za ova primanja u novim iznosima s novim faktorom? Predlažem da se odmah po stupanju novog zakona na snagu uzme u obzir novi faktor, odnosno u roku od 3 mjeseca od stupanja novog zakona na snagu uz isplatu zaostataka... npr. ako zakon stupi na snagu 01.07.2025., da zavod po službenoj dužnosti najkasnije do 30.09.2025. odredi invalidsku mirovinu primjenom mirovinskoga faktora određenog prema novom zakonu.	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci.
184	FRANJO GOLUBIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 172. Predlažem da se članak 172. u cijelosti briše jer je protivan odredbama Direktive Vijeća 79/7/EEZ od 19.12.1978., kao i presudi Suda EU C-104/1998. Različito postupanje temeljem spola predstavlja diskriminaciju.	Nije prihvaćen Nacrt prijedloga zakona sadrži odredbe kojima se starosna dob i duljina mirovinskog staža za žene i muškarce izjednačavaju 2030. godine.

185	ŽELJKO ŠEMPER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 177. Poštovani, svaki Zakon važi 8. dan od objave u Narodnim novinama, pa bi ovaj novi ZOMO trebao važiti u srpnju 2025. godine. Najvažnije mjere iz ovog Nacrta predlažete s odgodom: dodatak u prosincu 2025., ukidanje penalizacije od 1.1.2026., a povećanje invalidskih mirovina od 1.1.2026. ili najkasnije do 31.3.2026. U čemu je problem? HZMO ima vremena do kraja lipnja izraditi dva "programčića": 1. za ukidanje penalizacije prijevremenih mirovina, gdje treba "preletiti" po bazi podataka, pronaći korisnike s 70+ godina i promijeniti polazni faktor, primjerice, 0,9100 (za 9%) ili 0,7960 (za 20,4%) u polazni faktor 1,0000 i 2. Kod invalidskih mirovina treba samo promijeniti mirovinske faktore s 0,8 u 0,9 i s 1,0 u 1,1. S dodatkom izvodite špekulacije: Vlada će do 31.10.2025. odrediti cijenu jedne godine, a već postoji AVM (13,57 eura) što je cijena jedne godine staža u izračunu mirovina. Vlada će pričekati usklađenje 1.7.2025. i prema tome odrediti neku mizeriju od par eura po godini staža. Sve je to tako jedno i bezobrazno! Vlada je dužnosnicima povećala mirovine pod hitno: na sjednici 25.7.2024. retroaktivno od 1. srpnja, a isplata je već bila u kolovozu! U izbornom programu HDZ-a piše: "Kod uvođenja godišnjeg dodatka za umirovljenike voditi će se računa o ravnoteži između solidarne preraspodjele sredstava i uplaćenih doprinosa u mirovinski sustav". Gdje su vam u dodatak ugrađeni uplaćeni doprinosi, jer mirovina je rezultat staža i doprinosa i zbog toga dodatak mora biti kombinacija staža i uplaćenih doprinosa??? Sve druge članice EU dodatak za osnovicu uzimaju osobnu mirovinu! Ovo je velika sramota i bezobrazluk!	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci. Vezano za komentar o vrednovanju doprinosa u određivanju visine godišnjeg dodatka, skrećemo pozornost kako je predloženo rješenje kojim se uspostavlja ravnoteža između dva osnovna načela mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti. Naime, pri određivanju visine godišnjeg dodatka uzima se u obzir navršeni mirovinski staž, dakle razdoblje uplate doprinosa tijekom radnog vijeka, ali ne i ostvarene plaće, kako bi se osigurala zaštita upravo onih kategorija umirovljenika koji zbog nižih plaća, usprkos tome što imaju dulje razdoblje rada, primaju manje iznose mirovine.
186	AXEL LUTTENBERGER III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 177. Ukida se Zakon o najvišoj mirovini.	Nije prihvaćen Nije predmet ovog Nacrta prijedloga zakona.
187	ZVONKO KOPRIVČIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 177. Dobro je da novosti u mirovinskom osiguranju donose se novim zakonom a ne izmjenama i dopunama postojećega. Poteškoće su onda kod pročišćenog teksta i stupanja na snagu pojedinih odredaba zakona o izmjenama. U tom smislu ne vidim razloga da zakon ide u dva čitanja. Većine odredbi je iz dosadašnjih utvrđenja iz zakona odnosno izmjena i dopuna zakona. Zakon može stupiti na snagu 1. srpnje 2025. i po njemu postupiti odmah. Mnogo se piše o novostima koje donosi zakoa. Zbog predstojećih lokalnih izbora može se protumačiti da je to zbog tih izbora. a kada će ići u drugo čitanje je onda pitanje (može se odugovlačiti).	Nije prihvaćen Zakoni se u pravilu donose u redovnoj zakonskoj proceduri, u dva čitanja, a samo iznimno po hitnom postupku kada za to postoje osobito opravdani razlozi.

188	JOSIP ČALUŠIĆ III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, Članak 177. Mislim da bi trebalo u tekst zakona ugraditi odredbu; da će korisnicima koji su 1.7.2025. god. imali navršених 70 god. ili su do kraja 2025.god. navršili 70 god. biti u 2026 god. obračunata i isplaćena odgovarajuća razlika mirovine (puna mirovina minus mirovina umanjena za postotak penalizacije.).	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci.
189	PRAVOBRANITELJ ZA OSOBE S INVALIDITETOM III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, O B R A Z L O Ž E N J E Odredbom čl. 177. propisana je odgoda stupanja na snagu pojedinih odredbi ZOMO-a koje stupaju na snagu 1. siječnja 2026. godine, te ovim putem predlažemo da članci kojima se propisuju, odnosno koji se odnose na osobe s invaliditetom, ne odgađaju u stupanju na snagu.	Nije prihvaćen Nacrtom prijedloga zakona predložene su i druge mjere koje će doprinijeti povećanju mirovina svih naših umirovljenika. Međutim, za provedbu određenih mjera predloženih Nacrtom prijedloga zakona potrebna je prilagodba poslovnih procesa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Kako bi se osiguralo njihovo provođenje Nacrtom prijedloga zakona predviđena je njihova odgoda za šest mjeseci.
190	ROMAN ČAPLAR III.OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA, O B R A Z L O Ž E N J E Uz članak 91. Predlažem: Ovim člankom se uređuje usklađivanje mirovine te se određuje postotak promjene indeksa plaća i postotak promjene troškova života za utvrđivanje aktualne vrijednosti mirovine od 1. siječnja i 1. srpnja svake kalendarske godine ,te se usklađivanje vrši prema 110% većeg postotka promjene prosječnog rasta plaća i troškova života, za razliku od dosadašnjeg omjera koji je iznosio 70:30 % u korist povoljnijeg indeksa, čime će se poboljšati materijalni položaj umirovljenika. Uz članak 92. Predlažem: Ovim člankom se uvodi novi institut - godišnji dodatak na mirovinu. Određuje se svim korisnicima mirovine ostvarene prema ovome Zakonu i prema posebnim propisima. Visinu godišnjeg dodatka čini umnožak broja punih godina mirovinskog staža za određivanje mirovine u hrvatskom mirovinskom osiguranju i vrijednosti utvrđene za jednu godinu mirovinskog staža koju utvrđuje odlukom Vlada Republike Hrvatske svake kalendarske godine a koja ne može biti manja od 50% aktualne vrijednosti mirovine, najkasnije do 31. listopada, a isplaćuje se u prosincu, bez donošenja rješenja. Korisnicima kojima mirovina nije određena na temelju mirovinskoga staža, visina dodatka odredit će se na temelju 15 godina mirovinskoga staža. Također se propisuje da korisnik kojemu se mirovina priznaje nakon donošenja Odluke, neovisno o datumu donošenja rješenja, nema pravo na godišnji dodatak u kalendarskoj godini u kojoj ostvaruje pravo.	Nije prihvaćen Vezano za usklađivanje mirovina prema 110 % povoljnijem indeksu, ističemo kako je predloženi model 85%:15% prema povoljnijem indeksu rasta plaća i potrošačkih cijena jedan od najpovoljniji u Europskoj uniji i odraz je realnih mogućnosti u odnosu na način financiranja i osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu. Osim toga, Nacrtom prijedloga zakona predloženo je uvođenje godišnjeg dodatka na mirovinu, što predstavlja vrlo važan iskorak u mirovinskome sustavu. Pri tome će se voditi računa da se na odgovarajući način valorizira dulji staž tako da se visina dodatka veže uz navršeni mirovinski staž, a vrijednost jedne godine mirovinskog staža utvrđivat će Vlada Republike Hrvatske odlukom u skladu s fiskalnim i gospodarskim mogućnostima.

**IZJAVA O USKLAĐENOSTI PRIJEDLOGA PROPISA S PRAVNOM STEČEVINOM
EUROPSKE UNIJE**

1. Naziv prijedloga propisa

Zakon o mirovinskom osiguranju

2. Stručni nositelj izrade prijedloga propisa

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE
POLITIKE

**3. Veza s Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne
stečevine Europske unije**

Predviđeno Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne
stečevine Europske unije za 2025. godinu.
Rok: II. kvartal 2025.

4. Preuzimanje odnosno provedba pravne stečevine Europske unije

a) Odredbe primarnih izvora prava Europske unije

Ugovor o funkcioniranju Europske unije
članak/članci Čl. 45., 46., 47., 48.

b) Sekundarni izvori prava Europske unije

*Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim
radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (SL L 14, 20.1.1998.)*

31997L0081

- Prilog I. preuzeto: Zakon o tržištu rada (NN 118/18)
- Prilog I. preuzeto: Zakon o radu 2023 (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23,
64/23)

c) Ostali izvori prava Europske unije

-

**5. Prilog: tablice usporednih prikaza za propise kojima se preuzimaju odredbe
sekundarnih izvora prava Europske unije u zakonodavstvo Republike Hrvatske**

Da.

Potpis EU koordinatora stručnog nositelja izrade prijedloga propisa, datum i pečat

(datum i pečat)

Potpis EU koordinatora Ministarstva vanjskih i europskih poslova, datum i pečat

(potpis)

29.4.2025.
(datum i pečat)

pe
29

USPOREDNI PRIKAZ PODUDARANJA ODREDBI PROPISA EUROPSKE UNIJE S PRIJEDLOGOM PROPISA

1. Naziv propisa Europske unije

Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC

2. Naziv prijedloga propisa

Zakon o mirovinskom osiguranju

3. Usklađenost odredbi propisa Europske unije (sekundarni izvori prava) s odredbama prijedloga propisa

a)	b)	c)	d)
Odredbe propisa Europske unije	Odredbe prijedloga propisa	Je li sadržaj odredbe propisa Europske unije u potpunosti preuzet u odredbu prijedloga propisa?	Obrazloženje (ako sadržaj odredbe propisa Europske unije nije preuzet ili je djelomično preuzet u odredbu prijedloga propisa)

Članak 1. Svrha je ove Direktive provesti u djelo Okvirni sporazum o radu s nepunim radnim vremenom, koji su 6. lipnja 1997. sklopili europski socijalni partneri (UNICE, CEEP i ETUC) i koji se nalazi u Prilogu ovoj Direktivi.		Nije potrebno preuzimanje	Nije primjenjivo za prenošenje tekstem Zakona.
Članak 2. 1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 20. siječnja 2000. ili jamče da će najkasnije do tog datuma socijalni partneri provesti potrebne mjere putem sporazuma, pri čemu države članice moraju poduzeti sve potrebne mjere kako bi u svakom trenutku mogle zajamčiti ostvarivanje rezultata koji su propisani ovom Direktivom. One o tome odmah	Članak 2. Ovim se Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (SL L 014, 20. 1. 1998.).	U potpunosti preuzeto	

obavješćuju Komisiju. Državama članicama može se staviti na raspolaganje dodatno razdoblje od najviše godine dana, ako je to potrebno s obzirom na posebne teškoće ili provedbu putem kolektivnog ugovora. One o tim okolnostima odmah obavješćuju Komisiju. Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice. 2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje su donijele ili koje donose u području na koje se odnosi ova Direktiva.			
--	--	--	--

Članak 3. Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u Službenom listu Europskih zajednica.		Nije potrebno preuzimanje	Nije primjenjivo za prenošenje tekstom Zakona.
Članak 4. Ova je Direktiva upućena državama članicama.		Nije potrebno preuzimanje	Nije primjenjivo za prenošenje tekstom Zakona.
PRILOG UNIJA INDUSTRIJSKIH SAVEZA EUROPSKIH POSLODAVACA EUROPSKA KONFEDERACIJA SINDIKATA EUROPSKI CENTAR PODUZEĆA S JAVNIM UDJELOM OKVIRNI SPORAZUM O RADU S NEPUNIM RADNIM VREMENOM Ovaj je Okvirni sporazum doprinos cjelokupnoj europskoj strategiji zapošljavanja. Rad s	31. Članak (3) U staž osiguranja računa se i razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom, u trajanju koje odgovara ukupnom broju sati takva rada ostvarenog za pojedine godine, obračunatih na puno radno vrijeme. (8) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, za ispunjenje uvjeta mirovinskog staža za stjecanje prava iz članaka 38. i 40., članka 47. stavka 2., članka 55. stavaka 1. i 2., članaka 57. i 58., članka 64. stavka 1., članka 170. stavka 1. i članka 172. ovoga Zakona, razdoblje provedeno u zaposlenju s nepunim radnim vremenom smatra se razdobljem provedenim u zaposlenju s punim radnim	Djelomično preuzeto	Preuzeto u: Zakon o tržištu rada (NN 118/18) članak/članci Članak 46. stavak 1., 2. i 3.

nepunim radnim vremenom posljednjih je godina imao značajan utjecaj na zapošljavanje. Zbog toga su stranke ovog Sporazuma posvetile posebnu pažnju takvom obliku rada. Namjera je stranaka razmotriti potrebu za sličnim sporazumima o drugim oblicima rada s kliznim radnim vremenom.	vremenom.		
Poštujući različitost situacija u državama članicama i priznajući da je rad s nepunim radnim vremenom značajka zapošljavanja u određenim sektorima i djelatnostima, ovaj Sporazum propisuje opća načela i minimalne uvjete koji se odnose na rad s nepunim radnim vremenom. Sporazum je odraz želje socijalnih partnera da uspostave opći okvir za uklanjanje diskriminacije radnika s nepunim radnim vremenom i doprinesu razvoju mogućnosti za rad s nepunim radnim vremenom na temelju koji je prihvatljiv za poslodavce i radnike. Ovaj se Sporazum odnosi na uvjete zapošljavanja radnika s nepunim radnim vremenom te se u njemu priznaje činjenica da o	-	Djelomično preuzeto	Preuzeto u: Zakon o radu 2023 (NN 93/14, 127/17, 98/19, 151/22, 46/23, 64/23) članak/članci čl. 1., čl. 4. st.1., čl. 10. st. 1., čl. 61. st. 1., čl. 62. st. 1., čl. 63. st. 1., 2. i 3., čl.62. st. 5., čl. 7. st. 4., čl. 13. st. 4., čl. 115. st. 1., čl. 123. st. 1., 2. i 3., čl. 62. st. 7., čl. 149., čl. 9. st. 1. i 3., čl. 133.

pitanjima koja se tiču obveznog socijalnog osiguranja odlučuju države članice. U okviru načela nediskriminacije, stranke potpisnice vode računa o Deklaraciji o zapošljavanju koja je donesena u prosincu 1996. na Europskom vijeću u Dublinu, u kojoj je Vijeće između ostalog naglasilo da bi sustave socijalne sigurnosti trebalo izmijeniti tako da dodatno potiču zapošljavanje „razvijanjem sustava socijalne zaštite koji se mogu prilagoditi novim oblicima rada i pružiti odgovarajuću zaštitu ljudima koji se bave takvim poslovima”. Stranke potpisnice ovog Sporazuma smatraju da tu Deklaraciju treba provesti u djelo. ETUC, UNICE i CEEP pozivaju Komisiju da ovaj Okvirni sporazum podnese Vijeću kako bi ono putem odluke učinilo ove zahtjeve obvezujućim u državama članicama potpisnicama Sporazuma o socijalnoj politici priloženog Protokolu (br. 14) o socijalnoj politici u Prilogu Ugovoru o osnivanju Europske zajednice. Stranke potpisnice ovog			
--	--	--	--

Sporazuma pozivaju Komisiju da u svom prijedlogu provedbe ovog Sporazuma države članice pozove na usvajanje zakona i drugih propisa potrebnih radi poštivanja Odluke Vijeća u roku od dvije godine od njezina usvajanja ili da zajamče (1) da socijalni partneri poduzimaju potrebne mjere putem sporazuma prije isteka ovog razdoblja. Državama članicama može se za usklađivanje s ovom odredbom staviti na raspolaganje dodatno razdoblje od najviše godine dana, ako je to potrebno s obzirom na određene teškoće ili provedbu putem kolektivnog ugovora. Ne dovodeći u pitanje ulogu nacionalnih sudova i Suda Europskih zajednica, stranke potpisnice ovog Sporazuma traže da se preko Komisije sva pitanja koja se odnose na tumačenje ovog Sporazuma na europskoj razini prvo upute njima radi davanja mišljenja. (1) Uzimajući u obzir Sporazum o socijalnoj politici priložen Protokolu (br. 14) o socijalnoj politici, u Prilogu Ugovoru o osnivanju Europske zajednice,			
--	--	--	--

a posebno njegov članak 3. stavak 4. i članak 4. stavak 2. (2) Budući da je člankom 4. stavkom 2. Sporazuma o socijalnoj politici propisano da se sporazumi sklopljeni na razini Zajednice mogu provesti, na zajednički zahtjev stranaka potpisnica, na temelju odluke Vijeća na prijedlog Komisije. (3) Budući da je u svojem drugom dokumentu sa savjetovanja o kliznom radnom vremenu i zaštiti radnika Komisija najavila svoju namjeru da predloži pravno obvezujuću mjeru Zajednice. (4) Budući da je u zaključcima Europskoga vijeća iz Essena naglašena potreba da se potaknu zapošljavanje i jednake mogućnosti za žene i muškarce te su zatražene mjere za „povećanje intenzivnosti zapošljavanja rasta, posebno uvođenjem fleksibilnije organizacije posla, koja ispunjava želje radnika i zahtjeve konkurentnosti”. (5) Budući da stranke potpisnice ovog Sporazuma daju važnost mjerama koje bi muškarcima i ženama olakšale pristup radu s nepunim radnim vremenom			
--	--	--	--

kako bi se pripremili za mirovinu, pomirili poslovni i obiteljski život i iskoristili mogućnosti za obrazovanje i osposobljavanje radi poboljšanja svojih vještina i mogućnosti za razvoj karijere, u korist poslodavcima i radnicima i na način koji bi potaknuo razvoj poduzetništva. (6) Budući da se na temelju ovog Sporazuma državama članicama i socijalnim partnerima prepušta određivanje načina primjene ovih općih načela, minimalnih zahtjeva i odredbi, kako bi se vodilo računa o situaciji u svakoj državi članici. (7) Budući da se ovim Sporazumom uzima u obzir potreba za poboljšanjem zahtjeva socijalne politike, da se poveća konkurentnost gospodarstva Zajednice i spriječi nametanje administrativnih, financijskih i pravnih ograničenja koja bi mogla priječiti osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. (8) Budući da socijalni partneri mogu najbolje naći rješenja koja odgovaraju potrebama			
--	--	--	--

poslodavaca i radnika te im je stoga potrebno dodijeliti posebnu ulogu u provedbi i primjeni ovog Sporazuma, STRANKE POTPISNICE SPORAZUMJELE SU SE: Članak 1.: Svrha Svrha je ovog Okvirnog sporazuma: (a)omogućiti uklanjanje diskriminacije radnika s nepunim radnim vremenom i poboljšati kvalitetu rada s nepunim radnim vremenom; (b)olakšati razvoj rada s nepunim radnim vremenom na dobrovoljnoj osnovi i pridonijeti fleksibilnoj organizaciji radnog vremena, vodeći računa o potrebama poslodavaca i radnika. Članak 2.: Područje primjene 1. Ovaj se Sporazum odnosi na radnike s nepunim radnim vremenom koji imaju ugovor o radu ili radni odnos definiran zakonom, kolektivnim ugovorom ili praksom koja je na snazi u pojedinoj državi članici.			
---	--	--	--

2. Države članice, nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili praksom i/ili sa socijalnim partnerima na odgovarajućoj razini u skladu s nacionalnom praksom za odnose u industriji mogu iz objektivnih razloga potpuno ili djelomično isključiti radnike s nepunim radnim vremenom koji rade na određeno vrijeme iz odredbi ovog Sporazuma. Takve je odluke potrebno redovito preispitati kako bi se utvrdilo vrijede li još uvijek objektivni razlozi zbog kojih se donose. Članak 3.: Definicije Za potrebe ovog Sporazuma: 1.Pojam „radnik s nepunim radnim vremenom” odnosi se na radnika čije je uobičajeno radno vrijeme, izračunano na tjednoj osnovi ili prosječno, u razdoblju zaposlenja do jedne godine, kraće od uobičajenog radnog vremena usporedivog radnika s punim radnim vremenom. 2.Pojam „usporedivi radnik s punim radnim vremenom” znači			
---	--	--	--

radnik s punim radnim vremenom u istom poduzeću, koji ima istu vrstu ugovora o radu ili radnog odnosa te isti ili slični posao/zanimanje, vodeći računa o drugim okolnostima koje uključuju duljinu radnog staža i kvalifikacije/sposobnosti. Ako u istom poduzeću nema usporedivog radnika s punim radnim vremenom, usporedba se provodi pozivanjem na primjenjivi kolektivni ugovor ili, ako nema primjenjivog kolektivnog ugovora, u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili praksom. Članak 4.: Načelo nediskriminacije 1. Što se tiče uvjeta zapošljavanja, radnici s nepunim radnim vremenom ne smiju se tretirati na manje povoljan način od usporedivih radnika s punim radnim vremenom samo zato što rade s nepunim radnim vremenom, osim ako je različito postupanje opravdano objektivnim razlozima.			
--	--	--	--

2. Prema potrebi se primjenjuje načelo pro rata temporis. 3. Postupak primjene ove klauzule definiraju države članice i/ili socijalni partneri, vodeći računa o europskom zakonodavstvu, nacionalnom pravu, kolektivnima ugovorima i praksi. 4. Ako je to opravdano objektivnim razlozima, države članice nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili praksi i/ili socijalni partneri mogu, gdje je to primjereno, uvjetovati pristup određenim uvjetima zapošljavanja duljinom staža, trajanjem rada ili visinom primanja. Kriterije za pristup radnika s nepunim radnim vremenom određenim uvjetima zapošljavanja potrebno je redovito preispitivati, vodeći računa o načelu nediskriminacije iz članka 4. stavka 1. Članak 5.: Mogućnosti za rad s nepunim radnim vremenom 1. U okviru članka 1. ovog Sporazuma i načela			
---	--	--	--

nediskriminacije između radnika s nepunim radnim vremenom i radnika s punim radnim vremenom: (a) države članice bi nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima, u skladu s nacionalnim pravom ili praksom, trebale utvrditi i preispitati prepreke pravne ili administrativne prirode koje bi mogle ograničiti mogućnosti za rad s nepunim radnim vremenom i, ako je to primjereno, ukloniti ih; (b) socijalni partneri bi, djelujući u svojem području nadležnosti i putem postupaka predviđenih u kolektivnim sporazumima, trebali utvrditi i preispitati prepreke koje bi mogle ograničiti mogućnosti za rad s nepunim radnim vremenom i, ako je to primjereno, ukloniti ih. 2. Radnikovo odbijanje da prijeđe s punog radnog vremena na nepuno radno vrijeme ili obrnuto ne bi samo po sebi trebalo predstavljati opravdan razlog za prekid radnog odnosa, ne dovodeći u pitanje mogućnost			
--	--	--	--

prekida radnog odnosa u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i praksom, iz drugih razloga koji mogu proizaći iz načela postupanja poduzeća o kojem je riječ. 3. Poslodavci bi trebali što je više moguće uzimati u obzir: (a) zahtjeve radnika za prijelaz s punog radnog vremena na nepuno radno vrijeme, koje se pojavilo kao mogućnost u poduzeću; (b) zahtjeve radnika za prijelaz s nepunog radnog vremena na puno radno vrijeme ili za produljenje radnog vremena, ako se za to ukaže mogućnost; (c) pravovremeno širenje podataka o dostupnosti mjesta s nepunim i punim radnim vremenom u poduzeću, radi lakšeg premještanja s poslova s nepunim radnim vremenom na poslove s punim radnim vremenom ili obrnuto; (d) mjere koje olakšavaju pristup radu s nepunim radnim vremenom na svim razinama poduzeća, uključujući kvalificirani rad i rukovodeća mjesta i, gdje je to primjereno,			
--	--	--	--

koje olakšavaju pristup radnika s nepunim radnim vremenom strukovnom osposobljavanju radi povećavanja mogućnosti za razvoj karijere i profesionalne mobilnosti; (e) pravovremenu dostavu podataka o radu s nepunim radnim vremenom u poduzeću postojećim tijelima koja zastupaju radnike. Članak 6.: Odredbe o provedbi 1. Države članice i/ili socijalni partneri mogu održati ili uvesti povoljnije odredbe od onih koje su predviđene ovim Sporazumom. 2. Provedba odredbi ovog Sporazuma ne predstavlja opravdan razlog za smanjenje opće razine zaštite radnika na području uređenom ovim Sporazumom. To ne dovodi u pitanje pravo država članica i/ili socijalnih partnera da razviju različite zakonodavne, pravne ili ugovorne odredbe, vodeći računa o promjeni okolnosti, te ne dovodi u pitanje primjenu članka 5. stavka 1., ako se poštuje načelo nediskriminacije iz članka 4. stavka 1.			
---	--	--	--

3. Ovaj Sporazum ne dovodi u pitanje pravo socijalnih partnera da na odgovarajućoj razini, uključujući europsku, zaključe sporazume kojima se prilagođavaju i/ili dopunjuju odredbe ovog Sporazuma tako da se uzmu u obzir posebne potrebe socijalnih partnera o kojima je riječ. 4. Ovaj Sporazum ne dovodi u pitanje točnije odredbe Zajednice, a posebno odredbe Zajednice koje se tiču jednakog postupanja ili mogućnosti za muškarce i žene. 5. Sprečavanje i rješavanje sporova i žalbi koje proizađu iz primjene ovog Sporazuma odvija se u skladu s nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima i praksom. 6. Stranke potpisnice preispituju ovaj Sporazum pet godina nakon dana donošenja odluke Vijeća na zahtjev jedne od stranaka potpisnica ovog Sporazuma.			
--	--	--	--

OBRAZAC ISKAZA O PROCJENI UČINAKA PROPISA

1.	OPĆE INFORMACIJE		
1.1.	Stručni nositelj:	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	
1.2.	Naziv propisa:	Zakon o mirovinskom osiguranju	
1.3.	Program rada Vlade Republike Hrvatske, akt strateškog planiranja ili reformska mjera:	Da	Naziv akta: Program Vlade Republike Hrvatske 2024. – 2028. Opis mjere: 2.2. Briga o umirovljenicima i djelotvoran sustav socijalne skrbi – Radi izgradnje vitalnog društva u idućem mandatu nam je prioritet omogućiti kvalitetniji život svim građanima, što ćemo postići nastavkom reforme mirovinskog sustava
1.4.	Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije	Ne	Naziv pravne stečevine:
2.	UTVRĐIVANJE PROBLEMA		
2.1.	Zakon o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 151/14., 33/15., 93/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18., 102/19., 84/21. i 119/22., - u daljnjem tekstu: ZOMO) uređuje obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, tzv. I. mirovinski stup, trodijelnog mirovinskog sustava u Republici Hrvatskoj. Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO) u siječnju 2025. godine bilo je 1.228.522 korisnika mirovina u odnosu na 1.705.216 osiguranika, što predstavlja omjer od 1:1,39. Prosječna mirovina sveukupnog broja korisnika mirovina, bez međunarodnih ugovora isplaćena u veljači za mjesec siječanj 2025. godine iznosila je 625,27 eura, a njezin udio u prosječnoj netoplaći za prosinac 2024. godine iznosio je 45,9 %. Najniža mirovina korisnika bez međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju u istom razdoblju iznosila je 396,58 eura. Prema vrstama mirovina koje korisnici primaju, na isplati mirovina za siječanj 2025. godine, prosječna starosna mirovina iznosila je 616,27 eura, prosječna obiteljska mirovina 484,24 eura, dok je prosječna invalidska mirovina iznosila svega 419,53 eura. Podaci upućuju na relativno nisku razinu adekvatnosti mirovina, a jedan od ključnih razloga je kratak prosječni mirovinski staž od svega 31 godinu i mali broj korisnika koji mirovinu primaju na temelju mirovinskoga staža od 40 i više godina. Naime, u siječnju 2025. godine prosječna starosna mirovina za 40 i više godina staža iznosila je 917,75 eura, a udio u prosječnoj netoplaći 67,4 %. Međutim, broj korisnika kojima je mirovina određena na temelju 40 i više godina mirovinskoga staža relativno je nizak, svega 94.405 korisnika, odnosno 13,45 % od ukupnog broja korisnika starosne mirovine u siječnju 2025. godine (702.082). Stoga, povećanje razine adekvatnosti mirovina predstavlja jedan od najvećih izazova u hrvatskom mirovinskom sustavu. Radna skupina za analizu stanja mirovinskog sustava (u daljnjem u tekstu: Radna skupina), čije je osnivanje utvrđeno kao reformska mjera u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.–2026., u dvije godine djelovanja provela je sveobuhvatnu analizu		

mirovinskoga sustava te izradila zaključke kao podlogu za izmjenu odnosno donošenje novog ZOMO-a. Zaključci Radne skupine uzimaju u obzir dugoročne projekcije iz Izvješća o starenju 2024., koje i dalje ukazuju na negativne demografske trendove. Prema Izvješću o starenju u razdoblju od 2022. do 2070. godine predviđa se smanjenje ukupnog broja stanovništva za 22 %. Istovremeno, očekuje se značajno povećanje životnog vijeka, i to za 6,4 godine kod muškarca i 6 godina kod žena.

Unatoč negativnim demografskim trendovima, hrvatski mirovinski sustav dugoročno je održiv uz pretpostavku zadržavanja sadašnjih zakonskih propisa u pogledu propisane dobi za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu. Zakonska dob za umirovljenje u Republici Hrvatskoj slična je onoj u drugim zemljama člancima Europske unije (u daljnjem tekstu: EU), ali su mogućnosti za prijevremeno umirovljenje fleksibilnije. Prema ZOMO-u pravo na starosnu mirovinu ostvaruje se s navršenih 65 godina života i 15 godina mirovinskoga staža, dok je za žene u prijelaznom razdoblju propisana niža starosna dob te u 2025. godini iznosi 63 godine i 9 mjeseci i postupno se podiže za tri mjeseca godišnje do 2030. godine kada će se uvjeti za muškarce i žene izjednačiti. Prijevremena starosna mirovina ostvaruje se pet godina ranije, odnosno sa 60 godina života i s navršenim mirovinskim stažem od 35 godina, a za žene je također predviđeno prijelazno razdoblje do 2030. godine te u 2025. godini žene prijevremenu starosnu mirovinu mogu ostvariti s navršenih 58 godina i 9 mjeseci života i s mirovinskim stažem od 33 godine i 9 mjeseci. Smanjenje prijevremene starosne mirovine je trajno i iznosi 0,2 % za svaki mjesec ranijeg ostvarivanja prava na mirovinu, odnosno najviše 12 %. Međutim, pri tome je važno istaknuti kako je smanjenje prijevremene starosne mirovine u prethodnim razdobljima bilo znatno veće, tako da trenutno imamo korisnike s širokim rasponom smanjenja od 0,1 % do 0,34 % po mjesecu, ovisno o propisu koji je bio na snazi u trenutku ostvarivanja prava na mirovinu. Osim toga, prema važećem propisu predviđene su i dvije vrste mirovine koja se ostvaruju sa 60 godina života bez smanjenja, i to starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika i prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca.

U cilju poticanja duljeg ostanka u svijetu rada predviđen je bonus za ostvarivanje prava na mirovinu nakon navršene propisane zakonske dobi, i to 0,45 % za svaki mjesec kasnijeg umirovljenja, uz dodatni uvjet da osiguranik ima navršen mirovinski staž od najmanje 35 godina.

Osim propisane starosne dobi za umirovljenje, na održivost mirovinskoga sustava svakako utječe i razdoblje korištenja starosne mirovine, a koje je prema podacima HZMO-a u studenom 2024. godine iznosilo 21 godinu i 11 mjeseci, pri čemu je značajna razlika među spolovima. Razdoblje korištenja starosne mirovine za žene iznosi 25 godina i 9 mjeseci, dok je za muškarce znatno kraće, i iznosi 18 godina i 11 mjeseci. Međutim, važno je naglasiti kako će se završetkom prijelaznog razdoblja za izjednačavanje starosne dobi za umirovljenje muškaraca i žena i ova razlika s vremenom ublažiti.

Nepovoljni demografski uvjeti i stanje na tržištu rada rezultirali su kontinuiranim širenjem kruga umirovljenika koji mogu raditi uz istovremenu isplatu mirovine. Mirovinskom reformom iz 2019. godine i njenim nastavkom iz 2023. godine pravo na isplatu mirovine u punom iznosu uz rad do polovice punog radnog vremena prošireno je na korisnike prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i obiteljske mirovine. Isto tako, profesionalni vatrogasci, vojni osiguranici, policijski službenici, ovlaštene službene osobe i zaposlenici na poslovima razminiranja, koji su starosnu mirovinu ostvarili prema posebnim propisima iz mirovinskoga osiguranja, mogu raditi do polovice

punog radnog vremena uz isplatu punog iznosa mirovine ili u punom radnom vremenu uz isplatu mirovine u visini od 50 %. Iako su u pogledu omogućavanja rada umirovljenicima uz isplatu mirovine napravljeni značajni iskoraci, još uvijek je relativno mali broj korisnika koji koriste takvu mogućnost. Prema podacima HZMO-a na dan 31. siječnja 2025. bilo je evidentirano ukupno 32.719 zaposlenih korisnika mirovine. Pri tome je važno istaknuti kako samostalni obveznici uplate doprinosa (obrtnici i osobe koje obavljaju profesionalnu djelatnost u skladu s posebnim propisima), koji svojstvo osiguranika stječu na temelju upisa u odgovarajući registar, prema važećem ZOMO-u nemaju mogućnost rada uz istovremenu isplatu mirovine. Isto tako, korisnici invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti nemaju mogućnost rada uz istovremenu isplatu mirovine, uz iznimku korisnika koji su pravo na tu vrstu mirovine ostvarili prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, br. 121/17., 98/19., 84/21. i 156/23. – u daljnjem tekstu: ZOHBDR) koji mogu raditi manje od 3,5 sata dnevno bez obustave isplate mirovine.

U okviru Strategije demografske revitalizacije Republike Hrvatske do 2033. godine u mirovinskom sustavu planirano je povećanje dodanog staža. Također, u okviru projekta „Jačanje provedbe vrednovanja propisa u Hrvatskoj“, financiranog iz Instrumenta tehničke pomoći EU-a, provedeno je vrednovanje propisa u odnosu na institut dodanog staža kao podlogu za moguća rješenja. Institut dodanog staža uveden je mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019., kao svojevrsna demografska mjera, kojom se, između ostaloga, nastoje smanjiti razlike u visini mirovine između muškaraca i žena. Prema podacima HZMO-a od uvođenja dodanog staža više od 86.215 korisnika (od 1. siječnja 2019. do 6. kolovoza 2024.) iskoristilo je ovo pravo, što je dovelo do prosječnog povećanja mirovine od oko 1,6 % po djetetu. Nadalje, prosječna ukupna mirovina za muškarce iznosi 569,10 eura, dok za žene iznosi 470,88 eura, što rezultira razlikom u mirovinama između spolova od 17,3 %. Iako je uvođenje dodanog staža pridonijelo smanjenju razlike, podaci ukazuju na potrebu za daljnjim smanjenjem rodno uvjetovanih nejednakosti u mirovinskim primanjima.

U okviru projekta „Jačanje provedbe vrednovanja propisa u Hrvatskoj“ provedeno je i vrednovanje propisa vezano za institut invalidske mirovine, a bili su obuhvaćeni korisnici invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, koji su prepoznati kao korisnici s izrazito niskim mirovinskim primanjima. S obzirom na to da korisnici zbog djelomičnog i potpunog gubitka radne sposobnosti primaju znatno niže mirovine od sveukupne prosječne mirovine, nužno je povećati adekvatnost mirovina za ovu ranjivu skupinu.

Također, u skladu s odredbama važećeg ZOMO-a, cenzus za utvrđivanje činjenice uzdržavanja članova obitelji prilikom ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu, trenutno iznosi manje od socijalnih davanja poput nacionalne naknade za starije osobe i zajamčene minimalne naknade, a određuje se u visini od 66 % ili 80 % najniže mirovine za 15 godina staža, ovisno o tome je li član obitelji živio u zajedničkom kućanstvu s osiguranikom ili korisnikom mirovine.

Nadalje, važeći ZOMO predviđa ponovno određivanje ili priznanje prava na novu mirovinu na temelju navršene jedne godine staža osiguranja nakon umirovljenja. Međutim, dok korisnici svih vrsta starosne mirovine takvu mogućnost imaju i na temelju staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su uplaćeni doprinosi za mirovinsko osiguranje, korisnici invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad mogu ostvariti pravo na mirovinu zbog nastupa osiguranog rizika

	starosti samo na temelju navršenog staža osiguranja po osnovi zaposlenja ili obavljanja djelatnosti, ali ne i na temelju staža osiguranja po osnovi drugog dohotka. Prema važećem ZOMO-u mirovine se usklađuju od 1. siječnja i od 1. srpnja svake kalendarske godine, i to ovisno o rastu plaća svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj i potrošačkih cijena u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi, u omjeru 70:30 ili 30:70 prema propisanom promjenjivom modelu, ovisno o tome što je za korisnike mirovine povoljnije. Ovakav način usklađivanja osigurava da mirovine prate rast plaća i cijena u navedenom omjeru, odmah po isteku svakog polugodišta. Također, uz redovitu godišnju isplatu mirovine važeći Zakon ne predviđa isplatu dodatnih naknada koja se prema različitim modelima isplaćuje u državama članicama EU-a. Međutim, na području EU-a nema jedinstvenog pristupa o isplati dodatne mirovine, odnosno dodatka koji se isplaćuje uz redovnu mjesečnu isplatu mirovine. Vlada Republike Hrvatske je odlukama do sada deset puta osigurala isplatu jednokratnog novčanog primanja, kako bi ublažila posljedice porasta cijena na životni standard umirovljenika. Pri tome je važno naglasiti kako su najvećim dijelom isplatom bili obuhvaćeni korisnici s nižim mirovinskim primanjima. U Programu Vlade Republike Hrvatske 2024. – 2028. predviđene su mjere u mirovinskome sustavu kojima je planirano osiguranje kvalitetnijeg života i dostojanstvene starosti umirovljenicima. Radi se o mjerama kojima je glavni cilj povećati razinu adekvatnosti mirovina, kako bi do kraja mandata prosječna ukupna mirovina porasla za najmanje 30 % i iznosila najmanje 750 eura mjesečno. Iako je mirovinskom reformom iz 2019. godine, kao i nastavkom mirovinske reforme iz 2023. godine, unaprijeđen I. mirovinski stup te je ostvaren napredak u poboljšanju razine adekvatnosti mirovina, i dalje je nužno kontinuirano provoditi mjere koje doprinose povećanju mirovinskih primanja svih korisnika. Uzimajući u obzir navedeno, potrebno je novim normativnim rješenjem sveobuhvatno urediti I. mirovinski stup, s ciljem unaprijeđenja položaja svih sadašnji i budućih umirovljenika.
2.2.	Izvor podataka:
	Ministarstvo rada mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, podaci pribavljeni u sklopu projekta „Jačanje provedbe vrednovanja propisa u Hrvatskoj“, podaci sadržani u Analizi i zaključcima Radne skupine za analizu stanja mirovinskog sustava, Izvješće o starenju 2024. (2024 Ageing Report. Economic and Budgetary Projections for the EU Member States 2022-2070)
3.	UTVRĐIVANJE POSEBNOG CILJA
3.1.	Opis posebnog cilja
	Novim Zakonom ispunit će se uvjeti za implementaciju mjera previdenih strateškim dokumentima u mirovinskome sustavu, i to Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021. – 2026. i Programa Vlade Republike Hrvatske 2024. – 2028. Mjere iz Programa Vlade Republike Hrvatske te zaključci Radne skupine imaju za cilj povećati razinu adekvatnosti mirovina kako bi se poboljšala kvaliteta života sadašnjim i budućim umirovljenicima. S ciljem povećanja primjerenosti mirovina predlaže se uvođenje godišnjeg dodatka svim umirovljenicima, što predstavlja značajan iskorak u mirovinskom sustavu generacijske solidarnosti, na način da se na odgovarajući način valorizira dulji ostanak u svijetu rada vezanjem visine dodatka uz navršeni mirovinski staž. Također, promjena formule

	usklađivanja mirovina s povoljnijim omjerom u odnosu na indeks rasta plaća i potrošačkih cijena osigurati će primjereniju usklađenost mirovina. Povećanjem najniže mirovine za oko 3 % i invalidskih mirovina za otprilike 10 % podiže se donja razina prava u mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti i osigurava povećanje mirovinskih primanja za ove osjetljive kategorije umirovljenika, a ukidanjem tzv. penalizacije za prijevremeno umirovljenje s navršених 70 godina života osigurava se povećanje mirovine i smanjuje rizik siromaštva osobama starije životne dobi. Redefiniranjem povećanja polaznog faktora za umirovljenje nakon propisane starosne dobi, tzv. bonifikacije, radi duljeg ostanka na tržištu rada, na način da bude vezana isključivo uz starosnu dob, a ne navršени mirovinski staž, kao i ukidanjem ograničenja od najviše pet godina, stvaramo uvjete za dodatno povećanje mirovina. U cilju neutraliziranja negativnih demografskih trendova, mjerom redefiniranja tzv. bonifikacije, potiče se dulji ostanak u svijetu rada s jedne strane, a s druge strane stvaraju se i uvjeti za dodatno povećanje mirovine. Također, s ciljem osiguranja veće participacije umirovljenika na tržištu rada i dodatne radne snage na tržištu rada proširuje se mogućnost rada umirovljenika uz mogućnost ostvarivanja dodatnog prihoda te omogućava odlazak u mirovinu obrtnika i osoba koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost bez prestanka obavljanja djelatnosti. Cilj je osigurati veće sudjelovanje umirovljenika na tržištu rada, što će rezultirati većim udjelom osoba starije životne dobi u ukupnoj strukturi radne snage, osigurati prijenos stečenih znanja i iskustava na mlađe radnike te omogućiti umirovljenicima ostvarivanje dodatnih prihoda. Također, iako je uvođenje dodanog staža značajno pridonijelo smanjenju razlike u mirovinama žena i muškaraca, cilj je nastaviti s daljnjim smanjenjem rodno uvjetovanih nejednakosti u mirovinskim primanjima. Povećanje dodanog staža roditeljima za svako rođeno/posvojeno dijete sa šest na 12 mjeseci, koje u najvećoj mjeri koriste žene, doprinijet će daljnjem smanjenju razlika u visini mirovina između muškaraca i žena. Nadalje, s ciljem administrativnog rasterećenja sustava medicinskog vještačenja ukida se obvezni kontrolni pregled korisnicima invalidske mirovine. Isto tako, predlaže se povećanje cenzusa za utvrđivanje uzdržavanja članova obitelji, čime se proširuje krug osoba koje će moći ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu te se izjednačava status izvanbračne zajednice za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu s posebnim propisom koji uređuje prava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji.
3.2.	Opis svrhe propisa Predlaže se zadržati iste uvjete starosne dobi u pogledu stjecanja prava na starosnu mirovinu, odnosno 65 godina života i 15 godina mirovinskoga staža uz zadržavanje prijelaznog razdoblja za žene do 31. prosinca 2029. Također, zadržali bi se i isti uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika koja se ostvaruje s navršених 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju te sadašnji uvjeti za ostvarivanje prijevremene starosne mirovine, s navršених 60 godina života i 35 godina mirovinskoga staža, uz zadržavanje prijelaznog razdoblja za žene do 31. prosinca 2029. Prijelazno razdoblje za ostvarivanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu za žene završava 31. prosinca 2029. te bi se od 1. siječnja 2030. u potpunosti izjednačili uvjeti za muškarce i žene. Međutim, u cilju poticanja duljeg ostanka u svijetu rada i kasnijeg umirovljenja, predlaže se redefiniranje povećanja polaznog faktora, tzv. bonifikacije, od 0,45 % za svaki mjesec ostvarivanja prava na starosnu mirovinu nakon zakonski propisane dobi, i to na način da se

bonifikacija više ne uvjetuje navršenim mirovinskim stažem od 35 godina te da se ne ograničava na najviše pet godina, odnosno na maksimalno 27 %.

Osim redefiniranja tzv. bonifikacije za kasnije umirovljenje, predlaže se i promjena važećeg modela usklađivanja mirovina, na način da se stopa usklađivanja mirovina utvrdi kao zbroj stope promjene indeksa potrošačkih cijena i indeksa rasta plaća u prethodnom polugodištu u odnosu na polugodište koje mu prethodi u omjeru 85:15 %, ovisno o tome što je povoljnije.

Kako bi osigurali daljnje smanjivanje razlike u visini mirovina žena i muškaraca, predlaže se povećanje dodanog staža za svako rođeno/posvojeno dijete sa sadašnjih šest na 12 mjeseci.

Isto tako, predlaže se uvođenje godišnjeg dodatka uz redovitu isplatu mirovine, na način da se isplata osigura svim umirovljenicima koji mirovinu ostvare do donošenja Odluke Vlade Republike Hrvatske, neovisno o visini njihovih mirovinskih primanja i neovisno o datumu donošenja rješenja. Visina godišnjeg dodatka veže se uz pune godine mirovinskog staža koji se uzima u obzir za izračun visine mirovine, a za one korisnike kojima je mirovina određena bez uračunavanja mirovinskoga staža, određuje se minimalno razdoblje od 15 godina za određivanje godišnjeg dodatka. Propisuje se da Vlada Republike Hrvatske svake godine, najkasnije do 31. listopada, donosi Odluku o vrijednosti za jednu godinu mirovinskoga staža, a da Zavod godišnji dodatak isplaćuje u prosincu.

Predlaže se omogućiti korisnicima starosne mirovine, prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i obiteljske mirovine s navršenih 65 godina života rad u punom radnom vremenu uz isplatu mirovine u iznosu od 50 %. Isto tako, u cilju omogućavanja rada obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost predlaže se osigurati korištenje pola iznosa mirovine kada navrš 65 godina života bez prestanka obavljanja obrta, odnosno profesionalne djelatnosti.

Također, predlaže se korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno opće nesposobnosti za rad prema ranije važećim propisima te korisnicima invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu, omogućiti rad manje od 3,5 sata dnevno uz istovremenu isplatu mirovine, kako je to predviđeno za korisnike koji su mirovinu ostvarili prema ZOHBDR-u.

U cilju posebne zaštite korisnika s niskim mirovinskim primanjima predlaže se povećati najnižu mirovinu sa sadašnjih 103 % aktualne vrijednosti mirovine na 106 %, čime bi se od 2019. po treći puta dodatno povećala najniža mirovina. Zatečenim korisnicima najniže mirovine HZMO bi, po službenoj dužnosti odredio najnižu mirovinu prema predloženom modelu od dana stupanja na snagu Zakona.

Osim toga, predlaže se od 1. siječnja 2026. povećanje mirovinskog faktora za izračun visine invalidske mirovine, i to za invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti sa sadašnjih 0,8 na 0,9, a za invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti sa sadašnjih 1,0 na 1,1. Time će se osigurati uvjeti za dodatno povećanje invalidske mirovine za otprilike 10 %, a obuhvatili bi se svi sadašnji i budući korisnici mirovine. Zatečenim korisnicima HZMO bi po službenoj dužnosti, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu odredbe kojom se uređuju povećani mirovinski faktori ponovno odredio mirovinu.

Korisnicima prijevremene starosne mirovine koji navrš 70 godina života predlaže se ukidanje smanjenja, tzv. penalizacije za prijevremeno umirovljenje, od prvog dana idućeg

	mjeseca u kojem navrš 70 godina, s primjenom od 1. siječnja 2026. Predlaže se obuhvatiti i korisnike koji su starosnu dob navršili prije stupanja na snagu Zakona, a mirovina bez smanjenja odredila bi im se počevši od 1. siječnja 2026. Ponovno određivanje prijevremene starosne mirovine HZMO bi odredio u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu odredbe o ukidanju tzv. penalizacije, po službenoj dužnosti. Isto tako, predlaže se dodatno uređenje dokazivanja statusa izvanbračne zajednice za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu. Također, u skladu s pravnim stajalištem Ustavnog suda u pojedinačnom predmetu, predlaže se brisanje uvjeta o propisanom datumu za postojanje izvanbračne zajednice na dan 28. ožujka 2008. kada je uvedena u mirovinski sustav. Zakonskim prijedlogom propisuje se povećanje cenzusa za utvrđivanje činjenice uzdržavanja za članove obitelji prilikom ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu na iznos najniže mirovine za 15 godina mirovinskoga staža ako je član obitelji živio u istom kućanstvu s umrlim osiguranikom ili korisnikom, odnosno ako nije, cenzus se propisuje u iznosu najniže mirovine za 15 godina mirovinskoga staža uvećane za 20 %. Nadalje, korisnicima invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, ranije profesionalne nesposobnosti za rad, predlaže se omogućiti ostvarivanje prava na starosnu, prijevremenu starosnu mirovinu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika na temelju navršene jedne godine staža osiguranja po osnovi drugog dohotka. Osim toga, ovim korisnicima omogućuje se isplata mirovine u punom iznosu ako se zaposle do polovice punog radnog vremena. Isto tako, omogućuje im se isplata povoljnijeg iznosa mirovine u slučaju nastupa potpunog gubitka radne sposobnosti. S obzirom na to da u prethodnom razdoblju provođenje obveznih kontrolnih pregleda nije rezultiralo promjenama u ocjeni stanja radne sposobnosti, predlaže se ukidanje kontrolnog pregleda. Radi otklanjanja dvojbi i različitog postupanja u praksi, dodatno su precizirane pojedine odredbe, poput obustave isplate mirovine, ponovnog određivanja mirovine, zastare u postupcima naknade štete. Također, prošireni su i dodatno precizirani pojmovi radi boljeg razumijevanja i pojednostavljenja teksta, posebno odredbi koji se odnose na formulu izračuna visine mirovine, primjerice jasno razgraničavanje staža koji se računa za ispunjenje propisanih uvjeta i za izračun visine mirovine, definiranje parametara na temelju kojih se određuje visina mirovine, polaznog i mirovinskog faktora, vrijednosnih bodova, osobnih bodova i aktualne vrijednosti mirovine.
3.3.	Razmotrena druga moguća normativna i nenormativna rješenja
	Cilj koji se želi postići može se ostvariti samo normativnim rješenjem budući da se prava iz mirovinskoga osiguranja i način njihovog ostvarivanja propisuju zakonom, stoga druga normativna i nenormativna rješenja nisu moguća.
3.4.	Izvor podataka:
	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
4.	UTVRĐIVANJE UČINAKA I ADRESATA
4.1.	Posebni cilj 1.: Novim Zakonom ispunit će se uvjeti za implementaciju mjera iz akata strateškog planiranja na snazi i Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. s ciljem povećanja razine adekvatnosti mirovina kako bi se poboljšala kvaliteta života umirovljenika.

	Posebni cilj 2.: Pобољшanje položaja ranjivih kategorija umirovljenika povećanjem najniže mirovine za oko 3 % i invalidskih mirovina za otprilike 10 %. Poseban cilj 3.: Povećanje dodanog staža roditeljima sa šest na 12 mjeseci za svako rođeno/posvojeno dijete s ciljem smanjenja razlike u visini mirovina između muškaraca i žena. Posebni cilj 4.: Redefiniranje tzv. bonifikacije radi duljeg ostanka na tržištu rada uz stvaranje preduvjeta za dodatno povećanje mirovina. Posebni cilj 4.: Povećanje mogućnosti rada umirovljenika radi osiguranja dodatne radne snage na tržištu rada uz mogućnost ostvarivanja dodatnog prihoda umirovljenika. Posebni cilj 5.: Uvođenje godišnjeg dodatka svim umirovljenicima u cilju poboljšanja materijalnog položaja umirovljenika. Posebni cilj 6.: Promjena formule usklađivanja mirovina s povoljnijim omjerom 85:15, umjesto 70:30 radi osiguranja primjerenije usklađenosti mirovina u odnosu na rast plaća i potrošačkih cijena. Posebni cilj 7.: Omogućavanje umirovljenja obrtnika i osoba koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost bez prestanka obavljanja djelatnosti. Posebni cilj 8.: Ukidanje tzv. penalizacije za prijevremeno umirovljenje s navršених 70 godina života kako bi se osiguralo povećanje mirovine osobama starije životne dobi. Posebni cilj 9.: Ukidanje obveznog kontrolnog pregleda korisnicima invalidske mirovine s ciljem administrativnog rasterećenja sustava medicinskog vještačenja. Posebni cilj 10.: Izjednačavanje statusa izvanbračne zajednice za ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu s posebnim propisom koji uređuje prava hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji. Posebni cilj 11.: Povećanje cenzusa za utvrđivanje uzdržavanja članova obitelji radi ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu. Radi lakše provedbe procjene učinaka propisa, učinci i adresati za sve posebne ciljeve utvrdit će se zajedno.	
4.1.1.	Učinci na gospodarstvo:	Adresati:
	Novi zakon rezultirat će pozitivnim učincima na tržište rada, i to prije svega većim mogućnostima rada umirovljenika, omogućavanjem nastavka obavljanja djelatnosti obrtnicima i osobama koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost nakon umirovljenja, kao i redefiniranim modelom tzv. bonifikacije, što će doprinijeti osiguranju dodatne radne snage. Isto tako, osigurat će se veći udio osoba starije životne dobi na tržištu rada. Podiže se donja razina prava u mirovinskom osiguranju kroz povećanje najniže mirovine oko 3 %. Osiguravaju se uvjeti za povećanje mirovina svih umirovljenika, bez da se pri tome narušava financijska održivost mirovinskoga sustava.	Sadašnji i budući umirovljenici, osiguranici i osigurane osobe te članovi obitelji osiguranika, odnosno korisnika mirovine.
4.1.2.	Učinci na održivi razvoj:	Adresati:
	Nisu utvrđeni učinci iz članka 11. Uredbe.	Nisu utvrđeni adresati iz članka 14. Uredbe.

4.1.3.	Učinci na socijalnu skrb:	Adresati:
	Povećanje mirovinskih primanja najranjivijim skupinama umirovljenika, kao i proširenje mogućnosti rada umirovljenika, pridonijet će povećanju socijalne uključenosti osoba koje su zbog ekonomskog statusa izložene povećanom riziku od siromaštva. Povećanje dodanog staža roditeljima za svako rođeno/posvojeno dijete doprinosi demografskom razvitku.	Sadašnji i budući umirovljenici te osiguranici roditelji/posvojitelji.
4.1.4.	Učinci na zaštitu ljudskih prava:	Adresati:
	Povećanjem mirovinskih primanja korisnika invalidske mirovine i invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu za 10 % osiguravaju se uvjeti za dodatno povećanje mirovine ove osjetljive kategorije umirovljenika. Omogućavanjem rada na manje od 3,5 sati dnevno, bez obustave isplate mirovine i bez provođenja obveznog kontrolnog pregleda zbog zaposlenja za korisnike invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, osim većim mirovinama i smanjenju rizika siromaštva, pridonijet će se i većoj socijalnoj uključenosti te povratku u svijet rada osoba s invaliditetom.	Osobe s invaliditetom
4.1.5.	Učinci na druga područja:	Adresati:
	Nisu utvrđeni učinci na druga područja.	Nisu utvrđeni adresati iz članka 14. Uredbe.
5.	ANALIZA UTVRĐENIH UČINAKA I ADRESATA	
5.1.	Analiza učinaka i adresata u području gospodarstva:	
	U odnosu na postojeće stanje, ovim zakonskim prijedlogom osigurava se veća razina adekvatnosti mirovina za sve kategorije umirovljenika, u skladu s gospodarskim mogućnostima. Time će se osnažiti položaj umirovljenika i poboljšati kvaliteta njihovog života. Dodatno se proširuju mogućnosti rada umirovljenika, što ima višestruke koristi kako za umirovljenike koji time ostvaruju dodatne prihode, tako i za tržište rada jer se osigurava dodatna radna snaga. Isto tako, omogućava se obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost korištenje 50 % mirovine bez prestanka obavljanja obrta ili profesionalne djelatnosti. Promjena načina usklađivanja i uvođenje godišnjeg dodatka obuhvatit će sadašnjih 1,22 umirovljenika, kao i sve buduće umirovljenike. Povećanje najniže mirovine ostvarit će oko 320 tisuća sadašnjih korisnika najniže mirovine te svi budući korisnici kojima najniža mirovina bude povoljnije mirovinsko primanje od mirovine određene prema stažu i ostvarenim plaćama tijekom radnog vijeka. Redefinirani model tzv. bonifikacije obuhvatit će sve sadašnje osiguranike koji će mirovinu ostvariti nakon propisane starosne dobi za stjecanje starosne mirovine. Oko 120 tisuća sadašnjih korisnika prijevremene starosne mirovine ostvarit će mirovinu bez tzv. penalizacije.	

	Oko 218 tisuća korisnika invalidske mirovine bit će obuhvaćeno povećanjem mirovine za otprilike 10 %.
5.2.	Analiza učinaka i adresata u području održivog razvoja:
	Nisu utvrđeni učinci ni adresati u području održivog razvoja.
5.3.	Analiza učinaka i adresata u području socijalne skrbi:
	Povećanjem mirovinskih primanja korisnicima najniže mirovine podiže se donja razina prava iz mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti. Isto tako, uz dodatno povećanje invalidske mirovine za 10 %, osim povećanja mirovine sadašnjih i budućih korisnika invalidskih mirovina, doprinosi se smanjenju rizika od siromaštva i osigurava posebna zaštita najranjivijih kategorija umirovljenika. Proširenim mogućnostima rada umirovljenika također se smanjuje rizik od siromaštva, ali i socijalne isključenosti osoba starije životne dobi. Povećanje dodanog staža za svako rođeno/posvojeno dijete sa sadašnjih šest na 12 mjeseci, osim povećanja mirovine budućim korisnicima u prosjeku od 3 % za svako dijete, doprinijet će daljnjem smanjenju rodno uvjetovanih nejednakosti u mirovinskim primanjima. Radi se o institutu koji u najvećoj mjeri koriste majke, a iznimno očevi ako su koristili pretežni dio roditeljskog dopusta. Odnosi se na buduće korisnike, one koji će mirovinu ostvariti nakon stupanja na snagu Zakona, a procjenjuje se da će u 2025. godini obuhvatiti oko 8 tisuća korisnika, odnosno više od 27 tisuća u 2026. godini kojima će se mirovina prosječno povećati za otprilike 36 eura.
5.4.	Analiza učinaka i adresata u području zaštite ljudskih prava:
	Povećanjem mirovinskog faktora za određivanje visine invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti sa sadašnjih 1,0 na 1,1 te invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti sa sadašnjih 0,8 na 0,9, dodatno će se povećati sve invalidske mirovine te invalidske mirovine prevedene u starosnu mirovinu za otprilike 10 %. Nakon što smo 2023. godine dodatno povećali sve obiteljske mirovine za 10 %, potrebno je osigurati i dodatno povećanje korisnicima invalidske mirovine koji su prepoznati kao korisnici s niskim mirovinskim primanjima. Ovom mjerom oko 218 tisuća korisnika ostvarit će povećanu mirovinu za otprilike 74 eura mjesečno. U odnosu na postojeće stanje, omogućavanjem korisnicima invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti da se zaposle na manje od 3,5 sati dnevno, bez obustave isplate mirovine i bez provođenja obveznog kontrolnog pregleda zbog zaposlenja, pridonosi se ne samo povećanju mirovinskog primanja ovih korisnika već i njihovom izjednačavanju s hrvatskim braniteljima umirovljenim prema propisu koji uređuje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, koji već sada imaju takvu mogućnost. Ovim mjerama osiguravamo adekvatnija mirovinska primanja osjetljivoj skupini umirovljenika koji su zbog nižih mirovina izloženi riziku siromaštva i socijalnoj isključenosti.
5.5.	Analiza učinaka i adresata u drugim područjima:
	Nisu utvrđeni učinci ni adresati u drugim područjima.
5.6.	Izvor podataka:
	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i podaci iz baza podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje
6.	SAVJETOVANJE I KONZULTACIJE
6.1.	Savjetovanje: Obrazac iskaza o procjeni učinaka propisa za Nacrt prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju bio je objavljen na internetskim stranicama portala e-savjetovanje u razdoblju od 9. travnja 2025. do 9. svibnja 2025. u trajanju od 30 dana. Zaprimljena su mišljenja, primjedbe i prijedlozi zainteresiranih pojedinaca.

6.2.	Konzultacije: Obrazac iskaza dostavljen je na mišljenje Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, Ministarstvu unutarnjih poslova, Ministarstvu gospodarstva, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Ministarstvu turizma i sporta, Ministarstvu kulture i medija, Središnjem registru osiguranika, Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Ministarstvu hrvatskih branitelja, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih, Ministarstvu mora, prometa infrastrukture, Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ministarstva demografije i useljništva, Ministarstva zdravstva i Ministarstva obrane, koji nisu imali primjedbi.	
7.	ZAKLJUČAK	
7.1.	Pozitivni učinci: - povećanje adekvatnosti mirovina - dodatno povećanje mirovine korisnicima s nižim mirovinskim primanjima - proširene mogućnosti rada umirovljenika - veća participacija osoba starije životne dobi na tržištu rada - omogućavanja rada obrtnicima i osobama koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost uz mirovinu - smanjenje razlika u visini mirovine između žena i muškaraca - izjednačavanje položaja korisnika invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, odnosno profesionalne nesposobnosti za rad s hrvatskim braniteljima koji to pravo ostvaruju prema posebnom propisu.	Negativni učinci: Potrebno je osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu.
7.2.	Zaključak o učincima koji će proisteći iz provedbe: Novim Zakonom o mirovinskom osiguranju mirovinski sustav generacijske solidarnosti prilagođava se kretanjima na tržištu rada i gospodarskim prilikama, posebno u pogledu osiguranja uvjeta za povećanje razine adekvatnosti mirovina. Uvodi se novo pravo godišnjeg dodatka svim umirovljenicima, uvažavajući pri tome njihov navršeni mirovinski staž, što predstavlja jedan od većih iskoraka u mirovinskom sustavu.	
8.	PRILOZI	
8.1	Dokumenti u prilogu:	
	Nema priloga	
9.	OVJERA ČELNIKA STRUČNOG NOSITELJA	
	Potpis: Marin Piletić, ministar Datum: 12. svibnja 2025.	

